

DAMAGE BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_184218

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP- 880-5-8-74-10,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ~~S294:2956~~ Accession No. P. G. 11 1407
J61V

Author जिनप्रभा खरि

Title विविध तीर्थ नृत्य : 1934.

This book should be returned on or before the date last marked below.

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

॥ ग्रन्थांक १० ॥

184-218

जिनप्रभसूरिविरचित विविध तीर्थकल्प

विश्व भारती
सिंघी जैन ज्ञानपीठ

शान्तिनिकेतन

मूल्य, रु. ४-४-०]

[विक्रमाब्द १९९१

खर्गुगु सलधुकररत शुरीडलनदकी सलंघी

ऑनुड

वल. सं. १९२१, डलरु वदल ६

खर्गुवलस

वल. सं. १९ॢॡ, डुष सुदल ६

सिंधी जैन ग्रन्थमाला

卐 ॥ ग्रन्थाङ्क १० ॥ 卐

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित

विविध तीर्थकल्प

सिंधी जैन ग्रन्थमाला

जैन आगमिक, दार्शनिक, साहित्यिक, ऐतिहासिक, कथारमक-हत्यादि विविधविषयगुम्फित
प्राकृत, संस्कृत, अपभ्रंश, प्राचीनगूर्जर, राजस्थानी आदि भाषानिबद्ध
बहु उपयुक्त पुरातनवाङ्मय तथा नवीन संशोधनारमक
साहित्यप्रकाशनी जैन ग्रन्थावलि ।

कलकत्तानिवासी स्वर्गीय श्रीमद् डालचन्दजी सिंधी की पुण्यस्मृतिनिमित्त
तत्सुपुत्र श्रीमान् बहादुरसिंहजी सिंधी द्वारा संस्थापित

मुख्य सम्पादक

जिन विजय

अधिष्ठाता, सिंधी जैन ज्ञानपीठ, शान्तिनिकेतन

सम्मान्य सभासद-भाण्डारकर प्राच्यविद्या संशोधन मन्दिर पूना, और गूजरात साहित्यसभा अहमदाबाद,
मृतपूर्वोचार्य-गूजरात पुरातत्त्वमन्दिर अहमदाबाद; तथा अनेकानेक संस्कृत, प्राकृत, पाली,
प्राचीनगूर्जर आदि ग्रंथ संशोधक और सम्पादक ।

ग्रन्थांक १०

प्राप्तिस्थान

संचालक, सिंधी जैन ग्रन्थमाला.

शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित
विविध तीर्थकल्प

भिन्न भिन्न पाठभेद और विशेषनामानुक्रम समन्वित मूल ग्रन्थ; सरल और सारगर्भित
हिन्दी भाषाम्तर; ऐतिहासिक और भौगोलिक वस्तु विवेचक अनेकानेक
टिप्पणियों द्वारा सुविवेचित; तथा सुविस्तृत प्रस्तावना समलङ्कृत

सम्पादक

जिन विजय

जैन वाङ्मयाध्यापक, विश्वभारती.

शान्तिनिकेतन

प्रथम भाग

विविधपाठान्तर-विशेषनामानुक्रमादियुक्त मूलग्रन्थ

प्रकाशक

अधिष्ठाता, सिंघी जैन ज्ञानपीठ.

शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

SINGHI JAINA SERIES

A COLLECTION OF CRITICAL EDITIONS OF MOST IMPORTANT CANONICAL, PHILOSOPHICAL,
HISTORICAL, LITERARY, NARRATIVE ETC WORKS OF JAINA LITERATURE
IN PRĀKRIT, SANSKRIT, APABHRAMŚA AND OLD VERNACULAR
LANGUAGES, AND STUDIES BY COMPETENT
RESEARCH SCHOLARS

FOUNDED

BY

ŚRĪMĀN BAHĀDUR SINGHJĪ SINGHĪ OF CALCUTTA

IN MEMORY OF HIS LATE FATHER

ŚRĪ DĀLCANDJĪ SINGHĪ.

GENERAL EDITOR

JINA VIJAYA

ADHISTHĀTĀ: SINGHĪ JAINA JÑĀNAPĪTHA, ŚĀNTINIKETAN.

HONORARY MEMBER OF THE BHANDARKAR ORIENTAL RESEARCH INSTITUTE OF POONA AND GUJRAT
SAHITYA SABHA OF AHMEDABAD, FORMERLY PRINCIPAL OF GUJRAT PURATATTVAMANDIR
OF AHMEDABAD, EDITOR OF MANY SANSKRIT, PRAKRIT, PALI, APABHRAMSHA,
AND OLD GUJRATI WORKS.

NUMBER 10

TO BE HAD FROM

**SAÑCĀLAKA, SINGHĪ JAINA GRANTHAMĀLĀ
ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)**

VIVIDHA TĪRTHA KALPA

OF

JINAPRABHA SŪRI

CRITICALLY EDITED IN THE ORIGINAL SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS,
HINDI TRANSLATION, NOTES AND ELABORATE INTRODUCTION ETC.

BY

JINA VIJAYA

SINGHI PROFESSOR OF JAINA CULTURE AT VISVABHĀRATĪ
ŚĀNTINIKETAN.

PART I

TEXT IN SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS, AND AN
ALPHABETICAL INDEX OF ALL PROPER NAMES.

PUBLISHED BY

THE ADHIṢṬHĀTĀ, SINGHĪ JAINA JÑĀNAPĪṬHA

ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)

V. E. 1990]

First edition, One Thousand Copies.

[1934 A. D.

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति बङ्गाभिधे देशे सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुर्शिदाबाद इत्याख्या पुरी वैभवशालिनी ॥
 निवसन्त्यनेके तत्र जैना ऊकेशवंशजाः । धनाढ्या नृपसदृशा धर्मकर्मपरायणाः ॥
 श्रीडालचन्द इत्यासीत् तेष्वेको बहुभाग्यवान् । साधुवत् सच्चरित्रो यः सिंधीकुलप्रभाकरः ॥
 बाल्य एवागतो यो हि कर्तुं व्यापारविस्तृतिम् । कलिकातामहापुर्यां धृतधर्मार्थनिश्चयः ॥
 कुशाग्रया स्वबुद्धेर्व सद्गत्या च सुनिष्ठया । उपाज्य विपुलां लक्ष्मीं जातो कोट्यधिपो हि सः ॥
 तस्य मन्त्रकुमारीति सन्नारीकुलमण्डना । पतिव्रता प्रिया जाता शीलसौभाग्यभूषणा ॥
 श्रीबहादुरसिंहाख्यः सद्गुणी सुपुत्रस्तयोः । अस्त्येप सुकृती दानी धर्मप्रियो धियांनिधिः ॥
 प्रासा पुण्यवताऽनेन प्रिया तिलकसुन्दरी । यस्याः सौभाग्यदीपेन प्रदीप्तं यद्गृहाङ्गणम् ॥
 श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्ति ज्येष्ठपुत्रः सुशिक्षितः । यः सर्वकार्यदक्षत्वात् बाहुयस्य हि दक्षिणः ॥
 नरेन्द्रसिंह इत्याख्यस्तेजस्वी मध्यमः सुतः । सूनुवारेन्द्रसिंहश्च कनिष्ठः सौम्यदर्शनः ॥
 सन्ति त्रयोऽपि सत्पुत्रा आप्तभक्तिपरायणाः । विनीताः सरला भव्याः पितृभार्गानुगामिनः ॥
 अन्येऽपि बहवश्चास्य सन्ति स्वस्रादिवान्धवाः । धनैर्जनैः समृद्धोऽयं ततो राजेव राजते ॥

अन्यच्च—

सरस्वत्यां सदासक्तो भूत्वा लक्ष्मीप्रियोऽप्ययम् । तत्राप्येव सदाचारी तच्चित्रं विदुषां खलु ॥
 न गर्वां नाप्यहंकारो न विलासो न दुष्कृतिः । दृश्यतेऽस्य गृहे क्वापि सतां तद् विस्मयास्पदम् ॥
 भक्तो गुरुजनानां यो विनीतः सज्जनान् प्रति । बन्धुजनेऽनुरक्तोऽस्ति प्रीतः पोष्यगणेष्वपि ॥
 देश-कालस्थितिज्ञोऽयं विद्या-विज्ञानपूजकः । इतिहासादिसाहित्य-संस्कृति-सत्कलाप्रियः ॥
 समुन्नत्यै समाजस्य धर्मस्योत्कर्षहेतवे । प्रचारार्थं सुशिक्षाया व्ययत्येव धनं धनम् ॥
 गत्वा सभा-समित्यादां भूत्वाऽध्यक्षपदाङ्कितः । दत्त्वा दानं यथायोग्यं प्रोत्साहयति कर्मठान् ॥
 एवं धनेन देहेन ज्ञानेन शुभनिष्ठया । करोत्ययं यथाशक्ति सत्कर्मणि सदाशयः ॥
 अथान्यदा प्रसङ्गेन स्वपितुः स्मृतिहेतवे । कर्तुं किञ्चिद् विशिष्टं यः कार्यं मनसाचिन्तयत् ॥
 पूज्यः पिता सदैवासीत् सम्यग्-ज्ञानरुचिः परम् । तस्मात्तज्ज्ञानवृद्ध्यर्थं यतनीयं मया वरम् ॥
 विचार्यैवं स्वयं चित्ते पुनः प्राप्य सुसम्मतिम् । श्रद्धास्पदस्वमित्राणां विदुषां चापि तादृशाम् ॥
 जैनज्ञानप्रसारार्थं स्थाने शान्तिनिकेतने । सिंधीपदाङ्कितं जैनज्ञानपीठमतीष्ठिपत् ॥
 श्रीजिनविजयो विज्ञो तस्याधिष्ठातृसत्पदम् । स्वीकर्तुं प्रार्थितोऽनेन शास्त्रोद्धारामिलाषिणा ॥
 अस्य सौजन्य-सौहार्द-स्थैर्यौदार्यादिसद्गुणैः । वशीभूयाति मुदा येन स्वीकृतं तत्पदं वरम् ॥
 तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाश्यते ॥
 विद्वज्जनकृताल्हादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

विविधतीर्थकल्पसूचिः—सङ्ग्रहानुक्रमेण ।

१	शशुञ्जयतीर्थकल्प	१	३३	प्रतिष्ठानपुरकल्प [२]	५९
२	रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप	६	३४	प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्र	६१
३	उज्जयन्तस्तव	७	३५	चम्पापुरीकला	६५
४	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	८	३६	पाटलिपुत्रनगरकल्प	६७
५	रैवतकगिरिकल्प	९	३७	श्रावस्तोनगरीकल्प	७०
६	पार्श्वनाथकल्प	११	३८	वाराणसीनगरीकल्प	७२
	— स्तम्भनककल्प	१३	३९	महावीरगणधरकल्प	७५
७	अहिच्छत्रानगरीकल्प	१४	४०	कोकावसतिपार्श्वनाथकल्प	७७
८	अर्जुदाद्रिकल्प	१५	४१	कोटिशिलातीर्थकल्प	७८
९	मथुरापुरीकल्प	१७	४२	वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्प	७९
१०	अश्ववोधोधीतीर्थकल्प	२०	४३	ढींपुरीतीर्थकल्प	८१
११	वैभारगिरिकल्प	२२	४४	ढींपुरीस्तव	८४
१२	कौशाम्बीनगरीकल्प	२३	४५	चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	८५
१३	अयोध्यानगरीकल्प	२४	४६	समवसरणरचनाकल्प	८७
१४	अपापापुरी [संक्षिप्त] कल्प	२५	४७	कुङ्कुश्वरनाभेयदेवकल्प	८८
१५	कलिकुण्ड-कुङ्कुश्वरकल्प	२६	४८	व्याघ्रीकल्प	९०
१६	हस्तिनापुरकल्प	२७	४९	अष्टापदगिरिकल्प [२]	९१
१७	सत्यपुरतीर्थकल्प	२८	५०	हस्तिनापुरतीर्थस्तवन	९४
१८	अष्टापदमहातीर्थकल्प [१]	३१	५१	कन्यानायमहावीरकल्पपरिशेष	९५
१९	मिथिलातीर्थकला	३२	५२	कुल्यपाकस्थरूपभदेवस्तुति	९७
२०	रत्नवाहपुरकल्प	३३	५३	आमरकुण्ड पद्मावतीदेवीकल्प	९८
२१	अपापावृहत्कल्प	३४	५४	चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्प	९९
२२	कन्यानायनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	४५	५५	तीर्थकरातिशयविचार	९९
२३	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प [१]	४७	५६	पञ्चकल्याणक स्तवन	१००
२४	नन्दीश्वरद्वीपकल्प	४८	५७	कोष्ठपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	१०१
२५	काष्मिण्यपुरतीर्थकल्प	५०	५८	श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	१०२
२६	अणहिलपुरस्थितअविष्टनेमिकल्प	५१	५९	स्तम्भनककल्पशिलोच्छ्र	१०४
२७	शंखपुरपार्श्वकल्प	५२	६०	फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	१०५
२८	नासिक्यपुरकल्प	५३	६१	अम्बिकादेवीकल्प	१०७
२९	हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प	५५	६२	पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	१०८
३०	कपर्दिपक्षकला	५६	६३	ग्रन्थमामासिकथन	१०९
३१	शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प	५७		A. D. P. प्रतिगतपुष्पिकालेख	११०
३२	अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्प	५७		A. सञ्ज्ञकादशप्रान्तस्थितकल्पानुक्रमणिका.	

विविधतीर्थकल्पसूचिः—अकाराद्यनुक्रमेण ।

	कल्यांक	पत्रांक		कल्यांक	पत्रांक
१ अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमिकल्प	[२६]	५१	३३ नासिकपुरकल्प	[२८]	५३
२ अपापापुरी (संक्षिप्त) कल्प	[१४]	२५	३४ पाटलिपुत्रनगरकल्प	[३६]	६७
३ अपापाबृहत्कल्प	[२१]	३४	३५ पाश्वनाथकल्प	[६]	११
४ अयोध्यानगरीकल्प	[१३]	२४	" स्तम्भनकल्प		१३
५ अयुदाद्रिकल्प	[८]	१५	३६ पञ्चकल्याणकस्तवन	[५६]	१००
६ अवन्तिदेशस्थ अभिनन्दनदेवकल्प	[३२]	५७	३७ पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	[६२]	१०८
७ अश्रावबोधकल्प	[१०]	२०	३८ प्रतिष्ठानपत्तनकल्प १	[२३]	४७
८ अष्टापदमहातीर्थकल्प १	[१८]	३१	" पुरकल्प २	[३३]	५९
९ अष्टापदगिरिकल्प २	[४९]	९१	४० " पुराधिपतिसातवाहननृप		
१० अहिच्छत्रानगरीकल्प	[७]	१४	चरित्र	[३४]	६१
११ आमरकुण्डपञ्चावतीदेवीकल्प	[५३]	९८	४१ फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	[६०]	१०५
१२ अम्बिकादेवीकल्प	[६१]	१०७	४२ मथुरापुरीकल्प	[९]	१७
१३ उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	[४]	८	४३ महावीरगणधरकल्प	[३९]	७५
१४ उज्जयन्तस्तव	[३]	७	४४ मिथिलातीर्थकल्प	[१९]	३२
१५ कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	[२२]	४५	४५ रत्नवाहपुरकल्प	[२०]	३३
१६ " " कल्पपरिशेष	[५१]	९५	४६ र्वतकगिरिकल्पसंक्षेप	[२]	६
१७ कपर्दीयक्षकल्प	[३०]	५६	४७ " (द्वितीय)	[५]	९
१८ कलिकुण्ड-कुर्कुटेश्वरकल्प	[१५]	२६	४८ वस्तुपाल-तेजःपालमंत्रिकल्प	[४२]	७९
१९ काभिल्यपुरतीर्थकल्प	[२५]	५०	४९ वाराणसीनगरीकल्प	[३८]	७२
२० कुडुगेश्वरनाभेयदेवकल्प	[४७]	८८	५० वैभारगिरिकल्प	[११]	२२
२१ कुल्यपाकस्थश्लेषभदेवस्तुति	[५२]	९७	५१ व्याघ्रीकल्प	[४८]	९०
२२ कोकावसतिपार्श्वनाथकल्प	[४०]	७७	५२ शंखपुरपार्श्वकल्प	[२७]	५२
२३ कोटिशिलातीर्थकल्प	[४१]	७८	५३ शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	[१]	१
२४ कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	[५७]	१०१	५४ शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प	[३१]	५७
२५ कौशाभ्वीनगरीकल्प	[१२]	२३	५५ श्रावस्तीनगरीकल्प	[३७]	७०
२६ चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	[४५]	८६	५६ श्रीपुरग्रन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	[५८]	१०२
२७ चतुर्विंशतिजिनकल्याणकल्प	[५४]	९९	५७ सत्यपुरतीर्थकल्प	[१७]	२८
२८ चम्पापुरीकल्प	[३५]	६५	५८ समवसरणरचनाकल्प	[४६]	८७
२९ ढाँपुरीतीर्थकल्प	[४३]	८१	५९ स्तम्भनकल्पशिलोच्छ	[५९]	१०४
३० ढाँपुरीस्तव	[४४]	८४	६० हरिकर्खीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प	[२९]	५५
३१ तीर्थकरातिशयविचार	[५५]	९९	६१ हस्तिनापुरकल्प	[१६]	२७
३२ नन्दीश्वरद्वीपकल्प	[२४]	४८	६२ " तीर्थस्तवन	[५०]	९४

प्रास्ताविक निवेदन ।

§ १. विविध तीर्थकल्प

श्रीजिनप्रभसूरि रचित **कल्पप्रदीप**—अथवा विशेषतया प्रसिद्ध **विविध तीर्थकल्प**—नामका यह ग्रन्थ जैन साहित्यकी एक विशिष्ट वस्तु है। ऐतिहासिक और भौगोलिक दोनों प्रकारके विषयोंकी दृष्टिसे इस ग्रन्थका बहुत कुछ महत्त्व है। जैन साहित्य-ही-में नहीं, समग्र भारतीय साहित्यमें भी इस प्रकारका कोई दूसरा ग्रन्थ अभी तक ज्ञात नहीं हुआ। यह ग्रन्थ, विक्रमकी १४ वीं शताब्दीमें, जैन धर्मके जितने पुरातन और विद्यमान प्रसिद्ध प्रसिद्ध तीर्थस्थान थे उनके सम्बन्धकी प्रायः एक प्रकारकी 'गार्ड-बुक' है। इसमें वर्णित उन उन तीर्थोंका संक्षिप्त रूपसे स्थानवर्णन भी है और यथाज्ञात इतिहास भी है।

§ २. ग्रन्थकार आचार्य

ग्रन्थकार अपने समयके एक बड़े भारी विद्वान् और प्रभावशाली जैन आचार्य थे। जिस तरह, विक्रमकी १७ वीं शताब्दीमें, सुगल सम्राट् अकबर बादशाहके दरबारमें जैन जगद्गुरु हीरविजय सूरिने शाही सन्मान प्राप्त किया था, उसी तरह जिनप्रभ सूरिने भी, १४ वीं शताब्दीमें तुघलक सुलतान महम्मद शाहके दरबारमें बड़ा गौरव प्राप्त किया था। भारतके सुसलमान बादशाहोंके दरबारमें, जैन धर्मका महत्त्व बतलानेवाले और उसका गौरव बढ़ानेवाले, शायद, सबसे पहले ये ही आचार्य हुए।

इनकी प्रस्तुत रचनाके अवलोकनसे ज्ञात होता है, कि इतिहास और स्थल-भ्रमणसे इनको बड़ा प्रेम था। इन्होंने अपने जीवनमें भारतके बहुतसे भागोंमें परिभ्रमण किया था। गूजरात, राजपूताना, मालवा, मध्यप्रदेश, बराड, दक्षिण, कर्णाटक, तेलंग, विहार, कोशल, अवध, युक्तप्रांत और पंजाब आदिके कई पुरातन और प्रसिद्ध स्थानोंकी उन्होंने यात्रा की थी। इस यात्राके समय, उस उस स्थानके बारेमें, जो जो साहित्यगत और परंपराश्रुत बातें उन्हें ज्ञात हुईं उनको उन्होंने संक्षेपमें लिपिबद्ध कर लिया और इस तरह उस स्थान या तीर्थका एक कल्प बना दिया। और साथ-ही-में, ग्रन्थकारको संस्कृत और प्राकृत दोनों भाषाओंमें, गद्य और पद्य दोनों ही प्रकारसे, ग्रन्थरचना करनेका एकसा अभ्यास होनेके कारण, कभी कोई कल्प उन्होंने संस्कृत भाषामें लिख लिया तो कोई प्राकृतमें; और इसी तरह कभी किसी कल्पकी रचना गद्यमें कर ली तो किसीकी पद्यमें। किसी एक स्थानके बारेमें पहले एक छोटीसी रचना कर ली और फिर पीछेसे कुछ अधिक वृत्त ज्ञात हुआ, और वह लिपिबद्ध करने जैसा प्रतीत हुआ, तो उसके लिये परिशिष्टके तौर पर और एक कल्प या प्रकरण लिख लिया गया। इस प्रकार भिन्न भिन्न समयमें और भिन्न भिन्न स्थानोंमें, इन कल्पोंकी रचना होनेसे, इनमें किसी प्रकारका कोई क्रम नहीं रह सका।

§ ३. ग्रन्थरचनाकी कालावधि

ग्रन्थकी इस प्रकार खण्डशः रचना होते रहनेके कारण सारे ही संग्रहके संपूर्ण होनेमें बहुत दीर्घ समय व्यतीत हुआ मालूम देता है । कमसे कम ३० से अधिक वर्ष जितना काल लगा हुआ होगा । क्यों कि, जिन कल्पोंमें रचनाका समय-सूचन करनेवाला संवत् आदिका उल्लेख है, उनमें सबसे पुराना संवत् १३६४ मिलाता है जो **वैभारगिरिकल्प** [क्र० ११, पृ० २३] के अन्तमें दिया हुआ है । ग्रन्थकारका किया हुआ ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो अन्तिमोलेख है, उसमें संवत् १३८९ का निर्देश है । इससे २५ वर्षोंके जितने कालका सूचन तो, स्वयं ग्रन्थके इन दो उल्लेखोंसे ही ज्ञात हो जाता है; लेकिन वैभारगिरि कल्पके पहले भी कुछ कल्पोंकी रचना हो गई थी, और संवत् १३८९ के बाद भी कुछ और कल्प या कृति अवश्य बनी थी, जिसका कुछ स्पष्ट सूचन ग्रन्थगत अन्यान्य उल्लेखोंसे होता है । इसी कारणसे, ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह, किसी प्रतिमें तो कहीं मिलता है और किसीमें कहीं । और यही कारण, प्रतियोंमें कल्पोंकी संख्याका न्यूनाधिकत्व होनेमें भी है ।

§ ४. ग्रन्थगत विषय-विभाग

इस ग्रन्थमें, भिन्न भिन्न विषय या स्थानोंके साथ सम्बन्ध रखनेवाले सब मिला कर ६०-६१ कल्प या प्रकरण हैं । इनमें से, कोई ११-१२ तो स्तुति-स्तवनके रूपमें हैं, ६-७ चरित्र या कथाके रूपमें हैं, और शेष ४०-४१, न्यूनाधिकतया, स्थानवर्णनात्मक हैं । पुनः, इन स्थानवर्णनात्मक कल्पोंमेंसे, **चतुरशीति महातीर्थनामसंग्रह** जो कल्प [क्रमांक ४५] है उसमें तो प्रायः सभी प्रसिद्ध और ज्ञात तीर्थस्थानोंका मात्र नाम-निर्देश किया गया है । **पार्श्वनाथकल्प** [क्र० ६] में पार्श्वनाथके नामसे सम्बद्ध ऐसे कई स्थानोंका उल्लेख है । **उज्जयन्त** अर्थात् **रैवतगिरि**का वर्णन करने वाले भिन्न भिन्न ४ कल्प [क्र० २-३-४-५] हैं । **स्तंभनक तीर्थ** और **कन्यानयमहावीर तीर्थ**के सम्बन्धमें दो दो कल्प हैं । इस प्रकार, अन्य विषय वाले तथा पुनरावृत्ति वाले जितने कल्प हैं उनको छोड़ कर, केवल स्थानोंकी दृष्टिसे विचार किया जाय तो, इस ग्रन्थमें कुल कोई ३७-३८ तीर्थ या तीर्थभूत स्थानोंका, कुछ इतिहास या स्थानपरिचय-गर्भित वर्णन दिया हुआ मिलता है ।

§ ५. स्थानोंका प्रान्तीय विभाग

यदि इन सब स्थानोंको प्रान्त या प्रदेशकी दृष्टिसे विभक्त किये जायं तो इनका प्रथमकरण कुछ इस प्रकार होगा-

गुजरात और काठियावाड

- शंखुंजयमहातीर्थ [क्र० १]
- उज्जयन्त (रैवतगिरि) तीर्थ [क्र० २-३-४-५]
- अश्ववबोधतीर्थ [क्र० १०]
- स्तंभनकपुर [क्र० ६, ५९]
- अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमि [क्र० २६]
- ,, कोकावसति [क्र० ४०]
- शंखपुरतीर्थ [क्र० २७]
- हरिकंखीनगर [क्र० २९]

युक्तप्रान्त और पंजाब

- अहिच्छत्रपुर [क्र० ७]
- हस्तिनापुर [क्र० १६, ५०]

राजपूताना और मालवा

- अर्बुदाचलतीर्थ [क्र० ८]
- सत्यपुरतीर्थ [क्र० १७]
- शुद्धदन्तीनगरी [क्र० ३१]
- फलवर्द्धितीर्थ [क्र० ६०]
- दीपूरीतीर्थ [क्र० ४३-४४]
- कुडुंगेश्वरतीर्थ [क्र० ४७]
- अभिनन्दनदेवतीर्थ [क्र० ३२]

अवध और बिहार

- वैभारगिरि [क्र० ११]
- पावा या अपापापुरी [क्र० २१, १४]
- पाटलीपुत्र [क्र० ३६]

ढिल्ली या ढिल्ली [क्र० ५१]
मथुरा [क्र० ९]
वाराणसी [क्र० ३८]
कौशांबी [क्र० १२]

चंपापुरी [क्र० ३५]
कोटिशिला [क्र० ४१]
कलिकुंडकुर्कुटेश्वर [क्र० १५]
मिथिला [क्र० १९]
रत्नपुर [क्र० २०]
कांपिल्यपुर [क्र० २५]
अयोध्यापुरी [क्र० १३]
श्रावस्तीनगरी [क्र० ३७]

दक्षिण और बराड

नासिक्यपुर [क्र० २८]
प्रतिष्ठानपत्तन [क्र० २३]
अन्तरिक्षपार्श्वतीर्थ [क्र० ५८]

कर्णाटक और तेलंगण

कुल्यपाक माणिक्यदेव [क्र० ५२, ५७]
आमरकुंड पद्मावती [क्र० ५३]
कन्यानयमहावीर [क्र० २२, ५१]

§ ६. विस्तृत विवेचन दूसरे भागमें

ग्रन्थगत इन सब स्थानोंका विस्तृत परिचय, इतिहास और हिंदी भाषान्तर आदि दूसरे भागमें देनेका हमारा संकल्प है। ग्रन्थकारका विशेष परिचय भी वहीं दिया जायगा। अतः यहां पर अधिक लिखना अनावश्यक होगा।

§ ७. प्रतियोंका परिचय

प्रस्तुत आवृत्तिके संशोधन और सम्पादन करनेमें हमने जिन पुरातन हस्तलिखित प्रतियोंका उपयोग किया है उनका परिचय इस प्रकार है—

A प्रति—अहमदाबादके डेलाके नामसे प्रसिद्ध जैन उपाश्रयमें संरक्षित ग्रन्थ भाण्डारकी प्रति। पत्र संख्या ५८। इस प्रतिमें सब कल्पोंका पूरा संग्रह है। कलिकुंड-कुर्कुटेश्वर नामका कल्प—प्रस्तुत आवृत्तिका क्रमांक १५—दो दफह लिखा हुआ है। प्रतिकी लिखावट साधारण ढंगकी है और पाठ-शुद्धि भी प्रायः साधारण ही है। हमने जितनी प्रतियोंका संग्रह किया उनमें यह सबसे पुरानी है। विक्रम संवत् १४६६ में यह लिखी गई है। इसके अंतमें जो पुष्पिका लेख है वह पृष्ठ १३५ पर मुद्रित है। उससे ज्ञात होता है कि 'श्रीमालीवंशमें पैदा होनेवाले देवा व्यवहारी और उसकी पत्नी हासलदेवीके मांडण, पद्मसिंह और मालदेव नामके तीन पुत्रोंने अपने माता-पिताके श्रेयोऽर्थ इस ग्रंथकी यह प्रति लिखवाई।' इस प्रतिके अंतिम पृष्ठ पर ग्रन्थगत सब कल्पोंकी सूची भी लिखी हुई है जो अन्य किसी प्रतिमें उपलब्ध नहीं होती।

B प्रति—उक्त भाण्डारकी दूसरी प्रति, जिसकी पत्र संख्या ३८ है। इस प्रतिमें कुल २९ कल्प लिखे हुए मिलते हैं। प्रस्तुत आवृत्तिके क्रमांक १४, १९, २३, २५, २९, ३१ से ३३, और ३५ से ५८ तकके कल्प इसमें अनुपलब्ध हैं। ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो कथन है वह भी इसमें अनुलिखित है। प्रतिकी लिखावट सुंदर है और पाठ भी कुछ अधिक शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। 'शुभं भवतु श्रीश्रमण-संगच्छ ॥ श्री॥' इतना ही उल्लेख किया हुआ है। इससे प्रतिके लिखे जानेके समयका कोई सूचन नहीं मिलता। पत्रोंकी स्थिति देखते हुए अनुमान किया जा सकता है कि प्रायः ४०० वर्ष जितनी पुरानी यह अवश्य होगी।

C प्रति—इसी भाण्डागारमें की तीसरी प्रति। पत्र संख्या ४१। इसमें कुल मिला कर ५२ कल्प लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ उज्जयंततीर्थकल्प—इस आवृत्तिके ४ थे कल्प—से होता है। पहले तीन कल्प इसमें विल्कुल

ही नहीं हैं। बीचमें, **अपापावृहत्कल्प**, जो इस ग्रंथमें सबसे बड़ा कल्प है, वह भी नहीं है। तदुपरान्त, **चतुर-शीति महातीर्थनामसंग्रहकल्प** (क्रमांक ४५) और **अष्टापदगिरिकल्प** (क्रमांक ४९) भी इसमें सम्मिलित नहीं है। ग्रंथकारका किया हुआ ग्रंथ समाप्ति-सूचक जो कथन है, वह इस प्रतिमें, **व्याघ्रीकल्प**- (क्रमांक ४८) के अन्तमें—प्रति पत्र ३६ की प्रथम पृष्ठपर—लिखा हुआ है। उसके बाद फिर **हस्तिनापुर स्तवन** आदि कल्प लिखे गये हैं (—द्रष्टव्य कोष्टक)। इस प्रतिके कल्पक्रमसे, इस बातका कुछ आभास मिल सकता है कि यह ग्रंथ किस क्रमसे बना हुआ होगा। इसके अक्षर सुन्दर, और स्पष्ट है। पाठ भी बहुत कुछ शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। सम्भवतः यह भी चार सौ वर्ष जितनी पुरानी होगी।

D प्रति—उसी स्थानकी ४ थी प्रति। पत्र संख्या ४५। अक्षर अच्छे और सुवाच्य हैं परंतु पाठ साधारण है। इसमें कोई ३२ प्रकरण लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ **मथुराकल्प** (क्रमांक ९) से, और अंत **कोकाव-सतिपार्श्वनाथकल्प** (क्रमांक ४०) से होता है। इस प्रकार इसमें आदिके ८ और अंतके २१ कल्प या प्रकरण नहीं हैं, अतः यह एक प्रकारका अपूर्ण संग्रह है। इस प्रतिमें भी लिखने-लिखाने वालेका कोई पुष्पिका लेख नहीं है; इससे यह नहीं ज्ञात हो सकता कि यह प्रति कब लिखी गई है। परंतु, इसके अंतमें जो ५ पद्योंका एक छोटासा प्रशस्ति-लेख, जो कि पीछेसे लिखा गया मालूम देता है, उससे इतना ज्ञात हो सकता है कि विक्रम संवत्की १७ वीं शताब्दीके शेष चरणके पहले यह कभी लिखी गई होगी। इस प्रशस्ति-लेखसे विदित होता है कि—अकबर बादशाहने जिनको जगद्गुरुका पद प्रदान किया उन आचार्य हीरविजय सूरिके शिष्य आचार्य विजयसेनके पट्टधर आचार्य विजयतिलक सूरिके समयमें, विजयसेन सूरि-ही-के शिष्य रामविजय विबुधने, जो हैमव्याकरण, काव्यप्रकाश आदि शास्त्रोंके निष्णात पंडित थे, इस प्रतिको उस ज्ञानभंडारमें स्थापित की, जिसमें पंद्रह लाख पुस्तकें संगृहीत की गई थीं।

P_a प्रति—पूनाके भाण्डारकर प्राच्यविद्यासंशोधन मन्दिरमें संरक्षित राजकीय-ग्रंथ-संग्रहकी ६२ पत्र वाली प्रति। यह प्रति संपूर्ण है और इसमें A प्रतिके समान ही सब कल्पोंका संग्रह है। सिर्फ **पंचकल्याणकस्तवन** (क्रमांक ५६) जो सोमसूरिकी कृति है, वह इसमें नहीं है। इस प्रकार इसमें कुल ५८ प्रकरण उपलब्ध हैं। **कलिकुंड-कुर्कुटेश्वर** नामका कल्प (क्रमांक १५) इसमें भी A प्रतिके समान दो दफह लिखा हुआ है। ग्रंथ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अन्तमें—पृष्ठ ५३ की दूसरी पंठी पर—लिखा हुआ है। इसके बाद फिर **हस्तिनापुरतीर्थस्तवन** आदि प्रकरण लिखे हुए हैं। अन्तमें फिर कोई दूसरा निर्देश नहीं है। लिपिकारने **“सं० १५२७ वर्षे आपाह द्वाद ७ गुरौ सर्वत्र संख्या अलावा ग्रंथाय ३६०२५ संख्या ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥”** इस प्रकारका उल्लेख किया है जिससे यह प्रति कब लिखी गई इसका मात्र सूचन मिलता है। इसकी लिखावट अच्छी और स्पष्ट है। पाठ भी प्रायः बहुत कुछ शुद्ध मिलता है।

P_b प्रति—यह प्रति भी पूनाके उक्त संग्रहकी है। इसकी पत्र संख्या ८५ है। इसमें आदिसे लेकर ५५ वें क्रमांक तकके प्रकरणोंका संग्रह है, और इसी क्रममें है। अन्तके ५ कल्प इसमें नहीं हैं। ग्रंथ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह इसमें दो जगह लिखा हुआ मिलता है। एक तो P_a प्रतिकी तरह **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अंतमें—पत्र ७८ की द्वितीय पंठी पर—और दूसरा अन्तिम पत्र पर, जहां **कल्याणकस्तवन समाप्त**

† इन पंद्रह लाख पुस्तकोंसे मतलब पंद्रह लाख श्लोकका मालूम देता है; न कि पंद्रह लाख प्रतियों या पोथियोंका। रामविजय विबुधने अपने परिश्रमसे एक ऐसा ज्ञानभंडार स्थापित किया था जिसमें जितने ग्रंथ या प्रतियां थीं उनकी सब श्लोक संख्या, गिनने पर पंद्रह लाख जितनी होती थी। शायद यह भंडार पाठगमं था।

होता है । प्रति है तो पुरातन; लेकिन अन्तमें समय इत्यादिका सूचक कोई उल्लेख न होनेसे निश्चयात्मक कुछ नहीं कहा जा सकता । यह प्रति बिस्कुल वेपवाईसे लिखी गई प्रतीत होती है । लिपिकार कोई नया सिखाऊ और अपठित मालूम देता है । उसको पुरानी लिपिका बहुत कम परिचय है । संस्कृत-प्राकृत भाषाका उसको किञ्चित् भी ज्ञान नहीं है । भाषानभिज्ञताके कारण आकृतिसाम्यवाले अक्षरोंकी नकल करनेमें वह वारंवार गलती करता है और एक अक्षरकी जगह दूसरा अक्षर लिख डालता है । कहीं तीर्थराज के स्थान पर नीर्घराज लिख देता है तो कहीं तत्र की जगह तव या नव बना देता है । ५ वें प्रकरणका पहला पद पच्छिमदिसाण है जिसको उसने एत्थिमहिसाण लिखा है—प का ए, च्छि का थि, दि का हि और ए का ण में परिवर्तन कर ६ अक्षर वाले एक ही पदमें ४ अक्षर उसने बदल दिये हैं । कहीं द्रष्टव्य की जगह द्रव्यं और गंतव्यं की जगह गन्धं लिख कर शब्दके बीचके अक्षर ही उडा देता है, तो कहीं अनुस्वारको आगे पीछे लिख कर एतं रचयां० का एतरंचयां० बना डालता है । किस अक्षरका कौन काना है और कौन मात्रा है इसका भी उसको ठीक ठीक खयाल नहीं रहता; इस लिये अवरजेकी जगह अवराज कर देता है और पात्रके बदले पत्रे लिख लेता है । इस तरह लिपिकर्ताके अज्ञानके कारण इस प्रतिका पाठ बहुत जगह भ्रष्ट हो गया है । हमने इसका उपयोग प्रायः वहीं किया है जहां और और प्रतियोंमें खास सन्देह उत्पन्न हुआ है । पंचकल्याणक सवन, जो सोमसूरिकी कृति है, Δ प्रतिके सिवा इसी प्रतिमें उपलब्ध है । उसका पाठ निश्चित करनेमें इसीका सहारा मिला ।

P प्रति—पूनावाले उसी संग्रहमेंकी एक तीसरी प्रति जिसकी पत्रसंख्या ३२ है । इस प्रतिमें कुल ४८ कल्प लिखे हुए हैं । इसमें पंचपरमेष्ठिनमस्कार नामका जो कल्प है वह ऊपरवाली और और प्रतियोंमें नहीं मिलता । यह कल्प इसमें चतुरशीति तीर्थनामसंग्रहकल्पके अन्तमें—पत्र २६ की पहली पंटी पर—लिखा हुआ है । हमने इसको परिशिष्टके रूपमें सबके अन्तमें रखा है । इसके सिवा इस संग्रहका जो क्रम है वह सब प्रतियोंसे भिन्न है । कई कल्प, अन्यान्य प्रतियोंके हिसाबसे, आगे-पीछे लिखे हुए हैं । उदाहरणके लिये, अन्य सब प्रतियोंमें उज्जयन्तस्तवका क्रमांक ३ रा है, इसमें उसका ५ वां है । इसके बाद ही अंबिकाकल्प लिखा हुआ है जो A B और Pa प्रतिमें सबके अन्तमें दिया हुआ है । अंबिकाकल्पके बाद कपर्दियक्षकल्प लिखा गया है जिसका क्रमांक अन्यान्य प्रतियोंके मुताबिक ३० वां है । अर्बुदकल्प जिसका क्रमांक अन्य संग्रहातुसार ८ वां है उसका इसमें ३८ वां है । इस प्रकार प्रायः बहुतसे कल्प इसमें आगे-पीछे लिखे हुए हैं । संपूर्ण तालिका कोष्ठकमें दी गई है जिससे जिज्ञासु पाठक मिलान कर सकते हैं । वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्प (क्रमांक ४२) इसमें लिखा हुआ नहीं है लेकिन उसके स्थानपर, उस कल्पमें जो अन्तमें ३ श्लोक लिखे हुए हैं [देवो पृष्ठ ८०, पंक्ति १८—२०] वे इसमें दिये हुए हैं । अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प अन्यान्य संग्रहोंमें प्राकृत भाषामें लिखा हुआ है, इसमें उसका संस्कृत रूपान्तर है । इसी तरह हरीकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प (क्रमांक २९) का भी इसमें संस्कृत भाषान्तर दिया हुआ है । इस कल्पके अन्तमें लिखा है कि—

इति श्री [हरि] कंखीनगरमंडनश्रीपार्श्वनाथकल्पः प्रभुश्रीजिनप्रभस्वरिभिः कृतयो (?) प्राकृते । न वा० गुणक [ल ?] श श्रीराजगच्छीय संस्कृते मज्झधत्त (?) ॥ (पत्र १३, पंटी २, पंक्ति १९—२०)

इस अष्टद्विबहुल पंक्तिका तात्पर्यार्थ यह मालूम देता है, कि राजगच्छीय वा० (वाचक) गुणक [ल] श नामके किसी पंडितने, जिनप्रभसूरिकृत प्राकृत कल्पको संस्कृतमें बनाया । इससे प्रतीत होता है कि उक्त अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पको भी उसीने संस्कृतमें रूपान्तरित किया होगा । क्यों कि ये दोनों कल्प इस प्रतिमें एक

साथ लिखे हुए हैं । इस संग्रहमें १५, १६, १८, ३३, ३४, ४२, ४६, ५१ से ५६ तक—इस प्रकार १३ कल्प अनुपलब्ध हैं ।

यद्यपि इस प्रतिमें कल्पोंका क्रम, अन्य सब प्रतियोंसे भिन्न प्रकारका है; तथापि वह कुछ अधिक संगत मालूम देता है । गिरनार अर्थात् उज्जयंत अथवा रैवतक पर्वतसे संबंध रखनेवाले जो ४ कल्प प्रस्तुत ग्रन्थमें हैं, वे जिस क्रमसे इस प्रतिमें लिखे गये हैं वह क्रम अधिक ठीक लगता है । जन्हीके बाद इसमें **अंबिकादेवी-**का कल्प है जिसका भी सम्बन्ध एक प्रकारसे रैवतक पर्वतके साथ होनेसे, उसका यह स्थान ठीक सम्बन्धयुक्त मालूम देता है । अम्बिकाकल्पके बाद ही जो **कपर्दिगक्षकल्प** लिखा हुआ है वह भी उचित स्थानस्थित दिखाई दे रहा है । बल्कि इस कल्पके अन्तमें तो ग्रन्थकारका कथन भी इस बातको सूचित करता है कि उन्होंने **अम्बादेवी** और **कपर्दिगक्ष**, इस कल्पयुगकी (देखो पृष्ठ ५६ का अन्तिम उल्लेख) एक साथ रचना की । ऐसा उल्लेख होने पर भी ये दोनों कल्प, और सब प्रतियोंमें क्यों भिन्न-क्रममें लिखे गये मिलते हैं इसका कोई कारण समझमें नहीं आता । उसमें भी अम्बिकाकल्प तो विरकुल ग्रन्थके अन्तमें जा पडा है जिससे बहुतसी प्रतियोंमें तो वह अनुलिखित ही रह जाता है । इसी तरह क्रमांक २६ और ४० वाले कल्प इस प्रतिमें साथ साथ लिखे हुए मिलते हैं जो अधिक यथास्थित कहे जा सकते हैं । क्यों कि दोनोंका स्थान एक ही (पाटण) है । सबके अन्तमें **कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प** (क्रमांक २२) रखा है और उसके अंतमें ग्रन्थ-समाप्ति सूचक कथन दिया है—तो भी एक प्रकारसे सम्बन्धयुक्त दिखाई देता है ।

इस प्रतिमें जिन कल्पोंका संग्रह है उनके अवलोकनसे मालूम देता है कि प्रायः मुख्य मुख्य कल्प इसमें सब आगये हैं । जो इसमें संगृहीत नहीं है उनमें **कलिकुंडकुर्कुटेश्वर** (१५), **हस्तिनापुर** (१६), **प्रति-ष्ठानपुर** (३३), **सातवाहनचरित्र** (३४), **वस्तुपाल-तेजःपाल** (४२), **कन्यानयनीयपरिदोष** (५१) और **अमरकुंडपद्मावती** (५३) नामके कल्प कुछ महत्त्वके हैं । बाकीके कल्प तो नाम मात्रके कल्प हैं । वास्तवमें वे तो स्तुति-स्तोत्र हैं जिनका ग्रन्थगत उद्देश्यके साथ कोई खास सम्बन्ध नहीं है । इससे यह ज्ञात होता है कि जिसने इस प्रतिको तैयार किया है उसने कुछ विचारपूर्वक प्रयत्न किया है । इस प्रयत्नका कर्ता कौन है उसका कोई निर्णायक उल्लेख नहीं प्राप्त होता । क्या जिस राजगच्छीय वाचक गुणकलश (?) ने उक्त दो कल्पोंका संस्कृत रूपांतर करनेका प्रयत्न किया है उसीने तो यह संग्रह इस क्रममें नहीं ग्रथित किया हो ? ।

इस प्रति के अक्षर यद्यपि स्पष्ट और सुवाच्य हैं तथापि पाठशुद्धि कोई विशेष उल्लेखयोग्य नहीं है । हां, कहीं कहीं इसका पाठ, अन्य प्रतियोंकी अपेक्षा अधिक उपयुक्त मिल जाता है जो सन्दिग्ध स्थानमें ठीक मदद-गार हो जाता है ।

प्रतिके अन्तमें जो पुष्पिकालेख है उससे विदित होता है कि—संवत् १५६९ के आपाठ महिनेमें—सुदि १ सोमवार और पुनर्वसुनक्षत्रवाले दिनको—वैरिसिंहपुरके रहनेवाले श्रीमाली ज्ञातिके बहकटा गोत्रीय महं० जिणदत्तके पुत्र, महं० भाजाके पुत्र, महं० रायमल नामक श्रावकने इस ग्रन्थको लिखवा कर, खरतर गच्छके आचार्य श्रीजिनभद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनचंद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनेश्वर सूरिके शिष्य वाचक साधुकीर्ति गर्णीको समर्पित किया । यह पुष्पिकालेख ग्रन्थान्तमें, पृष्ठ ११० पर, सुद्रित है ।

1° प्रति-उपर्युक्त स्थानमेंकी एक चौथी प्रति । इसकी पत्र संख्या २४ है । यह एक अपूर्ण संग्रह है । इसका प्रथम पत्र है उस पर ३० का क्रमांक लिखा हुआ है । ३० से लेकर ५३ तकके पत्रे इसमें उपलब्ध हैं । इसका प्रारंभ **चम्पापुरीकल्प** (क्रमांक ३५) से होता है, और समापन **कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प** (क्र० २२) के साथ होता है । इसमें सब मिलाकर १६ कल्प लिखे हुए हैं और उनका क्रम इस प्रकार है—

१ चम्पापुरीकल्प	९ ढींपुरीस्तोत्र
२ पाटलीपुत्रपुरकल्प	१० नन्दीश्वरकल्प
३ वाणारसी नगरीकल्प	११ महावीरगणधरकल्प
४ मन्त्रिद्वयकल्प, (मात्र ३ श्लोक)	१२ चतुरशीति तीर्थनामसंग्रहकल्प
५ कुडुंगेश्वरनाभेयकल्प	१३ पंचपरमेष्ठिनमस्कारकल्प
६ अबुदकल्प	१४ रत्नवाहपुरकल्प
७ अभिनन्दनदेवकल्प	१५ पावापुरीकल्प (बृहत्)
८ प्रतिष्ठानपुरकल्प (स्तोत्र)	१६ कन्यानयनीयमहावीरकल्प

इस क्रमके देखनेसे ज्ञात होता है कि, सिर्फ पहले कल्पको छोड कर, बाकी के १५ ही कल्प, ठीक उसी क्रममें लिखे हुए हैं, जिस तरह उपर्युद्धिखित 12 प्रतिमें लिखे हुए हैं । १ से २८ तकके पत्र अनुपलब्ध होनेसे, इस संग्रहमें कुल कितने कल्प होंगे और वे सब किस क्रममें होंगे, उसका कुछ निर्णय नहीं किया जा सकता और निश्चयात्मक रूपसे यह भी नहीं कहा जा सकता कि यह संग्रह ठीक 12 संग्रह-ही-का अनुसरण करनेवाला है । ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें अन्तिम कल्पके अन्तमें लिखा हुआ है । लेकिन लिखावट और अक्षरोंके देखनेसे मालूम पडता है कि यह कल्प—जो-दो पत्रोंमें है—पीछेसे लिख कर इस प्रतिमें मिलाया गया है । क्यों कि असल लिपिकर्ताने अपनी यह प्रति ५१ वें पत्रमें समाप्त कर दी है और उसका सूचक पुष्पिकालेख भी अन्तमें इस तरह लिख दिया है—

॥ समाप्तः श्रीअपापाकल्पः । श्रीदीपोत्सवकल्पश्च ॥ संवत् १५०५ वर्षे फागुणवदि ११ गुरौ । धंधूकानगरस्थाने वा० धर्मसुंदर गणिना ल(लि)खितं ॥

इस प्रतिमें दो-तीन तरह की लिखावट दिखाई देती है; इससे मालूम होता है कि दो-तीन व्यक्तियोंने मिल कर इसे लिखा है । पाठशुद्धि साधारण है ।

12 प्रति—पूना ही के उक्त संग्रहमेंकी पांचवीं प्रति जिसमें केवल एक अपापावृहत्कल्प (क्र० २०) लिखा हुआ है । प्रति पुरातन और अच्छी है । लिखे जानेके समयका कोई उल्लेख नहीं है, लेकिन 'ऋषि भरमा—ऋषि मोकाके पढनेके लिये मुनि चांपाने पीडरवाडा ग्राममें इस प्रतिको लिखा' इतना पता अन्तिम पुष्पिका-लेखसे जरूर लगता है ।

§ ८. पाठभेद-संग्रहकी पद्धति

पाठभेदोंके संग्रह करनेकी हमारी जो पद्धति है उसका परिचय हमने प्रबन्धचिन्तामणिके प्रथम भागकी प्रस्तावनामें कुछ दे दिया है । इस ग्रन्थमें भी हमने उसी पद्धतिका अनुसरण किया है । व्याकरण या शब्दके स्वरूपकी दृष्टिसे जो जो पाठ हमें शुद्ध मालूम देते हैं उन्हें हम पाठभेदके रूपमें संगृहीत कर लेते हैं । लिपिकर्ताओंकी अज्ञानता अथवा अनवधानताके कारण जो अगणित शब्द-अशुद्धियां जहां तहां प्रतियोंमें दृष्टिगोचर होती रहतीं हैं उन सबका संचय कर, ग्रन्थकी केवल पाद-टिप्पणियोंका कलेवर बढाना हम निरर्थक समझते हैं ।

§ ९. तीर्थकल्पकी प्रसिद्धि

स्वर्गाय प्रोफेसर पी. पीटर्सनने, बम्बई इलाखेमें संस्कृत ग्रन्थोंका अन्वेषण कर उस विषयकी जो ६ रीपोर्ट पुस्तकें लिखीं, उनमेंकी ४ थी रीपोर्टमें, जिनप्रभसूरि रचित इस तीर्थकल्पका उन्होंने कुछ परिचय दिया और

कल्पोंकी नामावली प्रकाशित की* ; तबसे इतिहासान्वेषक विद्वानोंका लक्ष्य इस ग्रन्थकी और आकर्षित हुआ । स्वर्गवासी शंकर पाण्डुरंग पण्डित एम्. ए. ने स्वसम्पादित गण्डवद्दो नामक प्राकृत काव्य-ग्रन्थकी प्रस्तावनामें, तीर्थकल्पगत मथुराकल्पमेंसे आमराज और बप्पभट्टी सूरिके सम्बन्धका एक उल्लेख उद्धृत किया। तदनन्तर, प्रवर पुरातन्ववेत्ता डॉ. जी. व्युह्वरने, मथुराके जैन शिला-लेखोंका सम्पादन और विवेचन करते समय, इस ग्रन्थका साधन्त अवलोकन किया और उसीके सिलसिलेमें मथुराकल्पपर एक स्वतंत्र निबन्ध लिखकर, वह मूल कल्प, उसके अंग्रेजी भाषान्तरके साथ, विपना (आस्ट्रिया) से प्रकट होनेवाले प्राच्यविद्याविषयक राजकीय वृत्तपत्र (जर्नल) में प्रकाशित किया। बादमें और भी कई विद्वानोंने इस ग्रन्थके ऐतिहासिक अवतरणोंका जहां तहां उल्लेखादि करके इसकी उपयोगिता तर्फ तज्ज्ञोंके मनमें उत्सुकता उत्पन्न की ।

§ १०. प्रस्तुत प्रकाशन

कोई २० वर्ष पहले, जब हमने बडौदामें पूज्यपाद प्रवर्तक श्रीमान् कान्तिविजयजी महाराजकी चरणसेवामें रहते हुए, विद्वान्नित्रिवेणि आदि अनेक ऐतिहासिक ग्रन्थोंका संशोधन-संपादन-प्रकाशनादिका कार्य शुरु किया, तभी, इस ग्रन्थको भी प्रकाशमें लानेके लिये हमारा प्रयत्न शुरु हुआ था । प्रवर्तकजी महाराजके शिष्यप्रवर और ग्रन्थ-संशोधन-सम्पादनादिकार्यमें अविरत परिश्रम करनेवाले तथा पाटण आदिके ज्ञानभाण्डारोंकी सुव्यवस्था करनेमें अथक उद्यम करनेवाले, यथार्थ जिनप्रवचनोपासक, सुचतुर मुनिवर श्रीचतुरविजयजी महाराजके प्रयत्नसे, सुरतके श्रीमन्मुनिमोहनलालजी ज्ञानभंडारमेंसे इस ग्रन्थकी ताडपत्र पर लिखी हुई एक पुरातन प्रति, तथा बडौदा खंभायत आदिके भंडारोंमेंसे कुछ और प्रतियां भी प्राप्त की गईं । इस प्रकार प्रतियां इकट्ठी होने पर, प्रेसके लिये, उन परसे कॉपी तैयार करनेका हम उपक्रम करना ही चाहते थे कि, उसी बीचमें, पूनासे, प्रो० देवदत्त रामकृष्ण भाण्डारकर, जो उन दिनोंमें आर्कियोलॉजिकल सर्वे ऑफ इन्डिया वेस्टर्न सर्कलके सुप्रिन्टेन्डेन्ट थे, प्रसंगवश बडौदामें आये और जैन उपाश्रयमें हम लोगोंसे मिले । बातचीतमें उन्होंने कहा कि हम और जयपुरवाले पण्डित केदारनाथजी मिलकर तीर्थकल्पका संपादन करना चाहते हैं और कलकत्ताकी एशियाटिक सोसायटी द्वारा उसे प्रकाशित कराना चाहते हैं । अध्यापक भाण्डारकर जैसे समर्थ विद्वानके हाथसे इस ग्रन्थका सम्पादन होना जान-मुन कर हमको बडा आनन्द हुआ और हमने अपना उक्त कार्य स्थगित कर दिया; इतना ही नहीं लेकिन, उनके अनुरोध करने पर, उनकी करवाई हुई जो प्रेसकॉपी थी उसे हमने और प्रवर्तकजी महाराजके विद्वान् प्रशिष्य पुण्यमूर्ति मुनिवर श्रीपुण्यविजयजीने मिलकर, उक्त ताडपत्रकी प्रतिके साथ मिलान कर तथा पाठान्तरादि दे कर शुद्ध भी कर दिया । इसके कुछ वर्ष बाद, उक्त सोसायटी द्वारा, इस ग्रन्थका ९६ पृष्ठ जितना एक हिस्सा प्रकाशित हुआ जिसमें प्रस्तुत आवृत्तिके पृष्ठ ३० जितना भाग मुद्रित हुआ है । तदनन्तर, आज कितने ही वर्ष व्यतीत हो गये, लेकिन उसके आगेका कोई हिस्सा अभी तक प्रकाशित नहीं हुआ; और न मालूम भविष्यमें कब होगा । भाण्डारकर महाशय सम्पादित आवृत्तिका इस प्रकार अनिश्चित भविष्य देख कर, हमने अपने ढंगसे, इस ग्रन्थको, उसी पुराने संकल्पके अनुसार, तैयार कर, सिंधी जैन ग्रन्थमालाके एक पुष्पके रूपमें, जिज्ञासु विद्वानोंके हाथमें समर्पित करना समुचित समझा है ।

* प्रथम—P. Peterson. A fourth Report of operations in search of sanskrit Mss. in the Bombay Circle, 1886-92.

† देखो बॉम्बे संस्कृतसिरीसमें प्रकाशित गण्डवद्दो. Introduction, P. Clii.

‡ G. BÜHLER. A Legend of the Jaina Stūpa at Mathura.—Sitzungsberichte der phil.-hist. Class der kais. Akademie der Wissenschaften Wien, 1897.

§ ११. तीर्थकल्पके समविषयक अन्य ग्रन्थ

विस्तृत जैन इतिहासकी रचनाके लिये, जिन ग्रन्थोंमेंसे, विशिष्ट सामग्री प्राप्त हो सकती है उनमें (१) **प्रभावकचरित्र**, (२) **प्रबन्धचिन्तामणि**, (३) **प्रबन्धकोष** और (४) **विविधतीर्थकल्प** ये ४ ग्रन्थ मुख्य हैं । ये चारों ग्रन्थ परस्पर बहुत कुछ समान विषयक हैं और एक दूसरेकी पूर्ति करने वाले हैं । जैन धर्मके ऐतिहासिक प्रभावको प्रकट करनेवाली, प्राचीनकालीन प्रायः सभी प्रसिद्ध प्रसिद्ध व्यक्तियोंका थोडा-बहुत परिचय इन ४ चारों ग्रन्थोंके संकलित अवलोकन और अनुसन्धान द्वारा हो सकता है । इस लिये हमने इन चारों ग्रन्थोंको एक साथ, एक ही रूपमें, एक ही आकारमें, और एक ही पद्धतिसे सम्पादित और विवेचित कर, इस ग्रन्थमाला द्वारा प्रकाशित करनेका आयोजन किया है । इनमेंसे प्रबन्धचिन्तामणिका, मूल-ग्रन्थात्मक पहला भाग, गत वर्षमें प्रकट हो चुका है और उसका सम्पूरक 'पुरातनप्रबन्धसंग्रह' नामका दूसरा भाग इस ग्रन्थके साथ ही प्रकट हो रहा है । **प्रबन्धकोष**का मूलग्रन्थात्मक पहला भाग भी इसका सहगामी है । **प्रभावकचरित्र** अभी प्रेसमें है सो भी थोडे ही समयमें, अपने इन समवयस्कोंके साथ, विद्वानोंके करकमलोंमें इतस्ततः सञ्चरमाण दिखाई देगा । इन चारों ग्रन्थोंका, इस प्रकार शुद्धिसंस्कारपूर्वक मूलस्वरूपका अवतार-कार्य पूरा होने पर, फिर इनका वर्तमान राष्ट्रभाषा (हिन्दी) में द्वितीय अवतार होगा, जो ऐतिहासिक अन्वेषणवाले विवेचनादिसे अलंकृत और स्थानविशेषोंके चित्रादिसे विभूषित होगा ।

वैशाखी पूर्णिमा: संवत् १९९० ।

अनेकान्तविहार; भारतीनिवास ।

अहमदाबाद

जिन विजय

क्रमांक	A प्रतिगत कल्पानुक्रम	P _a प्रति. कल्पानुक्रम	P _b प्रति. कल्पानुक्रम	B प्रति. कल्पानुक्रम	C प्रति. कल्पानुक्रम	D प्रति.	P प्रतिगतकल्पानुक्रम
१	शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	"	"	"	"	X	शत्रुञ्जयकल्प [१]
२	रैवतकिणिकल्पसंक्षेप	"	"	"	"	X	रैवतकिणिकल्पसंक्षेप [२]
३	उज्जयन्तस्व	"	"	"	"	X	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प [४]
४	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	"	"	"	"	X	रैवतकिणिकल्प [५]
५	रैवतकिणिकल्प	"	"	"	"	X	उज्जयन्तस्व [३]
६	पार्श्वनाथकल्प	"	"	"	"	X	अम्बिकादेवीकल्प [६१]
७	सोमनककल्प	"	"	"	"	X	कपर्दीयकल्प [३०]
८	अहिच्छिन्नागरीकल्प	"	"	"	"	X	पार्श्वनाथकल्प [६]
९	अशुवादिककल्प	"	"	"	"	X	सोमनककल्प "
१०	मयुरपुरीकल्प	"	"	"	"	"	अहिच्छिन्नाकल्प [७]
११	अश्वबोधकल्प	"	"	"	"	"	मथुराकल्प [९]
१२	वैभारगिरिकल्प	"	"	"	"	"	अश्वबोधकल्प [१०]
१३	कौशाम्बीनगरीकल्प	"	"	"	"	"	वैभारगिरिकल्प [११]
१४	अयोध्यानगरीकल्प	"	"	"	"	"	सत्यपुरकल्प [१७]
१५	आपापुरी [संक्षिप्त] कल्प	"	"	"	"	"	श्रीपुरअन्तरीक्षपार्श्वकल्प [५८]
१६	कलिकुण्डकुण्डेश्वरकल्प	"	"	"	"	"	कोष्ठाकामाणिक्यदेवकल्प [५७]
१७	हस्तिनापुरकल्प	"	"	"	"	"	अणहिलपुर अरिष्टनेमिकल्प [२६]
१८	सत्यपुरतीर्थकल्प	"	"	"	"	"	कोष्ठावसतिपार्श्वकल्प [४०]
१९	अष्टपदमहातीर्थकल्प (१)	"	"	"	"	"	शुद्धदन्तीपार्श्वकल्प [३१]
२०	मिथिलातीर्थकल्प	"	"	"	"	"	शंखपुरापाश्वकल्प [२७]
२१	रत्नवाटपुरकल्प	"	"	"	"	"	शंखपुरापाश्वकल्प [२७]
२२	अपाणवृहत्कल्प	"	"	"	"	"	श्रीपुरअन्तरीक्षपार्श्वकल्प [५८]
२३	कन्यानगरीयम० प्र० कल्प	"	"	"	"	"	हरिकेशीनगरीपाश्वकल्प [२९]
२४	प्रतिष्ठानपानकल्प (कुति)	"	"	"	"	"	कोटिकिलातीर्थकल्प [४१]
२५	नन्दीश्वरतीर्थकल्प	"	"	"	"	"	चंपापुरीकल्प [३५]
२६	काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	"	"	"	"	"	नासिक्यपुरीकल्प [२८]
२७	अणहिलपुर-अरिष्टनेमिकल्प	"	"	"	"	"	फलवाशिपार्श्वकल्प [६०]
२८	शंखपुरापाश्वकल्प	"	"	"	"	"	व्याघ्रीकल्प [४८]
२९	नासिक्यपुरकल्प	"	"	"	"	"	अष्टापदकल्प [४९]
३०	कपर्दीयकल्प	"	"	"	"	"	हस्तिनापुरस्वतन [५०]
३१	शुद्धदन्ती पार्श्वकल्प	"	"	"	"	"	अयोध्यानगरीकल्प [१३]
३२	अवन्तिदेश्य-अभिनन्दनकल्प	"	"	"	"	"	अपाण [संक्षिप्त] कल्प [१४]
३३	प्रतिष्ठानपुरकल्प	"	"	"	"	"	कौशाम्बी नगरी कल्प [१२]
३४	प्र० सातवाहनदृष्टचरित्र	"	"	"	"	"	श्रावस्तीनगरीकल्प [३७]
३५	चम्पापुरीकल्प	"	"	"	"	"	मिथिलपुरीकल्प [१९]
३६	पाटलिपुत्रनगरकल्प	"	"	"	"	"	काम्पिल्यपुरकल्प [२५]
३७	श्रावस्तीनगरीकल्प	"	"	"	"	"	पाटलीपुत्रकल्प [२५]
३८	वाराणसीनगरीकल्प	"	"	"	"	"	वाणारीनगरीकल्प [३८]
३९	महातीर्थनगरकल्प	"	"	"	"	"	कुङ्गेश्वरनामैयकल्प [४७]
४०	कोष्ठावसतिपार्श्वकल्प	"	"	"	"	"	अशुवादिककल्प [८]
४१	कोटिकिलातीर्थकल्प	"	"	"	"	"	अवन्तिदेश्य-अभिनन्दनकल्प [३२]
४२	वज्रपाल-तेजपालमन्त्रिकल्प	"	"	"	"	"	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प (स्वतन) [२३]
४३	द्विपुरीतीर्थकल्प	"	"	"	"	"	नन्दीश्वरकल्प [३४]
४४	द्विपुरीस्वतन	"	"	"	"	"	वीरगणधरकल्प [३६]
४५	चतुरशीतीर्थनामसंमह	"	"	"	"	"	चतुरशीतीर्थनामसंमहकल्प [४५]
४६	समवसरणरचनाकल्प	"	"	"	"	"	पञ्चपरमेष्ठिनमन्त्रकारकल्प †
४७	कुङ्गेश्वरनामैयदेवकल्प	"	"	"	"	"	रत्नवाटपुरकल्प [२०]
४८	व्याघ्रीकल्प	"	"	"	"	"	पावापुरीशुद्धकल्प [३१]
४९	हस्तिनापुरतीर्थस्वतन	"	"	"	"	"	कन्यानगरीयम० प्र० कल्प [३२]
५०	कन्यानयम० कल्पपरिशेष	"	"	"	"	"	प्रत्यक्षसामिसूचककथन
५१	कुल्यपाककृष्णमसुति	"	"	"	"	"	
५२	आमरकुण्डपद्यावतीकल्प	"	"	"	"	"	
५३	चतुर्विंशतिखिनकल्याणक (१)	"	"	"	"	"	
५४	तीर्थकरअतिशयविचार	"	"	"	"	"	
५५	पञ्चकल्याणकस्वतन (२)	"	"	"	"	"	
५७	कोष्ठाकामाणिक्यदेवकल्प	"	"	"	"	"	
५८	श्रीपुर अन्तरीक्षपार्श्वकल्प	"	"	"	"	"	
५९	सम्भनकल्पमिलोच्छ	"	"	"	"	"	
६०	फलवाशिपार्श्वकल्प	"	"	"	"	"	
६१	अम्बिकादेवीकल्प	"	"	"	"	"	
	प्रत्यक्षसामिसूचककथन	"	"	"	"	"	

† इस कल्पके अन्तर्में इस प्रतिमें यहां पर-
प्रत्यक्षसामिसूचक क-मी प्रत्यक्षसामिसूचक
थन दिया हुआ है । है और फिर अन्तर्में
सी है ।

† P_c प्रतिको छोड़ कर यह कल्प और
किरी प्रतिकमें उपलब्ध नहीं होता ।

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासम्पादकप्रशस्तिः ॥

स्वस्ति श्रीभेदपाटाख्यो देशो भारतविश्रुतः । रूपाहेलीति सन्नाम्नी पुरिका तत्र सुस्थिता ॥
सदाचार-विचाराभ्यां प्राचीननृपतेः समः । श्रीमच्चतुरसिंहोऽत्र राठोडान्वयभूमिपः ॥
तत्र श्रीवृद्धिसिंहोऽभूत् राजपुत्रः प्रसिद्धिमान् । क्षात्रधर्मधनो यश्च परमारकुलाग्रणीः ॥
मुञ्च-भोजमुखा भूषा जाता यस्मिन्महाकुले । किं वर्ण्यते कुलीनत्वं तत्कुलजातजन्मनः ॥
पत्नी राजकुमारीति तस्याभूद् गुणसंहिता । चातुर्य-रूप-लावण्य-सुवाकसौजन्यभूषिता ॥
क्षत्रियाणीप्रभापूर्णा शौर्यदीप्तमुखाकृतिम् । यां दृष्ट्वैव जनो भेने राजन्यकुलजा त्वियम् ॥
सूनुः किसनसिंहाख्यो जातस्तयोरति प्रियः । रणमल्ल इति ह्यन्यद् यन्नाम जननीकृतम् ॥
श्रीदेवीहंसनामात्र राजपूज्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्भेषज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥
अष्टोत्तरशतान्दानामायुर्यस्य महामतेः । स चासीद् वृद्धिसिंहस्य प्रीति-श्रद्धास्पदं परम् ॥
तेनाथाप्रतिभ्रेम्णा स तत्सूनुः स्वसन्निधौ । रक्षितः, शिक्षितः सम्यक्, कृतो जैनमतानुगः ॥
दौर्भाग्यात्तच्छिषोर्बाल्ये गुरु-तातौ दिवंगतौ । विमूढेन ततस्तेन त्यक्तं सर्वं गृहादिकम् ॥

तथा च-

परिग्रम्याथ देशेषु संसेव्य च बहून् नरान् । दीक्षितो मुण्डितो भूत्वा कृत्वाऽऽचारान् सुदुष्करान् ॥
ज्ञानान्यनेकशास्त्राणि नानाधर्ममतानि च । मध्यस्थवृत्तिना तेन तत्वातत्वगवेषिणा ॥
अधीता विविधा भाषा भारतीया युरोपजाः । अनेका लिपयोऽप्येवं प्रल-नूतनकालिकाः ॥
येन प्रकाशिता नैका ग्रन्था विद्वत्प्रशंसिताः । लिखिता बहवो लेखा ऐतिह्यतथ्यगुम्फिताः ॥
यो बहुभिः सुविद्वद्भिस्तन्मण्डलैश्च सत्कृतः । जातः स्वान्यसमाजेषु माननीयो मनीषिणाम् ॥
यस्य तां विश्रुतिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः सादरं पुण्यपत्तनात्स्वयमन्यदा ॥
पुरे चाहम्मदावादे राष्ट्रीयशिक्षणालयः । विद्यापीठ इतिख्यातः प्रतिष्ठितो यदाऽभवत् ॥
आचार्यत्वेन तत्रोच्चैर्नियुक्तो यो महात्मना । विद्वज्जनकृतश्लाघे पुरातत्त्वाख्यमन्दिरे ॥
वर्षाणामष्टकं यावत् सम्भूष्य तत्पदं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे यस्तत्संस्कृतिमधीतवान् ॥
तत आगत्य सैलमो राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । कारावासोऽपि सम्प्राप्तः येन स्वराज्यपर्वणि ॥
ऋमात्समाद् विनिर्मुक्तः प्राप्तः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रश्रीरवीन्द्रनाथभूषिते ॥
सिंधीपदयुतं जैनज्ञानपीठं यदाश्रितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीडालचन्द्रस्य सूनुना ॥
श्रीबहादुरसिंहेन दानवीरेण धीमता । स्मृत्यर्थं निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥
प्रतिष्ठितश्च यस्तस्य पदेऽधिष्ठानुसञ्जके । अध्यापयन् वरान् शिष्यान् शोधयन् जैनवाङ्मयम् ॥
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाश्यते ॥
विद्वज्जनकृताह्लादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

यस्याः क्षेत्रं वनं वापी कूपस्सरित् सरोवरम् ।
ग्राम-नगर-गिर्यादि सर्वं तीर्थमयं स्थितम् ॥
मेवाडाख्या प्रसिद्धा या स्वर्गादपि गरीयसी ।
जन्मभूमिर्मदीया सा मातृतुल्या प्रियंकरा ॥
तस्याः पुण्यपवित्रायाः सत्कीर्तिमूर्तिमन्दिरे ।
करोम्यहं कृतेरस्याः सद्भक्त्या वै समर्पणम् ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

क ल्प प्र दी पा प र ना मा

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

॥ ॐ नमोऽर्हद्भ्यः ॥

१. शत्रुञ्जयतीर्थकल्पः ।

देवः^१ श्रीपुण्डरीकाख्यभृशुच्छिखरशेखरम् । अलंकरिष्णुः प्रासादं श्रीनाभेयः श्रियेऽस्तु वः ॥ १ ॥
श्रीशत्रुञ्जयतीर्थस्य माहात्म्यमतिमुत्तकः^२ । केवली यदुवाच प्राक्(ग्) नारदस्य ऋषेः^३ पुरः ॥ २ ॥
तदहं लेशतो वक्ष्ये स्वपरस्मृतिहेतवे । श्रोतुमर्हन्ति भव्यास्तत् पापनाशनकाम्यया ॥ ३ ॥-युगलम् ।
शत्रुञ्जये पुण्डरीकस्तपोभृत् पञ्चकोटियुक् । चैत्र्यां सिद्धस्ततः सोऽपि पुण्डरीक इति स्मृतः ॥ ४ ॥
सिद्धिक्षेत्रं^४ तीर्थराजो मरुदेवो भगीरथः । विमलाद्रिर्बाहुबली सहस्रकमलस्तथा ॥ ५ ॥ 5
तालध्वजः कदम्बश्च शतपत्रो नगाधिराट् । अष्टोत्तरशतकूटः सहस्रपत्र इत्यपि ॥ ६ ॥
ढङ्को लौहिल्यः कपर्दिनिवासः सिद्धिशेखरः । शत्रुञ्जयस्तथा मुक्तिनिलयः सिद्धिपर्वतः ॥ ७ ॥
पुण्डरीकश्चेति नामधेयानामेकविंशतिः । गीयते तस्य तीर्थस्य कृता सुरनरपिभिः ॥ ८ ॥-कलापकम् ।
ढङ्कादयः पञ्च कूटास्तत्र सन्ति सदैवताः । रसकूपीरत्नखनिविवरौषधिराजिताः ॥ ९ ॥
ढङ्कः कदम्बो लौहिल्यस्तालध्वज-कपर्दिनौ । पञ्चेति ते कालवशान्मिथ्यादृग्भिरुक्ताः ॥ १० ॥ 10
अशीतिं योजनान्याथे^५ द्वैतीथीके तु^६ सप्ततिम् । षष्टिं तृतीये तुर्ये चारके पञ्चाशतं तथा ॥ ११ ॥
पञ्चमे द्वादशैतानि सप्तस्र्वा तथान्तिमे । इत्यासैरवसर्पिण्यां विस्तारस्तस्य कीर्तितः ॥ १२ ॥-युग्मम् ।
पञ्चाशतं योजनानि मूलेऽस्य दश चोपरि । विस्तार उच्छ्रयस्त्वष्टी युगादीशो तपत्यभूत् ॥ १३ ॥
अस्मिन्षुभसेनाद्या असंख्याः समवासरन् । तीर्थाधिराजाः सिद्धाश्चातीते काले महर्षयः ॥ १४ ॥
श्रीपद्मानभप्रमुखा भाविनो जिननायकाः । अस्मिन् समवसर्तारः कीर्त्तिपावितविष्टपाः ॥ १५ ॥ 15
श्रीनाभेयादि-वीरान्ताः श्रीनेमीश्वरवर्जिताः । त्रयोविंशतिरर्हन्तः समवासापुरत्र च ॥ १६ ॥
हेमरुप्यादिजद्राविंशत्यर्हन्त्यतिमान्वितम् । अङ्गरत्नजनाभेयप्रतिमालङ्कृतं महत् ॥ १७ ॥
द्वाविंशतिस्त्रुद्धदेवकुलिकायुक्तमुच्चकैः । योजनप्रमितं रत्नमयमुत्पन्नकेवले^७ ॥ १८ ॥
आदीश्वरे श्रीभरतश्चकी चैत्यमचीकरत् । एतस्यामवसर्पिण्यां पूर्वमत्र पवित्रधीः ॥ १९ ॥-त्रिभिर्विशेषकम् ।
द्वाविंशतेर्जिनेन्द्राणां यथास्वं पादुकायुता । भात्यत्रायतनश्रेणी लेप्यनिर्मितविम्बयुक् ॥ २० ॥ 20
अकारि चात्र समवसरणेन सहोच्चकैः । प्रासादो मरुदेवायाः श्रीबाहुबलिभुजा ॥ २१ ॥

1 A देव° । 2 B सतिमुत्तिकः । 3 B ऋषे । 4 A सिद्ध° । 5 A. B योजननाये । 6 A ते । 7 B केवलो ।

- प्रथमोऽत्रावसर्पिण्यां गणभृत् प्रथमार्हतः । प्रथमं प्रथमः सूनुः सिद्धः प्रथमचक्रिणः ॥ २२ ॥
 अस्मिन् नमि-विनम्याल्ल्यौ खेचरेन्द्रमहाकृष्णी । कोटिद्वय्या महर्षीणां सहितौ सिद्धिमीयतुः ॥ २३ ॥
 सम्प्रापुरत्र द्रविड-वालिलखल्यादयो नृपाः । कोटीभिर्दशभिर्मुक्ताः साधूनां परमं पदम् ॥ २४ ॥
 जयरामादिराजर्षिकोटित्रयमिहागमत् । नारदादिमुनीनां च लक्षैकनवतिः शिवम् ॥ २५ ॥
- 5 पद्मस्र-शास्त्रप्रमुखाः कुमारश्चात्र निर्वृत्तिम्^१ । परासवन्तः^२ सार्द्धष्टकोटिसाधुसमन्विताः ॥ २६ ॥
 मनुप्रमितलक्षादिसंख्याभिः श्रेणिभिस्तथा । असंख्याताभिः सर्वार्थसिद्धान्तरितमासदन्^३ ॥ २७ ॥
 पञ्चाशत्कोटिलक्षाब्धीन् यावन्नाभेयवंशजाः । अत्रादित्ययशोमुख्याः सगरान्ताः शिवं नृपाः ॥ २८ ॥—युगम् ।
 भरतस्यापत्याः पुत्रश्रीशैलक-शुक्रादयः । अत्र सिद्धा असंख्यातकोट्याकोटिमिता यताः^४ ॥ २९ ॥
 मुनीनां कोटिविंशत्या कुन्त्या च सह निर्वृताः । कृताहृत्यतिमोद्गरा अत्र ते पञ्च पाण्डवाः ॥ ३० ॥
- 10 द्वितीयषोडशावत्राजित-शान्ती जिनेश्वरौ । वर्षारात्रचतुर्मासीं तस्थुः स्थितिदेशिनौ ॥ ३१ ॥
 श्रीनेमिवचनाद् यात्रागतः सर्वरुजापहम् । नन्दिषेणगणेशोऽत्राजितशान्तिस्तवं व्यधात् ॥ ३२ ॥
 पौष्ठा असंख्या उद्गरा असंख्याः प्रतिमास्तथा । असंख्यानि च चैल्यानि^५ महातीर्थेऽत्र जज्ञिरे ॥ ३३ ॥
 अर्चाः क्षुल्लतडागस्थास्तथा^६ भरतकारिताः । गुहास्थाश्च नमन् भक्त्या स्यादत्रैकावतारभाक् ॥ ३४ ॥
 संप्रतिर्विक्रमादित्यः सातवाहन-वाग्भटौ । पादलिप्ता-ऽऽम-दत्ताश्च तस्योद्धारकृतः स्मृताः ॥ ३५ ॥
- 15 विदेहेष्वपि वास्तव्याः सरन्त्येनं सुदृष्टयः । इति श्रीकालिकाचार्यपुरः शाक्रः किलब्रवीत् ॥ ३६ ॥
 अत्र श्रीजाबडेकिम्बोद्गारे जाते क्रमेण वै । अजितायतनस्थाने बभूवानुपमासरः ॥ ३७ ॥
 अत्र श्रीमरुदेवायाः श्रीशान्तेश्वोद्धरिष्यति । मेघघोषनृपः^७ कल्किप्रपौत्रो भवने सुधीः ॥ ३८ ॥
 अस्यापश्चिममुद्गारं राजा विमलवाहनः । श्रीदुष्प्रसहसूरीणामुपदेशाद्रिधास्यति ॥ ३९ ॥
 तीर्थोच्छेदेऽपि ऋषभकूटाख्योऽयं सुरार्चितः । यावत् पद्मनाभतीर्थं पूजायुक्तो भविष्यति ॥ ४० ॥
- 20 प्रायः पापपरित्यक्तास्तिर्यञ्चोऽप्यत्र वासिनः । प्रयान्ति सुगतिं तीर्थमाहात्म्याद् विशदाशयाः ॥ ४१ ॥
 सिंहाभिजलधिष्यालभूपालविषयुद्धजम् । चौरारिमारिजं चास्य स्मृतेर्नश्येद्भयं नृणाम् ॥ ४२ ॥
 भरतेशकृतेर्लेप्यमयस्याद्यजिनेशितुः । ध्यायन्नुत्सङ्गशय्यास्यं स्वं सर्वभयजिह्ववेत् ॥ ४३ ॥
 उभ्रेण तपसा ब्रह्मचर्येण च यदामुयात् । शत्रुञ्जये तन्निवसन् प्रयतः पुण्यमश्नुते ॥ ४४ ॥
 प्रदद्यात् कामिकाहारं तीर्थं कोटिव्ययेन यः । तत्पुण्यमेकोपवासेनाप्नोति विमलाचले ॥ ४५ ॥
- 25 भृशुवःसख्ये तीर्थं यत्किञ्चिन्नाम विद्यते । तत्सर्वमेव दृष्टं स्यात् पुण्डरीकेऽभिवन्दिते ॥ ४६ ॥
 अत्राद्यापि विनारिष्टं सम्पातोऽरिष्टपक्षिणाम् । न जातु जायते सत्रागारभोज्येषु सत्त्वपि ॥ ४७ ॥
 भोज्यदानेऽत्र यात्रायै याते कोटिगुणं शुभम् । कृतयात्राय वलते तत्रानन्तगुणं पुनः ॥ ४८ ॥
 प्रतिलाभयतः सङ्घमदृष्टे विमलाचले । कोटीगुणं भवेत् पुण्यं दृष्टेऽनन्तगुणं पुनः ॥ ४९ ॥
 केवलोत्पत्ति-निर्वाणे यत्राभूतां महात्मनाम् । तानि सर्वाणि तीर्थानि बन्दितानीह वन्दिते ॥ ५० ॥
- 30 जन्म-निष्क्रमण-ज्ञानोत्पत्ति-मुक्तिगमोत्सवाः । वैयस्यात् कापि सामस्याज्जिनानां यत्र जज्ञिरे ॥ ५१ ॥

अयोध्या-मिथिला-चम्पा-आवस्ती-हस्तिनापुरे ।

कौशाम्बी-काशि-काकन्दी-काम्पिल्ये भद्रिलाभिधे ॥ ५२ ॥

रत्नवाहे शौर्यपुरे कुण्डग्रामेऽप्यपापया ।

चन्द्रानना-सिंहपुरे तथा राजगृहे पुरे ॥ ५३ ॥

श्रीरैवतक-संमेत-वैभारा-ऽष्टापदाद्रिषु ।

यात्रयासिंसेषु यात्राफलाच्छतगुणं फलम् ॥ ५४ ॥—चतुर्भिः कलापकम् ।

पूजापुण्याच्छतगुणं पुण्यं बिम्बविधापने । चैत्येऽत्र सहस्रगुणं पालनेऽनन्तसङ्गुणम् ॥ ५५ ॥

5

यः कारयेदस्य मौलौ प्रतिमां चैत्यवेदम वा । भुक्त्वा भारतवर्षर्द्धीः स स्वर्गश्रियमश्नुते ॥ ५६ ॥

नमस्कारसहितादितपांसि विदधन्नरः । उत्तरोत्तरतपसां पुण्डरीकस्मृतेर्लभेत् ॥ ५७ ॥

तीर्थमेतत्सम्मरत्यः करणत्रयशुद्धिमान् । षष्ठादिमासिकान्तानां तपसां फलमाप्नुयात् ॥ ५८ ॥

अद्यापि पुण्डरीकाद्रौ कृत्वानशनमुत्तमम् । भूत्वा शीलविहीनोऽपि सुखेन स्वर्गमृच्छति ॥ ५९ ॥

छत्रचामरभृत्कारध्वजस्थालप्रदानतः । विद्याधरो जायतेऽत्र चक्री स्याद्रथदानतः ॥ ६० ॥

10

दशात्र पुण्यदामानि ददानो भावशुद्धितः । भुञ्जानोऽपि लभेतैव चतुर्थतपसः फलम् ॥ ६१ ॥

द्विगुणानि तु षष्ठ्याष्टमस्य त्रिगुणानि तु । चतुर्गुणानि दशमस्येति तानि ददत् पुनः ॥ ६२ ॥

फलं भवेद्दशस्य ददत् पञ्चगुणानि तु । तेषां यथोत्तरं वृद्ध्या फलवृद्धिरपि स्मृता ॥ ६३ ॥

पूजास्नपनमात्रेण यत् पुण्यं विमलाचले । नान्यतीर्थेषु तत् स्वर्णभूमिभूषणदानतः ॥ ६४ ॥

धूपोत्क्षेपणतः पक्षोपवासस्य लभेत् फलम् । कर्पूरपूजया चात्र मासक्षपणजं फलम् ॥ ६५ ॥

15

निर्दोषैत्र भक्ताधैर्यैः साधून् प्रतिलाभयेत् । फलेन कार्तिकमासक्षपणस्य स युज्यते ॥ ६६ ॥

त्रिसन्ध्यं मन्त्रवाःस्नातो मासानाश्चान् मधूर्जयोः । नमोऽर्ह्येऽपदं ध्यायन्निहार्येत् तीर्थकृत्पदम् ॥ ६७ ॥

पादलिप्तपुरे भातः प्रासादौ पार्श्व-वीरयोः । अधोभागे चास्य नेमिनाथस्यायतनं महत् ॥ ६८ ॥

तिस्रः कोटीखिलक्षोना व्ययित्वा वसु वाग्भटः । मन्त्रीश्वरो युगादीशप्रासादमुददीधरत् ॥ ६९ ॥

दृष्टैव तीर्थप्रथमप्रवेशेऽत्रादिमार्हतः । विशदा मूर्तिराधते दशोरमृतपारणम् ॥ ७० ॥

20

अष्टोत्तरे वर्षशतेऽतीति श्रीविक्रमादिह । बहुद्रव्यव्ययाद् बिम्बं जावडिः स न्यवीविशत् ॥ ७१ ॥

भास्वरद्युतिमम्माणमणिशैलतटोत्थितम् । ज्योतीरसाख्यं यद्रत्नं तत्तेन घटितं किल ॥ ७२ ॥

मधुमत्यां पुरि श्रेष्ठी वास्तव्यो जावडिः पुरा । श्रीशत्रुञ्जयमाहाख्यं श्रीवैरखामितोऽशृणोत् ॥ ७३ ॥

गन्धोदकस्नात्ररुचिल्लेप्यबिम्बं शुशोच सः । स्मृत्वा चक्रेश्वरीं सैष मम्माणाद्रिखनीमगात् ॥ ७४ ॥

निर्माप्येहाश्मनीं मूर्तिं रथमारोप्य चाचलत् । विमलाद्रिं सभार्योऽसौ पद्यया ह्यद्य दिने ॥ ७५ ॥

25

ययौ यावन्तमध्वानं दिवा सप्रतिमो रथः । रात्रौ तावन्तमेवासौ पश्चाद् व्यावर्तताद्भुतम् ॥ ७६ ॥

सिन्नः कपर्दिनं स्मृत्वा दृष्ट्वा हेतुं च तद्विधौ । रथमार्गोऽपतत्तिर्यक् प्रयतः सह जायया ॥ ७७ ॥

तत्साहसप्रसेनेन दैवतेनाधिरोपितः । रथः सविम्बोऽद्रिशृङ्गे दुःसाधं सात्त्विकेषु किम् ॥ ७८ ॥

मूलनाथकमुत्थाप्य न्यसे बिम्बे तदास्पदे । लेप्यबिम्भारटितेन पर्वतः खण्डशोऽदलत् ॥ ७९ ॥

तन्मुक्ताऽथ तडिच्छ्रेष्ठिबिम्बेन करमर्दिता । सोपानानि च्छिद्रयन्ती निर्ययौ शैलदेशभित् ॥ ८० ॥

30

आरुह्य चैत्यशिखरं सकलत्रः प्रमोदतः । जावडिर्निरनर्त्तं स चञ्चद्रोमाञ्चकशुकः ॥ ८१ ॥

अपतीर्थिकनोहित्यान्यन्देऽष्टादश आपतन् । तद्भव्यव्ययतः श्रेष्ठी तत्र चक्रे प्रभावनाम् ॥ ८२ ॥

इत्थं जावडिराचार्यहत्-पुण्डरीक-कपर्दिनाम् । मूर्तीनिवेश्य सञ्जने सर्वमानातिथित्वभाक् ॥ ८३ ॥

- दक्षिणाङ्गे भगवतः **पुण्डरीक** इहादिमः । वामाङ्गे दीप्यते तस्य **जावडि**स्थापितोऽपरः ॥ ८४ ॥
इक्ष्वाकु-वृष्णिवंश्यानामसंस्थाः कोटिकोटयः । अत्र सिद्धाः कोटिकोटीतिलकं सूचयत्यदः ॥ ८५ ॥
पाण्डवाः पञ्च **कुन्ती** च तन्माता च शिवं ययुः । इति शासति तीर्थेऽत्र षडेषां लेप्यमूर्तयः ॥ ८६ ॥
राजादनश्चैत्यशाली श्रीसङ्घान्द्रुतभाग्यतः । दुग्धं वर्षति पीयूषमिव चन्द्रकरोत्करः ॥ ८७ ॥
 5 व्याघ्रीमयूरप्रमुखास्त्रिर्ध्वो भक्तमुक्तितः । सुरलोकमिह प्राप्ताः प्रणतादीशपादुकाः ॥ ८८ ॥
 वामे **सत्यपुर**स्वावतारो **मूलजिनौ**कसः । दक्षिणे **सकुनी-चैत्य**ष्टे **चाष्टापद**[:] स्थितः ॥ ८९ ॥
नन्दीश्वर-स्तम्भनकोजयन्तानामकृच्छृतः । भव्येषु पुण्यवृद्धार्थमवतारा इहासते ॥ ९० ॥
 आत्तासिना **विनमिना नमिना** च निषेवितः । स्वर्गारोहणचैत्ये च श्रीनाभेयः प्रभासते ॥ ९१ ॥
 तुङ्गं शृङ्गं द्वितीयं च **श्रेयांसः शान्ति-नेमिनौ** । अन्येऽप्यृषभ-वीराद्या अस्यालङ्कृतं जिनाः ॥ ९२ ॥
 10 **मरुदेवां** भगवतीं भवनेऽत्र भवच्छिदम् । नमस्कृत्य कृती स्वस्य मन्यते कृतकृत्यताम् ॥ ९३ ॥
 यक्षराजः **कपर्दीह** कल्पवृक्षः प्रणेमुषाम् । चित्रान् यात्रिकसङ्घस्य विघ्नान् मर्हयति स्फुटम् ॥ ९४ ॥
 श्रीनेम्यादेशतः **कृष्णो** दिनान्यष्टावुपोषितः । **कपर्दी**यक्षमाराध्य पर्वतान्तर्गुहान्तरे ॥ ९५ ॥
 अद्यापि पूज्यं **शक्रेण** विम्बत्रयमगोपयत् । अद्यापि श्रूयते तत्र किल **शक्र**समागमः ॥ ९६ ॥—युग्मम् ।
पाण्डवस्थापितश्रीमहृषभोत्तरदिग्गता । सा गुहा विद्यतेऽद्यापि यावत् क्षुल्लतडागिका ॥ ९७ ॥
 15 यक्षस्यादेशतस्तत्र दृश्यन्ते प्रतिमाः किल । तत्रैवाजित-शान्तीशौ वर्षारात्रमवस्थितौ ॥ ९८ ॥
 तयोश्चैत्यद्वयं पूर्वाभिमुखं तत्र चाभवत् । निकषाजितचैत्यं च बभूवा**मुपमा**सरः ॥ ९९ ॥
मरुदेव्यन्तिके **शान्ते**श्चैत्यं शैत्यकरं दृशाम् । भवति स भवभ्रान्तिभिदुरं भव्यदेहिनाम् ॥ १०० ॥
 श्रीशान्तिचैत्यस्य पुरो हस्तानां त्रिंशता पुनः । पुरुषैः सप्तभिरदः खानी द्वे स्वर्णरूपयोः ॥ १०१ ॥
 ततो हस्तशतं गत्वा पूर्वद्वाराऽस्ति कूपिका । अधस्तादष्टभिर्हस्तैः श्रीसिद्धरसपूरिता ॥ १०२ ॥
 20 श्रीपादलिप्ताचार्येण तीर्थोद्धारकृते किल । अस्ति संस्थापितं रत्नसुवर्णं तस्मिपगम् ॥ १०३ ॥
 पूर्वस्यां **वृषभ**विम्बादधश्चर्षभकूटतः । धनुषि त्रिंशतिं (तं ?) गवोपवासांस्त्रीन् समाचरेत् ॥ १०४ ॥
 कृते बलिविधानादौ **वैरोद्या** स्वं प्रदर्शयेत् । तदाज्ञयोद्घात्य शिलां रात्रौ मध्ये प्रविश्यते ॥ १०५ ॥
 तत्रोपवासतः सर्वाः संपद्यन्ते च सिद्धयः । तत्रर्षभार्चानमनाद्भवेदेकावतारभाक् ॥ १०६ ॥
 पुरो धनुष्पञ्चशत्या आस्ते पाषाणकुण्डिका । ततः सप्त क्रमान् गत्वा कुर्याद्बलिर्विधिं बुधः ॥ १०७ ॥
 25 शिलोत्पाटनतस्तत्र कस्यचित् पुण्यशालिनः । उपवासद्वयेन स्यात् प्रत्यक्षा रसकूपिका ॥ १०८ ॥
कल्किपुरो **धर्मदत्तो** भावी स परमार्हतः । दिने दिने जिनविम्बं प्रतिष्ठाप्य च मोक्षयते ॥ १०९ ॥
 स श्रीशत्रुञ्जयोद्धारं कर्त्वाथ **जितशत्रु**राट् । द्वात्रिंशद्वर्षराज्यश्रीर्भविष्यति तदालम्बजः ॥ ११० ॥
 तत्सुनुमैघघोषात्यः श्रीशान्ति-मरुदेवयोः । **कपर्दी**यक्षस्यादेशाच्चैत्यमत्रोद्धारिष्यति ॥ १११ ॥
नन्दिः सूरिरथार्थश्च श्रीप्रभो माणिक्यभद्रकः । यशोभिन्नो धनमिन्नस्तथा विकटधर्मकः ॥ ११२ ॥
 30 **सुमङ्गलः** **सुरसेन** इत्यस्योद्धारकारकाः । अर्वाक्(ग्?) **दुष्प्रसहा**दन्ते भावी **विमलवाहनः** ॥ ११३ ॥
 यात्रिकान् येऽस्य बाधन्ते द्रव्यं वापहरन्ति ये । पतन्ति नरके घोरे सान्त्वयामोऽंहसा^१ भरात् ॥ ११४ ॥
 यात्रां पूजां द्रव्यरक्षां यात्रिकस्तोमसत्कृतिम् । कुर्वाणोऽत्र सगोत्रोऽपि स्वर्गलोके महीयते ॥ ११५ ॥
 श्रीवस्तुपालोपज्ञानि **पीथडा**दिकृतानि च । वक्ता पारं न यात्यत्र धर्मस्थानानि कीर्त्तयन् ॥ ११६ ॥
 दुःख(ष्व)मासचिवान् म्लेच्छाद्भङ्गं संभाव्य भाविनम् । मन्त्रीशः श्रीवस्तुपालस्तेजःपालाग्रजः सुधीः ॥ ११७ ॥

मम्माणोपलरत्नेन निर्माप्यात्यन्तनिर्मले¹ । न्यधाद्भूमिगृहे मूर्ती **आद्यार्हत्-पुण्डरीकयोः** ॥ ११८ ॥-युग्मम् ।
 ही **ग्रहर्तुक्रियास्थान** (१३६९) संख्ये **विक्रमवत्सरे** । **जावडि**स्थापितं बिम्बं म्लेच्छैर्भ्रमं कलेर्वशात् ११९ ।
वैक्रमे वत्सरे चन्द्रहयाग्नीन्दु (१३७१) मिते सति । श्रीमूलनायकोद्धारं साधुः श्री**समरो** व्यधात् १२० ।
 तीर्थेऽत्र सङ्घपतयो ये बभूवुर्भवन्ति ये । ये भविष्यन्ति धन्यास्ते नन्द्यासुस्ते चिरं श्रिया ॥ १२१ ॥
कल्पप्राभृततः पूर्वं कृतः श्री**भद्रबाहुना** । श्री**वज्रेण** ततः **पादलिप्ताचार्यैस्ततः** परम् ॥ १२२ ॥ 5
 इतोऽप्युद्धृत्य संक्षेपात् प्रणीतः कामितप्रदः । श्री**शत्रुञ्जयकल्पोऽयं** श्री**जिनप्रभसूरिभिः** ॥ १२३ ॥
 कल्पेऽस्मिन् वाचिते ध्याते² व्याख्याते पठिते श्रुते । स्यात्तृतीयमवे सिद्धिर्भव्यानां भक्तिशालिनाम् ॥ १२४ ॥
 श्री**शत्रुञ्जयशैलेश** ! लेशतोऽपि गुणास्तव । कैर्ब्यावर्णयितुं नाम पार्यन्ते विदुषैः (० बुधैः)रपि ॥ १२५ ॥
 भवद्यात्रोपनम्राणां नृणां तीर्थानुभावतः । प्रायो मनःपरीणामः शुभ एव प्रवर्द्धते ॥ १२६ ॥
 त्वद्यात्राप्रचलत्सङ्घरथाधोद्वृत्पादजः । रेणुरङ्गे लगन् भव्यपुंसां पापं व्यपोहति ॥ १२७ ॥ 10
 यावान् कर्मक्षयोऽन्यत्र मासक्षणतो भवेत् । नमस्कारसहितादेरपि तावान् कृताचवधि ॥ १२८ ॥
श्रीनाभेयकृतावास ! वासवस्तुत्यैभव ! । मनसा वचसा तन्वा **सिद्धिक्षेत्र !** नमोऽस्तु ते ॥ १२९ ॥
 त्वत्कल्पमेतं निर्माय निर्मायमनसा मया । यदार्जिं पुण्यं तेनास्तु विश्वं वास्तवसौख्यवत् ॥ १३० ॥
 पुस्तकन्यस्तमपि यः कल्पमेनं महिष्यति । न्यक्षेण काङ्क्षितास्तस्य सिद्धिमेप्यन्ति संपदः ॥ १३१ ॥
 प्रारम्भेऽप्यस्य राजाधिराजः सङ्घे प्रसन्नवान् । अतो **राजप्रसादाख्यः** कल्पोऽयं जयताच्चिरम् ॥ १३२ ॥ 15
श्रीविक्रमान्दे वाणाष्टविम्बेदेव (१३८५) मिते शिलौ । सप्तम्यां तपसः काव्यदिवसेऽयं समर्थितः ॥ १३३ ॥

॥ इति श्रीजिनप्रभसूरिकृतः श्रीशत्रुञ्जयकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रन्थाग्रं० १३४, अक्षर १३ ॥

२. रैवतकगिरिकल्पसंक्षेपः ।

सिरिनेमिजिणं सिरसा नमिउं रैवयगिरीसकप्पमि । सिरिवइरसीसभाणिअं जहा य 'पाल्लित्तएणं च ॥ १ ॥

- छत्तसिलाइ समीवे सिलासणे दिक्कं पडिवन्नो नेमी । सहसंबवणे केवलनाणं । लक्खारामे देसणा । अवलोअणे^१ उद्धसिहरे निष्वाणं । रैवयमेहलाए कण्हो तत्थ कल्लणतिगं काऊण सुवन्नरयणपडिमाळकिअं चेह-
 5 अतिगं जीवतसामिणो, अंबादेवि च कारेइ । इंदो वि वज्जेण गिरिं कोरेऊण सुवन्नबलाणयं रूपमयं चेहअं रयण-
 मया पडिमा पमाणवन्नोववेया सिहरे अंबारंगमंडवे^२ अवलोणासिहरे(रे?) बलाणयमंडवे संघो एयाहं कारेइ । सिद्धविणायगो पडिहारो तप्पडिक्खं^३ श्रीनेमिसुवात् निर्वाणस्थानं ज्ञात्वा निर्वाणादनन्तरं कण्हेण ठाविअं ।
 तहा सत्त जायवा दामोयराण्णूवा । कालमेह १ मेहनाद २ गिरिविदारण ३ कपाट ४ सिंहनाद
 ५ खोडिक ६ रैवया ७ तिबतवेणं कीडणेणं सित्तवाला उववन्ना । तत्थ य मेहनादो सम्पद्दिद्दी नेमिपथम-
 10 तिजुतो चिट्ठइ । गिरिविदारणेणं कंचणबलाणयंमि पंच उद्धारा विउब्बिआ । तत्थेगं, अंबापुरओ उत्तरदिसाए
 सत्तहिअसयकमेहिं गुहा; तत्थ य उववासतिगेणं बलिविहाणेणं सिलं उप्पाडिऊण मज्जे गिरिविदारणपडिमा ।
 तत्थ य कमपण्णासं गए बलदेवेणं कारिअं सासयजिणपडिमारूवं नमिऊण उत्तरदिसाए पण्णासकमं^४ वारीतिगं ।
 पढमवारिआए^५ कमसयतिगं गंतूण गोदोहिआसणेणं पविसिऊण उपवासपंचगं भमररूवं दारुणं सत्तेणं उप्पाडिऊणं
 कमसत्ताओ अहोमुहं पविसिऊण बलाणयमंडवे इंदोदेसेण धणायजक्खकारिअं अंबादेविं पूहऊण सुवण्णजालीए
 15 ठायबं । तत्थ टिण्णं सिरिसूलनाहो नेमिजिण्णिदो वंदिअब्बो । बीअवारीए एगं पायं पूहत्ता सयंवरवावीए अहो
 कमचालीसं गमित्ता तत्थ णं मज्झवारीए कमसत्तसएहिं कूवो । तत्थ वरहंसठिअत्तेण इहावि मूलनायगो वन्देअब्बो ।
 तइअवारीए मूलदुवारपवेसो अंबाएसेण, न अन्नहा । एवं कंचणबलाणयमगो, तत्थ य अंबापुरओ हत्थवीसाए
 विवरं । तत्थ य अंबाएसेण उववासतिगेण सिलुभाडणेण हत्थवीसाए संपुडसत्तगं समुगयपंचगं अहो रसकूविआ
 अमावसाए अमावसाए उग्घडइ । तत्थ य उववासतिगं काऊण अंबाएसेण पूयणेण बलिविहाणेणं^६ गिण्हियबं । तहा
 20 य जुण्णकूडे उववासतिगं काऊण सरलमगोणं बलिपूअणेणं सिद्धविणायगो उवलम्भइ । तत्थ य चिंतिया
 सिद्धी । दिणमेगं ठापयबं । जइ तहा पच्चक्खो हवइ । तहा रायमईगुहाए कमसएणं^७ गोदोहियाए रसकूविआ,
 कसिणचित्तयवल्ली, राईमईए पडिमा रयणमया, अंबा य; रूपमयाओ अणेगओसहीओ चिट्ठन्ति । तह छत्त-
 सिला-घंटसिला-कोडिसिला सिलातिगं पण्णत्तं । छत्तसिलं मज्झं मज्जेणं कणयवल्ली । सहसंब-
 वणमज्जे रययसुवण्णमयचउवीसं, लक्खारामे नावत्तरी चउवीसजिणाणं^८ गुहा पण्णत्ता । कालमेहसस पुरओ
 25 सुवन्नवालुआए नईए सट्ठकमसयतिगेण उत्तरदिसाए^९ गमित्ता गिरिगुहं पविसिऊण उदए न्हवणं काऊण टिए
 उववासपओण्हिं दुवारसुग्घाडेइ । मज्जे पढमदुवारे सुवण्णखाणी, दुइअदुवारे रयणखाणी संघहेउं अंबाए विउब्बिआ ।
 तत्थ ण कण्हभंडारा । अण्णो दामोदरसमीवे । अंजणसिलाए अहोभागे रययसुवण्णधूली पुरिसवीसेहिं पण्णत्ता ।

तस्सत्थमणे^{११} मंगलयेदेवदाली य संतु रससिद्धी । सिरिवइरोवक्खायं संघसमुद्धरणकज्जमि ॥ १ ॥

सस्सकडाहं मज्जे गिण्हित्ता कोडिविन्दुसंयोगे । घंटसिलाचुण्णयजोअणाओ अंजणसिद्धी ॥ २ ॥

30

॥ विज्जापाहुडुइसाओ रैवयकप्पसंखेवो सम्मतो ॥

॥ ग्रन्थामं० ३८ ॥

1 A पाल्लित्तएणं । 2 B अवलोक्यं । 3 B 'लोअण' । 4 B तप्पडिक्खं । 5 A 'कंम' । 6 A 'वरिआए ।
 7 B 'विहारेणं । 8 A कंमसुएणं । 9 B 'जिणाण' नास्ति । 10 A 'दिसीए । 11 B तस्सत्थमणे' ।

३. श्रीउज्जयन्तस्तवः ।

नामभिः श्रीरैवतकोज्जयन्ताद्यैः^१ प्रथामितम् । श्रीनेमिपावितं स्तौमि गिरिनारं^२ गिरीश्वरम् ॥ १ ॥
स्थाने देशः सुराष्ट्राख्यां विभर्ति भुवनेष्वसौ^३ । यद्भूमिकामिनीभाले गिरिरिष विशेषकः ॥ २ ॥
शृङ्गारयन्ति 'खंगारदुर्गं श्रीऋषभादयः । श्रीपार्श्वस्तेजलपुरं भूषितैतदुपत्यकम्' ॥ ३ ॥
योजनद्वयतुङ्गेऽस्य^४ शृङ्गे जिनगृहावलिः । पुण्यराशिनिवाभाति शरच्चन्द्रांशुनिर्मला ॥ ४ ॥ 5
सौवर्णदण्डकलशामलसारकशोभितम् । चारुचैत्यं चकास्त्यस्योपरि श्रीनेमिनः प्रभोः ॥ ५ ॥
श्रीशिवासूनुदेवस्य पादुकात्र निरीक्षिता । स्पृष्ट्वाऽर्चिता च शिष्टानां पापव्यूहं व्यपोहति ॥ ६ ॥
प्राज्यं राज्यं परित्यज्य जरत्तृणमिव प्रभुः । वन्धून् विधूय च स्निग्धान् प्रपेदेऽत्र महाव्रतम् ॥ ७ ॥
अत्रैव केवलं देवः स एव प्रतिलब्धवान् । जगज्जनहितैषी स पर्यगैषीच निर्द्वैतम् ॥ ८ ॥
अत एवात्र कल्याणत्रयमन्दिरमादधे । श्रीवस्तुपालो मन्त्रीशश्वमत्कारितभयहृत्^५ ॥ ९ ॥ 10
जिनेन्द्रविम्बपूर्णेन्द्रमण्डपस्या जना इह । श्रीनेमेर्मज्जनं कर्तुमिन्द्रा इव चकासति ॥ १० ॥
गजेन्द्रपदनामास्य कुण्डं मण्डयते शिरः । सुधाविधैर्जलैः पूर्णं स्नानार्हत्स्नपनक्षमैः ॥ ११ ॥
शशुञ्जयावतारेऽत्र वस्तुपालेन कारिते । ऋषभः पुण्डरीकोऽष्टापदो नन्दीश्वरस्तथा ॥ १२ ॥
सिंहयाना हेमवर्णा सिद्धबुद्धसुतान्विता । कम्प्राप्रलुम्बिमृत्पाणिरत्राम्बा सङ्घविग्रहहृत् ॥ १३ ॥
श्रीनेमिपत्पद्मपूतमवलोकननामकम् । विलोकयन्तः शिखरं यान्ति भग्न्याः कृतार्थताम् ॥ १४ ॥ 15
शाम्भ्यो जाम्बवतीजातस्तुङ्गे शृङ्गेऽस्य कृष्णजः । प्रद्युम्नश्च महाद्युम्नत्तेपाते दुस्तपं तपः ॥ १५ ॥
नानाविधौषधिगणा जाञ्जलन्यत्र रात्रिषु । किं च घण्टाक्षरच्छत्रशिलाः शालन्त उच्चकैः ॥ १६ ॥
सहस्राभ्रवर्णं लक्षारामोऽप्येपि वनत्रजाः । मयूरकोकिलाभृङ्गीसङ्गीतिसुभगा इह ॥ १७ ॥
न स वृक्षो न सा वल्ली न तत्पुष्पं न तत्फलम् । नेक्ष्यते^६ऽत्राभियुक्तैर्यदियेतिहाविदो विदः ॥ १८ ॥
राजीमती गुहागर्भं कैर्न नामात्र वन्द्यते । रथनेमिर्भयोन्मार्गात्सन्मार्गमवतारितः^७ ॥ १९ ॥ 20
पूजास्नपनदानानि तपश्चात्र कृतानि वै^{१०} । संपद्यन्ते मोक्षसौख्यहेतवो भव्यजन्मनाम् ॥ २० ॥
दिग्भ्रमादपि^{११} योऽत्राद्रो काप्यमार्गोऽपि सञ्चरन् । सोऽपि पश्यति चैत्यस्था^{१२} जिनार्चाः स्नापितार्चिताः ॥ २१ ॥
काश्मीरागतरत्नेन कूष्माण्ड्यादेशतोऽत्र च । लेप्यबिम्बास्पदे न्यस्ता श्रीनेमेर्मूर्तिरात्मनी ॥ २२ ॥
नदीनिर्ज्वरकुण्डानां खनीनां वीरुधामपि । विदांकोत्स्वत्र संख्यां संख्यावानपि कः खलु ॥ २३ ॥
आसेचनकरूपाय^{१३} महातीर्थीय ताथिने । चैत्यालङ्कृतशीर्षाय नमः श्रीरैवताद्रथे ॥ २४ ॥ 25
स्तुतो मयेति सूरीन्द्रवर्णितावृजिनप्रभ । गिरिनारस्तारहेमसिद्धि^{१४} भूमिर्मुदेऽस्तु वः ॥ २५ ॥

॥ इति श्रीउज्जयन्तस्तवः ॥

॥ ग्रन्थान्तं २५ ॥

1 A प्रया^१ । 2 B नार- । 3 B भुवनेऽस्यसौ । 4 A °लंगार^२ । 5 A °पलकां । 6 A °तुङ्गस्य ।
B 7 °भव्यहृत् । 8 A नेक्ष्यते । 9 A °तारिता । 10 A धैः । 11 A C °भूमावपि । 12 A जिनार्चास्नापिता^{११} ।
13 B आसेचनक^{१३} । 14 C सिद्ध^{१४} ।

४. उज्जयन्तमहातीर्थकल्पः ।

- अथि **सुरद्वार**विसए **उज्जितो** नाम पञ्चओ रम्भो । तस्सिहरे^१ आरुहिउं भवीए नमह **नेमि**जिणं ॥ १ ॥
अंबाहअं च देविं न्हवणच्चणगंधधुवदीवेहिं । पूहअ कयप्पणामा ता जोअह जेण अत्थरथी ॥ २ ॥
 गिरिसिहरकुहरकंदरं^२ निज्जरणकवाडविअडकूवेहिं । जोएह **खत्तवायं** जह भणियं पुवसूरीहिं ॥ ३ ॥
 5 कंदप्पदप्पकप्पणं^३ कुगइविद्ववण**नेमि**नाहस्स । **निट्वाणसिलानामेण** अत्थि सुवणंमि विक्खाया ॥ ४ ॥
 तस्स य उत्तरपासे दसधणुहेहिं अहोमुहं विवरं । दारंमि तस्स लिङ्गं अवयाणे धणुह चत्तारि ॥ ५ ॥
 तस्स पमुसुत्तगंधो अत्थि रसो पलसएण सयतंबं । विंधेति कुणइ तारं ससिकुंदसमुज्जलं सहसा ॥ ६ ॥
 पुवदिसाए धणुहंतरेसु तस्सेव अत्थि जा गवई । पाहाणमया दाहिणदिसागए बारसधणुहिं ॥ ७ ॥
 दिस्सइ अ तत्थ पयडो हिंगुलवण्णो अ दिव्वपवररसो । विंधेइ सबलोहे फरिसेणं अग्गिसंगेणं ॥ ८ ॥
 10 **उज्जिते** अत्थि नई **विह्वलानामेण** पवई पडिमा । दावेइ अंगुलीए फरिसरसो पवईदारं ॥ ९ ॥
सक्कावयार—**उज्जितगिरिवरे** तस्स उत्तरे पासे । सोवाणपंतिआए पारेववयणिया पुदवी ॥ १० ॥
 पंचगव्हेण बद्धा पिंडी धमिआ^४ करेइ वरतारं । फेडइ दरिद्ववाहिं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ ११ ॥
 सिहरे **विसालसिंगे** दीसंते पायकुट्टिमा जत्थ । तस्सासन्ने सिहरे **कव्वडहह** पामहो तारं ॥ १२ ॥
उज्जितरेवयवणे तत्थ य **सुद्धार**वानरो अत्थि । सो वामकण्णछित्तो उग्घाडइ विवरवारदारं ॥ १३ ॥
 15 हत्थसएण पविट्ठो दिक्खइ सोवण्णवणिआ^५ रूक्खा । नीलरसेण सवंतां सहस्सवेही रसो नूणं ॥ १४ ॥
 तं गहिऊण निअत्तो **हणुवंतं** छिवइ वामपाएण । सो ढक्कइ वरदारं जेण न जाणइ जणो कोवि ॥ १५ ॥
उज्जितसिहरउवारी **कोहडिहरं** खु नाम विक्खायं । अवरेण तस्स य सिला तदुभयपासेसु उज्जंतु ॥ १६ ॥
 तं अयसितिल्लं^६ भीसं थंभइ पडिवायवंगिअं वंगं । दोगच्चवाहिहरणं परितुट्ठा **अंबिआ** जस्स ॥ १७ ॥
वेगवई नाम नई मणसिलवण्णा य तत्थ पाहाणा । तो पिंडिधमिअसंते समयुद्धे होइ वरतारं ॥ १८ ॥
 20 **उज्जिते नाणसिला** तस्स अहो कणयवणिआ पुदवी । नोक्कडयसुत्त-पिंडी-सदरंगारे भवे हेमं ॥ १९ ॥
नाणसिलाकयपुदवी पिंडीबद्धा य पंचगव्हेण । हढपाए वसइ रसो सहस्सवेही हवइ हेमं ॥ २० ॥
 गिरिवरमासन्नठिअं आणीअं **तिलविसारणं** नाम । सिलबद्धगाढपीडे वेलक्खा तत्थ दम्माणं ॥ २१ ॥
सेणा नामेण नई सुवण्णतित्थंमि लड्डुअपहाणा । पडिवाएण य सुबं करंति^७ हेमं न संदेहो ॥ २२ ॥
बिल्लक्खवंचंमि नयरे **मउहूरं**^८ अत्थि सेलगं दिवं । तस्स य मज्झंमि ठिओ **गणवहरसकुंडओ** उवारी ॥ २३ ॥
 25 उववासी कयपूओ **गणवइओ** चलिऊण पवररसो । वामापेवी(?) अत्थि अ थंभइ वंगं न संदेहो ॥ २४ ॥
सहसासवं ति तित्थं करंजरुक्खेण मणहरं सम्मं । तत्थ य तुरयायारा पाहाणा तेसि दो भाया ॥ २५ ॥
 इक्को पारयभाओ पिट्ठो मुत्तेण अंधमूसाए । धमिओ करेइ तारं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ २६ ॥
अवलोअणसिहरसिलाअवरेणं तत्थ वररसो सवइ । सुअपक्खसरिसवण्णो करेइ सुबं वरं हेमं ॥ २७ ॥
 गिरिपज्जुन्नवयारे **अंबिअआसमपयं** च नामेण^९ । तत्थ वि पीआ पुहवी हिमवाए होइ वरहेमं ॥ २८ ॥
 30 **नाणसिला उज्जिते** तस्स य मूलंमि मट्ठिआ पीआ । साहामिअलेवेणं छायासुक्कं कुणइ हेमं ॥ २९ ॥
उज्जितपढमसिहरे आरुहिउं दाहिणेण अवयरिउं । तिण्णि धणूसयमित्ते **पूहकरं** जं बिलं नाम ॥ ३० ॥
 उग्घाडिउं बिलं दिक्खिऊण निउणेण तत्थ गंतव्वं । दंडंतराणि बारस दिब्वरसो जंजुफलसरिसो ॥ ३१ ॥
 जउघोलिअंमि भंडे सहस्सभाएण विंधए तारे । हेमं करइ अवस्सं हइतं सुंदरं सहसा ॥ ३२ ॥

1 B तस्सिहरे । 2 A °कुंइ° । 3 A C °कपरण° । 4 C धमिआ । 5 C रेखा । 6 C वसंता । 7 C °तल्ल° ।
 8 B करिति । 9 C °हरंमि । 10 C नामेणं ।

कोहंङ्गिभवणपुत्रेण उत्तरे जाव तावसा भूमी । दीसइ अ तत्थ पडिमा सेलमया वासुदेवस्स ॥ ३३ ॥
 तस्सुत्तरेण दीसइ हत्थेसु अ दससु पञ्चवईपडिमा । अवराहमुहरअंगुट्टिआइ^१ सा दावए विवरं ॥ ३४ ॥
 नवधणुहाइं पविट्ठो दिक्खइ कूडाइं दाहिणुत्तरओ । हरिआलक्खवण्णो सहस्सवेही रसो नृपं ॥ ३५ ॥
उज्जिने नाणसिला विक्खाया तत्थ अत्थि पाहाणं^२ । ताणं उत्तरपासे दाहिणयअहोसुहो विवरो ॥ ३६ ॥
 तस्स य दाहिणभाए दसधणुभूमीइ हिगुलयवण्णो । अत्थि रसो सयवेही विंधइ सुधं न संदेहो ॥ ३७ ॥ 5
उसहरिसहाइ कूडे पाहाणा ताण संगमो अत्थि । गयवरलिडाकिण्णा^३ मज्जे फरिसेण ते वेही ॥ ३८ ॥
 जिणभवणदाहिणेणं नउईधणुहेइं भूमिजलुअयरी । तिरिमणुअरत्त^४ विद्धा पडिवाए तंवए^५ हेमं ॥ ३९ ॥
वेगवई नाम नई मणसिलवण्णा य तत्थ पाहाणा । सुधस्स^६ पंचवेहं सवति धमिआ तयं^७ सिग्घं ॥ ४० ॥
 इय उज्जयन्तकप्पं अविअप्यं जो करेइ जिणभत्तो । कोहंङ्गिकयपणामो सो पावइ इच्छिअं सुक्खं ॥ ४१ ॥

॥ श्रीउज्जयन्तमहातीर्थकल्पः समाप्तः ॥

10

५. रैवतकगिरिकल्पः ।

पच्छिमदिसाए **सुरट्टा**विसाए **रेवय**पत्रयरायसिहरे सिरिनेमिनाहस्स भवणं उतुङ्गसिहरं अच्छइ । तत्थ किर पुंभिं भयवओ **नेमिनाहस्स** लिप्पमई पडिमा आसि । अन्नया उत्तरदिसाविभूसणकम्हीरदेसाओ **अजिय-रयण-**नामाणो दुन्नि बंधवा संघाहिवई होऊण **गिरिनार**मागया । तेहिं रहसवसाओ घणवुसिणरससंपूरिअकलत्तेहिं प्हुवणं कयं । गलिआ लेवमई सिरिनेमिनाहपडिमा । तओ अईव अप्पाणं सोअंतेहिं तेहिं आहारो पच्चक्खाओ । इक्की- 15 सउववासाणंतरं सयमागया भगवई **अंबिआ** देवी । उट्टाविओ संघाहिवई^८ । तेण य^९ देविं दट्टूण जयजयसद्दो कओ । तओ भणिअं देवीए-इमं विवं गिण्हसु परं पच्छा न पिच्छिअव्वं^{१०} । तओ **अजिअ**संघाहिवइणा^{११} एगतंतुकच्चियं रयणमयं सिरिनेमिंविवं कंचणवलाणए नीअं । पढमभवणस्स देहलीए आरोवित्ता अइहरिसभरनिअभरेणं संघवइणा पच्छाभागो दिट्ठो । ठिअं तत्थेव विवं निच्चलं । देवीए कुसुमवुट्टी कया । जयजयसद्दो अ कओ । एयं च विवं वइ-साहपुणिणमाए अहिणवकारिअभवणे पच्छिमदिसामुहे ठविअं संघवइणा । प्हुवणामहसववं काउं **अजिओ** संघवओ^{१२} निअदेसं पत्तो । कलिकाले कलुसत्तिचं जणं जाणिऊण झलहलन्तमणिमयविंवस्स कंती **अंबिआ**देवीए छाइआ ।

पुंभिं गुज्जरधराए **जयसिंहदेवेणं**^{१३} खंगाररायं हणिता सज्जणो दंडाहिवो ठविओ । तेण अ अहिणवं **नेमिजिणिंदभवणं एगारससयपंचासीए** (११८५) **विक्रमरायवच्छरे** काराविअं । **मालव**देसमुहमंडणेणं साहुभावडेणं सोवणं आमलसारं कारिअं । ^{१४}चालुककचिसिरिकुमारपालनरिंदसंठविअसोरट्टदंडाहिवेण **सिरिसिरिमालकुलुअभवेणं**^{१५} **बारससयवीसे** (१२२०) **विक्रमसंवच्छरे** पज्जा काराविआ । तन्भावणा^{१६} **धवल**ेण अंतराले पवा भराविआ । पज्जाए चडंतेहिं जणेहिं दाहिणदिसाए **लक्खारामो** दीसइ ।

1 Pc आइं । 2 Pa पाहाणा । 3 Pa ०लिडाणि किणा । 4 Pa ०रित्तं । 5 Pa तद्वइ । 6 C सव्वस्स । 7 AB तअं । † Pa 'इत्युज्जयन्तकल्पः' इत्येव । 8 B Pa-b संघवई । 9 Pa 'य' नात्ति; Pb न । 10 PaC परिच्छ-अव्वं । 11 Pa-b ०संघवइणा । 12 Pb ०देवेण । 13 B Pa चोलुक । 14 ACPb कुलअभवेण ।
 वि० क० २

अणहिल्लवाड्यपट्टणे य पोरवाडकुलमंडणा आसराय-कुमरदेवितणया गुज्जरधराहिवहसिरिवीरध-
 वलरज्जधुरंधरा वत्थुपाल-तेजपालनामधिजा दो भायरो मंतिवरा हुत्था । तत्थ तेजपालमंतिणा गिरिनार-
 तले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं । तत्थ य जणयनामंकिअं आसराय-
 विहारु ति पासनाहभवणं काराविअं । जणणीनामेणं च कुमरसरु ति सरोवरं निम्माविअं । तेजलपुरस्स
 5 पुबदिसाए उग्गसेणगढं नाम दुग्गं जुगाइनाहप्पमुहजिणमंदिररेहिल्लं विज्जइ । तस्स य तिण्णि नामधिजाइं
 पसिद्धाईं । तं जहा—उग्गसेणगढं ति वा, खंगारगढं ति वा, जुण्णदुग्गं ति वा । गढस्स बाहिं दाहिण-
 दिसाए चउरिआ-वेई-लुडुअओवरिआ-पसुवाडयाइं ठाणाइं चिट्ठंति । उत्तरदिसाए विसालथंभसालासोहिओ
 दसदसारमंडवो गिरिदुवारे य पंचमो हरी दामोअरो सुवण्णरेहानईपारे वडइ । कालमेहसमीवे चिराणु-
 वत्ता संथस्स बोलाविआ¹ तेजपालमंतिणा मिल्हाविआ कमेण उज्जयंतसेले । वत्थुपालमंतिणा सिज्जुज्जा-
 10 वयारभवणं अट्टावय-संमेअमंडवो कवड्डिजक्ख-मरुदेविपासाथा य काराविआ¹ । तेजपालमंतिणा
 कल्लणत्तयचेइअं कारिअं । इंदमंडवो अ देपालमंतिणा उद्धराविओ । एरावण-नायपय-मुद्दाअलंकिअं गइंद-
 पयकुंडं अच्छइ । तत्थ अंगं पक्खालित्ता दुक्खाण जलंजलिं दिंति जत्तागयलोआ । छत्तसिलाकडणीए
 सहसंबवणारामो । जत्थ भगवओ जायवकुलपईवस्स सिवा-समुद्दविजयनंदणस्स दिक्खा-नाण-निब्वण-
 कल्लणयाइं² संजायाइं । गिरिसिहरे चडित्ता अंबिआदेवीए भवणं दीसइ । ततो अवलोअणसिहरं । तत्थ
 15 ठिण्हिं किर दसदिसाओ नेमिसामी अवलोइज्जइ ति³ । तओ पढमसिहरे संयकुमारो, बीअसिहरे पज्जुण्णो ।
 इत्थ पव्वए ठाणे ठाणे चेइएमु रयण-सुवण्णमयजिणविंवाइं निच्चण्हविअच्चिआइं दीसंति । सुवण्णमेयणी अ अणेग-
 धाउरसभेइणी दिप्पंती दीसइ । रत्तिं च दीवउ व्व पज्जलंतीओ ओसहीओ अवलोइज्जंति । नाणाविहतुरुवरवल्लिंदलपु-
 प्फफलाइं पण्ण पए उवलब्भंति । अणवरयपञ्जरंतनिज्जरणाणं खल्लहारावयमत्तकोइलं⁴ भमरझंकारा य सुवंति ति ।

उज्जयंतमहातिथ्यकप्पसेसलवो इमो । जिणप्पहमुणिंदेहिं लिहिओ त्थ जहासुअं ॥ १ ॥

20

॥ श्रीरैवतककल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० १६१, अक्षर २७ ॥

1 Pa वालाविया । † एतद्दण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 2 A कल्लणजायाइं; Pa कल्लणाइं जायाइं †
 3 Pa °लोइज्जइ; Pb °लोइज्जति । 4 Pb °कोयल° । † Pa इति श्रीरैवतककल्पः ।

६. श्रीपार्श्वनाथकल्पः ।

सुरअसुरस्वरक्रिन्नरजोईसरविसरमहुअराकलिअं । तिहुअणकमलागेहं नमामि जिणचलगनीररुहं ॥ १ ॥
जं पुब्रमुणिगणेणं अविअप्पाणप्पकप्पमज्झमि । सुरनरफणिपहुमहिअं कहिअं सिरिपासजिणचरिअं ॥ २ ॥
संकिण्णसत्थनिक्खित्तचित्तिवतीण धम्मिअज्जाण । तोसकए तं कप्पं भणामि पासस्स लेसेण ॥ ३ ॥
भवभमणभेयणत्थं भविआ भवदुक्खभारभरिअंगा । एयं समासओ पुण पमणिज्जंतं माए सुणाह ॥ ४ ॥ 5
विजया जया य कमठो पउमावइ-पासजकव्व-वइरुटा । धरणो विज्जादेवी सोलससहिट्टायगा जस्स^१ ॥५
पडिमुप्पत्तिनियाणं कप्पे कलिअं पि नेह संकलिअं । एयस्स गोरवभया पदिहिइ न हु को इमं पच्छा ॥ ६ ॥
अह जलहिचुल्लअमाणं करेइ तारयविमाणसंखं जो । पासजिणपडिममहिअं कहिअं न वि पारए सो वि ॥ ७ ॥
एसा पुराणपडिमा अणेगठाणेसु संठवेऊणं । खयरसुरनरवरेहिं महिआ उवसमसमणत्थं ॥ ८ ॥
तह वि हु जणमणनिच्चलभावकए **पाससामि**पडिमाण । इंदईकयमहिअं कित्तिअमेयाइ^४ ता वुच्छं ॥ ९ ॥ 10
सुरअसुरवंदिअपए, सिरिसुणिसुअवयदिणेसरे इत्थ । भारहसरंमि भविअणकमलाइं बोहयंतंमि ॥ १० ॥
चंपाइ पुरवरीए एसा सिरिपाससामिणो पडिमा । रयणायरोवकंठे जोईसरवन्निआ आसि ॥ ११ ॥
सक्कस्स कत्तिअभवे सयसंखाभिग्गहा गया सिद्धिं । एआए, ज्ञाणाओ वयगहणाणंतंरं तइया ॥ १२ ॥
सोहम्मवासवो तं पडिमासाहप्पोहिणा मुणिउं । अंचइ तत्थेव ठिअं महाविभूईइ दिव्वाए ॥ १३ ॥
एवं वच्चइ कालो^६ कयवयवासोहिं **राम**वणवासो । **राह्व**पहावदंसणहेउं लोआण **हरि**वयणा ॥ १४ ॥ 15
रयणजडियखयरसंजुअसुरजुअलेणं^७ च **दंडगारणो** । सतुरयरहो अ पडिमा दिसेसा **रामभइ**स्स ॥ १५ ॥
सगमासे नवदिअहे^८ **विदेहुइ**हिओवणीयकुमुमेहिं । भत्तिभरनिव्वरेणं महिआ **रहु**पुंगवेणे तथा^९ ॥ १६ ॥
रामस्स पवलकम्मयमलंयणिज्जं च वसणमोहणं । नाऊण सुरा भुज्जो^{१०} तं पडिमं मिति तं ठाणं ॥ १७ ॥
पूअइ पुणो वि **सक्को**^{११} पगिठ्ठमत्तीइ दिव्वभोग्गहिं । एवं जा संपुण्णा एगारसवासलक्खा य ॥ १८ ॥
तेणं कालेणं **जउ**वंसे **बलएव-कण्ह-जिणनाहा** । अवइत्ता संपत्ता जुवणमह **केसवो** रज्जं ॥ १९ ॥ 20
कण्हेण जरासंधस्स विगाहे निअदलोवसग्गेयु । पुट्टो **नेमी** भयवं पच्चइविणासणोवायं ॥ २० ॥
तत्तो आइसइ पहू-पुरिसत्तम ! मज्झ सिद्धिगमणाओ । सगसयपण्णासाहिअतेसीसहसेहिं वरिसाणं ॥ २१ ॥
होही **पासो** अरिहा विविहाहिट्टायगेहिं नयचरणो । जस्सच्चाण्हवणजलासित्ते लोए समइ असिवं ॥ २२ ॥
सामी ! संपइ कत्थवि तस्स जिणिंदस्स चिट्टए पडिमा ? । इअ चक्कधरेणुत्ते तंमिंदमहिअं कहइ नाहो ॥ २३ ॥
इअ जिण-जणहणाणं अह सो मुणिउं मणोगयं भावं । **मायलि**सारहिसहिअं रहमेयं पडिममप्पेइ ॥ २४ ॥ 25
मुइओ मुररिउं^{१२} पडिमं ण्हवेइ^{१३} षणसारधणघणरसेहिं । पूइअ^{१४} परिमलव्वहलामलचंदणचारुकुमुमेहिं ॥ २५ ॥
पच्छागयगहदिअं सिअं सिंचेइ सामिसलिलेणं । जंतुवसग्गा विलयं विलयं जह जोगिचित्ताइं ॥ २६ ॥
बहुदुहवणं^{१५} निहणं पत्ते^{१६} पच्चइ चक्कवईमि । जाओ जयजयरावो^{१७} **जायव**निवनिविडभडसिन्ने ॥ २७ ॥
तत्थेव विजयठाणे निम्माविअमहिणवं जिणाएसा । **संखउर**नयरजुत्तं ठविऊणं **पास**पहुविअं ॥ २८ ॥
पडिममिमं संगिण्हिअ निअनयरमुवायस्स **कण्ह**स्स । भूवेहिं **वासुदेव**त्तणाभिसेऊसवो विहिओ ॥ २९ ॥ 30
कण्हनरिंदेण तओ मणिकंचणरयणरइअपासाए । सत्तयवाससआइं संठाविअ पूइआ पडिमा ॥ ३० ॥

1 Pb मईअं । 2 Pa-b संक्षित्तं; A C P संक्षित्त । 3 Pa यस्स । 4 Pa कित्तिवसित्ताइं । 5 Pa भरहं ।
6 Pa कयवइ^७ 7 Pa^८ खयरसंजुयलेण । 8 Pa^९ दिवसे । 9 Pa विना सवेअं 'तहा' । 10 Pa पुज्जो । 11 A B
Pb पक्किट्टं । 12 A Pa मुररिउ; C सिरिरिउ । 13 B Pb ष्हावइ । 14 Pa पूइइ; Pb पूइअ । 15 A वट्ठं ।
16 Pb पच्चट्टं । 17 B C^{१८} रावो ।

- जाए 'जायवजाई'पलए देवाउ दारवइदाहे । सामिपहावा देवालयंमि न हु पावगो लमो ॥ ३१ ॥
 सद्धिं 'पुरीइ तइया जलनिहिणा रुद्रमंदिरसमेओ । लोलहरीकरेहिं नाहो नीरन्तरे^१ नीओ ॥ ३२ ॥
 तक्खवयनागिंदिणं तइया रमणत्थसुरग^२रमणीहिं । तत्थागएण दिट्ठा पहुपडिमा पावनिदहणी ॥ ३३ ॥
 पसुइअमणेण तत्तो नायवइविहिअनट्टकलहट्टं । महया महैण महिआ जावऽसिई^३वाससहसाइं ॥ ३४ ॥
 5 चरुणो वरहरिअवई तयवसरे सायंरं पलोअंतो । तक्खवयपूइजंतं पासइ तिहुअणपहुं पासं ॥ ३५ ॥
 एसो सो गोसामी जो सुरनाहेण^४ पूइओ पुबिं । इण्हि मज्झवि जुज्झइ सहायणं सामिचलणणं ॥ ३६ ॥
 चिंतिअमत्थमहीणं पत्थिअ सेवइ जिणेसमणवरयं । जा चउवच्छरसहसा ठिआ य अह तेण समएणं ॥ ३७ ॥
 सिरिवट्टमाणजलए तिलए लोअस्स भरह^५ खिंतमि । अविरलगोपूरेणं सिंचंते भवस्साइं ॥ ३८ ॥
 कंतिकलाकलसीकयसुरपुरपउमाइ कंतिनयरीए । वसइ सुहसत्थवाहो धणेसरो सत्थवाहुं^६ ति ॥ ३९ ॥
 10 सो अन्नया महिओ विणिग्गओ जाणवत्तजत्ताए । संजत्तिअवयजुत्तो सिंहलदीवंमि संपत्तो ॥ ४० ॥
 तत्थ विदट्ठिअ पणगणमागच्छंतस्स तस्स वेणेण । पवहणथंमो सहसा जाओ जलरासिमज्झंमि ॥ ४१ ॥
 विमणमणो जा चिंतइ पयडीहोऊण सासणसुरी ता । पउमावई^७ पयंपइ—मा बीहसु वच्छ ! सुण वयणं ॥ ४२ ॥
 वरुणविणिग्गिमिअमहिओ महिमोहमरट्टमद्दणो भइ ! । इह नीरतले चिट्ठइ पासजिणो नयसु सं ठाणं ॥ ४३ ॥
 देवि ! कहं मह सत्ती जिणेसगहणे समुद्धजलमूला । एवं धणेसकहिए तो भासइ सासणादेवी ॥ ४४ ॥
 15 पविस मह पुट्टिलमो कड्ढसु पहुमामसुत्तंतूहिं । आरोविअ पोअवरे सावय ! वय निअपुरिं सुत्थो ॥ ४५ ॥
 काऊण सबभेयं लोगत्तयनायगं गहेऊण । संजायहरिसपारिसपुलइअगतो महासत्तो ॥ ४६ ॥
 खणमित्तेण सठाणं समागओ परिसरे पडकुडीओ । रइआविअ जाव ठिओ एइ जणो सम्मुहो ताव ॥ ४७ ॥
 गंधवगीइवाइअरेण^८ 'सूहवयनारिधवलेहिं । वहरिअककुहो नाहं दाणं दिंतो पवेसेइ ॥ ४८ ॥
 'पययामलसच्छायं पासायं कारिऊण कंतीए । विणिवेशिअ भुवणगुरं निच्चं पूइइ भचीए ॥ ४९ ॥
 20 कालंतरमावणे धणेसरे पउनायवररोहिं । वाससहस्से पहुणो पूइजंतस्स वक्कते ॥ ५० ॥
 देवाहिदेवमुत्तं परिअररोहिअं तया^९ य कंतीए । मेलिअ रस्सस थंभणनिमित्तमागासमग्गेण ॥ ५१ ॥
 कलिअकलाकालत्तयपालित्तयगणहरोवएसाओ । नागज्जुणजोइंदो^{१०} आणेही अप्पणो ठाणे ॥ ५२ ॥
 जोइणि गण कयत्थे नत्थं मुत्तूण नाहमडवीए । रसथंभाओ होही थंभणयं नाम तित्थं ति ॥ ५३ ॥
 उब्भिन्नवंसयालंतरट्टिओ सुरहिखीरणहविअंगो । आकंठखिइनिमगो जणेण जक्खु ति कयनामो ॥ ५४ ॥
 25 अच्चिस्सइ तयवत्थो जिणनाहो पणसयाइं वरिसाणं । तयणु धरणिंद^{११}निम्मिअसन्नज्जो विइअसुअसारो ॥ ५५ ॥
 सिरिअभयदेवसुरी दूरीकयदुहिअरोगसंधाओ । पयडं तित्थं काही अहीणमाहप्पदिप्यंतं ॥ ५६ ॥
 कंतीपुरीइ भयवं पुणो गमिस्सइ तओं अ जलहिंमि । बहुविहनयरेसु अ गडुवगडुव^{१२} महिमाइ दिप्यंतो ॥ ५७ ॥
 अह को तीआणागयपडिमाठाणाण साहणसमत्थो । जइवि हु सो सहसमुहो^{१३} हविज्ज रसणासयसहस्सो ॥ ५८ ॥
 पावा-चंप-ऽट्टावय-रेवय-संमेअ-विमलसेलेसु । कासी-नासिग-मिहिला-रायगिहिप्पसुहत्तित्थेसु ॥ ५९ ॥
 30 जत्ताइ पूअणेणं दाणेणं^{१४} जं फलं हवइ जीवो । तं पासपडिमदंसणमित्तेणं पावए इत्थ ॥ ६० ॥
 मासक्खमणस्स फलं वंदणसुद्धीइ पाससामिस्स । छम्मासिअस्स पावइ नयणपहगयाइ पडिमाए ॥ ६१ ॥
 निरवच्चो बहुतणओ धणहीणो धणयसंनिहो होइ । दोहम्मोवि हु सुहओ पहुदिट्ठीए जणो^{१५} दिट्ठो ॥ ६२ ॥

1 P^b जावणं । 2 Pa सिद्धिपुरीओ । 3 ABPa नीरतरे । 4 P 'पुरगय' । 5 A B Pa जावसिवाईं ।

6 P सुरलोनाहिवेण । 7 P सत्थवाहोवि । 8 P सूहवइ' । 9 P रइयाय' । 10 Pa तयाइ । 11 P जोगिंदो ।

12 Pa गइयगइय । 13 C सहसुहो । 14 'दाणेणं' नास्ति C । 15 P जणे जिट्ठो ।

मुक्त्वात् कुकलत्तं कुजाहजम्भो कुरुव-दीणत्तं । अन्नभवे पुरिसाणं न हुंति पटुपडिमपणयाणं ॥ ६३ ॥
 अडसद्वितित्थजत्ताकए भमह कह वि मोहिओ लोओ । तेहिं तोऽणत्तगुणं फलमपिपते जिणे पासे ॥ ६४ ॥
 एणेण वि कुमुमेणं जो पडिमं महइ तिब्बभावो सो । भूवाल्लिमउल्लिमउल्लिअचरणो चक्काहिने होइ* ॥ ६५ ॥
 जे अट्टविहं पूअं कुणति पडिमाइ परमभत्तीए । तेसिं देविंदाईपयाई^१ करपंकयत्थाई* ॥ ६६ ॥
 जो वरकिरीडकुंडलकेयूराईणि^२ कुणइ देवस्स । तिहुअणमउडो होऊण सो लहुं लहइ सिवमुक्त्वा* ॥ ६७ ॥ 5
 तिहुअणचूडारयणं जणनयणामयसलागिगा^३ एसा । जेहिं न दिट्ठा पडिमा निरत्थयं ताण मणुअत्तं* ॥ ६८ ॥
 सिरिसंघदास^४ सुणिणा लहुकप्पो निम्मिओ अ पडिमाए । गुरुकप्पाओ अ मया संबंधलवेसमुद्धरिओ ॥ ६९ ॥
 जो पढइ सुणइ चित्तइ एयं कप्पं स कप्पवासीसु । नाहो होऊण भवे सत्तमए पावए सिद्धिं ॥ ७० ॥
 गिहचेइअंमि जो पुण पुत्थयलिहिअं पि कप्पमचेइ । सो नारयतिरिएत्तुं निअमा नो जाइ चिरवोही^५ ॥ ७१ ॥
 हरिजलहिजलणगयगयचोरोरगगहनविारियारिपेयाणं । वेयालसाइणीणं भयाइं नासति दिणि^६ भणणे ॥ ७२ ॥ 10
 मवाण पुत्तसोहा पाणीआइअहिअयटाणं पि । कप्पो कप्पतरू इव विलसंतो वंछिअं देउ* ॥ ७३ ॥
 जावय मेरुपईवो महिमल्लिअओं समुइजलतिल्लो । उज्जोअंतो चिट्ठइ नरत्थिअं ता जयउ^७ कप्पो ॥ ७४ ॥

॥ इति श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पसंक्षेपः† ॥ ७ ॥

इददवाहिविहुरिअंगा अणसणगहणत्थमाहविअसंघा । नवसुत्तकुक्कुडिं विमोहणाय भणिआ निसि सुरिए ॥ १ ॥
 दीविअहत्थअसत्ती नवंगविवरणकहाचमुक्करिआ । थंभणयपासवंदणउवइद्वारोमगविहिणो अ ॥ २ ॥ 15
 संभणयाउ चलिआ^८ धवलक्कपुरा परं^{१०} चरणचारी । थंभणपुरंमि पत्ता सेट्ठीतडजरपलासवणे ॥ ३ ॥
 गोपयझरणुवलक्खिअ सुवि 'जयतिहुअण' थवद्धपच्चक्खे । पासं पूरिअथवणा गोविअसकळत्तवित्तदुगा ॥ ४ ॥
 संघकराविअभवणे गयरोगा ठविअ पासपहुपडिमा । सिरिअभयदेवसूरी विजयंतु नवंगवित्तिकरा ॥ ५ ॥

जन्माग्नेऽपि^{११} चतुःसहस्रशरदो देवालये योऽर्चितः

स्वामी वासववासुदेवरुणेः स्वर्वाङ्घ्रिमभ्ये ततः ।

20

कान्त्यामिभ्यधनेश्वरेण महता नागार्जुनेनाञ्चितः

पायात् स्तम्भनके पुरे स भवतः श्रीपार्श्वनाथो जिनः ॥ ६ ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनककल्पः ॥ अं० १०० (प्रत्यन्तरे १११)

* एतत्तारकाद्धिता गाथाः P आदर्शे नोपलभ्यन्ते । 1 Pb °क्याई । 2 C Pb केऊरा० । 3 Pb सिल्लाग । 4 Pb संघदानं । 5 P थिरवेहो । 6 P दिणं । 7 Pb जयइ । † P इति श्रीपार्श्वकल्पः संक्षेपतः । § पद्यधार्मिका एषा स्तुतिर्नोपलभ्यते A आदर्शे । 8 Pa कुक्कुडिं । 9 AP चलिआउ । 10 AP पुरं । 11 A B Pa-b यन्मार्गेऽपि ।

७. अहिच्छत्रानगरीकल्पः ।

तिहुअणभाणु त्ति जए पयडं नमिऊण पासजिणचंदं । अहिच्छत्ताए कपं जहासुअं किंपि जंपेमि ॥ १ ॥

इहेव जुंबुइवी दीवे भारहे वासे मज्झिमखंडे कुरुजंगलजणवए संखावई नाम नयरी रिद्धिसमिद्धा हुल्था । तत्थ भयवं पाससामी छउमत्थविहारेणं विहरंतो काउस्समो ठिओ । पुबनिबद्धवेरेण कमठासुरेण अविच्छि-
 5 न्नधारापवाएहिं वरिसंतो अंबुहरो विउत्थिओ । तेण सयले महिमंडले एगवणवीभूए आकंठमभंगं भगवंतं ओहिणा आभोएऊण पंचगिसाहणुज्जयकमदमुणिआणाविकट्टुखोडीअंतरडञ्जंतसम्भवउवयारं सुमरंतेण धरणिदेण नागराएण अगामहिसीहिं सह आंगतूण मणिरयणचिंचइअं सहस्ससंखफणामंडलछत्तं सामिणो उवरिं करेऊण¹ हिट्ठे कुंडलीकय-
 भोगेण संगिण्हिअ सो उवसग्गो निवारिओ । तओ परं तीसे नयरीए अहिच्छत्त त्ति नामं संजायं । तत्थ पायारकारएहिं² जहा जहा पुरओ ठिओ उरगरूवी धरणिंदो कुडिलगईए सप्पइ तथा तथा इट्ठनिवेसो कओ । अज्ज वि त्तेव पायार-
 10 रयणा दीसइ । सिरिपाससामिणो चेइअं संघेण कारिअं । चेइआओ पुबदिसि अइमहुरसपन्नोदगाणि कमडजलहरु-
 ज्झिअजलपुत्राणि सत्त कुंडाणि चिट्ठंति । तज्जलेसु विहिअण्हाणाओ निंदूओ थिरवच्छाओ हवंति³ । तेसिं कुंडाणं मट्ठिआए धाउवाइआ⁴ धाउसिद्धि भणंति । पाहाणलट्ठिमुदिअमुहा सिद्धरसकूविआ य इत्थ दीसइ । तत्थ मिच्छरा-
 यस्स अणेगे अग्गिदाणाईउग्घाडणोवक्कमा निप्फलीइआ । तीसे पुरीए अंतो बहिं च पत्तेयं कूवाणं दीहिआणं च सवायं लक्खं अच्छइ⁵ । महुरोदगाणं जत्तागयजणाणं पाससामिचेइए ष्हवणं कुणंताणं अज्ज वि कमदो खरपवणदुदि-
 15 णवुट्ठिगज्जिअविज्जुमाइ दरिसेइ । मूलचेइआओ नाइदूरे सिद्धग्वित्तंमि पाससामिणो धरणिंद-पउमावई⁶सेविअस्स चेइअं । पायारसमीवे सिरिनेमिमुत्तिसिहा सिद्ध-बुद्धकलिआ अंबलुंविहत्था सिंहवाहणा अंबादेवी चिट्ठइ । ससिकरनिम्मलसलिलपडिपुत्रा उत्तराभिदाणा वावी । तत्थ मज्जेणे कए तम्मट्ठिआलेवे अ कुट्टीणं कुट्ठोरोगोवसमो हवइ । धञ्जंतरिक्खवस्स य पिंजरवण्णाए मट्ठिआए गुरूवणसा कंचणं उप्पज्जइ । बंभकुंडतडपरुदाए मंडुकवंभीए दलचुणेण एगवणणोखीरेण समं पीएण षण्णामेहासंषण्णो नीरोगो किंनरसरो अ होइ । तत्थ य पाएणं उववणेसु सव्वमहीरुहाणं
 20 चंदया उवलब्भंति । ताणि ताणि अ कज्जाणि साहंति⁷ । तथा जयंती-नागदमणी-सहदेवी-अपराजि-
 आ-लक्खणा-निवण्णी-नउली-सउली-सप्पक्खी⁸-सुवण्णासिला-मोहणी-सामली-रविभत्ता-
 निव्विसी-मोरसिहा-सल्ला-विसल्लापभिईओ महोसहीओ इत्थ वट्ठंति । लोइआणि अ अणेगाणि हरि-हर-
 हिरण्णगम्भ-चंडिआभवण-बंभकुंडाईणि तित्थाणि । तथा एसा नयरी महातवस्सिस्स सुगिहीयनामधेअस्स कणह-
 25 रिसिणो जम्मभूमि त्ति । तप्पयपंकयपरागकणनिवाएण पवितीकया एयवत्थवस्स पाससामिस्स संभरणेणं आहि-वाहि-
 सप्प-विस-हारि-करि-रण-चोर-जल-जलण-राय-दुट्ठ-गह-मारि-भूअ-पेअ-साइणिपसुहखुदोवइवा न पहवंति, भविआणं ति ।
¹विसेसओ⁸ सयलतिसयनिहाणं एसा पुरीं ।

इअ एस अहिच्छत्ताकप्पो उववणिणओ समासेणं । सिरिजिणपहसुरीहिं पउमावइ-धरण-कमदपिओ ॥ १ ॥

॥ अहिच्छत्राकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रंथाम्रं ० ३६ ॥

1 P धारेऊण । 2 P विना सबैव 'पायारएहिं' । 3 C भवंति । 4 A धाउवाइ । 5 Pa विवट्ठइ । 6 Pa साहंति । 7 A C सप्परक्खी । 8 P विना नास्सन्वन्नेदं पदम् । † P आदशे एवेदं वाक्यं दृश्यते ।

८. अर्बुदाद्रिकल्पः ।

अर्हन्तौ प्रणिपत्याहं श्रीमन्नाभेय-नेमिनौ । महाद्रेरर्बुदाख्यस्य कल्पं जल्पामि लेशतः ॥ १ ॥
 देव्याः श्रीमातुरुत्पत्तिमादौ वक्ष्ये यथाश्रुतम् । तदधिष्ठानतो ब्रह्म प्रख्यातो भुवि पर्वतः ॥ २ ॥
 श्रीरत्नमालनगरे राजाभूद् रत्नशेखरः । सोऽनपत्यतया दूनः प्रैषीच्छाकुनिकान् बहिः ॥ ३ ॥
 शिरः[ः]यां काष्ठभारिण्यास्ते दुर्गा दुर्गतस्त्रियाः । वीक्ष्य व्यजिज्ञपन् राज्ञे भाव्यस्यास्त्वल्पदे सुतः ॥ ४ ॥ 5
 राज्ञादिद्य सगर्भैव सा हन्तुं तन्नरैर्निशि । गर्ते क्षिप्ता कायचिन्ताव्याजात्सद्बहिर्निरैत् ॥ ५ ॥
 साऽसूत सूनुं भयार्ता द्राक् च ज्ञादान्तरेऽमुचत् । गर्तं चानीय तद्वृत्तानभिज्ञैस्तैरघाति सा ॥ ६ ॥
 पुण्येरिताभे स्तन्यं चापीपत्सन्ध्याद्वये मृगी । प्रवृद्धेऽस्मिष्टशाला महालक्ष्म्याः पुरोऽन्यदा ॥ ७ ॥
 मृग्याश्चतुर्णां पादानामथो नूतननाणकम् । जातं श्रुत्वा शिशुरूपं लोके वार्त्ता व्यञ्जम्भत^१ ॥ ८ ॥
 नव्यो^४ नृपोऽभूत्कोऽपीति श्रुत्वा प्रैषीद् भटानृपः । तद्वधायाथ तं दृष्ट्वा सायं ते पुरगोपुरे ॥ ९ ॥ 10
 बालहत्याभियाऽमुञ्चन् गोयूथस्यायतः^९ पथि । तत्रथैव स्थितं भाग्यादेकस्तृक्षा पुरोऽभवत् ॥ १० ॥
 तत्प्रेर्ये स^९ चतुष्पादान्तराले तं शिशुं न्यधात् । तच्छ्रुत्वा मन्निबोधार्त्तं राजाऽमंस्तौरसं मुदा ॥ ११ ॥
 श्रीपुञ्जाख्यः क्रमात्सोऽभूद् भूपस्तस्याऽभवत् सुता । श्रीमाता रूपसंपन्ना केवलं ह्रवगानना ॥ १२ ॥
 तद्वैराग्यान्निर्विषया जातु जातिस्ररा पितुः । न्यवेदयत् प्राम्भवं स्वं यदाऽऽसं वानरी पुरा ॥ १३ ॥
 सञ्चरन्त्यर्बुदं शास्त्रिशाखां तालुनि केनचित् । विद्धा मृष्यथ रुण्डं मे कुण्डेऽपतत्तोरघः ॥ १४ ॥ 15
 तस्य कामिततीर्थस्य माहात्म्यान्नृतनुर्मम । मस्तकं तु तथैवास्तेऽद्याप्यतः कपिसुल्बहम् ॥ १५ ॥
 श्रीपुञ्जो^१ऽक्षेपयच्छीर्षं कुण्डे प्रेष्य निजान्नरान् । ततः सा नमुखी जज्ञेऽपत्यञ्चाबुदे गिरो ॥ १६ ॥
 व्योमगाम्यन्यदा योगी दृष्ट्वा तां रूपमोहितः । खादुत्तीर्यालपत् प्रेम्णा—मां कथं वृणुषे शुभे ! ॥ १७ ॥
 सोचेऽत्यगदादायामो रात्रेस्तावदतः परम् । ताम्रचूडरुतादर्वाक् कथाचिद्विद्यया यदि ॥ १८ ॥
 शैलेऽत्र कुरूपे ह्यथाः पथा^१ द्वादश तर्हि मे । वरः स्या इति, चेदैः सैद्वियाम्याचीकरस्त ताः ॥ १९ ॥ 20
 स्वशक्त्या कुर्कुटरवे कृतके कारिते तथा । निषिद्धोऽपि विवाहाय नास्थात्तत्कैतवं विदन् ॥ २० ॥
 सरित्तीरेऽथ तं स्वसा क्लृप्तवीवाहसम्भृतिम्^९ । सोचे त्रिशूलमुत्सृज्य विवोदुं संनिधेहि मे ॥ २१ ॥
 तथा क्लृप्तोपागतस्य पदयोर्विकृतान् शुनः । नियोज्य साऽस्य शूलेन हृद्यस्तन^{१०} वधं व्यधात् ॥ २२ ॥
 इत्याजन्माखण्डशीला जन्म नीत्वा खराप सा । श्रीपुञ्जोऽशिखरं^{११} तत्र तपसासादमचीकरत् ॥ २३ ॥
 षण्मासान्तेऽर्बुदाख्योऽस्याधोभागोऽद्रेऽध्वरल्यहिः । ततोऽद्रिकम्पस्तत्सर्वं^{१२} प्रासादाः शिखरं विना ॥ २४ ॥ 25

लौकिकास्वाहुः—

‘नन्दिवर्द्धन इत्यासीत् प्राक् शैलोऽयं हिमाद्रिजः । कालेनार्बुदानगाधिष्ठानाच्चर्बुद इत्यभूत्’ ॥ २५ ॥
 वसन्ति द्वादश ग्रामा अर्योपरि^{१३} धनोद्धराः । तपस्विनो गोगगलिका राष्ट्रिकाश्च सहस्रशः ॥ २६ ॥
 न स वृक्षो न सा वल्ली न तत् पुष्पं न तत् फलम् । न स कन्दो न सा खानिर्था नैवात्र निरीक्ष्यते ॥ २७ ॥
 प्रदीपवन्महौषधयो जाञ्जलन्त्यत्र रात्रिषु । सुरभीणि रसाब्धानि वनानि^{१४} द्विविधान्यपि ॥ २८ ॥ 30
 स्वच्छन्दोच्छलच्छोर्म्मिस्तीरद्वुकुसुमाञ्चिता । पिपासुकृसानन्दाऽत्र भाति मन्दाकिनी धुनी ॥ २९ ॥
 चकासत्यस्य शिखराण्युत्कृानि सहस्रशः । परिस्वलन्ति सूर्यस्य येषु रथ्या अपि क्षणम् ॥ ३० ॥

1 P वदधि^९ । 2 Pa गर्भे । 3 C व्यञ्जम्भते । 4 Pa भव्यो । 5 A C गोयूथः । 6 A C तत्प्रेर्ये च स ।
 7 P विना सर्वत्र ‘श्रीपुञ्जे’ । † P मां दृणीषे कथं शुभे । 8 ‘पथा’ पतितः Pa । 9 Pb संभृतिम् । 10 P सा स्वशूलेना-
 ह्य खेव वधं । 11 P श्रीपुञ्जः शिखरः । 12 A B Pb ‘सर्वं’ । 13 ‘धनो’ पतितः C आदर्शे । 14 ‘वनानि’ पतितः P ।

- चण्डाली-चज्रतैले-भकन्दायाः** कन्दजातयः । दृश्यन्तेऽत्र प्रतिपदं तत्तत्कार्यप्रसाधिकाः ॥ ३१ ॥
 प्रदेशाः पेशलाः कुण्डैस्तत्तदाश्चर्यकारिभिः । अस्य धातुखनीभिश्च निर्झरैश्चाद्युतोदकैः ॥ ३२ ॥
 कोकूयिते कृतेऽत्रोच्चैर्द्राक् **कोकूयितकुण्डतः** । प्रादुर्भवति वाःपूरः कुर्वन् खलहलारवम् ॥ ३३ ॥
श्रीमाता-ऽचलेश्वरश्च वशिष्टाश्रम एव च । अत्रामी लौकिकास्तीर्था **मन्दाकिन्यादयोऽपि च** ॥ ३४ ॥
 5 महाद्वारस्य नेतारः **परमारनरेश्वराः** । पुरी **चन्द्रावती** तेषां राजधानी निधिः श्रियाम् ॥ ३५ ॥
 कलयन् विमलं बुद्धिं **विमलो** दण्डनायकः । चैत्यमत्रर्षभस्याधात् पैतलप्रतिमान्वितम् ॥ ३६ ॥
 आराध्याम्बां भगवतीं पुत्रसंपदपस्पृहः । तीर्थस्थापनमभ्यर्थ्य चम्पकद्रुमसंनिधौ ॥ ३७ ॥
 पुष्पस्रग्दामरुचिरं दृष्ट्वा गोमयगोमुखम् । तत्राग्रहीद् भुवं दण्डेद् **श्रीमातुर्भवनान्तिके** ॥ ३८ ॥—युगम् ।
 राजानकश्रीधान्यूके कुद्धं श्रीगूर्जरेश्वरम् । प्रसाद्य भक्त्या तं **चित्रकूटादानाय्य** तद्विरा ॥ ३९ ॥
 10 **वैक्रमे वसुवखाशा (१०८८)** मितेऽब्दे गूरिरैव्ययात् । सत्यासादं स **विमलवसत्याहं** व्यधापयत् ॥४०॥
 यात्रोपनम्रसंधस्यानिम्वविम्विधातनम् । कुरुतेऽत्रा**भिवका** देवी पूजिता बहुभिर्विधैः ॥ ४१ ॥
गुगादिदेवचैत्यस्य पुरस्तादत्र चाश्मनः । एकरात्रेण घटितः शिल्पिना तुरगोत्तमः ॥ ४२ ॥
वैक्रमे वसुवखर्क (१२८८) मितेऽब्दे **नेमिमन्दिरम्** । निर्ममे **लृणिगवसत्याहं** सधिवेन्दुना ॥ ४३ ॥
 कपोपलमयं विम्बं श्रीतेजः**पालमन्त्रिणाद्** । तत्र न्यास्यत् **स्तरभतीर्थे** निष्पन्नं दृक्मुधाञ्जनम् ॥ ४४ ॥
 15 मूर्त्तिः स्वपूर्ववंशयानां हस्तिशालां च तत्र सः । न्यवीविशद्विशिशांपत्युः श्री**सोमस्य** निदेशतः ॥ ४५ ॥
 अहो ! **शोभनदेवस्य** सूत्रधारशिरोमणेः । तच्चैत्यरचनाशिल्पान्नाम लेभे यथार्थताम् ॥ ४६ ॥
 वज्रात्रातः समुद्रेण **मैनाकोऽस्यानुजो** गिरेः । समुद्रौ त्रातौ त्वनेन दण्डेन्मन्त्रीश्वरौ भवात् ॥ ४७ ॥
 तीर्थद्वयेऽपि भग्नेऽस्मिन् दैवान्मलेच्छैः प्रचक्रतुः । अस्योद्धारं द्वौ **शकाब्दे वह्निवेदार्कसंमिते (१२४३)** ॥४८॥
 तत्राद्यतीर्थस्योद्धर्ता **लङ्घो महणसिंहभूः** । पीथडस्त्वितरस्याभूद्यवहृच्चण्डसिंहजः ॥ ४९ ॥
 20 **कुमारपाल**भूपालश्चौलुक्यकुलचन्द्रमाः । श्री**वीर**चैत्यमस्योच्चैः शिखरे निरमीमपत् ॥ ५० ॥
 तत्तत्कौतूहलाकीर्णं तत्तदौपधिवन्धुरम् । धन्याः पश्यन्त्यर्बुदाद्रिं नैकतीर्थपत्रितम् ॥ ५१ ॥
 दृग्धः श्रोत्रमुयाकल्पः श्री**जिनप्रभसूरिभिः** । श्रीमद**र्बुदकल्पोऽयं** चतुरैः परिनीयताम् ॥ ५२ ॥

॥ श्री**अर्बुदकल्पः समाप्तः** ॥

॥ ग्रन्थग्रं ५२ अक्षर १६ ॥

९. मथुरापुरीकल्पः ।

सचम-तेवीसद्मे नमिऊग जिणेसरे जयसरण्णे । भवियजणमंगलकरं **मथुरा**कपं पवक्खामि ॥ १ ॥

तिथे **सुपासना**हस्स वट्टमाणंमि दुच्चि मुणिसीहा । 'धम्मरुइ-धम्मघोसा नामेणं आसि निस्संगा' ॥ २ ॥

ते य छट्टमदसमदुवालसमपक्खोववासमासिअदोमासिअतेमासिअचाउम्मासिअखमणाइं कुणिन्ता^१ भवे^४ पडिबो-
हिता कयावि **मथुरा**उरिं विहारीआ । तथा य **मथुरा** बारहजोअणाइं दीहा, नवजोअणाइं विरिथण्णा, पासट्टिअज-
५ **उणा**जलपक्खालियवरप्पायारविभूसिआ धवलहरदेउलवाविक्रवपुक्खरिणिजिणभवणहट्टोवसोहिआ, पदंतविविहचाउ-
न्विज्जविप्पसत्था हुत्था । तत्थ ते मुणिवरा अणेगतलुकुसुमफलयाइण्णे **भूरमणा**भिहाणे उववणे उमाहं अणुण्ण-
विअ ठिआ वासारत्तं चउमासं कओववासा । तेसिं सज्झायतवचरणपसमाइगुणेहिं आवज्जिया उववणसामिणी **कुबे-**
रदेव्या । तओ सा रत्तिं पयडीहोऊण भणइ-भयवं ! तुम्ह गुणेहिं अईवाहं हिट्ठा । ता कि पि वरं वरेहं । ते
भणंति-अम्हे निस्संगा न किं पि मग्गेमो । तओ धम्मं सुणाविता अविरयसाविआ सा तेहिं कया । अन्नया कत्तिअ-
१० धवलट्टमिरयणीए सिज्जायरि ति आपुच्छिया **कुबेरा** मुणिवरेहिं । जहा-साविए ! दढसम्मात्तए जिणवंदणपूअणोव-
उत्ताए य होअवं । वट्टमाणजोगेण चउमासगं काउं अन्नगामे पारणत्थं विहरिस्सामो । तीए ससोगाए वुत्तं-भयवं !
इत्थेय उववणे कीस न सबकालं चिट्ठह । साहू भणंति-

समणाणं सउणाणं^१ भमरकुलाणं च गोउलाणं च । अणियाओ वसहीओ सारइयाणं च मेहाणं ॥ १ ॥ ति ।

तीए विण्णत्तं-जइ एवं ता साहेह धम्मकज्जं, जहाऽहं संपाडेमि । अमोहं देवदंसणं ति । साहूहिं वुत्तं-जइ 15
ते अइनिब्बधो ता संघसहिए अम्हे मेरुंमि नेऊण चेइयाइं वंदावेहि । तीए भणिअं-तुम्हे दो जणे अहं देवे तत्थ
वंदावेमि । **मथुरा**संघे चालिए^७ मिच्छिइट्ठी देवा^८ कयावि अंतराले विषं कुणंति । साहू भणंति-अम्हेहिं आगमब-
लेणं चेव मेरू दिट्ठो^९ । जइ^{१०} संघं नेउं न तुह सत्ती ता अलाहि अम्हे दुण्हं तत्थ गमणेणं । तओ विलक्खीहूआए
देवीए भणिअं-जइ एवं ता पडिमाहिं सोहिअं मेरुआगारं काउं दावेमि । तत्थ संघसहिआ तुम्हे देवे वंदह ।
'साहूहिं^{११} पडिवन्नं । तओ^{१२} तीए^{१३} देवीए^{१४} कंचणघडिओ रयणचिंचईओ अणेगमुरपरिवरिओ तोरण्णयमालालंकिओ 20
सिहरोवरिछत्तयसाली रत्तं थूमो निम्माविओ मेहलातिगमंडिओ । इक्किआए मेहलाए चाउइस्सं पंचवण्णरयणम-
याइं बिबाइं^{१५} । तत्थ मूलपडिमा सिरि**सुपास**सामिणो पइट्ठाविआ । पहाए लोआ विबुद्धा तं थूमं पिच्छंति परुप्परं
कलहंति अ । केइं भणंति-**वासु**इलंछणो एस सयंभू देवो । अन्ने भणंति* -**सेस**सिज्जा^{१६} ठिओ **नारायणो** एस ।
एवं **बंभ-धरणिंद-सूर-चंदा**इसु विभासा । **बुद्धा** भणंति* न एस थूमो किंतु **बुद्धं**ड^{१७}ति । तओ मज्झत्यपुरि-
सेहिं भणिअं-मा कलहेह । एस ताव देवनिम्मिओ ता सो चेव संसयं भंजिस्सइ ति । अप्पण्णो देवं पडेमु लिहिता 25
निअमुट्ठीसमेआ अच्छह । जस्स देवो भविस्सइ तस्सेव इको पडो थक्किस्सइ । अन्नेसिं पडे देवो चेव नासेहिइ । संघे-
णावि **सुपास**सामिपडो लिहिओ । तओ लेहिअनिअनिअदेवपडा समुट्ठीआ पूअं काउं नवमीरतीए सबदरिसणिणो
गायन्ता ठिआ । अद्धरेत्ते उइंडपवणो तणसक्करपत्थरजुत्तो पसरिओ । तेण सबे वि पडा तोडित्ता नीया । पलयगज्जि-
रणेण नट्ठा दिसोदिस्सिं जणा । इको चेव **सुपास**पडो ठिओ । विन्दिआ लोआ । एस **अरिहंतो** देवो ति । सो
पडो सयलपुरे भामिओ । पडजत्ता पवत्तिआ । तओ न्हवणं पारद्धं । पदमन्हवणकए कलहंता सावया महल्लपुरिसेहिं 30

1 'धम्मरुइ' पतितः D आदर्शैः । 2 C असंग्गा । 3 Pa कुणन्ता । 4 A अट्टे । 5 एतद्वाच्यं पतितं C आदर्शैः ।
6 D नास्ति एष शब्दः । 7 Pa चलिए । 8 Pa सुरा । 9 A मेरुं जगामो; C D Pc वन्दिज्जेते । 10 'जइ' नास्ति
A आदर्शैः । 11 C साहूणं । 12 'तओ' नास्ति C D । 13 C D रतीए । † एत्त्पाठस्थाने Pa-b 'साहूहिं पडिवन्ने
देवीए' एष पाठः । 14 Pa 'बिबाइं' नास्ति । * तारकान्तर्गता पंक्तिः Pa आदर्शैः न विद्यते । 15 A विज्जा । 16 C D
शुचिंइउ ।

- ०^१गोलएसु नामगब्धेसु जस्स नाम पदमं कुमारीहृत्ये एइ सो दरिद्रो ईसरो वा पदमं न्हवणं करोउ'—एवं दसमरयणीए ववत्था कया । तओ एगारसीए दुद्ध-दहि-धय-कुंकुम-चंदणार्हीहिं कलससहस्सेहिं सङ्गा न्हाविसु । पच्छन्नतिआ सुरा न्हाविति । अज्जवि तहे व जताए^० आविति । कमेण सवेहिं न्हवणे कए पुप्फ-धूव-वत्थ-महाधय-आहरणाइ आरोविति । साहूणं वत्थ-धय-गुलाईणि दिंति । बारसिरत्तीए माला चडाविआ । एवं ते मुणिवरा देवे वंदिअ सयलसंधमणांदिअ
- ५ चउमासं काउं अन्नत्थपारणं काऊण तित्थं पयासिअ धुअकम्मा कमेण सिद्धिं पत्ता । तत्थ सिद्धखित्तं जायं । तओ मुणिविओयदुहिआ देवी निच्चं जिणच्चणरया अद्धपलिओवमं आउअं भुंजिता चविऊण माणुसत्तं पाविऊण उत्तमपयं पत्ता । तीए ठाणे जा जा उप्पज्जइ सा सा कुबेर ति भण्णइ । तीए परिरक्खिज्जंतो धूमो बहुं कालं उग्घाडओ ठिओ^१ जाव पाससामी उप्पण्णो । इत्थंतरे महुराए रण्णा लोभपरत्तसेण जणो हक्कारिऊण भणिओ—एयं कणयमणिनि-म्मिअं धूमं कङ्खिअ मह भंडारे खिवह । तओ सारघडिअकुहाडेहिं जाव लोओ कङ्खणत्थं घाए पदिण्णे ताव ते कुहाडा
- १० न लमंति । तेसिं चैव घायदायगाणं अंगेसु घाया लमंति । तओ राहणा अपत्तिअंतेण सयं चिअ घाओ दिण्णो । कुहाडेण उच्छलिअ रण्णो सीसं छिन्नं । तओ देवयाए कुद्धाए पयडीहोऊण भणिआ जाणवया—रे पावा ! किमेयमा-दत्तं । जहा राया तथा तुम्हे वि मरिस्सइ । तओ तेहिं भीएहिं धूवकडच्छुअहृत्येहिं देवया खामिआ । देवीए भणिअं—जइ जिणहरं अच्चेह ता उवसमाओ मुच्चेह^२ । जो जिणपडिमं सिद्धालयं वा पूहस्सइ तस्स घरं थिरं होही, अन्नहा पडिस्सइ । अओ चैव मंगलचेइअपरूवणाए कप्पे छेयमंथे महुराभवणाइं निदंसणीकयाइं । पइवरिसं जिणपडो
- १५ पुरे भामेयव्वो ति । कुहाडयच्छट्टी य^३ कायवा । जो इत्थ राया भवइ तेण जिणपडिमा पइद्वविअ जिमिअअं, अन्नहा न जीविहि ति । तं सअं देवयावयणं तहेव काउमादत्तं लोएहिं । अन्ना पाससामी केवलिविहारेण विहरंतो महुरं पत्तो । समोसरणे धम्मं साहइ । दूममाणुभावं च भाविणं पयासेइ । तओ भगवंतो अन्नत्थ विहरिए संघं हक्कारिअ भणिअं कुबेराए; जहा—आसन्ना दूममा परूविआ सामिणा । लोओ राया य लोभघत्था^४ होहिन्ति । अहं च पमत्ता न य चिराउसा । तओ उग्घाडयं एयं धूमं सब्बकालं न सक्किस्सामि रक्खिअउं । तओ संघाएसेण इट्ठाहिं ढक्केमि ।
- २० तुम्हेहि वि बाहिरे पाससामी सेलमइओ पुज्जिअव्वो । जा य अन्ह बइसणाए^५ अन्नावि देवी होही सा अळिभतरे पूअं करिस्सइ । तओ बहुगुणं ति अणुमन्निअं^६ संघेण । देवीए तहे व कयं । तओ वीरनाहे सिद्धिं गए साहिएहिं तेरस्सएहिं वरिसाणं बप्पहट्टिसूरी उप्पण्णो । तेण वि एयं तित्थं उद्धरिअं । पासजिणो पूआविओ । सासय-पूअकरणात्थं काणणकूवकोट्टा^७ काराविआ । चउरासीई एणीओ दाविआओ । संघेण इट्ठाओ खसंतीओ मुणित्ता पत्थरेहिं वेदाविओ उक्खिअविउमादत्तो धूमो । देवयाए सुमिणंतरे वारिओ । न उग्घाडयव्वो एसु ति । तओ देव-
- २५ यावयणेणं न उग्घाडिओ, मुघडिअपत्थरेहिं परिवेडिओ अ । अज्जवि देवेहिं रक्खिज्जइ । बहुपडिमसहस्सेहिं देउलेहिं आवासणिआपएसेहिं मणोहराए गंधउडीए चिल्लणिआ-अंबाई-अणेगखित्तपालाईहिं^८ अ संजुत्तं एयं जिण-भवणं विरायइत्ति ।

इत्थ नयरीए कणह्वासुदेवस्स भावितित्थंकरस्स जम्मो । अज्जमंगूआयारिअस्स जक्खभूअस्स हुंडियज-क्खस्स य चोरजीवस्स इत्थ देउलं चिट्ठइ ।

- ३० इत्थ पंच थलाइं । तं जहा—अक्कथलं वीरथलं पउमत्थलं कुसत्थलं महाथलं । दुवालसवणाइं । तं जहा—लोहजंघवणं महुवणं बिह्लवणं तालवणं कुमुअवणं विंदावणं भंडीरवणं खहरवणं कामिअवणं कोलवणं बहुलावणं महावणं ।

० एतच्चिहान्तर्गताः पङ्क्तयः पतिताः Pa आदर्शैः । १ B बहुकालं । २ D नास्ति । ३ Pa विनाऽन्यत्र 'सुंघह' । ४ 'अ' नास्ति A । ५ Pa लोहगन्ताया । † एतदन्तर्गताः शब्दाः पतिताः D आदर्शैः । ६ Pa अणुमन्नि । ७ A D •कुट्टा; Pb• •कुट्टा । ८ A B अंबाईआखित्त• । ९ A खयर• ।

इत्थ पंच लोद्दअतित्थाइं । तं जहा-विस्संतिअतित्थं असिक्कुंडतित्थं वेकुंततित्थं कार्लिंजरतित्थं षक्कतित्थं ।

सित्तुंजे रिसहं, गिरिनारे नेमिं, भरुअच्छे मुणिसुव्वयं, मोढेरए वीरं, मधुराए सुपा-
स-पासे¹ षडिआदुगब्भंतरे नमित्ता सोरट्ठे दुंढणं² विहरित्ता गोवालगिरिंमि जो मुंजेइ तेण आमरायसेविअ-
कमकमलेण सिरिषप्पहट्टिसुरिणा अट्टसयछव्वीसे (८२६) विक्रमसंवच्छरे सिरिवीरविंभं मधुराए ठाविअं । 5

इत्थ सिरिवीरवद्धमाणजीवेण विस्सभूइणा अपरिमिअबलत्तणकए नियणं कयं ।

इत्थ जउणा वंकजउणराएण ह्यस्स दंडअणगारस्स केवले उप्पन्ने महिमत्थं इंदो आगओ ।

इत्थ जिअसत्तुनरिंदपुत्तो कालवेसिअमुणी अरिसरोगदिओ मुग्गलगिरिंमि सदेहे वि निप्पहो उव-
सग्गे अहिआसिसु ।

इत्थ संखरायरिसितवप्पहावं दट्टुं सोमदेवदिओ गयउरे दिक्खं घेतूण समं गंतूण कासीए हरि- 10
एसबलरिसी देवपुजो जाओ ।

इत्थ उप्पण्णा रायकन्ना निव्वुई नाम राहावेहिणो सुरिंदत्तस्स सयंवरा जाया ।

इत्थ कुबेरदत्ताए कुबेरसेणाजणणी कुबेरदत्तो अ भाया ओहिन्नाणेण नाउं अट्टारसनत्तएहिं पडिबोहिया ।

इत्थ अज्जमंगू सुअसागरपारगो इड्डिरससायगारवेहिं जक्खत्तमुवाग्गम जीहापसारणेण साहूणं अप्पमायकरणत्थं
पडिबोहमकासी । 15

इत्थ कंबल-संबलनामाणो वसहपोआ जिणदाससंसग्गीए पडिवुद्धा नागकुमारा होऊण वीरवरस्स
भगवओ नावारूढस्स उवस्सग्गं निवारिसु ।

इत्थ अग्निआपुत्तो पुप्फचूलं पव्वाविअ संसारसायराओ उत्तारित्था ।

इत्थ इंदत्तो पुरोहिओ गवक्खट्टिओ मिच्छदिट्ठी अहोवच्चंतस्स साहुस्स मत्थयउवरिं पायं कुणतो सङ्घेण
गुरुभत्तीए पयहीणो कओ । 20

इत्थ भूअघरे ठिआ निगोअवत्तषयं नियउपरिमाणं च पुच्छिअ तुट्टचित्तेण सक्केण अज्जरक्खिअसूरी वंदिआ ।
उवस्सयस्स अ अन्नओहुत्तं दारं कयं ।

इत्थ वत्थपूसमित्तो घयपूसमित्तो दुब्बलियापूसमित्तो अ लद्धिसंपन्ना विहरिआ ।

इत्थ दूसहदुब्बिभक्त्वे दुवालसवारिसिए नियत्ते सयलसंभं मेलिअ आगमाणुओगो पवत्तिओ खंदिलायरिएण ।

इत्थ देवनिम्मिअथूमे पक्खक्खमणेण देवयं आराहिता जिणभद्दखमासमणेहिं उद्देहिआमक्खियपुत्थयपत्त- 25
त्तणेण तुट्टं भग्गं महानिसीहं संधिअं ।

इत्थ खवगस्स तवेणं तुट्टा सासणदेवया तच्चणिअपरिग्गहिअं इमं तित्थं संघवयणाओ आरहंतयापत्तं अकासी ।
देवीए अह्लोभपरखसं जणं नाउं सोवणिणअं धूमं पच्छन्नं काउं इट्टमयं कयं । तओ षप्पहट्टिवयणाओ आमराए-
ण उवरि सिलकलवविअं कारिअं ।

इत्थ संखराओ कलावई अ पंचमज्जमे देवसीह-कणयसुंदरीनामाणो समणोवासया रज्जिसिंरिं मुंजित्था । 30
एवंविहाणं अणेगेसिं संविहाणाणमेसा नयरी उप्पत्तिभूमी । इत्थ कुबेरा नरवाहणा अंबिआ य सीहवाहणा
खित्तवालो अ सारमेअवाहणो तित्थस्स रक्खं कुणंति ।

इय ए स महुरकप्पो जिणपहसूरीहि वण्णिओ किं पि । भविपहिं सह पढिज्ज इह परलोइअसुहत्थीहिं ॥ १ ॥
भविआण पुण्णरिद्धी जा जायइ महुरतित्थजत्ताए । अस्सि कप्पे निपुए सा जायइ अविअमणाणं ॥ २ ॥

॥ श्रीमथुराकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११३, अ० २९ ॥

5

१०. अश्ववोधतीर्थकल्पः ।

नमिऊण सुन्वयजिणं परोवयारिक्करसिअमसिअरुई । अस्सावबोहत्तित्थस्स कप्पमपं भणांमि अहं ॥ १ ॥

सिरिमुणिसुन्वयसामी उप्पन्नकेवलो विहरंतो एगया पइट्टाणपुराओ एगरयीए सट्ठिओअणाणि लंघिअ
पारद्धअस्समेहजण्णेण जिअसत्तुराइणा निआसणतुरंगमं सबलक्खणसंपुणं होमिउमिच्छिओ । मा अट्टज्जाणाओ
दुगइं जाहि ति पडिबोहेउं लाडदेसमंडणे नम्मयानईअलंकेए भरुअच्छनयरे कोरिंटवणं पत्तो । समवसरणे
10 गया लोआ वंदिउं । राया वि गयारुढो आगम्म भगवंतं पणमिओ । इत्थंतरे सो हरी सिच्छाए विहरंतो निउत्तपुरि-
सेहिं समं तत्थागओ सामिणो रूवमप्पडिरूवं पारिंतो निच्चलो संजाओ । सुआ य धम्मदेसणा तेण । भणिओ अ से
पुव्वभवो भगवया । जहा—पुव्वभवे इहेव जंबुदीवे दीवे^१ अवरविदेहे पुक्खलविजए चंपाए नयरीए सुर-
सिद्धो नाम राया अहमासि । मज्झ परममिच्छं तुमं महसारो नाम मंती हुत्था । अहं नंदणगुरुपायमूले दिक्खं
पडिवज्जिय पत्तो पाणयकप्पे । तत्थ वीसं सागरोवमाइं आउं परिवालिता तओ चुओऽहं तित्थयरो जाओ । तुमं च
15 उवज्जिअनराऊ भारहे वासे पउमिणिसंडनयरे सागरदत्तो नाम सत्थवाहो अहेसि । मिच्छदिट्ठी त्रिणीओ
अ । अन्नया तुमए कारिअं सिवाययणं । तप्पूयणत्थं च आरामो रोविओ । तावसो अ एगो तस्स चिंताकरणे
निउत्तो । गुरुआएसेणं सबओवि किरिआओ सच्चावितो तुमं कालं गमेसि । जिणधम्मनामणं सावएणं तुज्झ
जाया परमा मित्ती । तेण सद्धिं एगया गओ तुमं साहुसगासे । तेहिं देसणंतरे भणिअं—

जो कारवेइ पडिमं जिणाण अंगुट्टपव्वमित्तं पि । तिरिनरयगइदुवारे नूणं तेणग्गला दिन्ना ॥ १ ॥

20

एवं सोऊण तुमे गिहमागंतुण कारिआ हेममई जिणिंदपडिमा । पइट्टाविऊण तिसंझं पूएउमाढत्तो तं । अन्न-
दिअहे संपत्ते माहमासे लिंगपूरणपञ्च आराहेउं तुमं सिवाययणं पत्तो । तओ जडाधारीहिं चिरसंचिअं घयं कुंमीओ
उद्धरिअं लिंगपूरणत्थं । तत्थ लग्गाओ घयपिप्पीलियाओ जडिपहिं गिण्ढं पाएहिं मदिज्जमाणाओ दट्टुणं सिरं धूणिता
सोहउं लग्गो तुमं । अहो एणंसि दंसणीण वि निद्दया । अम्हारिसा गिहिणो वराया कहं जीवदयं पाल्हुस्सति । तओ
निअचेळंभलेहिं ताओ पमजिउमारद्धो तुमं । तेहिं निब्भच्छिओ—रे धम्मसकर ! कायर ! अरहंतपासंडीहिं तं विडं-
विओ सि ति । तओ सो सबधम्मविमुहो जाओ । परमक्किविणो धम्मरसिअं लोअं हसंतो मायारंभेहिं तिरिआउअं
25 वंधिता भवं भमिऊण जाओ तुमं रायवाहणं तुरंगमो । तुज्झ चेव पडिबोहेणत्थं अम्हाणमित्थागमणं ति सामिणो वयणं
सुच्चा तस्स जायं जाईसरणं । गहिआ य सम्मतमूला देसविरई । पच्चक्खायं सच्चित्तं । फासुअं तणं नीरं च गिण्हुइ ।
छम्मासे निव्वाहिअनियमो मरिऊण सोहम्मे^२ महहिओ सुरो जाओ । सो ओहिणा मुणिअपुव्वभवो सामिसमोस-
रणट्टाणे रयणमयं चेइअमकासी । तत्थ सुन्वयसामिणो पडिमं अप्पाणं च अस्सरूवं ठाविअ गओ सुरालयं । तओ

30

अस्सावबोहत्तित्थं तं पसिद्धं । सो देवो जत्तिअसंघविग्घहरणेणं तित्थं पभावितो कालेण नरभवे सिज्झिहिइ ।
कालंतरेण सउलिआविहारू चि तं तित्थं पसिद्धं । कहं ?—इहेव जंबुदीवे सिंहलदीवे रयणा-
सघदेसे सिरिपुरनयरे चंदगुत्तो राया । तस्स चंदलेहा भारिआ । तीसे सत्तण्हं पुत्ताणं उवरि नरदत्ता-

देवीआराहणेणं **सुवंसणा** नाम धूआ जाया । अहीअकलाविज्जा पत्ता जुवणं । अनया अस्थाणे पिउच्छंगगायाए तीसे धणेसरो^१ नाम नेगमो **भरुअच्छे**ओ आगओ । विज्जापासट्ठिअतिअड्डुअगंधे वाणिएण छीयंतेणं 'नमो अर-हंताणं' ति पढिअं । सोउं मुच्छिआ सा । कुट्टिओ अ वाणियओ । पत्तचेयण्णा य जाईसरणमुवगया एसा । दट्टूण धम्मबंधु ति मोइओ । रण्णा मुच्छाकारणं पुच्छिआए तीए भणिअं—जहाउहं पुव्वभवे **भरुअच्छे नम्मयातीरे कोरिंट**^२वणे वडपायवे सउलिया आसि । पाउसे अ सत्तरत्तं महावुट्ठी जाया । अट्टमदिणे लुहाकिंलंता पुरे भंमंती अहं^३ 5 वाहस्स घरंगणाओ आमिसं धित्तुं उट्ठीणा । वडसाहानिविद्धा य अणुपयमागएण वाहेण सरेण विद्धा । मुहाओ पडिअं पलं सरं च गिण्हत्ता गओ सो सट्टाणं । तत्थ करुणं रसंती उव्वत्तण-परिअत्तणपरा दिद्धा एगेण सूरिणा । सित्ता य जलपत्तजलेणं । दिन्नो पंचनमुक्कारो । सद्दहिओ अ मए । मरिऊण अहं तुह्द धूआ जाय ति । तओ सा विसयविरत्ता महानिबंधेण पिअरे आयुच्छिअ तेणेव संजत्तिएण सद्धि पट्ठिआ वाहणाणं सत्तसएहिं **भरुअच्छे** । तत्थ पोअसयं^४ च वत्थाणं^५, पोअसयं दबनिचयाणं; एवं चंदणागुरुदारुणं, धन्नजलिधणाणं, नाणाविहपक्कन्नफलाणं, पहरणाणं । एवं छसया 10 पोआणं । पण्णासं सत्थधराणं; पण्णासं पाहुडाणं । एवं सत्तसयवाहणजुत्ता पत्ता समुइतीरं । तओ रण्णा तं वाहणवूहं^६ दट्टुं **सिंहलेसर**अवकळंदसंक्रिया सज्जिआए सेणाए, पुरक्खोभनिवारणाय गंतुं पाहुडं च दाउं **सुवंसणा**आगमणेणं विन्नतो राया तेण संजत्तिएण । तओ सो पच्चोणीए निग्गओ । पाहुडं दाऊण पणमिओ कत्ताए । पवेसमहूसवो अ जाओ । दिट्ठं तं चेइअं । विहिणा वंदिअं पूइयं च । तित्थोववासो अ कओ । रण्णा दिण्णे पासाए ठिआ । रायणा य अट्ट वेलाउलाइं अट्टसया गामाणं, अट्टसया वप्पाणं, अट्टसया पुराणं दिण्णा । एगदिणे अ जित्तिअं भूमिं तुरंगमो संचरइ 15 तित्तिआ पुव्वदिसाए, जित्तिअं च हत्थी जाइ तत्तिआ पच्छिमाए दिण्णा । उवरोहेण सव्वं पडिवन्नं । अनया तस्सेवाय-रिअस्स पासे निअपुव्वभवं पुच्छइ । जहा—भयवं । केण कम्मुणा अहं सउलिया जाया । कहं च तेण वाहेण अहं निहय ति ? । आयरिएहिं भणिअं—भेइं । **वेयड्डुपवए** उत्तरसेट्ठीए **सुरम्मा** नाम नयरी । तत्थ विज्जाहरिंदो **संखो** नाम राया । तस्स **विजया**भिहाणा तुमं धूआ आसि । अनया दाहिणसेदीए **महिसगामे** वच्चंतीए तुमए नईतडे **कुक्कुडसप्पो** दिट्ठो । सो य रोसवसेणं तए मारिओ । तत्थ नइए तीरे जिणायायणं दट्टूण वंदिअं भयवओ बिवं^७ 20 परमं^८ भतिपरवसाए तुमए । जाओ परमाणंदो । तओ चेईयाओ वाहिं^९ निग्गच्छंतीए तुमए दिट्ठा एगा पहपरिस्सम-खिन्ना साहुणी । तीए पाए वंदित्ता धम्मवाहिआ अज्जाए तुमं । तुमए वि तीसे विस्सामणाईहिं सुस्सूसा कया । चिरं गिहमागया । कालेण कालधम्मं पव्वन्ना अट्टज्जाणपरा इह **कोरिंटयवणे** सउणी जाया तुमं । सो अ **कुक्कुड-सप्पो** मरिऊण वाहो संजाओ । तेण पुव्ववेरेणं सउणीभवे तुमं बाणेणं पहया । पुव्वभवकयाए जिणभत्तीए गिलाणमु-स्सूसाए अ अंते नोहिं पत्ता सि तुमं । संपयं पि कुणसु जिणप्पणीअं दाणाइधम्मं ति । एवं गुरुणं वयणं सुच्चा सव्वं 25 तं दव्वं सत्तखितीए विबेइ । चेइयस्स उट्ठारं कारेइ । चउवीसं च देवकुलियाओ पोसहसाला-दाणसाला-अज्जयणसा-लाओ कारेइ^{१०} । अओ तं तित्थं पुव्वभवनामेणं **सउलिआविहार** ति भण्णइ । अंते य संलेहणं दव्व-भावभेयभिन्नं काउं कयाणसणा बइसाहसुद्धपंचमीए **ईसाणं** देवलोणं पत्ता । सिरिसुव्वयसामिसिद्धिगमणाणंतरं इक्कारसेहिं लक्खेहिं चुल्लीइसहस्सेहिं चउसयसत्तरेहिं च वासाणं अईएहिं **विक्रमाइच्च**संवच्छरो पयट्ठो । जीवंत**सुव्वयसामि-**अविक्खाए पुण एगारसलक्खेहिं अट्टावीसूणपंचणवइसहस्सेहिं च वासाणं **विक्रमो** भावी । एसा **सउलिआवि-** 30 **हार**स्स उप्पत्ती ।

लोइअतित्थाणि अणेगाणि **भरुअच्छे** वट्ठंति । कमेण उदयणपुत्तेण **बाहडदेवेण** **सित्तुज्ज**पासायउट्ठारे कारिए तदणुजेण **अंबडेण** पिउणो पुण्णत्थं **सउलिआविहार**स्स उट्ठारो कारिओ । मिच्छदिट्ठीए **सिंधवा**देवीए

1 A धणंधरो । 2 A कोरंट० । 3 नास्ति D भादशै । 4 A ०इइ । 5 'परम' नास्ति B । 6 नास्ति B । 7 A करेइ ।

अंडबस्स पासायसिहरे नचंतस्स उवसमो कओ । सो अ निवारिओ विज्जावलेण सिरिहेमचंदसूरीहिं ।

अस्सावओहत्तित्थस्स एस कप्पो समासओ रहओ । सिरिजिणपहसूरीहिं भविण्हिं पढिज्ज तिकाळं ॥ १ ॥

॥ अश्वभावधोधतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ८२, अ० २० ॥

5

११. वैभारगिरिकल्पः ।

अथ वैभारकल्पोऽयं स्वरूपेण तन्यते । संक्षिप्तरुचितोपाय श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

बभार वैभारगिरैरुणप्राग्भारवर्णने । निर्भरं भारता¹ बुद्धिं भारती तत्र के वयम् ॥ २ ॥

तीर्थभक्त्या तरलितास्तथापि व्यापिभिर्गुणैः । राजन्तं तीर्थराजं तं स्तुमः किञ्चिज्जा अपि ॥ ३ ॥

अत्र दारिद्र्यविद्राविरूपिका रसकूपिका । तप्त-शीताम्बुकुण्डानि कुर्युः कस्य न कौतुकम् ॥ ४ ॥

10 त्रिकूट-खण्डिकादीनि शृङ्गाण्यस्य चकासति । निःशेषकरणग्रामस्यावनानि वनानि च ॥ ५ ॥

ओषधो विविधन्याधिविध्वंसादिगुणोर्जिताः । नद्यो ह्यधोदकाश्चात्र सरस्वत्यादयोऽनयाः ॥ ६ ॥

बहुधा लौकिकं तीर्थं मगधा-लोचनादिकम् । यत्र चैत्येषु विम्बानि ध्वस्तडिम्बानि चार्हताम् ॥ ७ ॥

मेरूद्यानचतुष्कस्य पुष्पसंख्यां विदन्ति ये । अमुष्मिन् सर्वतीर्थानां विद्रां कुर्वन्तु ते मितम् ॥ ८ ॥

श्रीशालिभद्र-धन्यवीं इह तप्तशिलोपरि । दृष्टौ कृततनूत्सर्गो पुंसां पापमपोहतः ॥ ९ ॥

15 क्षापदाः सिंह-शार्दूल-भालूक-गवलादयः । न जातु तीर्थमाहास्यादिह कुर्वन्त्युपह्वयम् ॥ १० ॥

प्रतिदेशं विलोक्यन्ते विहाराश्चात्र सौगताः । आरुह्येनं च निर्वाणं प्राप्स्येते महर्षयः ॥ ११ ॥

रौहिणेयादिवीराणां प्राग् निवासतया श्रुताः । निचाय्यन्ते तमस्काण्ड²दुर्विगाहा गुहा इह ॥ १२ ॥

उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् । क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभृद्यत्तदा तदा ॥ १३ ॥

क्षितिप्रतिष्ठ-चणकपुर-र्षभपुराभिधम् । कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम् ॥ १४ ॥

20 अत्र चासीद्गुणसि(शि)लं चैत्यं शैत्यकरं दशाम् । श्रीवीरो यत्र समवससार गणशः प्रभुः ॥ १५ ॥

प्राकारं यत्र मेतार्यः शातकौम्भमचीकरत् । सुरेण प्राच्यसुहृदा मणींश्चाजीहदच्छगम् ॥ १६ ॥

शालिभद्रादयोऽनेके महेश्या यत्र जज्ञिरे । जगच्चमत्कारकरी येषां श्रीभोगशालिनी ॥ १७ ॥

सहस्राः किल षड्विंशद्यत्रान्तं वणिजां गृहाः । तत्र चार्थाः सौगतानां मध्ये चार्हतसंज्ञिनाम् ॥ १८ ॥

यस्य प्रासादपङ्क्तिनां श्रियः प्रेष्यातिशायिनीः । त्यक्तमाना विमानाख्यायामुर्नये सुरालयाः ॥ १९ ॥

25 जगन्मित्रं यत्र मित्रः सुभिन्नान्वयपङ्कजे । अश्वभावधोधनिर्व्यूढव्रतोऽभूत् सुव्रतो जिनः ॥ २० ॥

यत्र श्रीमान् जरासन्धः श्रेणिकः कूणिकोऽभयः । मेघ-हल्ल-विहल्लाः श्रीनन्दिषेणोऽपि चाभवन् ॥ २१ ॥

जम्बूखामि-कृतपुण्य-शय्यंभवपुरस्सराः । जजुर्न्यतीश्वरा यत्र नन्द्याश्च पतिव्रताः ॥ २२ ॥

यत्र श्रीमन्महावीरस्यैकादश गणाधिपाः । पादपोपगमान् मासं सिद्धावासां समासदन् ॥ २३ ॥

एकादशो गणधरः श्रीवीरस्य गणेशितुः । प्रभासो नाम पावित्र्यं यस्य चक्रे स्वजन्मना ॥ २४ ॥

30 नालन्दा¹रुहते यत्र वर्षारात्रांश्चतुर्दश । अवतस्ये प्रसुर्वीरस्तत्कथं नास्तु पावनम् ॥ २५ ॥

यस्यां नैकानि तीर्थानि नालन्दा नायनश्रियाम् । भव्यानां जनितानन्दा नालन्दा नः पुनातु सा ॥ २६ ॥

मेघनादः स्फुरन्नादः शत्रवाणां रणाङ्गणे । क्षेत्रपालव्रणीः कामान् कांस्कान् पुंसां पिपतिं न ॥ २७ ॥

श्रीगौतमस्यायतनं कल्याणस्तूपसंनिधौ । दृष्टमात्रमपि प्रीतिं पुष्पाति प्रणतात्मनाम् ॥ २९ ॥

वषं सिद्धा **सरस्वद्रसशिखिकुमिने** (१३६४) वैक्रमे तीर्थमौलेः

सेवाहेवाकिनां श्रीर्वितर सुरतरो ! देवतासेवितस्य ।

वैभारक्षोणिमर्तुर्गुणगणभगनव्याघ्रता भक्तियुक्तैः

सूक्तिर्जनप्रभीयं मृदुविशदपदाऽधीयतां धीरधीभिः ॥ २७ ॥

॥ श्रीवैभारगिरिमहातीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ३१, अ० २ ॥

१२. कोशाम्बीनगरीकल्पः ।

वच्छाजणवए **कोसंबी** नाम नयरी^१ । जत्थ चन्द-सूरा सविमाणा सिरिबद्धमाणं नमंसिउं समागया । तत्थ 10 तदुज्जोएण वेलं अयाणंती^२ अज्जा **मिगावई** समोसरणे पच्छा ठिआ । चंदाइच्चेसु सट्ठणं गणसु अज्जचंदणाइसा-हुणीसु कयावत्सयासु पडिस्सयं हवमागया । अज्जचंदणाए उवाळद्धा निआवराहं खमिंती पायपडिया चेव केवलं संपत्ता ।

जत्थ य उज्जेणीओ पुरिसपरंपराणीयइद्वयाहिं पज्जोअरणा **मियावई**अज्झोववण्णेन दुगं कारिअं अज्ज वि चिद्वइ ।

जत्थ य **मिगावई**कुक्खिससंभवो गंधव्वेयनिउणो सयाणीअपुत्तो उदयणो वच्छाहिवो अहेसि । 15

जत्थ चेइएसुं पिक्खगजणनयणअमयंजणरूवाओ जिनपडिमाओ ।

जत्थ य **कार्लिंदी**जलरहरिआलिंजिज्जमाणाणि वणाणि ।

जत्थ पोसबहुलपडिवयपडिवन्नामिगहस्स सिरिमहावीरस्स चंदणवालाए पंचदिवसूणछम्मासेहिं सुप्पकोण-द्विअकुमासेहिं पारणं कारियं । वसुहारा य अद्धतेरसकोडिपमाणा देवेहिं बुद्धा । अओ चेव **वसुहार** ति गामो नयरीसंनिहिओ पसिद्धो वसइ । पंचदिवाणि अ पाउब्भूआणि । इत्तु च्चिअ तद्विणाओ पहुडि जिद्वसुद्धदसमीए सामि-20 पारणदिणे तित्थन्हाणदाणाईआयारा तत्थ अज्ज वि लोए पयद्वंति ।

जत्थ य **पउमप्पह**सामिणो चवण-जम्मण-दिक्ख-नाणकल्लाणगाहं संवुत्ताहं ।

जत्थ य सिणिद्धच्छाया कोसंबतरुणो महापमाणा दीसति ।

जत्थ य **पउमप्पह**चेइए पारणकारावणदसाभिसंभिषडिआ **चंदनवाला**मुत्ती दीसइ ।

जत्थ अज्ज वि तंमि चेव चेइए पइदिणं पसंतमुत्ती सीहो आंगंतूण भगवओ भत्ति करइ । 25

सा **कोसंबी**नयरी जिणजम्मपवित्तिआ महातित्थं । अम्हाणं देउ सिवं धुवंती जिणप्पहसूरीहिं ॥

॥ इति कोशाम्बीनगरीकल्पः ॥

॥ अं० १८, अ० २१ ॥

१३. अयोध्यानगरीकल्पः ।

अउज्झाए एगट्टिआहं जहा—अउज्झा अवज्झा कोसला विणीया साकेयं हक्खागुभूमी रामपुरी कोसल ति । एसा सिरिउसभ-अजिअ-अभिनंदण-सुमह-अणंतजिणाणं तहा नवमस्स सिरिवीरणणहरस्स अयलभाउणो जम्मभूमी । रहुवंसुब्भवाणं दसरहराम-भरहाईणं च रज्जट्टाणं । विमल-
5 वाहणाइसत्तकुलगारा इत्थ उप्पन्ना ।

उसभसामिणो रज्जाभिसेए मिहुणणेहिं भिसिणीपत्तेहिं उदयं धित्तं पाएसु छूढं । तओ साहुविणीया पुरिस ति भणिअं सकेण । तओ विणीय ति सा नयरी रुढा ।

जत्थ य महासईए सीयाए अप्पाणं सोहंतीए निअसीलवलेण अग्गी जलपूरीकओ । सो अ जलपूरो नयारं बोळितो निअमाहप्पेण तीए चेव रक्खिओ ।

10 जा य अट्टुभरहवसुहागोलस्स मज्झभूआ सया, नवजोअणवित्थिष्णा बारसजोअणंदीहा य ।

जत्थ चक्केसरी रयणमयायणट्टिअपडिमा संघविग्घं हरेइ, गोमुहज्जक्खो अ ।

जत्थ घग्घरदहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गदुवारं ति पसिद्धिमावन्नो ।

जीए उत्तरादिसाए बारसहिं जोअणेहिं अट्टावयनगवरो जत्थ भगवं आइगरो सिद्धो । जत्थ य भरहे-
सरेण सीहनिंसिज्जाययणं तिकोसुच्चं कारिअं । निय-नियवण्णपमाणसंठाणजुत्ताणि अ चउवीसजिणाण विंबाहं

15 ठावियाइं । तत्थ पुवदारे उसभ-अजिआणं; दाहिणद्वारे संभवाईणं चउण्हं; पच्छिमदुवारे सुपासाईणं अट्टण्हं; उत्तरदुवारे धम्मआईणं दसण्हं; धूममयं च भाउआणं तेणेव कारिअं ।

जीए नयरीए क्थत्था जणा अट्टावयउवच्चयामु कीलियु ।

जओ अ सेरीसयपुरे नवंगवित्थिकारसाहासमुब्भवेहिं सिरिदेविंदसूरीहिं चत्तारि महाविंबाहं दिवसत्तीए गयणममेण आणीआइं ।

20 जत्थ अज्ज वि नाभिरायस्स मंदिरं । जत्थ य पासनाह्वाडिया सीयाकुंडं सहस्सधारं च । पायारट्टिओ अ मत्तगयंदं जक्खो । अज्ज त्रि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति, संचरंति वा ता मरंति ।

गोपयराईणि अ अणेगाणि य लोइअतित्थाणि वट्टंति ।

एसा पुरी अउज्झा सरऊजलसिच्चं माणगढभिती । जिणसमयसत्ततित्थीजत्तपवित्तिअजणा जयइ ॥ १ ॥

कहं पुण देविंदसूरीहिं चत्तारि विंबाणि अउज्झापुराओ आणीयाणि ति भण्णइ—सेरीसयनयरे विह-

25 रंता आराहिअपउमावइ-धरणिंदा छत्तावल्लीयसिरिदेविंदसूरिणो उक्कुलडिअपाएं ठाणे काउस्समं करिं सु ।

एवं बहुवारं करिंते ते दट्टण सावएहिं पुच्छिअं—भयवं ! को विसेसो इत्थ काउस्समकरणे ? । सूरीहिं भणियं—इत्थ

पहाणफलही चिट्ठइ, जीसे पासनाह्पडिमा कीरइ; सा य सन्निहियपाडिहेरा हवइ । तओ सावयवयणेणं पउमावइ-

आराहणत्थं उववासतिगं कर्यं गुरुणा । आगया भगवई । तीए आइइं । जहा—सोपारए अन्धो सुत्तहारो चिट्ठइ ।

सो जइ इत्थ आगच्छइ अट्टमभत्तं च करेइ, सूरीए अत्थमिए फलहिअं षडेउमाढवइ, अणुदिए पडिपुणं संपाडेइ,

30 तओ निप्पज्जइ । तओ सावएहिं तदाहवपात्थं सोपारए पुरिसा पट्टविआ । सो आगओ । तहेव षडिउमाढत्ता ।

धरिणिन्दधारिआ निप्पन्ना पडिमा । षडिन्तस्स मुत्तहारस्स पडिमाए हिअए मसो पाउब्भूओ । तमुवित्थिक्खज्जण

उत्तरकाओ षडिओ । पुणो समारिंतेण मसो दिट्ठो । टक्किआ वाहिआ । रुहिरं निस्सरिउमारद्धं । तओ सूरीहिं

भणिअं—किमेयं तुमए कयं ? । एयंमि मसे अच्छन्ते एसा पडिमा अईवअब्भुअहेज सप्पभावा हुन्ता । तओ अह-

द्वेणं चंपिउं थंभिअं रुहिरं । एवं तीसे पडिमाए निप्पन्नाए चउवीसं^१ अन्नाणि विंबाणि खाणीहिंतो आणित्ता ठावि-
आणि । तओ दिव्वसत्तीए अवज्झापुराओ तिन्नि महाविंबाणि रत्तीए गयणमग्गेण आणीयाणि । चउत्थे वि आणि-
ज्जमाणे विहाया रयणी । तओ धारासेणय^२ग्गामे खित्तमज्जे विंबं ठिअं । रण्णा सिरिक्कुमारपालेण चालुक्कचक्क-
वहणा चउत्थं विंबं कारित्ता ठविअं । एवं सेरीसे महप्पमाओ पासनाहो अज्जवि संघेण पूहज्जइ । मिच्छा वि
उवहवं काउं न पारेंति । ऊसुअघडिअत्तेण न तहा सलावण्णा अवयवा दीसंति । तम्मि अ गामे तं विंबं अज्जवि ५
चेईहरे पूहज्जइ ति ॥

॥ श्री अयोध्यापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४४, अ० ९ ॥

१४. अपापापुरी[संक्षिप्त]कल्पः § ।

सिद्धार्थोत्तया वनान्ते ग्वरकमुभिपजाभ्यञ्जनद्रोणिभाजः, शरथे निष्कि(ष्क ?)प्यमाणे श्रुतियुगविवरात्तीव्रपीडादितस्य । 10
यस्या अभ्यर्णभागेऽन्तिमजिनमुकुटस्योद्यदाश्रयमुच्चैश्चञ्चत्तीत्काररावस्फुटितगिरिदरी दृश्यतेऽद्यापि पूरः ॥ १ ॥
चक्रे तीर्थप्रवृत्तिं चरमजिनपतिर्यत्र वैशाखशुक्लै-कादश्यामेत्य रात्रौ वनमनु महसेनाहयं जृम्भिकातः ।
सच्छात्रास्तत्र चैकादशगणपतयो दीक्षिता गौतमाद्या, जग्रन्थुर्द्वादशाङ्गी भवजलधितरीं ते निषद्यात्रयेण ॥ २ ॥
यस्यां श्रीवर्धमानो ब्यहमनशनकृद्देशनावृष्टिमन्यां, कृत्वा श्रीहस्तिपालाभिघघरणिभुजोऽधिष्ठितः शुल्कशालाम् ।
खातावूर्जस्य दर्शे शिवमसमसुखश्रीनिशान्तं निशान्ते, प्रापत्पापास्तपापान् विरचयतु जनान् सा पुरीणां धुरीणा ॥ ३ ॥ 15
नागा अद्यापि यस्यां प्रतिकृतिनिलया दर्शयन्ति प्रभावं, निसैले नीरपूर्णे ज्वलति गृहमणिः कौशिके यन्निशासु ।
भूयिष्ठाश्रयभूमिश्चरमजिनवरस्तूपरम्यस्वरूपा, साऽपापा मध्यमादिर्भवतु वरपुरी भूतये यात्रिकेभ्यः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीअपापाकल्पः ॥

॥ अं० १०, अ० २१ ॥

1 C चउदिसं । १-१ एतदङ्कान्तरपता पंक्तिः पतिता C आदर्श । 2 A °सेणय । § A आदर्शे नोपलभ्यते एष कल्पः ।

१५. कलिकुण्ड-कुर्कुटेश्वरकल्पः ।

*[†] अंगजणवए करकंडुनिवपालिज्जमाणाए चंपानयरीए नाइदूरे कायंबरी नाम अडवी हुत्था । तत्थां कली नाम पव्वओ । तस्स अहोभूसीए कुंडं नाम सरवरं । तत्थ जूहाहिर्वई महिहरो नाम हत्थी हुत्था । अन्नया छउमत्थविहारेणं विहरंतो पाससामी कलिकुंडसमीवदेसे काउसमणेण ठिओ । सो य जूहनाहो पहुंच पिकखंतो जाइ-
 5 सरो जाओ चिंतेइ अ-जहाहं विदेहेसु हेमंधरो नाम वामणो अहेसि । जुवाणा विडा य मं उवहसंति । तओ वेरभेण नमिरसाहस्स साहिणो साहाए उब्बंघिउं मरिउकामो अहं दिट्ठो सुप्पइट्ठसहेण । पुट्ठो अ कारणं । मए जहट्टिए वुत्ते तेणाहं सुगुरुपासे नीओ । गाहिओ सम्भत्तं । अंते कयाणसणेण नियाणं मए कयं । जहा, भवंतरे उच्चोहं हुज्ज ति । मरिऊण हत्थी जाओहं इह वणे । तओ इमं भगवंतं पज्जुवासामि ति चिंतिअ तत्तो चेव सरवराओ धित्तुं सरसकमले तेहिं जिणं पूएइ । परिवालिअपुवगहिअसम्मत्तो अणसणं काउं महिङ्खिओ वंतरो जाओ । एयमच्चअभूअं
 10 चारोहिंतो सोच्चा करकंडुराया तत्थाणओ । न दिट्ठो सामी । राया अईव अप्पाणं निंदेइ । धन्नो सो हत्थी जेण भयवं पूओ । अहं तु अन्नो ति । एवं सोअंतस्स तस्स पुरओ धरणिंदप्पभावेण नवहत्थपमाणा पडिमा पाउअभूआ । तओ तुट्ठो राया 'जय जय' ति भणंतो पणमइ पूअइ अ । चेइअं च तत्थ कारेइ । तत्थ तिसंखं पुष्पामिसयुइपूअं पिकसणयं च करितेण रत्ता कलिकुंडतित्थं पयासिअं । तत्थ सो हत्थिवंतरो सन्निज्जं करेइ, पव्वए य पूरेइ । नवजंतीपमुहजंताणि कलिकुंडमंते य छकम्मकरे पयासेइ । जहा गामवासी जणो गामु ति भण्णइ, तहा कलि-
 15 कुंडनिवासी जिणो वि कलिकुंडो । एसा कलिकुंडस्स उप्पत्ती* ॥

पुर्वि पाससामी छउमत्थो रायउरीए काउस्समो ठिओ । तत्थ वाहकेलीए जंतस्स तन्नयरसामिणो ईसर-
 रण्णो वाणज्जणनामो बंदी भयवंतं पिच्छिऊण गुणकित्तणं करेइ । एम देवो आससेणनिवपुत्तो जिणु ति । तं सोउं राया गयाओ उत्तरित्ता पहुंच पासंतो मुच्छिओ । पत्तचेयण्णो य पुट्ठो मंतिणा पुव्वभवे कहेइ । जहाहं चारुदत्तो
 होऊण पुव्वजम्मे वसंतपुरे पुरोहिअपुत्तो दत्तो आसि । कुट्टाइरोगपीडिओ अ गंगाए निवडंतो चारणरिसिणा
 20 बोहिओ अहिंसार्ई पंचवए पालेमि, इंदिए अ सोसेमि, कसाए य जिणेमि । अन्नया चेईहरमागओ जिणपडिमं पण-
 मंतो दिट्ठो पुक्खलिसावणं । तेण पुट्ठो गुणसागरसुणी-भयवं । एयस्स चेइयगमणे दोसो न वा ? । सुणिणा भणिअं-दूरओ देवं पणमंतस्स को दोसो । अज्ज वि एसो कुकुडो भविस्सइ ति । तं सोऊण खेयं कुणंतो पुणरवि
 गुरुणा संबोहिओहं-तुमं जाईसरो अणसणेण मरिउं रायउरीए ईसरो नाम राया होहिसि ति । तओहं तुट्ठो
 तं सखं अणुभवित्ता कमेण राया जाओ । पहुंच पिकिखअ जायं मे जाइसरणं ति । एवं मंतिस्स कहित्ता भगवंतं पण-
 25 मिअ तत्थ संगीअं कारेइ । पहुमि अन्नत्थ विहरिए तत्थ रण्णा पासओ कारिओ । विवं च पइट्ठाविअं । कुकुडवरेण ईसररणा कारियं ति कुकुडेसर नाम तित्थं रूढं । सो य राया कमेण खीणकम्मो सिज्झहि ति । एसा कुकुडे-
 सरस्स उप्पत्ती ॥

कलिकुंड-कुकुडेसरतित्थदुगस्सेस वण्णिओ कप्पो । सिरिजिणपहूसूरीहिं भविआणं कुणउ कल्लाणं ॥ १ ॥

॥ इति कलिकुंड-कुर्कुटेश्वरकल्पः ॥

१६. हस्तिनापुरकल्पः ।

सिरिसंति-कुंथु-अर-मल्लिसामिणो गयउरद्विष नमिउं । पमणामि हत्थिणाउरतित्थस्स समासओ कप्पं ॥१॥

सिरिआइतित्थेसरस्स दोणिण पुत्ता भरहेसर-बाहुबलिनामाणो आसि । भरहस्स सहोयरा अट्टणउई कुमारा । तत्थ भयवया पबयंतेण भरहो निअपए अहिसित्तो । बाहुबलिणो तक्खसिला दिण्णा । एवं सेसाण वि तेसु तेसु देसेसुं रजाइं दिण्णाइं । अंगकुमारनामेण अंगदेसो जाओ । कुरुनामेण कुरुखिसं पसिद्धं । 5 एवं वंग-कलिंग-सूरसेण-अवंतिमाइसु विभासा । कुरुनरिदस्स पुत्तो हत्थी नाम राया हुत्था । तेण हत्थिणाउरं निवेसिअं । तत्थ भागीरही महानई पवित्तवारिपूरा परिवहइ ।

तत्थ सिरिसंति-कुंथु-अरनाहा जहासंखं सोलसम-सत्तरसम-ट्टारसमा जिणिंदा जाया । पंचम-छट्ट-सत्तमा य कमेण चक्खट्टी होउं छखंड-भरह्वास रिद्धिं अुंजिसु । दिक्खागहणं केवलनाणं च तेसिं तत्थेव संजायं ।

तत्थेव संवच्छरमणसिओ भयवं उसभसामी बाहुबलिनत्तुअस्स सिज्जंसकुमरस्स तिहुअणगुरुदंसण- 10 जायजाईसरणजाणिअदाणविहिणो गेहे अक्खयतइयादिणे इक्खुरसेणं पढमपारणयमकासी । तत्थ पंचदिघाई पाउठ्ठूआइं ।

मल्लिसामि अ तत्थेव नयरे समोसदो ।

तत्थ विण्हुकुमारो महरिसी तवसत्तीण विउबिअलक्खजोअणप्पमाणसरीरो तिहिं पण्हिं अकंततेलुक्को नमुइं सासित्था ।

तत्थ पुरे सणंकुमार-महापउम-सुभूम-परसुरामाइमहापुरिसा उप्पण्णा ।

15

तत्थ पंच पांडवा उत्तमपुरिसा चरमसरीरा, दुज्जोहणपमुहा य महाबलनिवा अणेगे समुप्पण्णा ।

तत्थ सत्तकोडिसुवण्णाहिवई गंगदत्तसिद्धी, तहा सोहम्मिंदस्स जीवो रायाभिओगेणं परिवायगस्स परिवेसणं काउं वेरगेण नेगमसहस्सपरिवुडो कत्तियसेट्टी सिरिसुणिसुव्वयसामिममीवे निक्खंतो ।

तत्थ महानयरे संति-कुंथु-अर-मल्लिजिणाणं चेइयाइं मणहराइं, अंबादेवीण य देउलं आसि ।

एवमणेगअच्छरिअसहस्सनिहाणे तत्थ महातित्थे जे जिणसासणपभावाणं कुणंति विहिपुबं जत्तामहूसवं निम्मवंति 20 ते कइवयभवमाहणेहिं धुअकम्मकिलेसा सिद्धिसुवगच्छंति त्ति ॥

श्रीगजाह्वयतीर्थस्य कल्पः स्वल्पतरोऽप्ययम् । सतां सङ्कल्पसम्पूर्तौ धत्तां कल्पद्रुकल्पताम् ॥ २ ॥

॥ इति श्रीहस्तिनापुरतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० २४, अ० ११ ॥

१७. सत्यपुरतीर्थकल्पः ।

पणमिय सिरिबीरजिणं देवं सिरिबंभसंतिकयसेवं । सच्चउरतित्थकपं जहासुअं किं पि जंपेमि ॥ १ ॥
सिरिकन्नउज्जनरवइकारिअजिणभवणि देवदारुमए । तेरसवच्छरसइए वीरजिणो जयउ सच्चउरे ॥ २ ॥

- इहेव जंबुदीवे दीवे भारहे वासे मरुमंडले सच्चउरं नाम नयरं । तथ नाहडरायकारिअं सिरि-
5 जजिगसूरिगणहरपइट्टिअं पित्तलामयं सिरिबीरविबं चेईहरे अच्छइ । कहं नाहडराएण तं कारिअं ति तस्स उप्पत्ति
भणइ—पुविं नडूलमंडलंमंडणमंडोवरनयरस्स सामिं रायाणं बलवंतेहिं दाइएहिं मारिऊण तं नयरं अहिट्टिअं ।
तस्स रण्णो महादेवी आवन्नसत्ता पलाइत्ता बंभाणपुरं पत्ता । तथ य सयलक्खणसंपुञ्जं दारयं पसूआ । तओ नय-
राओ बाहिं एगत्थ रुक्खे तं बालयं झोलिआगयं ठावित्ता सयं तप्पासदेसे ठिया किंवि कम्मं काउमाढत्ता । तथ य
दिब्वजोएण समागया सिरिजजिगसूरिणो । तरुच्छायं अपरावत्तमाणिं दट्टूण 'एस पुण्णवंतो भावि' ति कलिऊण चिरं
10 अवलोत्ता अच्छिआ । तीए रायपत्तीए आगंतूण भणिआ सूरिणो—भयवं ! किं एस दारओ कुलक्खणो कुलक्खयकारो
दीसइ ? । सूरीहिं तुत्तं—भदे ! एस महापुरिसो भविस्सइ । ता सबपयत्तेण पालणिज्जो । तओ सा अणुक्पाए चेईहर-
चिन्ताकरणे निउत्ता गुरूहिं । सो अ दारओ कयनाहडनामो गुरुमुहाओ पंचपरमिट्टिनमुक्कारं सिक्खिओ । सो अ
नवलत्तेण गहिअधणुसरो अक्खयपट्टयस्स उवरि आगच्छंते मूसए अमूदलक्खो मारेइ । तओ सावपहिं चेईहराओ
निक्कालिओ जणाणं गावीओ रक्खेइ । अन्नया केणावि जोगिणा पुरबाहिरे भमंतेण सो दिट्ठो । बचीसलक्खणधरो ति
15 विन्नाओ^१ । तओ तेण सुवण्णपुरिससाहणत्थं तमणुगच्छंतेण तस्स मायं अणुणविय तत्थेव ठिई कया । तओ अवसरे
तेण जोगिणा भणिओ नाहडो—जत्थ गावीरक्खणाइं कुणंतो रत्तदुद्धं कुलिसतरं पाससि तत्थ चिहं काऊण ममं
कहिज्जासि । बालेण तह ति पडिबन्नं । अन्नया दिब्वजोएण तं दट्टूण जाणाविअं जोगिणो । दोवि गया तथ । तओ
जहुत्तविहाणेण अग्गिं पज्जालिऊण तं रत्तच्छीरं तथ पक्खिवित्ता जोगिंमि पयाहिणं दिंते नाहडेणावि पयक्खिणी-
कओ अग्गी । कहिंवि जोगिणो दुट्टचित्तिविट्ठिं नाऊण रायपुत्तेण सुमरिओ पंचनमुक्कारो । तप्पभावेण जोगी अप्पह-
20 वंतो उक्खिविअ जलणे खित्तो नाहडेण । जाओ सुवण्णपुरिसो । तओ चित्तिअं तेण—अहो मंतस्स माहपं । कहं
तु तेसिं गुरूणं एयस्स दायगाणं पञ्चवयस्सामि ति—आगंतुं पणया गुरूणो । सबं च तं सरूवं विण्णत्तं, किच्चं च
आइसह ति भणिए, गुरुवयणाओ उतुंगाइं चउवीसं चेईयाइं कारिआइं । कमेण पत्तो पउरं रज्जसिरिं । सेन्नसंभारेण
गंतुं गहिअं पेइअं सट्ठणं । अन्नया विन्नत्ता सिरिजजिगसूरिणो तेण, जहा—भगवं ! तं किंचि कज्जं आइसह, जेण
तुग्हाणं मज्झ य कित्ती चिरकालं पसरइ ति । तओ गुरूहिं धेणू चउहिं थणेहिं जत्थ खीरं शरइ तं भूमिं अब्भुदय-
25 करं नाऊण तं ठाणं दंसिअं रण्णो । तेणं गुरुआएसेणं सच्चउरे वीरमुक्खाओ छ्वाससएहिं महंतं कारिअं अब्भलिह-
सिहरं चेइअं । तथ पइट्टाविआ पित्तलमई सिरिमहावीरपडिमा जजिगसूरीहिं । जया पइट्टाकरणत्थं आयरिआ
पट्टिआ तथा अंतराले एगभिं उत्तमलगे वहमाणे नाहड'रायपुत्रपुरिसस्स विंझारायस्स आसारूढस्स मुत्तीए पइडा
कया । बीयभिं लग्गे लग्गविसेसाओ मयणमइ ब महीए जायाए संखनामचिहणएण गुरुआएसओ दंडघाएण कूवओ
कओ । अज्ज वि संवकूवओ भणइ । सो अ अण्णया सुक्को वि वइसाहपुणिणमाए पाणीएण भरिज्जइ । तईए
30 लग्गे वीरसामी पइट्टिओ । जग्गि अ लग्गे वीरस्स पइट्टा कया तग्गि चैव लग्गे दुग्गासूअग्गामे वयणप-
ग्गामे य दुग्गि वीरपडिमाओ साहु-सावयहत्थपेसिअवासेहिं पइट्टिआओ । तं च वीरपडिमं निच्चमवेइ राया । एवं
नाहडराएणं तं विबं कारिअं ।

तं च **बंभसंति**जकखेण सन्निहिअपाडिहेरेण अहोनिर्सि पञ्जुवासिज्जइ । सो अ पुर्वि **धणद्वेव**सिट्ठिणो¹ वसहो आसि । तेण **वेगवई**ए नईए पंचसयसगडभरो कड्ढिओ । सो तुट्ठो । तओ सिट्ठिणां चारिजलाइहेउं वेयणं दाऊण **बद्धमाण**गामवासिलोयाणं समप्पिओ । ते य गामिल्लया गहियरिथा तस्स वसहस्स चिंतं पि न कुणति । तओ सो अकामनिज्जराए मरिऊण वंतेरु **सूलपाणी** नाम जकखो जाओ । विभंगनाणं पंउंजिअ विण्णायपुव्वजम्म-वइयरो तम्मि गामे बद्धमच्छरो मारिं विउव्वेइ । तओ अट्ठणो गामो प्हाउं कयवलिकम्मो पुअकडच्छुअहत्थो⁵ भणइ—जस्स देवस्स दाणवस्स वा अट्ठेहिं किं पि अवरद्धं सो मरिसेउ त्ति । तओ तेण जकखेण पुव्वभववसहस्स बुपंतो कहिओ । तस्सेव वसहस्स अट्ठिपुंजोवारीं देउलं लोएहिं कयं । तस्स पडिमा कारिआ । **इंद**स्समो देवचओ ठविओ । तओ सो **बद्धमाण**गामो **अट्ठिअगामु** त्ति पसिद्धो । जायं सिवं । कमेणं **दूइज्जंतग**तावसासमाओ भयवं **बद्धमाण**सामी छउमत्थविहारेणं विहरंतो वासारेत्ते तत्थ गामे पत्तो । गाममणुन्नविअ तत्थेव देवउले रयणीए काउ-स्सग्गे ठिओ । तेण मिच्छहिट्ठिणा सुरेण भीमइहास-हत्थि-पिसाय-नागरूवेहिं उवसग्गिता सिर-कन्न-नासा-दंत-नह-**उच्छि-**10 **पिट्ठि-**वियणाओ विउव्वियाओ¹ । सब्बत्थ भयवंतमकखोभं नाऊण सो उवसंतो गीय-नट्ट-धुइमार्हेहिं पञ्जुवासेइ । तप्पमिइ तस्स जकखस्स **बंभसंति** त्ति नाम रूढं । सो य **सच्चउर-वीर**चेईए पइट्ठाविसेसेण निवसइ ।

इओ अ **गुज्जर**धराए पच्छिमभागे **वलहि** त्ति नयरी रिद्धिसमिद्धा । तत्थ **सिलाइच्चो** नाम राया । तेण य रयणजडिअकंकसीलुद्धेण **रंकओ** नाम सिट्ठी पराभूओ । सो अ कुवियो तन्नग्गहणत्थं **गज्जणवइहम्मिरी**स्स पभूअं धणं दाऊण तस्स महंतं सेत्तं आणेइ । तम्मि अवसरे **वलही**ओ **चंदप्पह**सामिपडिमा **अंबा-ग्वित्तवाल**जुत्ता¹⁵ अहिट्ठायगबलेण गयणपट्ठेण **देवपट्टणं** गया । रहाहिरूढा य देवयावलेण **वीर**नाहपडिमा अदिट्ठवतीए संचरंती आसो-यपुण्णिमाए **सिरिमालं** पुरमागया । अण्णे वि साइसया देवा जहोच्चियं ठाणं गया । पुरदेवयाए य **सिरिवद्धमाण-**सूरीणं उप्पाओ जाणाविओ—जत्थ भिक्खालद्धं खीरं सहिरं होऊण पुणो खीरं होहिइ तत्थ साहूहिं टायबं ति । तेण य सिन्नेण **विक्रमाओ अट्ठहिं सएहिं पणयालेहिं** (८४५) वरिसाणं गएहिं **वलहिं** भंजिऊण सो राया मारिओ । गओ सठाणं **हम्मिरी** ।

20

तओ अनया, अन्नो **गज्जणवई गुज्जरं** भंजिता तओ वलंतो पत्तो **सच्चउरे दससयइकासीए** (१०८१) **विक्रमवरिसे** मिच्छराओ । दिट्ठं तत्थ मणोहरं **वीर**भवणं । पविट्ठा हण हण त्ति भणिंरा मिलक्खुणो । तओ गयवरे जुत्तित्ता¹ **वीर**सामी ताणिओ । लेसमिचं पि न चलिओ सट्ठणाओ । तओ बइल्लेपु जुत्तिएसु पुव्वभवरागेण **बंभसंति**णा अंगुलचउकं चालिओ । सयं हकंते वि **गज्जणवइ**मि निच्चली² होउं ठिओ जगनाहो । जाओ विलक्खो मिलक्खुनाहो । तओ घणघाएहिं ताडिओ सामी । लमंगति घाया ओरोहसुंदरीणं⁴ । तओ खगपटोरोसु विहलीभूएसु मच्छरेणं तुरुकेहिं²⁵ **वीर**स्स अंगुली कट्ठिआ । तं गहिऊण य ते पट्ठिआ । तओ लग्गा³ पज्जलिउं तुरयाणं पुच्छा । लग्गा य वलिउं⁴ मिच्छाणं मुच्छा । तओ तुरए छड्ढित्ता¹ पायचारिणो चेव पयट्ठा, धस त्ति धरणीए पडिआ । **रहमाणं** सुमरंता विल-वंता दीणा खीणसबबला नहंगणे अदिट्ठवाणीए भणिआ एवं—**वीर**स्स अंगुलि आणित्ता तुम्हे जीवसंसए पडिआ । तओ **गज्जणाहि**वई विम्हिअमणो सीसं धुणंतो सिल्लारे आइसइ । जहा—एयमंगुलिं वलिऊण तत्थेव ठावेह । तओ भीएहिं तेहिं पच्चाणीया । सा लग्गा य³ झउ त्ति सामिणो करे । तमच्छेरं पिच्छिअ पुणो वि **सच्चउरं** पइ सउणं पि न³⁰ ममंगति तुरुक्का । तुट्ठो चउव्विहो वि समणसंधो । **वीर**भवणे पूआ-महिमा-गीय-नट्ट-वाहत्त-दविणदाणेहिं पमावणं करेइ ।

अनया बहुम्मि काले बोलीणे **मालवि**च्चयनरिंदो **गुज्जर**धरं भंजिऊण **सच्चउर**सीमाए पहुत्तो । तओ

† 1. एतदन्तर्गता पक्खित्तः पतितः C आदर्शः । 1 ABP वियव्वि^० । 2 P जोत्तित्ता । 3 P निच्चलो । 4 ओरोहसु-रु-क्कतरणीणं । 5 लग्गाए । 6 C चलिउं । 7 A छंढित्ता । 8 'य' नास्ति P । 9 P 'विय' ।

बंभसंतिणा पउरं सिन्नं विउञ्जण भंजिओ तस्स बलं । तस्स व्हासआवासेसु उट्ठिओ वज्जग्गी । मालघाहिवई कोसकुट्टागाराइं^१ छड्ढिअ पणट्ठो कागणासं ।

अह अन्नया तेरहसय-अडयाले (१३४८) विक्रमसंवच्छरे पबलेणं कप्पर^२दलेणं देसम्मि भज्जंते, नयर-गामेसु पलाणेसु, जिणभवणदुवारेसु दक्खिण्यु, जोअणचउक्कमज्जे बंभसंतिमाहप्पेणं अणाहयगहिरसरतंबक्कचक्कं वज्जंतं 5 सोऊण सिरिसारंगदेवमहारायसेणाआगमणं संकिऊण भग्गं मुग्गलवलं । सच्चउरसीमा वि न चंपिआ ।

अह तेरसय-छप्पन्ने विक्रमवरिसे (१३५६) अल्लावदीणसुरताणस्स कणिट्ठो भाया^३ उत्तूरखान-नामधिज्जो^४ दिल्लीपुराओ मंतिमाहवपेरिओ गुज्जरधरं पट्ठिओ^५ । चित्तकूडाहिवइ समरसीहेणं दंडं दाउं मेवाडदेसो तथा^६ रक्खिओ । तओ हम्मीरजुवराओ वग्गडदेसं मुहडासयाइं नयरणि य भंजिअ आसा-वल्लीए पत्तो । कण्णदेवरायां अ नट्ठो । सोमनाहं च षणघापण भंजित्ता गड्डुए रोविऊण दिल्लीए पेसेइ । पुणो 10 वामणथलीए गंतुं मंडलिकाराणयं वंडित्ता सोरट्टे निअआणं पयट्टावित्ता आसावल्लीए आवासिओ । मढ-मंदिरदेउलाईणि पज्जालेइ । कमेण सत्तसयदेसे संपत्तो । तओ सच्चउरे तहेव अणाहयतंबक्केसु वज्जंतेसु मिच्छदलं पलाणं । एवं अणेगाणि अवदाणाणि पुहवीमंडले सच्चउरवीरनाहस्स पायडाणि सुवंति ।

अह अलंघणिज्जा भविअन्नय चि दूसमकालविलसिएण केलिप्पिया वंतरा हवंति । गोमंस-रुहिरछंटिए अ भवणे दूरीहवंति देवयाओ चि । असन्निहिण पमत्ते अहिट्टायगे बंभसंतिजक्खम्मि अल्लावदीणराएण सो चेव अणप्प-† 15 माहप्पो भयवं वीरसामी तेरसय-सत्तसट्टे (१३६७) विक्रमाइच्चवच्छरे दिल्लीए आणित्ता आसायणाभायणं कओ । कालंतरेण पुणरवि पडिमंतरे पायडपभावो पूआरिहो† भविस्सइ ॥

सच्चउरकप्पमेयं निच्चं वायंतु महिमअपमेयं । वंछिअफलसिद्धिकए सिरिजिणपहसूरिणो भव्वा ! ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीसत्यपुरकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० १६१, अ० ३ ॥

1 P छञ्जण । 2 A कप्पर^०; C कप्पर^० । 3 C उल्लूखान^० । 4 P °खानाभिदाणो । 5 C D पट्टिओ । 6 'तया' नास्ति P । 7 A B C °राओ । †-† एतदन्तर्यता पंक्तिः पतिता C आदर्शे ।

१८. अष्टापदमहातीर्थकल्पः ।

[श्रीधर्मघोषसूक्तितः ।]

वरधर्मकीर्तिक्रमभो^१ विद्यानन्दाश्रितः पवित्रितवान् ।

देवेन्द्रवन्दितो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १ ॥

- यस्मिन्नष्टापदभृदष्टापदमुख्यदोषलक्षहरः । अष्टापदाभ ऋषभः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २ ॥ 5
- ऋषभसुता नवनवतिर्बुधलिप्रभृतयः प्रवरयतयः । यस्मिन्नभजन्नमृतं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ३ ॥
- अयुजन्निर्वृतियोग^६ वियोगभीरव इव प्रभोः समकम् । यत्रर्षिदशसहस्राः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ४ ॥
- यत्राष्टपुत्रपुत्रा युगपद्भूषभेण^५ नवनवतिपुत्राः । समयैकेन शिवमगुः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ५ ॥
- रत्नत्रयमिव मूर्तं स्तूपत्रितयं चितित्रयस्थाने । यत्रास्थापयदिन्द्रः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ६ ॥
- सिद्धायतनप्रतिमं सिंहनिषधेति यत्र सुचतुर्द्धा^७ भरतोऽरचयच्चैत्यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ७ ॥ 10
- यत्र विराजति चैत्यं योजनदीर्घं तदर्धेष्टधुमानम् । क्रोशत्रयोच्चमुच्चैः^८ स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ८ ॥
- यत्र आतृप्रतिमा^९ व्यधाच्चतुर्विंशतिं जिनप्रतिमाः । भरतः सात्मप्रतिमाः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ९ ॥
- स्वसाकृतिमितिवर्णाङ्कवर्णितान् वर्तमानजिनविम्बान् । भरतो वर्णितवानिह स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १० ॥
- सप्रतिमान्नवनवतिं बन्धुस्तूपांस्तथार्हतस्तूपम् । यत्रारचयच्छक्ती स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ११ ॥
- भरतेन मोहसिंहं हन्तुमिवाष्टापदः कृताष्टपदः । शुशुभेऽष्टयोजनो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १२ ॥ 15
- यस्मिन्ननेककोट्यो महर्षयो भरतचक्रवर्त्याद्याः । सिद्धिं साधितवन्तः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १३ ॥
- सगरसुताभ्रे सर्वार्थ-शिवगतीन् भरतराजवंशर्षीन् । यत्र सुबुद्धिरकथयत्स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १४ ॥
- परिखासागरमकरन्त सागराः सागराशया यत्र । परितो रक्षति कृतये स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १५ ॥
- क्षालयितुमिव स्वैनो जैनो^{१०} यो गंगयाश्रितः परितः । सन्ततमुल्लोकरैः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १६ ॥
- यत्र जिनतिलकदानाद् दयमन्स्यपि^{१०} कृतानुरूपफलम् । भालस्वभावतिलकं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १७ ॥ 20
- यमकूपारे कोपात् क्षिपन्नलं बालिनांह्रिणाऽऽक्रम्य । आरावि रावणोऽरं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १८ ॥
- भुजतष्ट्या जिनमहकृष्णकेन्द्रोऽवाप यत्र धरणेन्द्रात् । विजयामोषां शक्तिं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १९ ॥
- चतुरश्वतुरोऽष्टदश द्वौ चापाच्यादिदिक्षु जिनविम्बान् । यत्रावन्दत^{११} गणभृत् स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २० ॥
- अचलेऽन्नोदयमचलं स्वशक्तिवन्दितजिनो जनो^{१३} लभते । वीरोऽवर्णयदिति यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २१ ॥
- प्रभुभाणितपुण्डरीकाध्ययनाध्ययनात् सुरोऽत्र दशमोऽभृत् । दशपूर्वगुण्डरीकः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २२ ॥ 25
- यत्र^{१४} स्तुतजिननायोऽदीक्षित तापसशतानि पञ्चदश । श्रीगौतमगणनाथः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २३ ॥
- इत्यष्टापदपर्वत इव योऽष्टापदमयश्चिरस्थायी । व्यावर्णि महातीर्थं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदमहातीर्थकल्पः समाप्तः । कृतिरियं श्रीधर्मघोषसूरीणाम् ॥

॥ अं० ३०, अ० २२ ॥

1 C Pb °कीर्तिक्रमभो । 2 C Pa °पदा ऋषभः । 3 Pb योग्यं । 4 Pb °पूषभेण । 5 Pa °नयोर्दमुषेः । 6 B व्यधा । 7 B C Pa चतुर्विंशति । 8 C स्वसा° । 9 Pa जैनं । 10 A B क्षतातु° । 11 C चतुरश्वतुरे° । 12 B गुणभृत् । 13 B Pb जिनो । 14 C स्तुजिन° ।

२१. अपापाबृहत्कल्पः ।

पणमिअ वीरं वुच्छं^१ तस्सेव य सिद्धिगमपविचाए । पावापुरीह कप्पं दीवमहुप्पत्ति पडिबद्धं ॥ १ ॥

गउड्डेसु पाडलिपुरे संपहराया तिखंडभरहवई । अज्जसुहत्थिगणहरं पुच्छइ पणओ परमसङ्गे^२ ॥ २ ॥

दीवाल्लिअपञ्चमिणं लोए लोउत्तरे अ गउरविअं । भयवं ! कह संभूअं ? अह भणइ गुरू-निव । सुणसुं^३ ॥ ३ ॥

- 5 §१. तेणं कालेणं तेणं समएणं समणो^४ भगवं महावीरो पाणयकप्पट्टिए पुफ्फुरचरिमाणे वीससागरोवमाई आउं परिवाल्लिचा, तओ सुओ समणो तिण्णाणोवगओ इमीसे ओसप्पिणीए तिसुं^५ अरएसु वइक्कंतेसु अद्धनवमासाहिअ-पंचहत्तरीवासावसेसे चउत्थे अरए आसाढसुद्धच्छट्टीए उत्तरफगुणीरिक्खे माहणकुंडगामे नयरे उसभदत्त-माहणभारिआए देवाणंदाए कुच्छिसि सीह-गय-वसहाइचउइसमहासुमिणंससूइओ अवइत्तो । तत्थ बासीइदिणा-णंतं सकाइट्टेण हुरिणेगमेसिणा आसोअवहुलतेरसीए तम्मि चैव रिक्खे खत्तियकुंडगामे नयरे सिद्धत्थ-
10 रण्णो देवीए तिसलाए गब्भविणिमयं काउं गब्भम्मि साहरिओ । माऊए^६ सिणेहं नाउं सत्तममासे 'अम्मापिअरेहिं जीवंतेहिं नाहं समणो होहं' ति गहिआभिगहो, नवहं मासाणं अद्धद्वमाणराइदियाणं अंते चित्त-सिअतेरसीअद्धरचे तम्मि चैव रिक्खे जाओ । अम्मापिऊहिं कयवद्धमाणनामो मेरुकंप-सुरखव्वण-इंदवायरण-पणयणपयडअवदाणो सुत्तभोगो, अम्मापिऊहिं देवत्तगएहिं तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, संवच्छरिअं दाणं दाउं, चंदप्पहाए सिबियाए एगामी एगदेवदूसेण मगसिरकसिणदसमीए तम्मि चैव रिक्खे छट्टेणं, अवरण्णे णायसंडवणे
15 निखसंतो । वीयदिणे बहलविपेणं पायसेण पाराविओ । पंचदिव्वाइं पाउब्भूआइं । तओ बारसवासाइं तेरसपक्खे अ नर-सुर-तिरियकओवसगो सहित्ता, उमं च तवं चरित्ता जंभियगामे उज्जुवाल्लिआतीरे गोदोहिआसणेणं छट्टभत्तेणं तम्मि चैव रिक्खे वइसाहसुद्धदसमीए पहरतिगे केवलनाणं पत्तो । इक्कारसीए अ मज्झिमपावाए महसेणवणे तित्थं पयट्टिअं । इंदभूइप्पसाहा गणहरा दिक्खिआ सपरिवारा । वयदिणाओ अ भयवओ बायालीसं वासाचउम्मासीओ जायाओ । तं जहा-एगा अट्टिअगामे, तिण्णि चंपा^७ पिट्ठीचंपासु,^८ दुवालस वेसाली-
20 वाणिअगामेसु, चउइस नालंदा-रायगिहेसु, छ मिहिलाए, दो भइआए, एगा आलभियाए, एगा पणिअभूमिए, एगा सावत्थीए । चरिमा पुण मज्झिमपावाए हत्थिसालरण्णो अमुज्जमाणं सुंक्कसालाए आसि । तत्थ आउसेसं जाणंतो सामी सोलसपहराइं देसणं करेइ ।

- §२. तत्थ वंदिउमागओ पुण्णपालो राया अट्टण्हं सदिट्ठाणं सुमिणाणं फलं पुच्छेइ । भयवं वागरेइ । ते अ इमे-पढमो ताव चलपासाएसु गया चिट्ठंति । तेसु पडंतेसु चैते न णिंति, के वि णिंता वि तहा निग्गच्छंति, जह^{१०}
25 तप्पड्ढाओ विणस्संति । एयस्स सुमिणस्स फलं एवं-दूसमगिहवासा चलपासायत्थाणीआ । संपयाणं सिणेहाणं निवासाणं च अथिरत्ताओ । हं भो ! दुस्समाए दुप्पजीवी इच्चाइवयणाओ गया धम्मत्थी सावया । इयरपरसमयगिह-स्थेहिंतो पाहाणत्तणेण ते अ गिहवासाए पडिहंति देसभंगार्इहिं, तह वि निमांतुं न^{११} इच्छिस्संति । वयगहेणं जे वि णीहंति ते वि अविहिनिग्गमणेणं । तओ ते विणिस्सिस्संति । गिहिसंक्किलेसमज्जे आगया भग्गपरिणामा भविस्संति । विरला य सुसाहुणो होऊण आगमाणुसारेणं गिहिसंक्किलेसाई मज्जे आगए वि अवगणिऊण कुलीणत्तणेण निव-
30 हिस्संति त्ति पढमं^{१२} सुविणत्थो ॥ १ ॥

बीओ पुण इमो-बहवो वानरा तेसिं मज्जे जूहाहिवइणो । ते अमिज्जेणं अप्पाणं विलिंपंति, अन्ने वि अ । तओ लोगो हसइ । ते भणंति-न एअमसुइं गोसीसचंदणं खु एयं । विरला पुण वानरा य न लिंपंति । ते अलिचेहिं लिंसिज्जंति त्ति । एयस्स फलं पुण इमं-वानरत्थाणीआ गच्छिइण्णा । अप्पमत्तणेण चलपरिणामत्तेणं च । जूहाहिवई

1 P वोच्छं । 2 B 'सङ्गे' । 3 C सुणेसु । 4 B 'समणो' नास्ति । 5 A B तीएडु; D तिएडु । 6 A माऊण । 7 A चंपाए । 8 A B D चंपासुं । 9 C सुकं । 10 A B तह । 11 नास्ति 'न' । 12 A 'सुमिणं' ।

गच्छाहिवर्दे आयरियाद्गो । असुद्बिलेवणं तु तेसिं आहाकम्माहसावज्जेवणं । अन्नविलिपणं च^१ अन्नेसि वि । त्कारणलोगहसणं च, तेसिं अणुचिअपविचीए य वयणहीला । ते भणिस्संति न एयं गरहियं, किं तु धम्मंगमेयं । विरला तदणुरोहेणावि न सावज्जे पयट्ठिंहिति । ते य तेहिं खिसिज्जिंहिति, जहा—एए अवगीया, अकिंचिकरा य चि बीइअसुविणत्थो ॥ २ ॥

तईओ पुण इमो—सच्छायखीरतरूपं हिट्ठे बहवे सीहपोअगा पसंतरूवा चिट्ठति । ते य लोणहि पसंसिज्जंति^५ अहिगम्मंति अ बब्बूलणं च हिट्ठे सुणग चि । फलं तु एयस्सेमं—खीरतरूथाणीयाणि साहूणं विहरणपाउग्गाणि खित्ताणि सावया वा साहूणं भत्तिवहुमाणवंता धम्मोवगाहदाणपरा सुसाहुरक्खणपरा य । ते य रूंधिंहिति बहुगा सीहपोयगा निययावासि^६ पासत्थोसन्नाई^७ संकिलिट्ठत्तणओ अन्नेसिं^८ गसणाओ अ । ते अप्पाणं जणरंजणत्थं पसंतं दरिसिंहिति । तहाविहकोउहल्लिअलोणेहिं पसंसिज्जिंहिति अहिगम्मिस्संति^९ अ तन्नयणकरणाओ । तत्थ य कयाइ केई धम्मसद्धगा^{१०} वेहारुणं^{११} परिहारुणा^{१२} वा दूइज्जंति^{१३} । ते अ तेसिं तब्भावियाणं च सुणगाइइ पडिहासिस्संति । ०अभिक्लणं^{१४} सुद्धध- 10 म्मकहणेणं भसंति चि । जेसु कुलेसु दूइज्जंति ते बब्बूलसमा^{१५} पडिहासिस्संति अवण्णाए । दूसमवसेण धम्मगच्छा सीहपोअगा इव भविस्संति^{१६} ॥ ३ ॥

चउत्थो पुण एवं—के वि कागा वावीए तडे^{१७} तिसाए अभिभूआ मायासरं दट्ठुं तत्थ गंतुं पयट्ठा । केण वि निसिद्धा—न एयं जलं ति । ते असइहंता तत्थ गया विणट्ठा य चि । फलं तु इमं—वावीत्थाणीआ सुसाहुसंतई । अइगंभीरा सुभाविअत्था उस्सगाववायकुसला । अगहिलगहिलो राया इइ^{१८} नाएण कालोचिअधम्मनिरया अणिस्सिओ- 15 वस्सिया । तत्थ कागसमा अइवंकजडा अणेगकलंकोवहया धम्मरत्थी^{१९} । ते अज्जयधम्म^{२०} सद्दाए अभिभूआ । मायासरप्याया पुण पुवुत्तविवरीया धम्मचारिणो अईव कट्ठाणुट्ठाणनिरया वि अपरिणयत्ताओ अणुवायपयट्ठत्ताओ अ कम्मबंधहेउणो । ते दट्ठुं मूढधम्मिया तत्थ गच्छिंहिति चि केण वि गीयत्थेण ते भणिंहिति^{२१} जहा न एस धम्ममगो, किं तु तदाभासोयं । तहावि ते असइहंता केइ^{२२} जाहिंति विणिस्सिंहिति अ संसारे पडणेणं । जे पुण तेसिं वयणेणं वाहिंति ते अमूढधम्मसाहागा भविस्संति चि ॥ ४ ॥

20

पंचमो इमो—अणेगसावय^{२३} गणाउले विसमे वणमज्जे सीहो मओ विट्ठइ । न य तं को वि सिगालाई विणासेइ । कालेणं तत्थ मयसीहकडेवरे^{२४} कीडगा उप्पण्णा । तेहिं तं भक्खिअं दट्ठुं ते सियालाई उवइवंति चि । फलं तु—सीहो पवयणं परवाइभयदुद्धरिसत्ताओ । वणं पविरलसुपरिक्खगधम्मिअजणं^{२५} भारहवासं । सावयगणा परतित्थिआई पवयणपच्चीणीआ । तेहिं^{२६} एवं मत्तंति—एयं^{२७} पवयणमग्हाणं पूआसक्कारदाणाइ^{२८} उच्छेअगरं । तो जहातहा फिट्ठउ चि । विसमं अमउज्जत्थजणसंकुलं । तं च पवयणं मयं अइसयववगमेणं निप्पमावं भविस्सइ । तहावि पच्चीणीया भएण न तं उवइवि- 25 हंति । किर इत्थ परुप्परं संगई अत्थि सुट्ठियत्तं च चि । कालदोसेणं तत्थ कीडगप्पाया पवयणनिद्वंधसमयंतरीयाई उप्पज्जिंहिति, ते य परुप्परं निदणभंडणाइहिं सासणलाघवं जणिंहिति । तं दट्ठुं ते पच्चीणीया वि एणंसिं परुप्परं पि न मेळु चि धुवं निरइसेसमेयं पि चि निब्भयत्तेणं उवइविस्संति पवयणं ॥ ५ ॥

छट्टो पुण इमो—पउमागरा सरोवरगाई^{२९} अपउमा गइभगजुआ वा । पउमा पुण उक्कुरुडियाए ते वि विरला न तहा रमणिज्ज चि^{३०} । फलं तु—पउमागरत्थाणीयाणि धम्मखित्ताइं सुकुलाइं वा । तेसु न पउमाइं धम्मपडिवित्ठरुवाई । 30

1 A C नास्ति 'च' । 2 A B Pe नियावासिं । 3 B C P संकिलिट्ठत्तणं । 4 Pc गमणा° । 5 P °सद्धगा; C सद्धगा । 6 B Pa-c वेहारुणा । 7 P नास्ति 'परिहारुणा' । 8 P इज्जंति । † दण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता A प्रणे । 9 A C नास्ति 'बब्बूलसमा'; Pa-c बब्बूल ति । ० एतदन्तर्गतः पाठः नास्ति Pa प्रती । 10 E वेत्ति । 11 A रायाइ नाएण; P °इय ना° । 12 C धम्मत्था । 13 A धम्मं° । 14 B भणिंहिति । 15 C केय । 16 A B P सावया° । 17 B कडेवरे । 18 A B D °जण° । 19 B एहि । 20 A B एवं । 21 C E उच्छेय° । 22 Pc सरोवरमाइंओ । 23 P रमणिज्जं ।

२१. अपापाबृहत्कल्पः ।

पणमिअ वीरं बुच्छं तस्सेव य सिद्धिगमपविचाए । पावापुरीइ कप्पं दीवमहुप्पि पडिवद्धं ॥ १ ॥

गउडेसु पाडलिपुरे संपइराया तिलंडभरहवई । अज्जसुहत्थिगणहरं पुच्छइ पणओ परमसङ्गो ॥ २ ॥

दीवालिअपञ्चमिणं लोए लोउत्तरे अ गउरविअं । भयवं ! कह संभूअं ? अह भणइ गुरू-निव । सुणसु ॥ ३ ॥

- 5 §१. तेणं कालेणं तेणं समएणं समणो^१ भगवं महावीरो पाणयकप्पट्टिए पुप्फुत्तरविमाणे वीससागरोवमाई आउं परिवालिचा, तओ बुओ समणो तिण्णाणोवगओ इमीसे ओसप्पिणीए तिसु^२ अरएसु वइकंतेसु अद्धनवमासाहिअ-पंचहत्तरीवासावसेसे चउत्थे अरए आसादसुद्धच्छट्टीए उत्तरफग्गुणीरिक्खे माहणकुंडगामे नयरे उसभदत्त-माहणभारिआए देवाणंदाए कुच्छिसि सीह-गय-वसहाइचउइसमहासुमिणंससूइओ अवइत्तो । तत्थ बासीइदिणा-णंतं सक्काइट्टेण हुरिणेगमेसिणा आसोअवहुलतेरसीए तम्मि चैव रिक्खे खत्तियकुंडगामे नयरे सिद्धत्थ-
- 10 रण्णो देवीए तिसलाए गब्भविणिमयं काउं गब्भम्मि साहरिओ । माऊए^३ सिणेहं नाउं सत्तममासे 'अम्मापिअरेहिं जीवंतेहिं नाहं समणो होहं' ति गहिआभिगहो, नवणं मासाणं अद्धद्वमाणराइदियाणं अंते चित्त-सिअतेरसीअद्धरचे तम्मि चैव रिक्खे जाओ । अम्मापिऊहिं कयवद्धमाणनामो मेरुकंप-सुरखब्बण-इंदवायरण-णयणपयडअवदाणो सुत्तभोगो, अम्मापिऊहिं देवत्तगएहिं तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, संवच्छरिअं दाणं दाउं, चंदप्पहाए सिबियाए एगामी एगदेवदूसेण मग्गसिरकसिणदसमीए तम्मि चैव रिक्खे छट्टेणं, अवरण्णे णायसंडवणे
- 15 निकसंतो । वीयदिणे बहलविप्पेणं पायसेण पाराविओ । पंचदिब्बाइं पाउब्भूआइं । तओ बारसवासाइं तेरसपक्खे अ नर-सुर-तिरियकओवसग्गे सहित्ता, उग्गं च तवं चरित्ता जंभियगामे उज्जुवालिआतीरे गोदोहिआसणेणं छट्टभत्तेणं तम्मि चैव रिक्खे वइसाहसुद्धदसमीए पहरतिगे केवलनाणं पत्तो । इक्कारसीए अ मज्झिमपावाए महसेणवणे तित्थं पयट्टिअं । इंदभूइप्पसुहा गणहरा दिक्खिआ सपरिवारा । वयदिणाओ अ भयवओ बायालीसं वासाचउम्मासीओ जायाओ । तं जहा-एगा अट्टिअगामे, तिण्णि चंपा^४पिट्टीचंपासु,^५ दुवालस वेसाली-
- 20 वाणिअग्गामेसु, चउइस नालंदा-रायगिहेसु, छ मिहिलाए, दो भइआए, एगा आलभियाए, एगा पणिअभूमिए, एगा सावत्थीए । चरिमा पुण मज्झिमपावाए हत्थिसालरण्णो अमुज्जमाणं सुंक्खालाए आसि । तत्थ आउसेसं जाणंतो सामी सोलसपहराइं देसणं करेइ ।

- §२. तत्थ वंदिउमागओ पुण्णपालो राया अट्टण्हं सदिट्टाणं सुमिणाणं फलं पुच्छेइ । भयवं वागरेइ । ते अ इमे-पढमो ताव चलपासाएसु गया चिट्ठंति । तेसु पडंतेसु चैते न णिंति, के वि णिंता वि तहा निग्गच्छंति, जह^{१०}
- 25 तप्पडणाओ विणस्संति । एयस्स सुमिणस्स फलं एवं-दूसमगिहवासा चलपासायत्थाणीआ । संपयाणं सिणेहाणं निवासाणं च अथिरत्ताओ । हं भो ! दुस्समाए दुप्पजीवी इच्चाइवयणाओ गया धम्मत्थी सावया । इयरपरसमयगिह-स्थेहिंतो पाहाणत्तणेण ते अ गिहवासाए पडिहंति देसभंगईहिं, तह वि निग्गंतुं न^{११} इच्छिस्संति । वयगहेणं जे वि णीहिंति ते वि अविहिनिग्गामणेणं । तओ ते विणिस्सिस्संति । गिहिसंकिलेसमज्जे आगया भग्गपरिणांमा भविस्संति । विरला य सुसाहुणो होऊण आगमापुसारेणं गिहिसंकिलेसाई मज्जे आगए वि अवगणिऊण कुलीणत्तणेण निव-
- 30 हिस्संति त्ति पढमं^{१२}सुविणत्थो ॥ १ ॥

बीओ पुण इमो-बहवो वानरा तेसिं मज्जे जूहाहिवइणो । ते अमिज्जेणं अप्पाणं विलिंपंति, अत्थे वि अ । तओ लोगो हसइ । ते भणंति-न एअमसुइं गोसीसचंदणं खु एयं । विरला पुण वानरा य न लिंपंति । ते अलिचेहिं रिंसिज्जंति त्ति । एयस्स फलं पुण इयं-वानरत्थाणीआ गच्छिळ्ळगा । अप्पमत्तणेण चलपरिणांमत्तणेणं च । जूहाहिवई

1 P नोच्छं । 2 B *ततो । 3 C युजेसु । 4 B 'समणो' नास्ति । 5 A B तीएइ; D तिइए । 6 A माऊण । 7 A चंपाए । 8 A B D चंपासुं । 9 C युक् । 10 A B तह । 11 नास्ति 'न' । 12 A 'सुमिण' ।

गच्छाहिवर्दे आयरियाद्गो । असुहविलेवणं तु तेसिं आहाकम्माहसावज्जेसेवणं । अन्नविलिपणं च¹ अन्नेसि वि । तक्कारणलोगहसणं च, तेसिं अणुचिअपविचीए य वयणहीला । ते भणिस्संति न एयं गरहियं, किं तु धम्मंगमेयं । विरला तदणुरोहेणावि न सावज्जे पयट्टिहिति । ते य तेहिं खिसिज्जिहिति, जहा—एए अवगीया, अकिञ्चिकरा य चि बीइअसुविणत्थो ॥ २ ॥

तईओ पुण इमो—सच्छायखीरतरूणं हिट्ठे बहवे सीहपोअगा पसंतरूवा चिट्ठंति । ते य लोगहिं पसंसिज्जंति⁵ अहिगम्मंति अ बब्बूलानं च हिट्ठे सुणग चि । फलं तु एयस्सेमं—खीरतरूथाणीयाणि साहूणं विहरणपाउग्गाणि खित्ताणि सावया वा साहूणं भत्तिवहुमाणवंता धम्मोवग्गहदाणपरा सुसाहुरक्खणपरा य । ते य रूंधिहिति बहुगा सीहपोयगा निययावासि⁶ पासत्थोसन्नाई⁷ संकिलिट्ठत्तणओ अन्नेसिं⁸ गसणाओ अ । ते अप्पाणं जणरंजणत्थं पसंतं दरिसिहिति । तहाविहकोउहल्लिअलोगेहिं पसंसिज्जिहिति अहिगम्मिस्संति⁹ अ तन्नयणकरणाओ । तथ य कयाइ केई धम्मसद्दुगा¹⁰ वेहारुणं¹¹ परिहारुगा¹² वा दूइज्जंति¹³ । ते अ तेसिं तब्भावियाणं च सुणगाइइ पडिहासिस्संति । 0अभिक्खणं¹⁴ सुद्धध-10 म्मकहणेणं भसंति चि । जेसु कुलेसु दूइज्जंति ते बब्बूलसमा¹⁵ पडिहासिस्संति अवण्णाए । दूसमवसेण धम्मगच्छा सीहपोअगा इव भविस्संति¹⁶ ॥ ३ ॥

चउत्थो पुण एवं—के वि कागा वाचीए तडे¹⁷ तिसाए अभिभूआ मायासरं दट्ठुं तथ गंतुं पयट्टा । केण वि निसिद्धा—न एयं जलं ति । ते असइहंता तथ गया विणट्ठा य चि । फलं तु इमं—वावीत्थाणीआ सुसाहुसंतई । अइगंभीरा सुभाविअत्था उस्सगाववायकुसला । अगहिलगहिलो राया इइ¹⁸ नाएण कालोविअधम्मनिरया अणिस्सिओ-15 वस्सिया । तथ कागसमा अइवंकजडा अणेगकलंकोवहया धम्मत्थी¹⁹ । ते अज्जयधम्म²⁰ सद्दाए अभिभूआ । मायासर-प्पाया पुण पुत्तुत्तविचरीया धम्मचारिणो अईव कट्ठाणट्ठाणनिरया वि अपरिणयत्ताओ अणुवायपयट्टताओ अ कम्मवंध-हेउणो । ते दट्ठुं मूढधम्मिया तथ गच्छिहिति चि केण वि गीयत्थेण ते भणिण्हिति²¹ जहा न एस धम्ममग्गो, किं तु तदाभासोयं । तहावि ते असइहंता केइ²² जाहिति विणिस्सिहिति अ संसारे पडणेणं । जे पुण तेसिं वयणेणं वाहिति ते अमूढधम्मसाहगा भविस्संति चि ॥ ४ ॥

20

पंचमो इमो—अणेगसावय²³ गणाउले विसमे वणमज्जे सीहो मओ चिट्ठइ । न य तं को वि सिगालाई विणासेइ । कालेणं तथ मयसीहकडेवरे²⁴ कीडगा उप्पण्णा । तेहिं तं भक्खिअं दट्ठुं ते सियालाई उवइवंति चि । फलं तु—सीहो पवयणं परवाइभयदुद्धरिसत्ताओ । वणं पविरलसुपरिक्खगधम्मिअजणं²⁵ भारहवासं । सावयगणा परतित्थिआई पवयण-पच्चणीआ । तेहिं²⁶ एवं मन्नंति—एयं²⁷ पवयणमग्गाणं पूआसक्कारदाणाइ²⁸ उच्छेअगरं । तो जहातहा फिट्ठु उ चि । विसमं अमउज्जत्थजणसंकुलं । तं च पवयणं मयं अइसयववगमेणं निप्पभावं भविस्सइ । तहावि पच्चणीया भएण न तं उवइवि-25 हंति । किर इत्थ परुप्परं संगई अत्थि सुट्ठियत्तं च चि । कालदोसेणं तथ कीडगप्पाया पवयणनिद्वंधसमयंतरीयाई उप्पज्जिहिति, ते य परुप्परं निदणभंडणाइहिं सासणलाघवं जणिहिति । तं दट्ठुं ते पच्चणीया वि एएसिं परुप्परं पि न मेळु चि धुवं निरइसेसमेयं पि चि निभयत्तेणं उवइविस्संति पवयणं ॥ ५ ॥

छट्टो पुण इमो—पउमागरा सरोवरगाई²⁹ अपउमा गइभगजुआ वा । पउमा पुण उक्कुरुडियाए ते वि विरला न तहा रमणिज्ज चि³⁰ । फलं तु—पउमागरत्थाणीयाणि धम्मखित्ताइं सुकुलाइं वा । तेसु न पउमाइं धम्मपडिवित्तरुवाई । 30

1 A C नास्ति 'च' । 2 A B P c निययावति । 3 B C P संकिलिट्ठत्तणं । 4 P c गमणा । 5 P °सद्दुगा; C सद्दुगा । 6 B Pa c वेहारुगा । 7 P नास्ति 'परिहारुगा' । 8 P इज्जंति । † दण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता A प्रती । 9 A C नास्ति 'बब्बूलसमा'; Pa c बब्बूल ति । 0 एतदन्तर्गतः पाठः नास्ति Pa प्रती । 10 E तेषि । 11 A रायाइ नाएण; P °इय ना । 12 C धम्मत्था । 13 A धम्मं । 14 B भणिहिति । 15 C केय । 16 A B P सावया । 17 B कडेवरे । 18 A B D °जण । 19 B एहि । 20 A B एवं । 21 C E बुच्छेयं । 22 P c सरोवरगाईओ । 23 P रमणिज्जं ।

साहु-सावयसंघा' वा । जे वि धम्मं पडिबज्जिहिति ते वि कुसीलसंसग्गीए डुलिअ' परिणामा भविस्संति । 'उडुडुडिअ पञ्चतखिता नीयकुलाइं वा तेसिं धम्मो पयट्टिस्सइ । ते वि अट्टाणुप्पचिदोसाओ लोएणं सिंसिज्जमाणा ईसाहदोस-
दुट्टेएण न' सकज्जं साहिस्संति चि ॥ ६ ॥

सत्तमो इमो—को वि करिसगो⁰ दुबियडुओ दडुयुणक्खयाइं परोहअजुग्गाइं बीयाइं सम्मं बीआइं मन्ततो किण्णिता
5 य खित्तैसु उत्तराइसु पयइ । तम्मज्जे' समागयं विरलं सुद्धवीयं अवणेइ सुखितं परिहरइ चि । एयस्स फलं इमं—
करिसगथाणीया दाण-धम्मइ । ते य⁰ दुबियडुआ जाणगं मन्ना अप्पाउग्गाणि वि संघमत्ताइदाणाणि पाउग्गाणि
मन्तता; ताणि वि अपत्तैसु दाहिति । इत्थ चउभंगो । एगो सुद्धो अप्पाउग्गमज्जे किंचि सुद्धं देयं भवइ तं अवणेहिति ।
सुपत्तं वा समागयं परिहरिस्संति । एरिसाणि दाणाणि; दायगा गाहगा य भविस्संति । अन्नहा वा वक्खणं—अबीया
असाहुणो ते वि साहुबुद्धीए दुबियडुआ गिण्हिस्संति । अठाणेसु अविहीए अ ठाविस्संति । जहा दुबियडुओ कोइ करिसओ
10 अबीयाणि वि बीयाणि, बीयाणि वि अबीयाणि मन्ततो तहा ठवेइ तत्थ वा ठवेइ, जहा जत्थ य 'कीडगाइणा खज्जंति,
'चोप्पडाइणा वा विणस्संति । अन्नहा वा परोहस्स अणलाणि भवंति । एवं अयाणगधम्मसद्धिआ पत्ताणि वि अविहि-
अबहुमाण-अभत्तिमाईहिं तहा करिस्संति जहा पुत्तपसवं' अक्खमाइं होहिति ॥ ७ ॥

अट्टमो अ एसो—पासायसिहरे खीरोदभरिआ सुत्ताइअलंकिय'गीवा कलसा चिट्ठंति । अन्ने य भूमीए बोडा
उगालसयकलिआ । कालेण ते सुहकलसा नियठाणाओ चलिआ बोडयघडाणं उवरिं पडिया बे वि भग्ग चि । फलं
15 उ—कलसत्थाणीया सुसाहुणो । पुबं उग्गविहारेण विहरंता पुज्जा होऊण कालाइदोसओ नियसंजमठाणाओ टलिया
उसन्नीभूया सीयलविहारिणो पायं भविस्संति । इयरे पुण पासत्थाई भूमिट्ठिया¹⁰ चेव¹¹ भूमिरयउगालप्पायअसंजमट्टाण-
सयकलिया बोडघडप्पाया निसन्नपरिणामा चेव होहिति । ते य सुसाहुणो टलंता अन्नविहारखिताभावओ¹² बोडघड'¹³-
कप्पाणं पासत्थाईणं उवरि पीडं करिस्संति । ते य सखित्तअक्कमणेणं पीडिया संता निद्धंघसत्तेण सुट्टुयं तेसिं
संकिलेसा य होहिति । तो परुप्परं विवायं कुणंता बेवि संजमाओ भंसिस्संति ।

20 इके तवगारविया अन्ने सिदिला सधम्मकिरियासु । मच्छरवसेण दुण्णि वि होहिति अपुट्टधम्मणो ॥ ४ ॥

केइ पुण अगहिल्लगहिलाराय'⁴अक्खणगविहीए कालाइदोसे वि अप्पाणं निव्वाहइस्संति । तं च अक्खणयमेवं
पन्नवंति पुत्तायरिया—पुबिं किर पुह्वीपुरीए पुण्णो नाम राया । तस्स मंती सुवुद्धी नाम । अन्नया लोगदेवो नाम
नेमित्तो आगओ । सो य सुवुद्धिमंतिणा आगमेसिकालं पुट्टो । तेण भणिअं—मासाणंतरं इत्थ जलहरो वरिस्सिस्सइ ।
तस्स जलं जो पाहिइ, सो सबो वि गहभत्थो भविस्सइ । कितिए वि काले गए सुवुद्धी भविस्सइ । तज्जलपाणेण पुणो
25 जणा सुत्थी भविस्संति । तओ मंतिणा तं राहणो विन्नत्तं । रत्तावि पडहभोसणेण वारिसंगहत्थं जणो आइट्टो ।
जणेणावि तस्संगहो कओ । मासेण पुट्टो मेहो । तं च संगहिअं नीरं कालेण निट्ठविअं । लोएहिं नवोदगं चेव
पाउमादत्तं । तओ गहिल्लीभूआ सबे लोआ सामंताई अ गायंति नच्चति सिच्छाए विचिट्ठे¹⁴ । केवलं राया अमच्चो
अ संगहिअं जलं न निट्ठियं ति ते चेव सुत्था चिट्ठंति । तओ सामंताईहिं विसरिसचिट्ठे राय-अमच्चे निरिक्खिऊण
परुप्परं मंतिंयं; जहा—गहिल्लो राया मंती य । एए अम्हाहितो विसरिसायारा; तओ एए अवसारिऊण अवरं¹⁵अप्पतु-
30 झायरे रायाणं मंतिणं च ठाविस्सामो । मंती उण तेसिं मंतं नाऊण राहणो विण्णवेइ । रण्णा वुत्तं—कहमेएहुंतो
अप्पा रक्खिअबो ? । विदं हिं नरिंदतुल्लं हवइ । मंतिणा भणिअं—महाराय ! अगहिल्लेहिं पि अम्हेहिं गहिल्लीहोऊण
ट्टायबं, न अन्नहा सुक्खो । तओ कित्तिमगहिल्लीहोउं ते रायामच्चा तेसिं मज्जे नियसंपयं रक्खंता चिट्ठंति । तओ ते

1 E 'संघो । 2 B डुभिअ' । 3 B E उक्क' । 4 B नास्ति 'न' । 0 एतदन्तगतः पाठः पठितः P प्रती ।
5 Pc मज्जे । 6 Pc गीउम' । 7 P बुप्पइ' । 8 P C पसव' । 9 B C अलंकियं । 10-11 C नास्तेतच्छ-
ब्दद्वयम् । 12 P 'भावओ । 13 E 'बडे । 14 P C E अगहिल्लाराय' । 15 P विचिट्ठंति । 16 C अप्पवत्ता' ।

सामंताई तुद्रा । अहो ! रायामन्त्रा वि अह् सारिसा संजाय त्ति उवाएण तेण तेहिं अप्पा रक्खिओ । तओ कालंतरेण सुहवुट्ठी जाया । नवोदगे पीए सबे लोगे पाइमावन्त्रा सुत्था संवुत्ता ।

एवं दूसमकाले गीयत्था कुलिगीहिं सह सरिसीहोऊण वट्टंता अप्पणो समयं भाविणं पडिवालंता अप्पाणं निबाहइस्संति । एवं भाविदूसमविलसिअसूयगाणं अट्टण्हं सुमिणाणं फलं सामिमुहाओ सोऊण पुण्णपाल्लनरिंदो पवइओ सिवं गओ । 5

३३. एयं च दूसमासमयविलसिअं लोइआवि कलिकालववएसेणं पण्णवित्ति; जहा—पुंभिं किर दावरजुगउप्पत्तेणं रण्णा जहुट्टिलेणं रायवाडिआगएणं कत्थ वि पएसे वच्छिआए हिट्ठे एगा गावी थणपाणं कुणंती दिट्ठा । तं च अच्छेरयं दट्टूण राइणा दियवरा पुट्टा—किमेयं ति ? । तेहि भणिअं—देव ! आगामिणो कलिजुगस्स सूयगमेयं । इमस्स अब्भुअस्स फलमिणं—कलिजुगे अम्मापिअरो कण्णयं कस्स वि रिद्धिसंपन्नस्स दाउं तं उवजीविस्संति, तत्तो दविणगहणाइणा । तओ अगओहुत्तं पत्थिएण पत्थिवेण सलिलवीसालियवाळुआए रज्जुओ वलंता के वि दिट्ठा । खणमित्तेण ताओ 10 रज्जुओ वायायवं संजोएण सुसुमुरिआ । तओ महीवइणा पुच्छिएहिं भणिअं दिएहिं—महाराय ! एयस्स फलं, जं दविणं किच्छवितीए लोया विट्ठस्संति, तं कलिजुगंमि चोरगिरायदंडदाइएहिं विणिस्सिहइ । पुणरवि अगओ चलिएणं धम्मपुत्तेणं' दिट्ठं आवाहाओ' पळुट्टियं जलं कूवे पडंतं । तत्थ वि वुत्तं माहणेहिं—देव ! जं दवं पयाओ असि-मसि-किसि-वाणिज्जाईहिं उवज्जिंहित्ति तं सबं रायउले गच्छिहि ति । अन्नजुगेसु किर रायाणो नियदवं दाऊणं लोयं सुट्ठिअं अकरिंसु । पुणो पुरओ वच्चंतेणं निवइणा रायचंपयतरू अ समीतरू अ एगंमि पएसे दिट्ठा । तत्थ समीपायवस्स 15 वैइआबंधमंडणगंधमल्लाइपूआ गीयनट्टमहिमा य जणेण कीरमाणी पलोइआ । इअरस्स तरुणो छत्तायारस्स वि महमहिअकुसुमसमिद्धस्स वि वत्तं पि को वि नवि पुच्छइ ति । तस्स फलं वक्खाणियं विप्पेहिं; जहा—गुणवंताणं महप्पाणं सज्जणाणं न पूआ भविस्सइ, न य रिद्धी । पाएणं निग्गुणट्टाणं पावाणं खलाणं पूआ सक्कारो इट्ठी अ कलिजुगे भविस्सइ । भुज्जो' पुरो पट्टिएणं राइणा दिट्ठा एगा सिला सुहुमच्छिद्वद्ववालग'आलंबणेणं अंतरिक्खडिआ । तत्थ वि पुट्टेहिं सिट्ठं सुत्तकंटेहिं; जहा—महाभाग ! कलिकाले सिलतुल्लं पावं विउलं भविस्सइ । वाल्गसरिसो धम्मो पयट्टिही । परं तित्ति-20 यस्स वि धम्मस्स माहप्पेणं कंचि कालं नित्थरिस्सइ लोओ । तम्मि वि तुट्टे सबं बुद्धिस्सइ ।

दूसमाए' पुवत्तरिंहिं पि लोइयाविकखाए कलिजुगमाहप्पमित्थं साहियं—

'कूवा'वाहाजीवण-तरुफलवह-गाविवच्छधावणया । लोहविवज्ज(च्च)यकलिमल-सप्पगरुडपूअपूआ य ॥ १ ॥

हत्थंगुलिदुग'घट्टण-नाय-नाइम-सगड-वालसिलधरणं । 10 एमाई आहरणा'11 लोयंमि वि कालदोसेणं ॥ २ ॥

जयधरकलहकुलेयरमेराअणुसुद्धधम्म'पुढविठिई । वालुगवक्कारंभो एमाई आइसहेण ॥ ३ ॥

25

कलिअवयारे किल निज्जिएसु चउसुं पि पंडवेसु तहा । भाइवहाइकहाए जामिगजोगंमि कलिणाओ ॥ ४ ॥

तत्तो जुहिट्टिलेणं जियंमि ठइयंमि दाइए तंमि । एमाई अट्टुत्तरसएण सिट्ठा नियटिह ति ॥ ५ ॥'

एयासिं गाहाणं अत्थो—कूवेण आवाहो उवजीविस्सइ । राया कूवत्थाणीओ, सबेसिं बंम-खत्तिअ-वइस-सुदाणं भरणीयत्तणेण आवाहतुल्लणं, कलिजुगदोसाओ अत्थमाहणं करिस्सइ ॥ १ ॥

तहा तरूणं फलनिमित्तो वहो छेओ भविस्सइ । फलतुल्लो पुत्तो तरुतुल्लस्स पिउणो वहप्पायं उदेगं धणपत्तलेहणाइणा 30 उप्पाइस्सइ ॥ २ ॥

वच्छियातुल्लाए कण्णाए विक्कयाइणा गोतुल्ला जणणी धावणतुल्लं उवजीवणं करिस्सइ ॥ ३ ॥

1 B C वायावृ° । 2 B C धम्मपुत्तिणं । 3 B C P आहावाओ; E आहावायाओ । 4 पतितमेतत्पदं C आहवौ । 5 C भुजो । 6 C °छिट्टवालग° । 7 A C E दसमदसमाए; P D P c दसमदसमाए । 8 C D P कूवा । 6 E °वृ° । 10 P इयमाई । 11 B C E आहरणा; D आहाराणा । 12 F °सुधम्म° ।

लोहमई कडाही तित्सा विवन्नासो सुगंधितिल्लघयपागउचिआए कलिमलस्स पिसियाइणो पागो हविस्सइ । संजाइ-
वगापरिहारेण अनालवद्धेसु परजणेसु अत्थदाणं भविस्सइ ति भावो ॥ ४ ॥

सप्परसिरेसु निहएसु धम्मवज्जेसु दाणाइसक्कारो, गरुडप्पाएसु पुज्जेसु धम्मचारिसु अपूया य भविस्सइ ॥ ५ ॥

हत्थस्स अंगुलिटुगेण घट्टणं ठवणं भविस्सइ । हत्थ तुल्लस्स पिउणो अंगुलिटुगतुल्लेहिं बहुपुत्तेहिं जयघरं करणाओ
5 घट्टणं नाम लोओ भविस्सइ ॥ ६ ॥

गयवोढबं सगडं गहभवोढबं भविस्सइ । गयत्थाणीएसु उच्चाकुलेसु मज्जायसगडवाहणोचिएसु कलहो नायलो वा
भविस्सइ । इयरेसु नीयकुलेसु गहभत्थाणीएसु मेरा नीई भविस्सइ ॥ ७ ॥

वालवद्धा सिला धरिस्सइ ठाइस्सइ, अणुमि सुहुमयरे वालप्पाए सुद्धधम्मे सत्थाणुसारिणिं, सिलतुल्लाए पुढवीए
तन्निं वासिलोअस्स ठिई निवहणं भविस्सइ ॥ ८ ॥

10 जहा वालुआए वक्को तया गहिउं न तीरइ, एवं आरंभाओ वि वाणिज्ज-किसि-सेवाईआओ विसिट्ठं पयासाणुरूवं फलं
न पाविस्सइ ॥ ९ ॥

सेसगाहादुगत्यो कहणायं गम्मो । तं चेमं-किल पंच पंडवा तुज्जोहण-दूसासणाइभाउयसए^१ कण्ण-गां-
गेय-दोणायरिएसु अ संगामसीसे निहए, सुचिरं रज्जं परिवाल्लिअ, कलिजुगपवेसकाले महापहं पट्टिआ कत्थ वि
वणुहेसे पत्ता । तओ रचीए जुहिट्टिलेणं^२ भीमाइणो पद्दपहरं पाहरीअत्ते निरूविआ । तत्तो सुत्तेसु धम्मपुत्ताइसु
15 पुरिसरूवं काउं कली भीमसुवट्टिओ; अहिक्खित्तो य तेण भीमो-रे भाउअ-गुरु-पिआमहाइणो मारिता^{१०} संपह धम्मत्थं
पट्टिओ तुमं, ता केरिसो तुह धम्मो ? । तओ भीमो कुद्धो तेण सह जुज्झिअमारद्धो । जहा जहा भीमो जुज्झइ
तहा तहा कली वद्धइ । तओ निज्जिओ कलिणा भीमो । एवं वीयजामे अज्जुणो, तहअ-चउत्थजामेसु नकुल-
सहदेवा तेण अहिक्खित्ता, रुद्धा निज्जिया य । तओ सावसेसाए निसाए उट्टिए जुहिट्टिले जुज्झिउं हुको कली । तओ
खंतीए चैव निज्जिओ कली रण्णा संकोअ^{११} नेउं^{१२} सरावमज्जे ठविओ । पमाए य भीमाइणं दंसिओ-एस जो जेण तुन्हे
20 निज्जिआ । एवमाईणं दिट्ठंताणं अट्टुत्तरसएण महाभारहे वासेसिणा कलिट्टिई दंसिय ति । अलं पसंगेण ।

१४. तओ गोअमसामी जाणगपुच्छं पुच्छेइ-भयवं । तुम्ह निव्वाणाणंतंरं किं किं भविस्सइ ? । पहुणा
भणियं-गोयमं^{१३} । मम सुक्खगयस्स तिहिं वासेहिं अद्धनवमेहिं अ मासेहिं पंचमअरओ दूसमा लग्गिस्सइ । मह
सुक्खगमणाओ वासाणं चउसट्टीए अपच्छिमकेवली जंबूसामी सिद्धिं गमिही । तेण समं मणपज्जवनाणं, परंमोही,
पुल्लायैलद्धी, आहौरगसरीरं, खंवगसेदी, उवसामंगसेदी, जिणकणो, परिहारं विसुद्धि-सुहुभंसंपराय-अहकलैयाचारित्ताणि,
25 केवलनाणं, सिद्धिगमणं च चि दुवालसठाणाइं भारहेवासे^{१४} वुच्छिज्जिहिंति ।

अज्जसुहम्मप्पमुहा होहिंति जुगप्पहाण आयरिया । दुप्पसहो जा सूरी चउरहिआ^{१५} दोणिण अ सहस्सा ॥ १ ॥

सत्तरिसमहिए वाससए गए थूलभइमि सग्गट्टिए चरमाणि चत्तारि पुवाणि, समचउरंसं संठाणं, वज्जिर-
सहनारायं संघयणं, महापाणज्जाणं च^{१६} वुच्छिज्जिहिइ । वासपंचसएहिं अज्जवयरे दसमं पुवं, संघयणचउकं च
अवगच्छिही ।

30 महसुक्खगमणाओ पालय-नंद-चंदगुत्ताहराईसु बोलीणेसु चउसयसत्तरेहिं विक्कमाइच्चो राया होही ।
तत्थ सट्ठी वरिसाणं पालगस्स रज्जं; पणपणं सयं नंदाणं; अट्टोत्तरं सयं मोरियवंसाणं; तीसं पूसमित्तस्स; सट्ठी

1 E नास्सेतल्पदम् । 2 C जयघरं । 3 P काहलो । 4 A B E उबुद्धा । 5 C सारिणं । 6 P B D तिप्पिं ।
7 B C D कहणायं । 8 B आतुं; C E भाउं । 9 B C E जुहिट्टिलेणं । 10 B Pa नास्ति पदमित्थम्; E हणित्थं ।
11 P संकोदअं । 12 Pa नेअं; P नास्ति । 13 B सो; P भो; Pa सोम । 14 B उच्छिज्जिं । 15 E चउरसहिआ ।
16 B उच्छिं ।

बलमित्त-भाग्यमित्साणं; चालीसं नरवाहणस्स; तेरस गद्भिन्नस्स; ⁰चवारि सगस्स । तओ विक्कमा-
इओ । सो साहिअसुवण्णपुरिसो पुहवि अरिणं काउं नियं संबच्छरं पवचेही ।

तह गद्भिन्नरज्जस्स⁰ छेयगो कालगायरिओ होही । तेवण्णचउसपहिं गुणसयकलिओ सुअपउत्तो ॥ १ ॥

दूसमाए वड्डुमाणीए नयरणि गामभूआणि होहिंति । मसाणरूवा गामा; जमदंडसमा रायाणो; दासप्पया कुड्डु-
बिणो;¹ लंचगहणपरा निओगिणो; सामिदोहिणो मिच्चा; कालरत्तितुलाओ सासुओ; सप्पिणितुलाओ वड्डुओ; निल्लज्जा-5
कडक्खपिक्खिआईहिं सिक्खिअवेसाचरियाओ कुलंगणाओ; सच्छंदचारिणो पुत्ता य सीसा य; अकालवासिणो कालअ-
वासिणो² य मेहा; सुहिआ रिद्धिसम्मणभायणं च दुज्जणा; दुहिआ अवमाणपत्तं अप्पिण्डिया य सज्जणा; परचक्कडमरदु-
ब्बिमक्खदुक्खिआ³ देसा; खुद्द⁴सत्तबहुला मेइणी; असज्जायपरा अथलुद्धा य विप्पा; गुरुकुलवासच्चाइणो मंदधम्मा
कसायकल्लसिअमणा⁵ समणा; अप्पवला सम्मदिट्ठिणो⁶ सुनरा; ते चेव पउरवला मिच्छदिट्ठिणो होहिंति । देवा न
दाहिंति दरिसणं । न तहा फुरंतपहावा विज्जामंता य⁷ । ओसहीणं गोरस-कप्पूर-सक्कराइद्वान्नां च रस-वण्ण-गंधहाणी 10
नराणं बल-मेहा-आऊणि हाइस्संति । मासकप्पाइपाओग्गाणि खित्ताणि न भविस्संति । पडिमारूवो सावयधम्भो
वुच्छिज्जिहिद्द⁸ । आयरिया वि सीसाणं सम्मं सुअं न दाहिंति ।

कलहकरा उमरकरा असमाहिकरा अनिव्वुइकरा य । होहिंति इत्थ समणा दससु वि खिल्लेसु सयराह⁹ ॥ १ ॥

ववहारमंततताइएसु निच्चज्जयाण य मुणीणं । गलिहिंति आगमत्था अणत्थलुद्धाण तद्वियह⁹ ॥ २ ॥

उवगारणवत्थपत्ताइयाण वसहीण सङ्घयाणं च । जुज्झस्संति कएणं जह नरवइणो कुड्डुवीणं ॥ ३ ॥ 15

किं बहुणा । बहवे मुंडा अप्पे समणा होहिंति । पुत्रायरियपरंपरागयं सामायारिसुत्तुण नियगमइविगप्पियं
सामायारिं सम्मं चारितं ति क्खाविंता तहाविहं मुद्धजणं मोहंमि पाडिता उस्तुत्तभासिणो अप्पथुई परनिंदापरायणा य
केई होहिंति । बलवंता मिच्छनिवा अप्पवला हिंदुअनिवा भविस्संति ।

§ ५. जाव एगूणवीसाए सएसु चउइसाहिएसु वरिसेसु वइकंतेसु चउदससयचोआले विक्कमवरिसे
पाडलिपुत्ते नयरे चित्तसुद्धमीए अद्वारे विट्ठिकरणे मयरल्लगे वहमाणे जसस्स मयंतरे ¹⁰मगदणभिधानस्स गिहे 20
जसदेवीए उयरे चंडालकुले कक्किरायस्स जम्भो हविस्सद्द । एगे एवमाहंसु-

वीराओ इगुणवीसं सपहिं वरिसाण अट्टवीसाए । पंचमासेहिं* होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ॥

तस्स तिन्नि नामाणि भविस्संति । तं जहा-रुद्धो, कक्की, चउम्मुहो अ । तस्स जम्भे महुराए राम-
महुमहणभवनं कत्थ वि गूढं चिट्टमाणं तं पडिस्सद्द । दुब्बिमक्खडमररोगेहिं च जणो पीडिज्जिहिद्द । अट्टारसमे
वरिसे कच्चिअसुकूपकत्थे कक्किणो रज्जाभिसेओ भविस्सद्द । जणमुहाओ नाउं नंदरायस्स सुवण्णं धूमपंचगाओ सो 25
गिणिहस्सद्द । चम्मयनाणयं पवत्तिस्सद्द । दुट्ठे पालिस्सद्द, सिट्ठे य निग्गाहिस्सद्द । पुहविं साहिचा छत्तीसइमे¹¹ वरिसे तिलं-

⁰एतदन्तर्गतः पाठः पतितः B आदर्शे । 1 P E कुटंबिणो । 2 E विना नास्सत्यत्रैतत्पदम् । 3 P ० दुहिआ । 4 P
दुक्खं । 5 पतितं E प्रतौ । 6 B C E सुरनरा । 7 'य' नास्ति A P C । † एतद्वाक्यं नास्ति E आदर्शे । 8 D सुराहं ।
9 D तद्वियाहं । 10 P मगदरा; D मगदारा; Pa मगद । 11 B बत्तीसइमे ।

* अत्रान्तरे E सङ्गके आदर्शे निम्नलिखिता गाथा अधिका लभ्यन्ते-

[पंच] य भासा पंच य वासा छेव हंति वाससया । परिनिव्वुअस्स अरहओ तो उप्पओ सगो राया ॥ १

पत्तो पंतकुलंमि य चित्ते सुदिट्ठमीइ दिवसंमि । रोहोवगए चंदे विट्ठीकरणे रविस्सुदए ॥ २

जम्भोवगए सुरे सणिच्छरे विण्हदेवयगए य । सुक्के भोमेण हए चंदेण हए सुरयुगंमि ॥ ३

सत्तरियसयकूपमहए अ धूमपंचगाओ अ केउंमि ॥ ४

तइआ पडणं भवणस्स जम्मनयराहं रामकण्ठ्याणं । चोरे जणक्खयकरं पडिबोइदिणे य विणस्स ॥ ५

इति तिरथ (रथो) ग्गालिसिद्धांते । अट्टवीसाए मासेहिं होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ।

उभरहाहिवई भविस्सइ । सबओ खणित्ता खणित्ता निहाणाणि गिण्हिस्सइ । तस्स भंडारे नवनवइसुवण्णकोडिकोडीओ,
 चउइससहस्सा गयाणं, सत्तासीइ लक्खा आसाणं, पंचकोडीओ पाइक्काणं हिंदुअ^१तुरुक्काफाराणं । तस्सेव एगच्छं
 रज्जं । दविणत्थं रायमगं खाणित्तस्स पाहाणमई लवणदेवी नाम गावी पयडीहोऊण गोयरचारियागए साहुणो सिंगेहिं
 षट्ठिस्सइ । तेहिं पाडिबयायरियस्स कहिए, इत्थं पुरे जलोवसगो^२धणियं होहि त्ति तेहिं आइस्सिस्संति । तओ के वि
 5 साहुणो अन्नत्थं विहरिस्संति । के वि वसहीपडिबंभाइणा ठाहिंति तग्गहणत्थं । पयडीभविस्संति सत्तरसाहुट्टीए
 सबत्थं निहाणाणि । तओ गंगाए पुरं समगं पि पलाविज्जिही^३ । राया संघो अ^४ उत्तरदिसिद्धियं महल्लत्थलं आरुहिअ
 छुट्ठिस्संति । राया तत्थेव नव^५ नगरं निवेस्सिस्सइ । सबे वि पासंडा तेण दंडिज्जिहिंति । साहूणं सगासाओ भिक्खाछलं-
 सं मगंतो काउस्सग्गाह् असासणदेवयाए^६ निवारिज्जिही । पंचासं वरिसाइं सुभिक्वं । दम्पेण कणाणं दोणो लब्धिहिइ ।
 एवं निक्कंटयं रज्जमुवमुंजित्ता छासीइमे वरिसे पुणो सब्बापांडे दंडित्ता सब्बं लोअं निद्वणं काउं भिक्खाछट्ठंसं साहूहिंतो
 10 मग्गेहिइ । ते अ^७ अदिंते कारागारे खिविस्सइ । तओ पाडिबया^८परियपमुहो संघो सासणदेविं मणे काउं काउस्सग्गे
 ठाही । तीए वि^९ विबोहिओ जाव न पण्णप्पिहइ, तओ आसणकंपेण नाउं माहणरूवो सक्को आगमिस्सइ । जया
 तस्स वि वयणं न पडिबज्जिहिइ तथा^{१०} सक्केण चवेडाए आहओ मरिउं नए गमिस्सइ । तओ तस्स पुत्तं धम्मदत्तं
 नाम रज्जे ठविस्सइ ।^{११} संघस्स सुत्थयं^{१०} आइसिय सट्ठाणं सक्को गमिही । दत्तो य राया बावत्तरिवासाऊ पइदिणं
 जिणचेइयमंडियं महिं काही; लोणं च सुहिअं काहि त्ति । दत्तस्स पुत्तो जियसत्तू । तस्स वि^{११}य मेहघोसो ।
 15 कक्किअणंतंरं महानिसीहं न वट्ठिस्सइ । दोवाससहस्सट्ठिइणो^{१२} भासरासिग्गहस्स पीडाए नियत्ताए य देवावि दंसणं
 दाहिंति । विज्जा मंता य अप्पेण वि जावेण पहावं दंसिस्संति । ओहिन्नाण-जाइसरणाई भावा^{१३} य किंचि पयट्ठिस्संति ।
 तदणंतंरं एगूणवीससहस्साइं जाव जिणधम्मो वट्ठिस्सइ^{१४} । दूसमपज्जंते बारस^{१५} वारिसिओ पबइय-दुहत्थूसियतणू दस्से-
 यालिआगमधरो अद्दुट्ठसिलोगप्पमाणागणहरमंतजावी छट्टउक्किट्टवतो दुप्पसहो नाम आयरिओ चरमजुगपहाणो
 अट्टवासाइ सामणं पालित्ता वीसवरिसाऊ अट्टमभत्तेणं कयाणसणो सोहम्मं कप्पे पलिओवमाऊ सुरो एगावयारो उप्प-
 20 जिहिइ । दुप्पसहो सूरी, फग्गुसिरी अज्जा, नाइलो सावओ, सच्चसिरी साविया-एस अपच्छिमो
 संघो पुव्वहे भारहे वामे अत्थमेहिइ । मज्झण्णे विमलवाहणो राया, सुमुहो मंती । अवयण्णे अग्गी । एवं च
 धम्म-रायनीइ-पागाईणं^{१६} वुच्छेओ होहिइ^{१७} । एवं पंचमो अरओ दूसमा^{१८} सम्पुण्णा^{१९} ।

§ ६. तओ^{२०} दूसम-दूसमाए छट्टे अरए पयट्टे^{२१} पलयवाया वाइस्संति । वरिस्सिस्संति विसजलहरा । तवस्सइ
 बारसाइच्चसमो सूरो । अइसीयं मुंचिस्सइ चंदो । गंगा-सिंधू भयतडेसु वेयट्टुमूले बाहत्तरीए बिलेमु छक्खंडभरहवासिणो
 25 नरतिरिआ वसिस्संति । वेयट्टु अरओ पुब्बावरतडेसु गंगाए नवनव बिलाइं । एवं वेयट्टुपरओ वि । एवं छतीसं । एमेव
^{२२} सिंधूए वि छतीसं । एगत्ते बावत्तरि बिलाइं । रहपहमित्तं^{२३} पवाहाणं गंगा-सिंधूणं जले उप्पण्णे मच्छाई ते बिल-
 वासिणो रत्तिं कट्ठिस्संति । दिवा तावभएण निग्गंतुमक्खमा । सूरकिरणपके ते रयणीए खाहिंति । ओसहि-रक्ख-गाम-
 नगर-जलासय-पबयाईणं वेयट्टुउसमकूडवज्जं^{२४} निवेसट्ठाणं पि न दीसिहिइ । छबासइत्थीओ गळं धारिस्संति ।
 सोलसवासाओ नारीओ, वीसवासाओ नरा पुत्त-पपुत्ते दिच्छंति^{२५} । हत्थसमूसिआ काला कुरूवा उग्गकसाया नग्गा पायं^{२६}
 30 नरयगामी बिलवासिणो एगवीसं वरिससहस्साइं^{२७} भविस्संति । एवं छट्टे अरए ओसप्पिणीए समत्ते, उस्सप्पिणीए

1 B D Pa हिंदुव° । 2 P E धारणियं; Pa ध...णियं । 3 P पलाविही । 4 नास्ति D । 5 Pa नव° ।
 6 B वारि° । 7 B P D नास्ति 'अ' । 0 एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता P आदर्शे । 8 Pa नास्ति 'वि' । 9 Pa पीडाए
 संघस्स । 10 G Pa सुत्थयं । 11 Pa बिय; D बय । 12 B P Pa °डिहणा । 13 Pa भावाइं । 14 P वट्ठि-
 स्सए । 15 B वारिसिओ । 16 D पागाणं । 17 P होहि त्ति । 18-19 एतत्पदद्वयं नास्ति P प्रती । 20 E नास्ति
 'दूसम' । 21 B अरए य पायवावा । † एतदन्तर्गतं वर्णनं नास्ति P आदर्शे । 22 P गंगासिंधूए । 23 B रहमित्त;
 P रहमित्त । 24 'वज्जं' नास्ति P । 25 B P दच्छंति । 26 B पाय; P पयं । 27 B D Pa एगवीससहस्साइं ।

वि^१ पदमे अरए एसा चैव वत्तवया । तंमि बोलीणे बीयारयपारंभे सत्ताहं सत्ताहं पंच मेहा भारहे वासे वासिस्सति कमेणं । तं जहा-पदमो पुक्खरावत्तो तावं निवावेहिइ^२ । बीओ खीरोदो धन्नकारी । तईओ^३ "घओदओ नेहकारओ । चउत्थो अमओदओ ओसहीकरो । पंचमो रसोदओ भूमीए रससंजणो । ते य बिलवासिणो पइसमयं वड्डुमाण-सरीराऊ पुढवि^४ सुहं दइण बिलेहिंतो निस्सरिस्सति । धन्नं फलाइं जुंजंता मंसाहारं निवारइस्सति^५ ।

तओ मज्झदेसे सत्त कुलगरा भविस्सति । तत्थ पदमो विमलवाहणो । विईओ सुद्रामो । तईओ 5 संगओ । चउत्थो सुपासो । पंचमो दत्तो । छट्ठो सुमुहो । सत्तमो संमुची । जाइसरणेणं विमलवाहणो नगराइनिवेसं काही । अग्गिमि उप्पन्ने अन्नपागं सिप्पाइं कलाओ लोगववहारं च सबं पवचेही । तओ इगुणनवइपक्खसमम्भहिए उस्स-प्पिणीए अरयदुगे बहकंते पुंडवद्धणदेसे सयद्वारे पुरे संमुहनरवइणो भद्दाए देवीए चउइसमहासुमिणयइओ सेणियरायजीवो रयणप्पभाए लोलुबुद्धयपत्थडाओ चुलसीइं वाससहस्साइं आउं पालिता उव्वट्ठो समाणो कुच्छिसि पुत्तत्ताए उववज्जिहिइ^६ । वण्ण-प्पमाण-लंछण-आऊणि गब्भावहारवज्जं पंचकलाणयाणं मास तिहि-नक्खत्ताईणि^७ य जहा 10 मम तहेव भविस्सति । नवरं नामेणं पउमनाहो, देवसेणो, विमलवाहणो अ । तओ बीयतिल्यथरो^८ सुपा-सजीवो सुरदेवो । तईओ उदाइजीवो सुपासो । चउत्थो पोट्टिलजीवो सयंपभो । पंचमो द्ढाऊजीवो सव्वाणुभूई । छट्ठो कतिअजीवो देवस्सुओ । सत्तमो संखजीवो दओ । अइमो आणंदजीवो पेढालो । नवमो सुनंदजीवो पोट्टिलो । दसमो सयगजीवो सयकित्ती । एगारसमो देवइजीवो सुणिसुव्वओ । बारसो कण्हजीवो अममो । तेरसमो सच्चइजीवो निक्कसाओ । चउइसो बलदेवजीवो निप्पुलाओ । 15 पण्णरसो सुलसाजीवो निम्ममो । सोलसमो रोहिणिजीवो चित्तगुत्तो । केई पुण भणंति-कक्किपुत्तो दत्त-नामो, पण्णरस-तिउत्तरे विक्कमवरिसे, सेसुजे उद्धारं कारित्ता जिणभवणमंडिअं च वयुइं काउं अज्जियतिल्यथरनामो समं गंतुं चित्तगुत्तो नाम जिणवरो होहि त्ति । इत्थ य बहुसुअसंमयं पमाणं । सत्तरसो रेवइजीवो समाही । अट्ठार-सो सयालि^९ जीवो संवरो । एगुणवीसो^{१०} दीवायणजीवो जसोहरो । वीसइमो कण्णजीवो विजओ । एग-वीसो नारयजीवो मल्लो । बावीसइमो अब्बइजीवो देवो । तेवीसइमो अमरजीवो अणंतवीरिओ । चउ-20 वीसइमो^{११} सायबुद्धजीवो^{१२} भइकरो । अंतरालाइं पच्छाणुपुवीए जहा वट्टमाणजिणाणं भाविचक्कवट्टिणो दुवालस होहिंति । तं जहा-दीहिदंतो, गइदंतो, सुइदंतो, सिरिचंदो, सिरिभूई, सिरिसोमो, पउमो, नायगो, महापउमो, विंदलो, अमलवाहणो, अरिद्धो अ । नव भाविवासुदेवा । तं जहा-नंदी, नदि-मित्तो, सुंदरबाहू, महाबाहू, अइबलो, महाबली, बलो, दुविट्टू, तिविट्टू अ । नव भाविपडिवा-सुदेवा । जहा-तिलओ, लोहजंधो, बज्जजंधो, केसरी, बेली, पहराओ, अपराजिओ, 11 भीमो, 25 सुग्गीओ । नव भाविवलदेवा । जहा-जयंतो, अजिओ, धम्मो, सुप्पओ, सुदंसणो, आणंदो, नंदणो, पउमो, संकरिसणो य । इगसट्ठी सलगापुरिसा उस्सप्पिणीए तईए अरए भविस्सति । अपच्छिम-जिण-चक्कवट्टिणो दुणिण चउत्थे अरए होहिंति । तओ दस मत्तंगाई कप्परुक्खा उप्पज्जिहिंति । अट्टारसकोडाकोडीओ सागरोवमाणं निरन्तरं जुगलधम्मो भविस्सइ । उस्सप्पिणी-अवसप्पिणीकालचक्काणि अणंतसो तीअट्टाउ अणंतगुणाणि भारहे वासे होहिंति । एवमाइ अन्नं पि भविस्सकाले सरूवं वागरित्ता 18 कम्मि वि गामे देवसम्मविप्पस वोहणत्थं 30 गोअमसामी पट्टविओ भगवया, 14 जहा-एअस्स पेमबंधो शिज्जइ । तओ तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, पक्खा-

1 B नास्ति 'वि' । 2 P निवावेइ । 3 B घओ । 4 P पुहविखुइं । *एतद्वाक्यं नविद्यते P Pa आदर्शे । 5 P उववण्णो । 6 B D Pa नक्खत्ताणि । 7 P तिल्यं करो । 8 P सयालं । 9 D °वीसइमो । 10 P Pc साइ । 11 P 'जीवो' नास्ति । 12 P सोमो । 13 D E कम्मवि । 14 P Pc आदर्शे एवेदं पदं प्राप्यते ।

हिअ सङ्खचारसवासो छउमत्थो, तीसं वासाइं तेरसपक्खोणाइं केवली विहरिता, *भावचरिवासाइं सबाउयं पालिता* कत्तिअमावसाए राईए चरमजामद्धे चंदे दुच्चै^१ संवच्छरे,^२ पीडवद्धणे मासे, नंदिवद्धणे पक्खे, देवाणंदाए रयणीए, उवसमे दिणे, नागे करणे, सब्बइत्तिद्धे मुहुत्ते, साइनक्खत्ते, कयपज्जंकासणो सानी सक्केणं विन्नतो-भयवं^३ ! दो वासस-हस्तटिई भासरासी नाम तीसइमो गहो अइखुदप्पा तुम्ह जम्मनक्खत्तं संकंतो संपयं । ता मुहुत्तं पडिक्खह जहा तस्स 5 मुहं वंचिअं भवइ । अन्नहा^४ तुम्ह च्चिअ तित्थस्स पीडा चिरं होहिं ति । भयवया भणिअं-भो देवराय ! अम्हे पुहविं छत्तं मेरुं च दंडं काउं एगहेलाए सयंसुरमणसमुदं च तरिउं, लोअं च अलोए खिविउं समत्था, न उण आउकम्मं वद्धेउं वा ह्रासेउं वा समत्था । जओ^५ अवस्सं भाविभावाणं नत्थि वइक्कमो । तओ दोवाससहस्से जाव अवस्संभाविणी तित्थस्स पीड ति । सामी अ पंचावणं अज्झयणाइं कल्लाणफलविवागाइं पंचावणं च पावफलविवागाइं विभावइत्ता; छत्तीसं च अणुद्वाराणराइं वागरिता, पहाणं नाम अज्झयणं विभावेमाणो सेलेसीसुवगम्म कयजोगनिरोहो सिद्धाणंतप- 10 चगो एगामी सिद्धिं संपत्तो । अणंतनाणं, अणंतदसणं, अणंतं सम्मत्तं, अणंतो आणंदो अणंतं विरियं च चि पंचाणंतगं ।

ता य अणुद्धरीकुंथूणं उप्पत्तिं दट्टुं, अज्जप्पभिइं संजमे दुराराहए भविस्सइ चि समणा समणीओ बह्वे भत्तं पच्चिंखसु ।

अन्नं च कासी-क्रोसलगा नव मल्लुई नवल्लिच्छई अट्टारस^६ गणरायाणो अमावसाए पोसहोववासं पारिता गए भावुज्जोए दबुज्जोअं करिस्सामो चि परिभाविय रयणमयदीवेहिं उज्जोअमकासि । कालक्कमेण अग्गिदीवेहिं सो जाओ । 15 एवं दीवालिआ जाया । देवेहिं देवीहिं य^७ आगच्छंत-गच्छतेहिं सा रयणी उज्जोअमई कोलाहलसंकुला य जाया । भगवओ य सरीरं देवेहिं सक्कारियं^८ । भासरासिपीडापडिघायत्थं देव-माणुस-गवाईणं नीराजणा जणेहिं कया । तेण किर मेराइयाणं पविती जाया । गोअमसामी पुण तं दिअं पडिबोहिता जाव भयवओ वंदणत्थं पच्चागच्छइ, ताव देवाणं संलावे सुणेइ, जहा-भयवं कालगओ चि । सुट्टुअरं अधिइं पगओ । अहो ममंमि भवे वि सामिणो निचेइया, जमहं अंतसमए वि समीवे न ठाविओ । कहं वा वीअरागाणं सिणेहु चि नायसुअंमि बुच्छिन्नपेमबंधणो तक्खणं चेव केवली 20 जाओ । सक्केणं कत्तिअसुद्धपाडिवयगोसग्गे केवल्लिमहिमा कया । भयवं सहस्सदलकणयंपकए निवेसिओ पुप्फपयरं काउं अट्टमंगलाइं पुरओ आलिहियाइं । देसणा य सुआ । अओ चेव पाडिवए महुसवो अज्ज वि जयंमि पयत्तइ । सूरिमतो अ गोअमसामिपणीओ, तओ तस्साराहगा गोअमकेवल्लुप्पत्तिदिवसु चि तंमि दिणे समवसरणे अक्खन्हव-णाइपूअं सूरिणो करिति । सावया य भयवंते अत्थमिए सुअनाणं चेव सब्बविहीसु पहाणं ति सुअनाणं पूअंति । नंदिवद्धणनरिंदो सामिणो जिट्ठयाया भयवंतं सिद्धिगयं सुच्चा अईव सोगं कुणंतो पाडिवए कओववासो कत्तिअसु- 25 द्ववीआए संबोहिता निअचरे आमंतित्ता सुदंसणाए भगिणीए भोइओ । तंबोलेवत्थाइ दिणं । तप्पिभिइं भाइवी-यापवं रूढं । एवं दीवूसवट्टिई संजाया ।

जे अ दीवमहे चउदसि-अमावसासु कोडीसहिअसुववासं काउं अट्टप्पयारपूआए सुअनाणं पूइत्ता, पंचाससहस्स परिवारं सिरिगोअमसामिं सुवण्णकमले ठिअं झाइत्ता, पइजिणं पंचाससहस्साइं तंदुलाणं, एगत्ते बारसलक्खाइं चउवीस-पट्टयपुरओ ढोइत्ता, तदुवरिं अखंडदीवं बोहिता, गोअमं आराहिति, ते परमपयसुहल्लिच्छ पावंति चि । दीवूसव- 30 अमावसाए नंदीसरतवं आडविज्जा । तंमि दिणे नंदीसरपडपूआपुवं उववासं काउं, वरिसं सत्तवारिसाणि वा जाव अमावसासु उववासो काउं, वीरकल्लाणयअमावसाए उज्जमणं कुज्जा । तत्थ नंदीसरत्तावणजिणालए सक्का न्हवणाइपूअं काऊण नंदीसरपडपुरओ वा दप्पणसंकंतजिणविंबेसु न्हवणाइं काउं बावणवत्थूणि अ पक्कन्नभेया, नारंग-जंबीर-कयली-फलाईणि, नालिएराइं पूगाइं पचाणि, उच्छुल्लीओ, खजूरसुदियावरिसोलयउत्तत्तिआवायमाईणि खीरिमाइं थालाई

*एतदङ्कितं वाक्यं P P c आदर्श एव लभ्यते । 1 P पुष्वे । 2 P संवत्सरे । 3 D नक्कहा । 4 B D Pa तओ । 5 P गणहार° । 6 B D नास्ति 'व' । 7 B D Pa सक्कारिअ ।

दीव्या इच्छा । कंचुलियाओ बावणं तंबोलाइदाणपुबं सावियाणं दिज्जा । अण्णे य दीवूसवं विणावि अमावसाए नंदीसरतवं आढविति चि ।

अह पुणरवि अज्जसुहत्थीणं संपइ महाराओ पुच्छिसु-भयवं ! इत्थ दीवालिआपवमि विसेसओ घराण मंडणं अन्न-वत्थाईणं विसिद्धानं परिभोगो, अन्नोन्नजोहाराइकरणं, जणाणं केण कारणेण दीसइ ! । तत्थ इमं पच्चुतरं अज्जसुहत्थिसुरिणो पन्नविंसु । जहा-पुबिं उज्जेणीए पुरीए उज्जाणे सिरिसुणिसुन्वयसामिसीसो सुन्वयाय-5 रिओ समोसदो । तस्स वंदणत्थं गओ सिरिधम्मराया । नमुच्चिमंती वि तत्थ गओ । सूरीहिं समं विवायं कुणंतो खुल्लगेण पराजिओ । गओ रण्णा समं नियगेहं । निसाए सुणिणो हंतुं कच्चिअखमो गओ उज्जाणं । देवयाए थंभिओ । गोसे विन्धिएण रण्णा खामित्ता मोइओ । लज्जिओ नट्टो गओ हत्थिणाउरे । तत्थ पउसुत्तरो राया । जाला तस्स देवी । तीसे दो पुत्ता-विणहुकुमारो, महापउमो । जिट्ठे अणिच्छेते महापउमस्स जुवरायपयं पिउणा दिन्नं । नमुई तस्स मंती जाओ । तेण सीहरहो रणे विज्जिओ[†] । महापउमो तुट्ठो । वरं पदिण्णे तेण नासी-10 कओ वरो । एगया जालादेवीए अरहंतरहो कारिओ । तीसे सवचीए लच्छीए मिच्छद्दिशीए पुण बंभरहो । पढमं रहकङ्कणे दुण्ह वि देवीणं विवाए दोवि रहा रण्णा वारिया । माऊए अवमाणं दट्ठं महापउमो देसंतरं गओ । कमेण मयणावलिं परिणित्ता साहियच्छक्खंडभारहो गयउरमागओ । पिउणा रज्जं दिण्णं । विणहुकुमारोणं समं पउसुत्तरो सुन्वयायरियापयमूले दिक्खं गिण्हत्ता सिवं पत्तो । विणहुकुमारस्स य सट्ठिं वाससयाइं तवं कुणंतस्स अणेगाओ लद्धीओ समुपपणाओ । महापउमो चक्की जिणभवणमंडियं महिं काउं रहजत्ताओ कारित्ता पूएइ 15 माऊए मणोरहे । नमुच्चिणा चक्कीनासीकयवरेण जण्णकरणत्थं रज्जं मग्गिओ । तेण सच्चसंघेण तस्स रज्जं दाउं ठियमंते-उरे । सुन्वयायरिया य विहरंता तथा हत्थिणाउरे वासाचउमासयं ठिआ । आगया सब्बे पासंडिणो अहिणवनिवं दट्ठं, न सुन्वयायरिया । तओ कुट्ठो नमुई भणेइ-मम[†] भूमिए तुम्हेहिं सत्तदिणोवारि न ठायबं, अन्नहा मारेमि; जओ मं दट्ठं तुम्हे नागया । तओ सूरीहिं संघं पुच्छित्ता एगो साहू गयणगामिविज्जाए संपन्नो आइट्ठो मेरुचूलिआठियस्स विणहु-कुमारस्स आणयणत्थं । तेण विन्नत्तं-भंते ! मम गंतुं सत्ति अत्थि, न उण आगंतुं । गुरुहिं वुत्तं-सो चेव तुमं 20[†] आणेहि चि । तओ सो पत्तो मेरुचूलं वंदिऊण विन्नत्तं सब्बं सरूवं महरिसिणो । तक्खणं चेव उप्पइओ सहागंतुय-साहुणा नहयलं । आगओ गयउरं राउलं च । नमुइवज्जेहिं राईहिं सब्बेहिं वंदिओ । उवलक्खिओ अ नमुई । पन्नविओ वि जाहे ठाउं[†] न देइ साहूणं, ताहे विणहुणा पयतिगपमाणा[†] भूमि मग्गिया । तेण दिण्णा, भणिअं च-जो बाहिं पयतिगाओ दिट्ठो तं मारेहामि । तो वेउच्चियलद्धीए लक्खजोअणपमाणदेहो जाओ विणहुरिसी किरिड-कुंडल-गया-चक्क-धणूइ धारितो । तस्स पण्हीपहारेण कंपियं भूगोलं । खुहिआ सागरा । फुकारेहिं नट्टा खेयरा । उप्पहेण 25 पयट्ठाओ नईओ । धुम्मिया उडुगणा । जुल्लिआ कुलगिरी । पुषावरसमुद्रेणुं दोपाए निसित्ता, तइअं कमं नमुच्चिणो मत्थए दाऊण ठिओ महप्पा । तओ इंदेण ओहिणा नाऊण पट्टिवियाओ सुरंगणाओ कण्णजावे ठाउं महुरसरेण खंतिउवएसगळभगीयाणि गायंति । चक्कवट्टिपमुहा य विनायवइयरा पसायणत्थं पाए पमदिति । तओ उवसंतो पगइमा-वण्णो महरिसी । खामिओ चक्कवट्टिणा संघेण य । विणहुकुमारो चक्किणा[†] पमोचाविओ क्वाए नमुई । तथा य वासाणं चउत्थमासस्स पक्खसंधिदिणं आसि । तंमि उप्पाए उवसंते लोएहिं पुणज्जायं व अप्पाणं मन्नमाणेहिं अन्नोन्न-30 जोहारा कया । विसिट्ठयरमंडणभोअणच्छायणतंबोलाइपरिभोगा पवत्तिआ । तप्पभिई एयंमि दिवसे पइवारिसं[†] ते चेव ववहारा पयट्ठिज्जिति । विणहुकुमारो अ कालेणं केवली होऊण सिद्धो, महापउमचक्कवट्टी य चि ।

दसपुबिस्स मुहाओ एवं सोऊण संपइनरिंदो । आसि जिणपूरओ विसेसओ पबदियहेसु ॥ १ ॥

† एतद्वाक्यमनुपलभ्यं B आदर्यै । 1 D मन; P न म । 2 B P आणेह ति । 3 B ठाई । 4 D पयत्तिगं । 5 B D P a य मोआविओ । 6 B D P a वरिस्सं ।

मज्झिमपावाए पुंभिं अपावापुरि ति नामं आसि । सकेणं पावापुरि ति नामं कयं । जेण इत्थ महावीरसामी काल्मओ ।

इत्थेव य पुरीए वइसाहसुद्धइकारसीदिवसे जंभिअगामाओ रत्तिं बारसजोअणाणि आगंतूण पुषण्हदेसकाले महासेणवणे भगवया गोअमाई गणहरा खं(पं?)डिअगणपरिवुडा दिक्खिआ प्पसुइया । गणानुत्ताया तेसिं दिण्णा ।
5 तेहिं च निसिज्जातिगेण उप्पाय-विगम-धुवयालक्खणं पयतिगं लद्धूण सामिसगासाओ तक्खणं दुवालसंगी विरइया ।

इत्थेव य नयरीए भयवओ कण्णेहिंतो सिद्धत्थवाणिअउवक्कमेण खरयविज्जेण¹ कडसलया उद्धरिया । तदुद्धरणे य पवेयणावसेण भयवया विक्काररवो मुक्को । तेण पच्चासण्णपवओ दुहा जाओ । अज्ज वि तत्थ² अंतरालसं-धिमगो दीसइ ।

तहा इत्थेव पुरीए कत्तियअमावसारयणीए भयवओ निव्वाणट्टाणे मिच्छद्दिट्ठीहिं सिरिवीरथुअट्टाणठाविअनागमं-
10 डवे अज्ज वि चाउवणिणयलोआ जत्तामहूसवं करिति । तीए चेव एगरत्तीए देवयाणुभावेणं कूवायड्ढिअजलपुण्णमल्लियाए दीवो पज्जलइ³ तिल्लं विणा ।

पुव्वुत्ता य अत्था भयवया इत्थेव नयरे वक्खाणिआ । इत्थेव य भगवं संपत्तो सिद्धिं । इच्चाइ अच्चब्भुअभूअसं-विहाणठाणं पावापुरीमहातित्थं ।

इय पावापुरीकप्पो दीवमहुप्पत्तिभणरणरमणिज्जो । जिणपहसुरीहिं कओ टिएहिं सिरिदेवगिरिनयरे ॥ १ ॥

15 तेरहसत्तासीए विक्रमवरिसंभि भइवयवहुले । पूसक्कवारसीए समत्थिओ एस सत्थिकरो ॥ २ ॥

॥ समाप्तोऽयं श्रीअपापावृहत्कल्पो दीपोत्सवकल्पो वा ॥

॥ ग्रं० ४१६, अ० ७ ॥

२२. कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ।

पणमिय अमियगुणगणं^१ सुरगिरिबीरं जिणं महावीरं । कण्णाणयपुरिठअतप्पडिमाकल्पं किमवि वुच्छं ॥ १ ॥

चोलदेसावयंसे कण्णाणयनयरे विक्रमपुरवत्थवपहुजिणवइसूरिचुलपिउसाहुमाणदेव^२काराविया^३ बारहसयतित्तीसे विक्रमवरिसे (१२३३) आसाढमुद्धदसमीगुरुदिवसे सिरिजिणवइसूरीहिं अम्हेच्चय पुबायिरेहिं पइठिया मम्माणसेलसमुमायजोईसरो^४वलघडिया तेवीसपवपरिमाणो नहसुत्तिलगणे वि घंट ष सद्दं^५ कुणंती सिरिमहावीरपडिमा सुमिणयाएसेण अनकवालाभिहाणपुढविधाउं^६विसेससंफासेणं सन्निहियपाडिहेरा सावयसंघेण चिरं पूहया । जाव बारहसयअडयाले (१२४८) विक्रमाइच्चसंवच्छरे चाहुयाणकुलपईवे सिरिपुहविरायनरिदे सुरत्ताण साहवदीणेण निहणं नीए रज्जपहाणेण परमसावएण सिट्टिरामदेवेण सावयसंघस्स लेहो पेसिओ, जहा-तुरुक्कउज्जं संजायं । सिरिमहावीरपडिमा पच्छब्बं^७ धारियब्बां^८ । तओ सावएहिं दाहिमं^९-कुलमंडणकयंवासमंडलियनामंकिए कयंवासत्थले^{१०} विउलवाउआपूरे ठाविया । [ताव तत्थ ठिया] जाव तेरह- 10 सयइकारसे (१३११) विक्रमवरिसे संजाए अइदारुणे दुम्भिवले अणिब्रहंतो जोजओ नाम^{११} सुच-हारो जीवियानिमित्तं सुभिकखदेसं पइ सकुटुंओ^{१२} चलिओ कण्णाणयाओ । पढमपयाणयं थोवं कायबं ति कलिऊण^{१३} कयंवासत्थले चैव तं रयणिं वुत्थो । अट्टुरेचे देवयाए तस्स सुमिणं दिण्णं, जहा-इत्थ तुमं जत्थ सुत्तोसि तस्स हिट्ठे भगवओ महावीरस्स पडिमा एत्तिएसु हत्थेसु चिट्ठइ । तुमाए वि देसंतरे न गंतवं । भविस्सइ इत्थेव ते निबाहुत्ति । तेण ससंभंमं पडिवुट्ठेणं तं ठाणं पुत्ताईहिं खणाविअं । जाव दिट्ठा सा पडिमा । तओ हिट्ठं^{१४} वुट्ठेण नयरं गंतूण 15 सावयसंघस्स निवेइयं । सावएहिं महसवपुरस्सरं परमेसरो पवेसिऊण ठाविओ चेईहरे । पूहज्जए तिकाळं । अणेगवारं तुरुक्कउवदवाओ मुक्को । तस्स य सुचहारस्स सावएहिं वित्तिनिबाहो कारिओ । पडिमाए परिगरो य गवेसिओ तेहिं न लद्धो । कत्थवि थलपरिसरे चिट्ठइ । तत्थ य पसत्थिसंवच्छराइ लिहिअं संभावजिइ । अनया^{१५} प्हवणे संतुचे भयवओ सरिरे पेसिओ पसरंतो दिट्ठो । ल्हिज्जमाणो वि जाव न विरमइ ताव नायं सट्ठेहिं वियट्ठेहिं^{१६} जहा को वि उवदवो अवस्सं इत्थ होही । जाव पमाए जट्टुअरायउत्ताणं धाडी समागया । नयरं सबओ विद्धत्थं । एवं पायडपभावो 20 सामी तावपूईओ जाव तेरहसयपंचासीओ (१३८५) संवच्छरो । तम्मि वरिसे आगएणं आसीनयरसिकदारेणं^{१७} अल्लविअवंससं^{१८} जाएणं घोरपरिणामेणं सावया साहुणो अ बंदीए काउं विडंबिया । सिरिपासनाहर्बिबं सेलमयं भगं । सा पुण सिरिमहावीरपडिमा अखंडिआ चैव सगडमारोवित्ता दिट्ठीपुरमाणेऊणं^{१९} तुगुलकाबादट्ठिअसुरत्ताण-भंडरे ठाविया । सिरिसुरत्ताणो किरि आगओ संतो जं आइसिहिइ तं करिस्तासुत्ति ठिया पन्नरसमासे तुरुक्कबंदीए । जाव समागओ कालकमेण देवगिरिनयराओ जोगिणपुरं सिरिमहम्मदसुरत्ताणो ।

25

अनया बहिया जणवयविहारं^{२०} विहरिता संपत्ता^{२१} दिट्ठीसाहापुरे स्वरयरगच्छालंकारसिरिजिणसिंहसूरि-पट्टपइठिया सिरिजिणप्पहसूरिणो । कमेण महारासयमाए पंडिअगुडीए पत्थुआए, को नाम विसिट्ठयरो पंडिओ चि रायरएण पुट्टे^{२२} जोइसिअधाराधरेण तेसिं गुणत्थुई पारद्धा । तओ महाराएणं तं चैव पेसिअ सबहुमाणं आणाविआ पोससुद्धवीयाए संज्ञाए सूरिणो^{२३} । भिट्ठिओ तेहिं महारायाहिराओ । अच्चासने उववेसिअ कुसलाइवत्तं पुच्छिअ आय-णिणओ अहियवकबआसीवाओ । चिरं अद्धरत्तं जाव एगंते गुट्ठी कया । तत्थेव रत्तिं^{२४} च सावित्ता पमाए पुणो 30

1 D °मणं । 2 P साहुदेव । 3 B C P a काराविय; D काराविअं । 4 A B जोईरसो° । 5 P सुमिणयासेण । 6 B °धातु° । 7 P पच्छात्ता । 8 P धारे° । 9 D दाहिम° । 10 B °वासत्थलेए । † P आदसं एवैतद्वाक्यं दयते । 11 P विना नास्सन्त्यत्र । 12 P सकुडं° । 13 B D P a कइंवास° । 14 P हट्टु° । 15 P प्हवणेण । 16 P विहायान्यत्र न दयते इदं पदम् । 0-0 एतदन्वगतः पाठः पतितः D प्रती । 17 P एतत्पदं नास्ति । 18 P ल्हि (हि ?) यवंसंजाएणं । 19 B C D P a तुगुलाबाद° । 20 P जणवयं विहरिता । 21 P नास्ति । 22 P पुट्ठो । 23 P सूरिण । 24 P रत्तिं वसिता ।

आहूया । संतुष्टेण महानरिदेणं गोसहस्रं दविणजायं पहाणसुज्जाणं वत्थसयं कंबलसयं अगुरुचंदणकप्पूराइग्ंधदवाइं च दाउमादत्ताणि । तओ गुरुहिं—साहूणं एयं न कप्पइ चि संबोहिउण महारायं पडिसिद्धं सब्बं वत्थु । पुणो रायाहिरायस्स मा अप्पत्तिअं होहि चि किंचि कंबल-वत्थागरुमाइ अंगीकयं रायाभिओगेणं । तओ नाणादेसंतरागयपंडिएहिं सह वायगोठिं कारविता मयगलहत्थिजुअलं आणाविअं । एगम्मि गुरुणो अन्नम्मि य सिरिजिणदेववायरिया आरोविता 5 वजंतीसु अट्टसु सुरत्ताणिअमयणभेरीसु, पूरिज्जमाणेसु जमलसंखेसु, पुम्मंतेसु मुअंगमइलकंमालदोहाइसदेसु, पदंतेसु भट्ट-घट्टेसु चाउव्वणसमेया चउब्विहसंधसंजुत्ता य सूरिणो पोसहसालं पट्टविया । सावएहिं पवेसमहूसवो विहियो । दिण्णाइं महादाणाइं । पुणो पातसाहिणा समप्पिअं सयलसेअंवरदंसणउवद्वरकवणखमं फुरमाणं । पेसिआ चउदिसिं गुरुहिं तस्स पडिच्छंदया । जाया सासणुवई । अनया मग्गिअं सूरीहिं सिरिसत्तुजय-गिरिनार-फलवद्धीपमुहत्तित्थाणं रक्खणत्थं फुरमाणं । दिन्नं तक्खणं चेव सब्बभोमेणं । पेसिअं तं तित्थेसु । मोइया गुरुवयणाणंतरमेव अणेणे बंदिणो 10 रायाहिराएण । पुणरवि सोमवारदिवसे^१ गुरुणो पत्ता रायउलं वरिसंते जलहरे । भिट्ठिओ सुरत्ताणो । कद्दमखरंदिअपाया गुरुणं ल्हाविया महाराएण मल्लिककाफूर^२पासाओ पवरसिचयखंडेण । तओ आसीवाए दिण्णे वण्णणाकब्बे वक्खाणिए अईव चमक्करिअचित्तो जाओ महानरिंदो । अवसरं नाऊण मग्गिया सब्बरूवकहणपुवं भगवओ महावीरस्स पडिमा । दिण्णा य ताओ ताओ सुकुमारगोठीओ काऊण एगच्छत्तवसुहाहिवदणा । आणाविया तुगुलकाबादकोसाओ । तओ असूआगाणं मल्लिकाणं खंधे दाऊण सयलसभासमवत्थं अप्पणो अग्गे आणाविअ दट्टूणं च समप्पिआ गुरुणं । तओ 15 महूसवपभावणापुवं सुक्खासाणद्विआ पवेसिआ सयलसंधेण मल्लिकताज्जीनसराइं चेईए य ठाविआ । गुरुहिं वासक्खेवो कओ । पूइज्जइ महापूआहिं ।

तओ महारायस्स आएसेणं सिरिजिणदेवसूरिणो अप्पपनरसमे दिह्ठीमंडले ठाविता पट्टिआ कमेण गुरुणो 20 मरहट्टमंडले । दिण्णा रायाहिराएण सावयसंधसहिआणं गुरुणं वसहकरहतुरयगुलइणी सुक्खासाणाइसामग्गी । अंतरालनगरेसु पमावणं कुणंता पए पए संधेहिं सम्माणिज्जमाणा अपुबत्तित्थाइं नमंसंता सूरिणो कमेण पत्ता देव-गिरिनगरं । संधेण पवेसमहूसवो कओ, संधपूआ य जाया । पइट्टाणपुरे य जीवंतसामि-मुणिसुव्वयपडिमा । संधवइजगसीह-साहूण-मल्लदेवप्पमुहसंधसहिएहिं जत्ता कया । पच्छा दिह्ठीए विजयकडए जिणदेवसूरीहिं दिट्ठो महाराओ । दिण्णे बहुमाणो । एगा च सराई दिण्णा । सुरत्ताणसराइ चि तीसे नामं ठविअं । तत्थ चत्तारि सयाइं सावयकुलाणं निवासत्थं आइइाणि । तत्थ काराविआ पोसहसाला कलिकालकक्कवट्टिणा चेईयं च । ठाविओ तत्थ सो चेव देवो सिरिमहावीरो । पूअंति तिकालं महरिहपूआपायरोहिं भगवंतं परतित्थिया सेयंवरभत्ता 25 दियंवरभत्ता य सावया ।

दट्टूण सिरिमहम्मदसाहिकयं सासणुवई । एवं पंचमकालं पि चउत्थमेव कालं कलित्ति जणा ॥ १ ॥

विंवं पडिहयडिंवं वीरजिणेसस्स धुअकिलेसस्स । आचंदसूरिअमिणं मणनयणाणंदणं जयइ ॥ २ ॥

कण्णाणयपुरसंतिअदेवमहावीरपडिमकप्पोयं । लिहियो सुणीसरेणं जिणसिंह^३मुग्गिदसीसेणं ॥ ३ ॥

॥ इति कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ॥

२३. प्रतिष्ठानपत्तनकल्पः [१] ।

जीयाञ्जैत्रं पत्तनं पूतमेतद्दोदावर्याः श्रीप्रतिष्ठानसञ्ज्ञम् ।
 रत्नापीडं श्रीमहाराष्ट्रलक्ष्म्या रम्यं हर्म्यैर्नैत्रशैल्यैश्च चैत्यैः ॥ १ ॥
 अष्टापष्टिलौकिका अत्र तीर्था द्वापञ्चाशज्जज्ञिरे चात्र वीराः ।
 पृथ्वीशानां न प्रवेशोऽत्र वीरक्षेत्रत्वेन प्रौढतेजोरवीणाम् ॥ २ ॥ 5
 निश्यतीत्य^१ पुटभेदनतोऽस्मात् पष्टियोजनमितं^२ किल वर्त्म ।
 बोधनाय भृगुकच्छमगच्छद्वाजिनो जिनपतिः कमठाङ्कः ॥ ३ ॥
 अन्वितत्रिनवतेर्नवशाखा अत्येऽत्र शरदां जिनमोक्षात् ।
 कालको व्यधित वार्षिकमार्यः पर्व भाद्रपदशुक्लचतुर्थ्याम् ॥ ४ ॥
 तत्तदायतनपङ्क्तिवीक्षणादत्र सुञ्चति जनो विचक्षणः । 10
 तत्क्षणात्सुरविमानधोरणि श्रीविलोकविषयं कुतूहलम् ॥ ५ ॥
^३शातवाहनपुरस्सरा नृपाश्चित्रकारिचरिता इहाभवन् ।
 देवतैर्बहुविधैरधिष्ठिते चात्र सत्रसदनान्यनेकशः ॥ ६ ॥
 कपिला-त्रेय-वृहस्पति-पञ्चाला इह महीभृदुपरोधात् ।
 न्यस्तस्वचतुर्लक्षग्रन्थार्थं श्लोकमेकमप्रथयन् ॥ ७ ॥ 15

स चायं श्लोकः—

जीणं भोजनमात्रेयः, कपिलः प्राणिनां दया ।
 वृहस्पतिरविश्वासः, पञ्चालः स्त्रीषु मार्दवम् ॥ ८ ॥
 इह जयति दशोरमृतच्छटा सुहृग्वर्हिणां पयोदधटा ।
 जीवत्स्वामिप्रतिमा श्रीमन्मुनिमुव्रतस्य लेप्यमयी ॥ ९ ॥ 20
 वर्षीणामेकादशलक्षाण्यष्टायुतानि सार्धानि ।
 अष्टौ शतानि पट्टपञ्चाशानीत्यजनि कालोऽस्याः ॥ १० ॥
 इह सुव्रतजिनचैत्ये यात्रामासूच्य विहितविविधमहाम् ।
 भव्याश्चिन्वन्त्यैहिकपारत्रिकशर्मसम्पत्तीः ॥ ११ ॥
 प्रासादेऽत्र श्रीजिनराजां चारु चक्रासति लेप्यमयानि । 25
 बिम्बान्यप्रतिबिम्बरुचीनि प्रीतिस्फीतिं वदति जनानाम् ॥ १२ ॥
 अम्बादेवी क्षेत्राधिपतिर्यक्षाधिपतिश्चापि रूपही ।
 एते चैत्यं समधिवसन्तः श्रीसङ्घस्य घ्नन्त्युपसर्गान् ॥ १३ ॥
 अत्र चैत्यश्रियः शोखरं मुव्रतः प्राणिपूगोपकारैकबद्धव्रतः ।
 वन्द्यमानक्रमः स्वर्गिर्वर्गैर्मुदा संपनीपद्यतां श्रेयसे वः सदा ॥ १४ ॥ 30
 श्रीप्रतिष्ठानतीर्थस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पमेतं विरचयांबभूवुर्भूतये सताम् ॥ १४ ॥

॥ श्रीप्रतिष्ठानपत्तनकल्पः ॥

॥ अं० १९, अ० १५ ॥

२४. नन्दीश्वरद्वीपकल्पः ।

- आराध्य श्रीजानाधीशान् सुराधीशार्चितक्रमान् । कल्पं नन्दीश्वरद्वीपस्याचक्षे विश्रवावनम् ॥ १ ॥
 अस्ति नन्दीश्वरो नाम्नाऽष्टमो द्वीपो द्युसन्निभः । तत्परिक्षेपिणा नन्दीश्वरेणाम्भोधिना युतः ॥ २ ॥
 एतद्वलयविष्कम्भे लक्षाशीतिश्वतुर्गुता । योजनानां त्रिषष्टिश्च कोट्यः कोटिशतं तथा^१ ॥ ३ ॥
 5 असौ^२ विविधविन्यासोद्यानवान् देवभोगभूः । जिनेन्द्रपूजासंसक्तसुरसम्पातसुन्दरः ॥ ४ ॥
 अस्य मध्यप्रदेशे तु क्रमात्पूर्वादिदिक्षु च । अञ्जनवर्णाश्वत्वारस्तिष्ठन्त्यञ्जनपर्वताः ॥ ५ ॥
 दशयोजनसहस्रातिरिक्तविस्तृतास्तले । सहस्रयोजनाश्वोर्ध्वं क्षुद्रमेरूच्छ्रयाश्च ते ॥ ६ ॥
 तत्र^३ प्राग्देवरमणो नित्योद्योतश्च दक्षिणः । स्वयंप्रभः प्रतीच्यस्तु रमणीय उदकस्थितः ॥ ७ ॥
 शतयोजनायतानि^४ तदद्दं^५ विस्तृतानि च । द्विसप्ततियोजनोच्चान्यहञ्चैत्यानि तेषु च ॥ ८ ॥
 10 पृथग्द्वाराणि चत्वार्युच्चानि षोडशयोजनीम् । प्रवेशे योजनान्यष्ट विस्तारेऽप्यष्ट तेषु तु ॥ ९ ॥
 तानि देवासुरनागसुपर्णानां दिवौकसाम् । समाश्रयास्तेषामेव नामभिर्विश्रुतानि च ॥ १० ॥
 षोडशयोजनायामास्तावन्मात्राश्च विस्तृतौ । अष्टयोजनकोत्सेधास्तन्मध्ये मणिपीठिकाः ॥ ११ ॥
 सर्वरत्नमया देवच्छन्दकाः पीठिकोपरि । पीठिकाभ्योऽधिका^६ यामोच्छ्रयभाजश्च तेषु तु ॥ १२ ॥
 ऋषभा वर्धमाना च तथा चन्द्राननापि च । वारिषेणा चेति नाम्ना पर्यङ्कासनसंस्थिताः ॥ १३ ॥
 15 रत्नमय्यो युताः स्वस्वपरिवारेण हारिणा । शाश्वतार्हत्प्रतिमाः प्रत्येकमष्टोत्तरं शतम् ॥ १४ ॥
 द्वे द्वे नागयक्षभूतकुण्डमृत्पतिमे पृथक् । प्रतिमानां षष्टतस्तु छत्रभूत्पतिमैकका^७ ॥ १५ ॥
 तेषु भूपथदीपामण्डपाऽष्टमङ्गलध्वजाः । छत्रतोरणचङ्गेर्यः पटलान्यासनानि च ॥ १६ ॥
 षोडशपूर्णकलशादीन्यलङ्काराणि च । सुवर्णरुचिररजोवालुकास्तत्र भूमयः ॥ १७ ॥
 आयतनप्रमाणेन रुचिरा मुखमण्डपाः । प्रेक्षार्थमण्डपा अक्षवाटका^८ मणिपीठिकाः ॥ १८ ॥
 20 रम्याश्च स्तूपप्रतिमाश्चैत्यवृक्षाश्च सुन्दराः । इन्द्रध्वजाः पुष्करिण्यो दिव्याः सन्ति यथाक्रमम् ॥ १९ ॥
 प्रतिमाः षोडश चतुर्द्वारस्तूपेषु सर्वतः । शतं चतुर्विंशमेवं ताः साष्टशततद्युताः ॥ २० ॥
 प्रत्येकमञ्जनाद्रीणां ककुप्सु चतसृष्वपि । गते लक्षे योजनानां निर्मल्यस्वच्छवारयः ॥ २१ ॥
 सहस्रयोजनोत्सेधा विष्कम्भे लक्षयोजनाः । पुष्करिण्यः सन्ति तासां^९ क्रमानामानि षोडश ॥ २२ ॥
 नन्दिषेणा चामोघा च गोस्तुपाथ सुदर्शना । तथा नन्दोत्तरा नन्दा सुनन्दा नन्दिवर्द्धना ॥ २३ ॥
 25 भद्रा विशाला कुमुदा पुण्डरीकिणिका तथा । विजया वैजयन्ती च जयन्ती चापराजिता ॥ २४ ॥
 प्रत्येकमासां योजनं पञ्चशत्याः परत्र च । योजनानां पञ्चशतीं यावद्विस्तारभाञ्जितु ॥ २५ ॥
 लक्षयोजनदीर्घाणि महोद्यानानि तानि तु । अशोकससच्छदकचम्पकचूतसञ्ज्ञया ॥ २६ ॥
 मध्ये पुष्करिणीनां च स्फाटिकाः पल्यमूर्तयः । ललामवेद्युद्यानादिचिह्ना दधिसुखाद्वयः ॥ २७ ॥
 चतुःषष्टिसहस्रोच्चाः सहस्रं चावगाहिनः । सहस्राणि दशाधस्तादुपरिष्टाच्च विस्तृताः ॥ २८ ॥
 30 अन्तरे पुष्करिणीनां द्वौ द्वौ रतिकराचलौ । ततो भवन्ति द्वात्रिंशदेते रतिकराचलाः ॥ २९ ॥
 शैलेषु दधिसुखेषु तथा रतिकराद्रिषु । शाश्वतान्यहञ्चैत्यानि सन्त्यञ्जनगिरिष्विव ॥ ३० ॥
 चत्वारो द्वीपविदिक्षु तथा रतिकराचलाः । दशयोजनसहस्रायामविष्कम्भशालिनः ॥ ३१ ॥
 योजनानां सहस्रं तु यावदुच्छ्रयशोभिताः । सर्वरत्नमया दिव्या झल्लर्याकारधारिणः ॥ ३२ ॥

1 B तथा । 2 P विचित्रं । 3 C प्राच्यो । 4 B °न्यायतनानि । 5 B तदद्दं । 6 B ऽभ्याधिका° । 7 A °मैकिका ।
 8 B °वाटिका । 9 B क्रमानि ।

तत्र द्वयो रतिकराचलयोर्दक्षिणस्थयोः । शक्रस्येशानस्य पुनरुत्तरस्थितयोः पृथक् ॥ ३३ ॥
 अष्टानां महादेवीनां राजधान्योऽष्टदिक्षु ताः । लक्षाबाधा लक्षमाना जिनायतनभूषिताः ॥ ३४ ॥
 सुजाता सौमनसा चार्चिर्माली च प्रभाकरा । पद्मा शिवा शुच्यञ्जने चूता चूतावतंसिका ॥ ३५ ॥
 गोस्तृपा-सुदर्शने अप्यमलाप्सरसौ तथा । रोहिणी नवमी चाथ रत्ना रत्नोच्चयापि च ॥ ३६ ॥
 सर्वरत्नरत्नसञ्चया (?) वसुर्वसुमित्रिका । वसुभागापि च वसुन्धरा नन्दोत्तरे अपि ॥ ३७ ॥ 5
 नन्दोत्तरकुरुर्देवकुरुः कृष्णा ततोऽपि च । कृष्णराजी रामारामरक्षिताः प्राक्क्रमादमूः ॥ ३८ ॥
 सर्वद्वैयस्तासु देवाः कुर्वते सपरिच्छदाः । चैत्येष्वष्टाहिकाः¹ पुण्यतिथिषु² श्रीमदर्हताम् ॥ ३९ ॥
 प्राच्येऽञ्जनगिरौ शक्रः कुरुतेऽष्टाहिकोत्सवम् । प्रतिमानां शाश्वतीनां चतुर्द्वारे जिनालये ॥ ४० ॥
 तस्य चाद्रेश्चतुर्दिकस्थमहावापीविवर्त्तुषु³ । स्फाटिकेषु दधिसुखपर्वतेषु चतुर्त्र्यपि ॥ ४१ ॥
 चैत्येष्वर्हत्प्रतिमानां शाश्वतीनां यथाविधि । चत्वारः शक्रदिक्पालाः कुर्वतेऽष्टाहिकोत्सवम् ॥ ४२ ॥ 10
 ईशानेन्द्रस्त्वौत्तराहेऽञ्जनाद्रौ विदधाति तम् । तल्लोकपालास्तद्वापीदध्यास्याद्रिषु कुर्वते ॥ ४३ ॥
 चमरेन्द्रो दाक्षिणात्येऽञ्जनाद्रावुत्सवं सृजेत् । तद्वाप्यन्तर्दधिसुखेष्वस्य दिक्पतयः पुनः ॥ ४४ ॥
 पश्चिमेऽञ्जनशैले तु बलीन्द्रः कुरुते महम् । तद्दिक्पालास्तु तद्वाप्यन्तर्भागदधिसुखाद्रिषु ॥ ४५ ॥
 वर्षं दीपदिनारब्धानुपवासान् कुह्वतिथौ । कुर्वन्नन्दीश्वरोपास्यै श्रायसीं श्रियमार्जेयेत् ॥ ४६ ॥
 भक्त्या चैत्यानि वन्दारुस्तस्तोत्रस्तुतिपाठभाक्⁴ । नन्दीश्वरसुपासीनोऽनुपूर्वाहस्तरेत्तराम् ॥ ४७ ॥ 15
 प्रायः पूर्वाचार्यं ग्रथितैरेवायमादितः श्लोकैः । श्रीनन्दीश्वरकल्पो लिखित इति श्रीजिनप्रभाचार्यैः ॥ ४८ ॥

॥ इति श्रीनन्दीश्वरकल्पः ॥

॥ अं० ४९, अ० १० ॥

२५. काम्पिल्यपुरतीर्थकल्पः ।

गंगामूलद्विसिरिचिमलजिणाययणमणहरसिरिस्स । किंतेमि समासेणं कंपिल्लपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

अथि इहेव जुंबुदीवे दीवे दक्खिणभारह्खंडे पुवादिसाए पंचाला नाम जणवओ । तथ गंगानाम-
महानईतरंगंमिपक्खालिज्जमापायारभित्तिअं कंपिल्लपुरं नाम नयरं । तथ तेरसमो तिथ्यरो विमलनामा इक्खा-
5 गुकुलपईवकयवम्मनरिंदनंदणो सोमादेवीकुच्छिसिप्पिमुत्ताहलोवमो बराहलंछणो जच्चकणयवणो उप्पणो । तथ
तस्सेव भगवओ चवण-जम्मण-रज्जाभिसेअ-दिक्खा-केवलनाणलक्खणाई पंचकल्लाणाई जायाई । इत्तुच्चिअ' तथ पसे
पंचकल्लाणयं नाम नयरं रूढं । जथ य' तस्सेव भगवओ सूअरलंछणत्तणं पडुच्च देवेहिं महिमा कया तथ य
सूअरखित्तं पसिद्धिसुवगयं ।

तथेव नयरं दसमो चक्कवटी हरिसेणो नाम संजाओ । तहा दुवालसमो सबभोमो बंभदत्तनामा तथेव
10 समुप्पणो ।

तहा वीरजिणनिष्ठाणाओ दोहिं सएहिं वीसाए समहिएहिं वरिसाणं मिहिलाए नयरीए लच्छीहरे चेईए
महागिरीणं आयरियाणं कोडिन्नो नाम सीसो, तस्स' आसमित्तो नाम सीसो अणुप्पवायपुत्रे नेउणिय' -
वत्थुमि छिन्नच्छेयणयवत्तवयाए आलावगं पंदतो विप्पडिवन्नो चतुत्थो निण्हवो जाओ । समुच्छेइयदिट्ठिं परूविन्तो एयं
कंपिल्लपुरमागओ । तथ खंडक्खा' नाम समणोवासगा । ते अ मुंकपाला तेहिं भएण उववत्तीहिय पडिवोहियो ।

15 इथ संजयो' नाम राया हुत्था । सो अ पारद्धीण गओ केसरुज्जाणे मिए हए' पासितो तथ गदभालिं
अणगारं पासित्ता संविमो पवइत्ता सुगइं पतो ।

इथेव नयरं गागली कुमारो पिट्ठीचंपाहिवसाल-महासालाणं भाइणिज्जो' पिदर-जसवईणं पुतो
आसि । सो अ तेहिं माउलेहिं इतो नयराओ आहविता पिट्ठीचंपारजे अहिसित्तो । तेहिं च गोअमसामिपासे
दिव्खा गहिआ । कालक्कमेणं गागलीवि अम्मापिसहिओ गोअमसामिपासे जिणदिव्खं पडिवन्नो, सिद्धो अ ।

20 इथेव नयरं दिवमउडरयणपडिबिंविअमुहत्तणपसिद्धेण नामभिजेण दुमुहो नाम नरवई कोमुईमहसूवे इंदके-
उं अलक्किअविमूसिअं महाजणजणियइद्धिसक्कारं दट्ठुं, दिणंतरे तं चेव भूमीए पडिअं पाएहिं विलुप्पमाणं अणाढाइज्ज-
माणं दट्ठण इद्धिं अणिद्धिं समुपेहिउण पत्तेयवुद्धो जाओ ।

इथेव पुरे दोवई महासई तुवयनरिंदधुआ पंचण्हं पंडवाणं सयंवरमकासी ।

इथेव पुरे धम्मरूई नारिंदो अंगुलिज्जगरयणुक्खेडिअजिणिंदबिंबनमंसणदोसुब्भावणेणं पिसुणेहिं कोविणण

25 कासीसरेण विग्गहियो वेसमणेण धम्मप्पभावेणं सबलवाहणं परचक्कं ¹⁰गगणमगेणं कासीए नेउं नित्थारिओ ।
तस्सेव सम्माणभायणं जाओ ।

इच्चाइअणेगसंविहाणगरयणनिहाणं एयं नयरं महातित्थं । इथ तिथ्यजत्ताकरणेणं भविअलोआ जिणसासण-
प्पभावणं कुणंता अज्जिति ¹¹इहलोअपरलोइअसुहाइं, तिथ्यरनामगुत्तं च ।

पिल्लिअ कुक्कमारिउणो कंपिल्लपुरस्स पवरतित्थस्स । कप्पं पंदतु असदा इय भणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

30

॥ श्रीकाम्पिल्यपुरकल्पः ॥

॥ अं० ३३, अ० ७ ॥

1 Pa इत्यचिअ । 2 'य' नास्ति Pa C । 3 P तस्सीसो । 4 P नेउणिय'; C नेउलिय' । 5 P खंडरक्खा ।
6 Pa संजमो । 7 Pa हओ । 8 B भाणिज्जो । 9 B नास्ति पदमेतत् । 10 A C गमण'; D गमण' । 11 इहलोइ-
असुहाइयसुहाइ ।

२६. अणहिलपुरस्थितअरिष्टनेमिकल्पः ।

पणमिअ अरिष्टनेमिं अणहिलपुरपट्टणावर्यंसस । बंभाणगच्छनिस्सिअरिष्टनेमिस्स किस्सिमो कप्पं ॥१॥

पुंभिं किर सिरिकण्णउज्जनयरे जक्खवो नाम महिद्धिसंपन्नो नेगमो हुत्था । सो अणण्या वणिज्जकज्जे महया बइल्लसत्थेण कयाणगाणि गहिज्जण कण्णउज्जपडिवद्धं^१ कन्नवज्जा^२हिवसुआए मह्णिगाणए^३ कंचुलिआसंबंधे दिण्णं गुज्जरदेसं^४ पइ पट्ठिओ^५ आवासिओ अ कमेण लक्खारामे सरस्सईनईतइ । पुंभिं अणहिल्लवाडयपट्टणनिवे-^५ सट्ठानं किर तं आसि । तत्थ सत्थं निवेसित्ता अच्छंतस्स तस्स नेगमस्स पत्तो वासारतो । वरिसिअं पवत्ता^६ जल्लहा^७ । अन्नया भद्दवयमासे सो बइल्लसत्थो^८ सब्भो वि कत्थ वि गओ । को वि न जाणइ । सत्त्वत्थ गवेसाविओ वि न लद्धो । तओ सब्भसनासे इव अच्चंतचित्ताउरस्स तस्स रत्तीए आगया सुमिणम्मि भगवई अंबादेवी । भणिअं च तीए-वच्छ ! जगसि सुवसि वा ? । जक्खवेण^९ वुत्तं-अम्मो ! कओ मे निहा । जस्स बइल्लसत्थो सब्भसभूओ विप्पणट्ठो । देवीए साहिअं-भइ ! एयम्मि लक्खारामे अंबिलियाथुडस्स हिट्ठे पडिमातिगं वट्ठइ । पुरिसतिगं खणावित्ता तं गहेयबं ।^{१०} एगा पडिमा सिरिअरिष्टनेमिसामिणो, अवरा सिरिपासनाहस्स, अन्ना य अंबियादेवीए । जक्खवेण वागारियं-^{११}भवइ ! अंबिलियाथुडाणं वाहुल्ले सो पएसो नाम कहं नायवो ? । देवीए जंपिअं^{१०}-धाउमयं मंडलं पुप्फपयरं च जत्थ पाससि तं चेव ठाणं पडिमातिगस्स जाणिज्जासि । तम्मि पडिमातिगे पयडीकए पूइज्जंते अ तुज्ज बइल्ला सय-मेव आगच्छिहिंति । पहाए तेण उट्ठेअण बलिविहाणपुबं तहा कए पयडीहूआओ तिण्णिवि पडिमाओ । पूइयाओ विहिपुबं । खणमित्तेण अतक्किअमेव आगया बइल्ला । संतुट्ठो नेगमो । कमेण कारिओ तत्थ पासाओ । ठावियाओ^{१५} पडिमाओ ।

अन्नया अइच्छिए वासारते अग्गहारगामाओ अट्टारससयपट्टसायिधरअलंकियाओ बंभाणगच्छमंडणा सिरिजसोभइसूरिणो खंभाइत्तनयरोवरि विहरंता तत्थ आगया । लोगेहिं विन्नविअं-भयवं ! तित्थं उल्लिषिअं गंतुं न कप्पइ पुरओ । तओ^{११} तेहिं सूरिहिं तत्थ ताओ नमंसिआओ पडिमाओ । मग्गसिरपुणिणमाए धयारोवो महूस-वपुबं कओ । अज्ज वि पइवरिअं तम्मि चेव दिणे धयारोवो कीरइ । सो य धयारोवमहूसवो विक्रमाइच्चाओ पंचसु^{२०} सएसु दुत्तरेसु वरिसाणं (५०२) अइक्कंतेसु संवुत्तो ।

तओ अट्टसएसु दुउत्तरेसु (८०२) विक्रमवासेसु अणहिल्लगोवालपरिक्खिअपएसे लक्खा-रामट्ठणे पट्टणं चाउक्कड^{१२}वंसमुत्ताहलेण वणरायराइणा निवेसिअं । तत्थ वणराय-जोगराय-क्खेमराय-भूअड^{१३}वेयरसीह^{१३}रंयणाइच्च-सामंतसीहनामाणो सत्त चाउक्कडवंसरायाणो जाया । तओ तत्थेव पुरे चालु-क्कवंसे मूलराय-चामुण्डराय-वैल्लभराय-दुल्लहराय^{१४}-भीमदेव-कण्ण-अयसिंहदेव-कुमारपालदे-^{२५}व-अजयदेव-वालमूलराय-भीमदेवाभिहाणा एगारस नरिंदा । तओ वाघेलाअन्नए त्ठणप्यसाय-वीरै-धवल-वीसलदेव-अज्जुणदेव-सारंगदेव-कर्णदेवा नरिंदा संजाया । ततो^{१५} अल्लावदीणाइसुरत्ताणाणं गुज्जरधरितीए आणा पयट्ठा । सो अ अरिष्टनेमिसामी कोहंडीकयपाडिहेरो अज्ज वि तहेव पूइज्जइ ति ।

अरिष्टनेमिकल्पोऽयं लिखितः श्रेयसेऽस्तु वः । मुखात्पुराविदां श्रुत्वा श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति अरिष्टनेमिकल्पः ॥

॥ अं० ३३ ॥

३०

१ P पडिउद्धं । २ P कण्णउज्जा° । ३ P भयाणिगाए । ४ Pa ०केसे । ५ Pa पइट्ठिओ । ६ P पवित्तिया । ७ C Pa बयल्ल° । ८ P जक्खवेणुत्तं । ९ B C Pa भयवं । १० P जंपियं देवीए । ११ B नास्ति 'तओ' । १२ B चाउक्कडा° । १३ C वयरसी । १४ Pa नास्ति एतन्नाम । १५ P तओ ।

२७. शंखपुरपार्श्वकल्पः ।

पुष्पि किर नवमो पडिवासुदेवो जरासंधो^१ रायगिहाओ नयराओ समग्गसिन्नसंभारेण नवमस्स वासुदेवस्स कण्हस्स विमाहत्थं पच्छिमदिसं चलिओ । कण्हो वि समग्गसामग्गीए बारवईओ निगंतूण सम्मुहं तस्सागओ विसयसीमाए । तत्थ भयवयारिट्ठनेमिणा पंचजण्णो संखो पूरिओ तत्थ संखेसरं नाम नयरं निविट्ठं । तओ 5 संखस्स निनाएण खुमिएण जरासंधेण जराभिहाणं कुलदेवयं आराहिता विउबिया विण्हुणो बले जरा । तए खास-सासरोगेहिं य पीडियं नियसिन्नं दट्ठुं^३ आउलीहूअचिणेण केसवेण पुट्ठो भयवं अरिट्ठनेमिसामी—भयवं ! क्हं मह सिन्नं निरुवद्वं होही!; क्हं च मज्ज जयसिरी करयलट्ठिआ भविस्सइ ? । तओ भयवया ओहिनाणेणं आमोएऊण अइट्ठं, जहा—पायाले पन्नगेहिं पूजमाणं^४ भविस्सस्सारिहओ पासस्स पडिमा चिट्ठइ । तं जइ^४ नियदेवयावसरे तुमं पूएसि तथा ते निरुवद्वं च जयसिरी य होहिंति । तं सोऊण विण्हुणा सत्तमासे तिन्नि दिवसे य, मयंतरे दिणतिगं चेव, 10 आहाररहिएण विहिणा आराहिओ^५ पन्नगाहिराओ^६ । कमेण पच्चक्खीहूओ वासुगी नागराओ^७ । तओ हरिणा भतिवहुमाणपुबं मगिया सा पडिमा । अप्पिया य नागराएण । तओ महुसवपुवं^८ आणिता नियदेवयावसरे ठविआ । पूएउमादत्तो तिक्कालं विहिणां । तओ तीए ष्हवणोदगेणं अहिसित्ते सयलसिन्ने, नियत्तेसु जरारोगसोगाइविग्घेसु^९ सम-त्थीहूअं विण्हुणो^९ सिन्नं । कमेण पराजिओ जरासिंधू । लोहासुर-गयासुर^९ वाणासुराइणो अ निज्जिआ । तप्पमिइं धरणिंद-पउमावइसन्निज्जेणं सयलविग्घावहारिणी सयलक्कद्धिजणणी य सा पडिमा संजाया । ठविआ 15 तत्थेव संखपुरे । कालंतरेण पच्छन्नीहूआ । कमेण संखकूवंतरे पयडीहूआ । अज्ज जाव चेईहरे सयलसंधेण पूइज्जइ, पूरेइ य अणेगविहे पच्चए । तुरूक्करायाणो वि तत्थ महिमं करिति ।

संखपुरं^९ट्ठिअमुत्ती कामियतित्थं जिणेसरो पासो । तस्सेस मए कप्पो लिहिओ गीयाणुसारेण ॥ १ ॥

*संखेश्वराधीश्वरपार्श्वनाथः कल्याणकल्पद्रुम एष देवः ।

भव्यात्मनां सन्ततमेव लक्ष्मीं [देहेऽपि] गेहेऽपि च संविदध्यात् ॥ २ ॥

20

॥ श्रीशंखपुरकल्पः ॥

॥ अं० २२, अ० २४ ॥

1 Pa C जरासंधो । 2 B सिद्धुं । 3 A B C पूरुज्जमाणे । 4 'तं जइ' नास्ति C । † एतदन्तर्गतपाठस्थाने P प्रती 'कमेण पच्चक्खीहोऊण नागराएण भणियं-किं सुमरणकारणं ? ।' एतादृशः पाठः प्राच्यते । 5 B नास्ति पदमेतत् । † एतदन्तर्गता पंक्तिनोपलभ्यते P प्रती । 6 P सावच्छिं । 7 P वासुदेवस्स । 8 Pa नास्ति 'गयासुर' । 9 B 'पुरि' । * P प्रतावे-वेदं पयं हय्यसे ।

२८. नासिक्यपुरकल्पः ।

चंद्रप्पहृज्जिणचंद्रं वंदिअ दिअभवभयं भणिस्सामि । नासिअकलिमलनिवहं नासिकपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

नासिकपुरतित्थस्स उप्पत्तिं बंभणाई परतित्थिया एवं वणंति—पुर्विं किर^१ नारयरिसिणा एगया भयवं कमलासणो पुट्टो—पुण्णभूमिद्वानं कत्थं ति ? । कमलासणेणं भणिंयं—जत्थेव इमं मज्झ पउमं पडिहिइ, तं चेव पविचं भूमिद्वानं ति । अन्नया विरंचिणा तं पउमं मुक्कं । पडिअं मरहट्टजणवयभूमोए अरुणा-वरुणा-गंगाहिं 5 महानईहिं भूसियाए नाणाविहवणस्सइमणहराए देवभूमिप्पायाए । तत्थ पउमासणेण पउमपुरं ति नगरं निवे-सिअं । तत्थ कयजुगे जणो आढत्तो पियामहेणं । मिलिआ सुरा सत्थे । अमुरा थ हक्कारिज्जंता वि नागया मुरम-एणं । ते भणंति—जइ भयवं चंद्रप्पहृसामी अंतरे आगच्छइ, ता अम्हे वीसत्था आगच्छामो । तओ चमक्किअचित्तो चउचयणो जत्थ सामी विहरइ तत्थ गंतूण पणमिऊण य जोडिअकरसंपुडो विण्णवेइ—भयवं ! तत्थागच्छइ, जहा मज्झ कज्जं सिज्झइ । सामिणा भणिअं—मह पडिरूवेणावि तं सिज्झिस्सइ । तओ बंभाणेणं चंद्रकंतमणिमयं विवं 10 सोहम्मिदाओ धित्तूण तत्थाणीयं । आगया दाणवा । पारद्धो जणमहो सिद्धो अ । तत्थ कारिओ चंद्रप्पहृविहारो पयावइणा । 'पुरदुवारे य सिरिसुंदरो' सुरो ठाविओ नयररक्खणभारे^४ । एवं ताव पढमजुगे पउमपुरं ति तित्थं पसिद्धं । तेयाजुगे य दासरही रामो सीया-लक्खणसंजुओ पिउआणाए वणवासं गओ । गोअमगंगातीरे पंचवडी-आसमे चिरं वणाहारेण ठिओ । इत्थंतरे रावणभइणी सुप्पणहा तत्थ पत्ता । रामं दट्टूण अज्जोववण्णा पत्थिती^५ रामेण पडिसिद्धा । लक्खणमुवट्टिआ । तेण तीए नासिया छिण्णा । तत्थ नासिकपुरं जायं । कमेण सीआ 15 रावणेण हरिया । राहवेण जुद्धे वावाइओ रावणो । यिभीसणस्स दिण्णं लंकारज्जं । तओ नियनयरं पइ वलंतेणं रामेण चंद्रप्पहृसामिणो भवणं उद्धरिअं । एस रामुद्धारो । एवं नासिकपुरे संजाए; कालंतरे पुण्णभूमिं नाउं आगओ मिहिलाहिंतो तत्थ जणयराओ । तेण य तत्थ दस जण्णा कारिया^६ । जणयट्टाणं ति तं नयरं रूढं । अन्नया देवजाणी नाम सुक्कस्स महग्गहस्स धूआ जणयट्टाणपुरे कीलंती दंडयराएणं दिट्ठा । रूववइ ति बलाभोडीए भगं तीसे सीलबयं । तस्स सरूवं उवलब्भ सुक्कमहग्गहेणं रोसवसेणं सावो दिण्णो । एयं नयरं दंडयराय- 20 सहिअं सत्तदिवसअंतरे छाररासी भविस्सइ ति । तं च नारयरिसिणा नायं, दंडयरायस्स कहिअं । तं च^७ सोऊण भीओ दंडयराया सयलं जणं सह आणेउं चंद्रप्पहृसामिणं सरणं पवज्जो, छुट्टो अ । तप्पभिइ जणथाणं^८ ति तस्स नयरस्स पसिद्धं नामधिज्जं । एवं परतित्थिआवि जस्स तित्थस्स माहप्पं उववण्णति तस्स आरहंतलोआ कहं नोववणिणहिंति ।

इत्थंतरे दावरजुगे पंडुरायपत्तीए कुंतीदेवीए पढमपुत्ते जुहिट्टिले संजाए चंद्रप्पहृसामिणो पासायं 25 जिण्णं^९ दट्टूण उद्धारो काराविओ; सहत्थेणं बिल्लक्खो अ तत्थ बाविओ । तत्थ कुंतीविहारो^{१०} ति नामं विक्खायं । इओ य दीवायणरिसिणा बारवईए दट्टाए उवक्खीणप्पाए जायववंसे वज्जकुमारो नाम जायवक्खिओ आसि । तस्स गअभवई भज्जा । सा बारवईए डज्झमाणीए बहुभत्तिपुबं दीवायणरिसिं मुक्कलावित्ता चंद्रप्पहृसामिणं चेव सरणमागया । पुण्णे समये पुण्णवंतं पुत्तं तत्थेव पत्तूआ । दट्टूपहृरि ति से नामं कयं । सो अ अदक्कंतवालभावो संपत्तजुबणो जाओ महारहो । इक्केणावि सुहडलक्खेणं समं जुद्धं काउं समत्थो । अन्नया तत्थ चोरेहिं गावीओ 30 हरिआओ । ताओ सबाओ वि इक्केण दट्टूपहृरिणा चोरे निज्जिणऊण वालिआओ । तओ तं अइपयंडपरक्कमं पासिऊण बंभणाइनयरलोएण तस्स तलारपयं दिण्णं । निग्गहिआ तेण चोरचरडाइणो । जाओ सो कमेण महाराया

1 B किरि । 2 P विहायान्यत्र 'सुरदुवारे' । 3 B सुरसुंदरो । 4 P विहायान्यत्र 'पुरे' । 5 B पत्थिती; P पत्थिती । 6 P कराविया । 7 P नासि 'च' । 8 P जणद्वानं । 9 छिज्जं । 10 P C कुंता^० ।

तथैव नयरे । जायबवंसस्स बीयं तथ्य 'उद्धरियं ति सबहुमाणं चंदप्पहसामिणो तेण भवणमुद्धरियं । एवं तहअजुगे उद्धारो । एवं अणेगे उद्धारा जुगतिये वि तस्स संजाया ।

संपयं कलिकाले सिरिसंतिसूरीहिं उद्धारो काराविओ^१ । पुविं किर कल्लाणकडए नयरे परमड्डी नाम राया रज्जं करेइ । तेण जिणभत्तेण^२ तथ्य पासाए चंदकंतमणिबिंबं सोऊण चित्तिअं—अहमेयं बिंबं नियधरे आणिऊण 5 देवयावसरे पूइस्सामि ति । तओ कहंचि तबइयरं नाउं नासिक्कनयरलोएण तंबमयसंपुडमज्जे तं बिंबं निक्खिविय तदुवारे लेवो दिन्नो । जाया लेवमई पडिमा । तओ राइणा^४ जिणमंदिरमागएण तं बिंबं न दिट्ठं । पुच्छिओ लोगो । तेण जहट्टिए विन्नचे रण्णा चित्तियं—कहं एयं^५ लेवपडिमं भिदिता मूलबिंबं कड्ढेमि ति । तओ नरिदेण तस्स भवणस्स उद्धारं काउं चउवीसं गामा देवस्स^६ दिन्ना । जं तेसु दविणमुप्पज्जइ तेण देवाहिदेवो पुइज्जइ । तओ कित्तिए वि कालंतरगए आसन्नवचित्तंबयदेवाहिद्वियमहादुग्गबं भगिरिठिओ वाइओ^७ नाम महल्लयखत्तियजाई चरडो आसि । तेण सो पासाओ 10 पाडिओ । तं सोऊण पल्लीवालवंसावयंससाहुईसरपुत्तमाणिक्कपुत्तेण नाऊकुक्खिसरोवररायहंसेण साहुकुमार-सीहेण परमसावएण पासाओ पुण णवो कारिओ । सफलीकयं नायागयं नियवित्तं । उत्तारिओ अप्पा^८ भवसमुद्दाओ ।

एवमणेगउद्धारसारं नासिक्कमहातित्थं अज्ज वि जत्तामहूसवकरणेण आराहिंति चाउद्विसाओ आगंतूण संघा, पभार्थिति कलिकालदप्पनिन्नासणं भयवओ सासणं ति ।

नासिक्कपुरस्स इमं कप्पं पोरानपरमतित्थस्स । वायंतपढंताणं संपज्जइ वंछिआ रिद्धी ॥ १ ॥

15 किंचि परसमइयमुहा ससमयपुराविउमुहाओ तह सोउं । सिरिजिणपहसूरीहिं लिहिओ नासिक्कपुरकप्पो ॥ २ ॥

॥ इति श्रीनासिक्यपुरकल्पः ॥

॥ अं० ५९, अ० २७ ॥

२९. हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

पणमिअ पासजिणेसं हरिकंखीनयरचेइयनिविट्टं । तस्सेव कप्पमप्यं भणामि निहलिअकलिदप्पं ॥ १ ॥

गुज्जरधराए हरिकंखीनामो अभिरामो गामो अच्छइ । तत्थ जिणभवणे उतुंगसिहरे सज्जिअपाडिहेरा सिरिपासनाहपडिमा विविहपूआहिं पूहज्जइ भविअजणेणं तिकालं । अन्नया चालुक्कवंसपईवसिरिभीमदेवरज्जे तुरुक्कमंडलाओ आगएण सवलवाहणेण अतनुवुक्काभिहाणेण^१ सल्लारेण अणाहिलवाडयपट्टणगढं भंजित्ता 5 वल्लतेण दिट्ठं हरिकंखीगामे तं चेईयं । मज्जे पविसित्ता भग्गा पासनाहपडिमा । तओ गामं उवइवित्ता चलिओ सट्टाणं पइ सल्लारो । पुणो वसिओ गामो । समागया गुट्टिअसावया । भगवंतं भगंगं निरुवित्ता परुप्परं भणिउं पवत्ता—अहो ! भगवओ महामाहप्पस्सावि कहं नाम भंगो विहिओ चिल्लएहिं । कत्थ पुण सा भगवओ तारिसी कला गय त्ति । तओ तेसिं पसुत्ताणं सुमिणे आइट्टमहिट्टायगसुरेहिं, जहा—एयाए पडिमाए खंडाणि सत्ताणि एगट्टी काऊण गढभहरे ठावित्ता, दुवारं कवाडरुद्धं काउं, तालयं दाऊण, छम्मासं जाव पडिवाल्लेयवं । तओ परं दुवारमुग्घाडिय पडिमा निरि- 10 क्खियवा संपुण्णंगोवंगा । गोट्टिएहिं भोगं काऊण तहेव कयं; जाव पंचमासा वोलीणा । छट्टस्स पारंभे ऊसुगी होऊण गोट्टिएहिं बारमुग्घाडियं । जाव दिट्ठा भगवओ सपुण्णंगुवंगकप्पा; केवलं ठाणे ठाणे मसनिवइपूरिआ । तओ तत्तमवि-यारित्ता तेहिं आहूओ सुत्तधारो । तेण टंकिआए मसा छिंदिउमारद्धा; जाव नीसरिअं मसेहिंतो रुहिरं । तओ भीया गुट्टिआ । पूआभोगाइएहिं पसाएउमारद्धा । तओ रत्तीए सुमिणे आइट्टमहिट्टायगेहिं; जहा—न सोहणं कयं तुण्हेहिं । जओ अपुण्णाए वि छम्मासीए दुआरमुग्घाडियं । पुणो वि टंकिआ वाहाविआ । संपयं पि ढक्केह मह दुवारं; जाव 15 चरमो मासो समप्पइ । तेहिं तहेव विहिए, छम्मासाणंतरं उग्घाडिअंमि दारे दिट्ठा पाससामिस्स पडिमा निरुवहय-अखंडअंगुवंगा । केवलं नहसुत्तीसु अंगुडे य मणागं तुच्छा । पहिट्ठा य गुट्टिआ । पुवं व पूइउं पवत्ता । आगच्छंति चाउट्टिसाओ संघा । करंति जचामहूसवं । एवं^२ चमुक्कारकारी माहप्पनिही सिरिपासनाहो । इय हरिकंखीनयरं परिट्टिअस्साससेणतणयस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं कप्पो विहिओ समासेणं ॥ १ ॥

॥ इति हरिकंखीनगरकृतवसतेः श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

20

॥ अं० २५ ॥

३०. कपर्दियक्षकल्पः ।

सिरिससंजुजयसिहरे परिद्विअं पणमिऊण रिससहजिणं । तस्सेवयस्स वुच्छं कवड्डिजकवस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

अत्थि बालकज्जणवए पालित्ताणयं नाम नयरं । तत्थ कवड्डिनामधिज्जो गाममहत्तरो । सो अ मज्जमं समहुजीवधायअलिअवयणपरधणहरणपरमणीरमणाइपावट्टाणपसत्तचित्तो ^१अणहीनामियाए अणुरूवचिट्ठिआए भज्जा 5 सह विसए उवसुंजंतो गमेइ कालं । अन्नया तस्स मंचयट्ठियस्स साहुजुअलं^२ घरे पत्तं । तेणावि दिट्ठिपणामं काः विन्नत्तं जोडियकरेणं—भयवं ! किमित्थागमणकारणं तुम्हाणं ? । अम्ह घरे दुद्ध-दहि-धय-तक्काइ य पउरमत्ति; जेण कज्जं त आइसह । साहुहिं भणिअं—न अम्हे भिक्खट्टमागया किंतु अम्ह गुरुगो सपरिवारा सितुज्जजत्ताए आगया । संपदं पुण वासारत्तो पत्तो; ^३ साहूणं विहरिउं न कप्पह । अओ तुम्ह पासे उवस्सयं मग्गेउमागया, जत्थ^४ सूरिणो सपरिवार चिट्ठंति । मयहरेण विन्नत्तं—दिण्णो मए उवस्सओ । आगच्छंतु सूरिणो, चिट्ठंतु अहासुहं । केवलं अम्हाणं पावनिरयाणं 10 धम्मोवएसो न दायवो त्ति । साहूहिं भणिअं—एवं होउ त्ति । तओ आगया गुरुणो । ठिया वासात्तउम्मासिं । कुणंति संतयं सज्झायं; सोसंति छट्टट्टमाइहिं नियतणुं । कमेण अदकंते वासारत्ते पारणए सुक्कलवित्तिं^५ मयहरं गुरुणो । सो तेसिं सच्चपइणत्तणओ परितुट्टो नियनयरसीमसंधिं जाव वोलाविउं पट्ठिओ । पत्ताए सीमसंधीए सूरिहिं जंपिअं—भो मेहर ! तए अम्हाणं उवस्सयदाणाइणा बहुउवयारो कओ । अओ संपद किंचि धम्मोवएसं देमो, तेण पञ्चुवयारो कओ हवइ । मेहरेण भणियं—नियमो न ताव मह निब्वहइ; किंचि मंतक्खरं उवइसह । तओ सूरिहिं अणुक्कपाए पंच- 15 परमिट्ठिनवकारमहामंतो सिक्खाविओ जलजलणथंभणाइपभावो अ तस्स उववण्णिओ । पुणो गुरूहिं भणिअं—पइदिअहं सितुज्जदिसाए होऊण तुमए पणामो कायवो । मेहरेण तह त्ति पडिवज्जिऊण गुरूणो पणमिऊण नियधरे आगयं । सूरिणो अन्नत्थ विहरिआ । कमेण तं पंचपरमिट्ठिमंतं जर्वितो नियमं च निष्ठाहितो कालं अइवाहेइ । अन्नया नियध- रिणीए कलहं काऊण गेहाओ नीसारिओ । आरुहिउं लमो सितुज्जगिरिसिहरं । जाव मज्जभरियं भायणं करे धरिआ बडरूक्खच्छायाए मज्जपाणं करिउकामो उवविट्टो, ताव गिज्झमुहकुहरट्ठियअहिरगरुलंबिदं मज्जभायणे^६ पडिओ 20 दिट्टो । तं दट्टण विरत्तमणो मज्जं निअमेइ । भवविरत्तो अ अणसणं काऊण तक्खणं आइजिणिंदं चलगकमलं नवकारं च संभरंतो सुहज्जाणेण मरणं संपत्तो^७ । तित्थमाहप्पेणं नवकारप्पभावेणं च कवड्डिजकवस्वो उप्पत्तो^८ । ओहिनाणेण पुबभवं संभरिअ आइजिणिंदं अच्चेइ । सा य तस्स मेहिणी तवइयरं सुणिता^९ तत्थ आगंतूण अप्पाणं निंदंती अणसणं करिआ जिणिंदं सुमरंती कालधम्मसुवगया । जाया तस्सेव करिवरत्तेण वाहणं । कवड्डिजकवस्स चउसु सुअदंडेसु कमेण पासंकुस-दविणवासाणिआ-बीयपूराइ चिट्ठंति । पुणो सो ओहिणा आभोएऊण पुबभवगुरूणं 25 पायमूले पत्तो । वंदिआ जोडिअकरयतो विन्नवेइ—भयवं ! तुम्ह पसाएण एरिसा मए रिद्धी लद्धा^{१०} । संपयं मह किंचि किक्खमाइसह । गुरूणा जंपियं—इत्थ तित्थे निच्चं तुमए टापयवं; तिकालं जुगाइनाहो अंचिअवो;^{११} जत्तागयमविअज्जाणं मणवंछिअफलं पूरयवं; सयलसंधस्स विधया अवहरिअव्वा । तओ गुरूणं पाए वंदिअ तह त्ति पडिवज्जिअ गओ जक्खा- हिवो विमलगिरिसिहरं । करेइ जहा गुरूवइइं ।

इअ अंथादेवीए कवड्डिजकवस्स जक्खरायस्स । लिहिअमिणं कप्पजुगं जिणपहसूरीहिं बुद्धवयणाओ ॥ १ ॥

30

॥ इति कपर्दियक्षकल्पः ॥

॥ अं० ४२ ॥

१ P अणिही^१ । २ P उजुलं । ३ A 'पत्तो' नास्ति । ४ P तत्थ । ५ C सुक्कलवित्ति । ६ A B मज्जपाणे । ७ P पत्तो । ८ P समुप्पत्तो । ९ P सुणिता । १० P रिद्धी मए पाविया । ११ P अक्षियव्वो ।

३१. शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

पुष्पि किर अबज्जाए नयरीए दसरहनंदणो सिरिपउमाभिहाणो अट्टमो बलदेवो परमसम्महिट्ठी अणेगसो दिट्ठपच्चयं अणेगविग्घावहारिणि अणागयजिणिंदस्स सिरिपासनाहस्स रयणमइं पडिमं नियदेवयावसरे चिरकालं पूइत्था । कालक्कमेण पुव्वदेसे 'पउमागरा अपउमा' इच्चाइ नाएण धम्मपविर्त्तिं दूमसमए तुच्छयरिं भाविणं नाऊग अहि-
ट्ठायगदेवयाहिं गयणमणेण सत्तसयदेसे सुद्धदंतीनयरे आणेऊणं भूमिहरए धारिया सा । कालविसमत्तं 5
जाणित्ता रयणमयत्तमवणेऊण पाहाणमई य सा पडिमा विहिया । बहुतरकालाइक्कमे सोधतिवालगच्छे विमलसू-
रिणो नाम आयरिया अहेसिं । तेसिं रत्तीए सुमिणे आपसो जाओ । जहा-इत्थ सिरिपासपडिमा अमुगपएसे भूमि-
हरट्ठिआ चिट्ठइ । तं कट्ठेऊण पूआवेहि ति । तओ तेहिं सावयसंघस्स आइट्ठं । तेण भूमिहराओ बाहिं नीणिया
सा पडिमा । चेईहरं च कारिअं । ठविया तत्थ । पूइउमाढत्ता तिकाळं । कालवसेण उव्वसीभूआए नयरीए एगया
अहिट्ठायगाणं पमत्तणेण तत्थ पसंगागयतुकुक्केहि भगवओ पासनाहस्स पडिमा दिट्ठा । अणज्जचरिएहिं मत्थयं 10
उत्तारित्ता धरणीए पाडियं ते गया । तओ छालीए चारितेण तत्थागएण एणेण अयावालेणं तं देवस्स मत्थयं भूमीए
पडिअं दट्ठुं, बहुं सोइत्ता, सामिसरीरस्स उवरिं चडावियं । ल्ळगं च सलसंभिरहियं । तं देवयाणुभावेण अज्ज वि
तहेव चिट्ठइ पूआरूढं च ।

इय शुद्धदंतिनयरट्ठियस्स सिरिपासनाहदेवस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं जहासुअं वणिणओ कण्णो ॥ १ ॥

॥ इति दन्तिदन्तच्छेदशुद्धयशसः श्रीशुद्धदन्तीपार्श्वनाथ[स्य] कल्पः ॥

15

॥ अ०-१८ ॥

३२. अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्पः ।

अवन्तिषु प्रसिद्धस्य^१ सिद्धस्येद्धतरायते । अभिनन्दनदेवस्य कल्पं जर्यामि लेशतः ॥ १ ॥

इह किलेक्षाकुवंशसुक्तामणेः श्रीसंवरराजसूतोः सिद्धार्थाकुक्षिसरसीराजहंसस्य कपिलाञ्जनस्य चामीकर-
रुचेः खजन्मपवित्रितश्रीकोसलापुरस्य साद्बन्धुः शतत्रितयोच्छ्रायकायस्य चतुर्थतीर्थेश्वरस्य श्रीमदभिनन्दनदेवस्य 20
चैत्यं मालवदेशान्तर्वर्तिमंगलपुरप्रत्यासन्नायां महाटवीगतायां 'मेदपह्यामासीत् । तस्यां च 'विचित्रपापकर्म-
निर्माणकर्मठतायामजातनिवेदा मेदाः प्रतिवसन्ति स । अन्यदा तुच्छम्लेच्छसैन्येन तत्रापत्य भग्नं तज्जिनायतनम् ;
नवखण्डीकृतं च प्रमद्वरतयाऽधिष्ठायकानां कलिकालदुर्गेलितानामकलनीयतया च प्रतिहतप्रणतजनडिम्बमपि तच्चैत्यालङ्कारभूतं
भगवतोऽभिनन्दनदेवस्य विम्बम् । केचित्सप्त खण्डानीत्याहुः । तानि च शकलानि सज्जातमनःखेदेर्मेदैः सम्मील्य
एकत्र प्रदेशे धारितानि । एवं वंदीयसि गतवत्यनेहसि हरहसितसित'गुणप्रामाभिरामो धाराडग्रामादुपेत्य नित्यं 25
वणिगेकः स्वकलाठेको वइजाभित्यस्तत्र 'क्रयाक्रयिकारूपां वणिज्यामकार्षीत् । स च परमार्हतस्ततः प्रत्यहं गृहमा-
ग्य देवमप्युजत् । स ह्यकृतायां देवपूजायां न जातु बुभुजे । ततः पत्नीमुपेयिवानेकदाऽनेकदारुणकर्मभित्तैरभिदधे स
श्राद्धः-किमर्थमन्वहमेहिरियाहिरां कुरुषे, अस्यामेव पत्न्यां वणिगुचितभोज्यपूरणकल्पवल्यां किं न मुंक्षे ? । ततश्च
भणितं वणिजा-भो राजन्याः ! यावदहमर्हन्तं देवाधिदेवं त्रिभुवनकृतसेवं न पश्यामि न पूजयामि च तावन्न वल्भार्यां
प्रगल्भे । किरातैर्जगदे-यथेवं देवं प्रति तव निश्चयस्तदा तुभ्यं दर्शयामस्त्वदभिमतं देवतम् । वणिजा प्रोचे-तथास्तु । 30
ततस्तैस्तानि नवापि, सप्तापि वा, खण्डानि यथावयवव्यासं संयोज्य दशितं भगवतोऽभिनन्दनस्य विम्बम् । तच्च

1 C प्रसिद्धः; नास्ति P । 2 C मेदपह्यां । 3 B चित्र° । 4 B Pa नास्ति 'सित' । 5 P क्रयक° ।

- शुचितरमम्भाणपाषाणघटितं विलोक्य प्रमुदितमुदितवासनातिशयेन तेन वणिग्धरेण ऋजुमनसा नमस्कृतस्तिरस्कृतदुरन्त-
दुरितो भगवान्, पूजितश्च पुण्यादिभिश्चैत्यवन्दना च विरचिता । ततः स तत्रैव भोजनमकुरुत गुरुतराभिग्रहः । इत्थं
कारं प्रतिदिनं जिनपूजानिष्ठामनुतिष्ठति सति तस्मिन् वणिजि, अपरैर्दुग्धदविवेकातिरेकबहुलैर्नाहलैस्तस्मात्किमपि द्रव्यं
'धनायद्विस्तद्विम्बं शकलानि युतकीकृत्य कचिदपि संगोप्य धृतम् । यावत्पूजावसरे तां प्रतिमामनालोक्य नासौ बुभुजे ।
5 ततस्तेन विषण्णमनसा विहितमपानकमुपवासत्रयम् । अथ स मेदैरपृच्छि—किमर्थं नाश्नासि ? । स यथातथमचकथत् ।
ततः किरातत्रातरवादि—यदास्मभ्यं गुडं ददासि, तदा तुभ्यं दर्शयामस्तं देवम् । वणिजा बभणे—वितरिष्याम्यवश्यमिति ।
ततस्सैस्तर सकलमपि शकलानां नवकं, सप्तकं वा, प्राग्वत् संयोज्य प्रकटीकृतम्, दृष्टं च तेन संयोज्यमानं तद्विम्बम् ।
सुतरां विषादनिषादसंस्पर्शकलुषितहृदयः समजनि स श्राद्धधुरीणः । तदनु सात्त्विकतयाभिग्रहमग्रहीच्चावादिदं बिम्बमखण्डं
न विलोकये तावन्नौदनमश्नीति । तस्येत्यमनुदिवसमुपवसतस्तद्विम्बाधिष्ठायकैः स्वप्ने निजगदे—यदस्य बिम्बस्य नवखण्ड-
10 सन्धयश्चन्दनलेपेन पूरणीयाः, तत इदमखण्डतामेप्यतीति । प्रबुद्धेन तेन प्रातर्जातप्रमोदेन तथैव चक्रे । समपादि भग-
वानखण्डवपुः । सन्धयश्च मिलिताश्चन्दनानुलेपमात्रेण । क्षणमात्रेण भगवन्तं विशुद्धश्रद्धया सम्पूज्य भुक्तवान् पण्याजीवः
पीवरां मुदमुद्गहन्, ददौ च गुडादि मेदेभ्यः । तदन्तरं तेन वणिजा मणिजातमिव प्राप्य प्रहृष्टेन शून्यखेटके पिप्पल-
तरोस्तले^१ वेदिकाबन्धं विधाय^२ सा प्रतिमा मण्डिता । ततः प्रभृति श्रावकसङ्घाश्चातुर्वर्ण्यलोकाश्चतुर्दिगन्तादागत्य यात्रो-
त्सवं सूत्रयितुं प्रवृत्ताः । तत्र **अभयकीर्ति-भानुकीर्ति-आंबा-राजकुला**सत्र मठपत्याचार्याश्चैत्यचिन्तां कुर्वते ।
15 अथ **प्राग्वाट**वंशावतंसेन **थेहात्मजेन** साधुहालाकेन निरपत्येन पुत्रार्थिना विरचितमुपयाचितकम्—यदि
मम मुनुर्जिता तदात्र चैत्यं कारयिष्यामीति । ऋमेणाधिष्ठायकत्रिदशसान्निध्यतः पुत्रस्तस्योदपद्यत **कामदेवाख्यः** ।
ततश्चैत्यमुच्चैस्तरशिखरमचीकरत्साधुहालाकः । क्रमात्साधु**भावडस्य** दुहितरं परिणायितः **कामदेवः** । पित्रापि
डाहाभामादाहूय **मलयसिंहा**दयो देवार्चकाः स्थापिताः । **महृगिया**भिरुयो^३ मेदः स्वाङ्गुलीं भगवदुद्देशेन कृन्त-
वान्—किलाहमस्य भगवतोऽङ्गुलीवर्द्धितः सेवक इति । भगवद्विलेपनचन्दनलगनाच्च तस्याङ्गुलिः पुनर्नवीवभूव । तमति-
20 शयमतिशायिनं निशम्य श्री**जयसिंहदेवो मालवेश्वरः** स्फुरद्भक्तिप्राग्भारभास्वरान्तःकरणः स्वामिनं स्वयमपूजत् ।
देवपूजार्थं च चतुर्विंशतिहलकृत्यां भूमिमदत्त मठपतिभ्यः । द्वादशहलवाखां चावनीं देवार्चकेभ्यः प्रददाव**वन्ति**पतिः ।
अद्यापि दिग्मण्डलव्यापिप्रभाववैभवो भगवान**भिनन्दनदेव**स्तत्र तथैव पूज्यमानोऽस्ति ।

अभिनन्दनदेवस्य कल्प एव यथाश्रुतम् । अल्पीयान् रचयाम्चक्रे श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति सकलभूवलयनिवासिलोकाभिनन्दनस्य श्रीअभिनन्दनदेवस्य कल्पः^४ ॥

३३. प्रतिष्ठानपुरकल्पः ।

श्रीसुव्रतजिनं नत्वा प्रतिष्ठां प्रापुषः^१ क्षितौ । प्रतिष्ठानपुरस्याभिदधम् कल्पं यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

^०इह भारते वर्षे दक्षिणखण्डे महाराष्ट्रदेशावतंसं श्रीमत्प्रतिष्ठानं नाम पत्तनं विद्यते । तच्च निजभूत्या-
भिभूतपुररूढं पुरमपि^० कालान्तरेण शुलकक्रामप्रायमजनिष्ट । तत्र चैकदा द्वौ वैदेशिकद्विजौ समागत्य^१ विधवया स्वसा
साकं कस्यचिक्कुम्भकारस्य शालायां तस्थिवांसौ । कणवृत्तिं विधाय कणान् खसुसुपनीय तल्लताहारपाकेन समयां कुरुतः 5
स्म । अन्येषुः सा तयोर्विप्रयोः स्वसा जलाहरणाय गोदावरीं गता । तस्याश्च रूपमप्रतिरूपं निरूप्य स्मरपरवशोऽ-
न्तर्हृदवासी शेषो नाम नागराजो हृदाक्लिग्य विहितमनुष्यवपुस्तया सह बलादपि सम्भोगकेलिमकलयत् । भवितव्यता-
विलसितेन तस्याः सप्तधातुरहितस्यापि तस्य दिव्यशक्त्या शुकपुद्गलसञ्चारान्नर्भाधानमभवत् । खनामधेयं प्रकाश्य,
व्यसनसङ्कटे मां स्मरेत्यभिधाय च, नागराजः पाताललोकमगमत् । सा च खगृहं प्रत्यगच्छत् । व्रीडापीडितया तया^१ च
स्वभ्रात्रे स्ववृत्तान्तं न खलु न्यवेदयत् । कालक्रमेण सौदर्याभ्यां गर्भेल्लिङ्गानि वीक्ष्य सा जातगर्भेत्यलक्ष्यते^१ । ज्याय- 10
सस्तु मनसि शङ्का जाता, यदियं खलु कनीयसोपभुक्तेति । शङ्कनीयान्तराभावाद्यधीयसोऽपि चेतसि समजनि विकल्पो,
नूनमेषा ज्यायसा सह विनष्टशीला-इत्येवं मिथः कलुषिताशयौ विहाय तामेकाकिर्नि पृथक् पृथक् देशान्तरमयासि-
ष्टाम् । सापि प्रवर्धमानगर्भा परमन्दिरेषु कर्माणि निर्मिमाणा प्राणवृत्तिमकरोत् । क्रमेण पूर्णेऽनेहसि सर्वलक्षणलक्षिताङ्गं
प्रासूत सनुम् । स च क्रमाद् वपुषा गुणैश्च वर्धमानः सवयोभिरमा रममाणो बालक्रीडया स्वयं भूपतीभूय तभ्यो
वाहनानि करितुरगरथादीनि कृत्रिमाणि दत्तवानिति । सनोतेर्दानार्थत्वात् । लोकैः सातवाहन इति व्यपदेशं लम्भितः । 15
खजनन्या पाह्यमानः सुखमवास्थित ।

इतश्चोद्भव्यां श्रीविक्रमादित्यस्यावन्तिनरेशितुः सदसि कश्चिन्नैमित्तिकः सातवाहनं प्रतिष्ठा-
नपत्तने भाविनं नरेन्द्रमादिशत् । अथैतस्यामेव पुर्यामेकः स्वविरविप्रः स्वायुर्वसानमवसाय चतुरः स्वतनयानाह्वय
प्रोक्तवान् । यथा-वत्स ! मयि^१ परेषुषि मदीयशय्योच्छीर्षकदक्षिणपदादारभ्य चतुर्णामपि पादानामधो वर्तमानं
निषिकलशचतुष्टयं युष्माभिर्यथाज्येष्ठं विभज्य ब्राह्मम्, येन भवतां निर्वाहः संपनीयद्यते । पुत्रैस्तु तथेत्यादेशः स्त्रीचक्रे 20
पितुः । तस्मिन्नुरपते तस्योर्ध्वेदेहिकं कृत्वा त्रयोदशेऽहनि भुवं खात्वा यथायथं चतुरोऽपि निषिकलशांस्ते जगृहिरे ।
यावदुदघाट्य निभालयन्ति तावत्प्रथमस्य कुम्भे कनकम्, द्वैतीयकस्य कृष्णमृत्ला, तृतीयस्य बुशम्, तुरीयस्य चाखीनि
ददृशिरे । तदनु ज्यायसा साकं इतरे त्रयोऽपि विवदन्ते स्म-यदसम्यमपि विभज्य कनकं वितरेति । तस्मिन्नावितरति
सति तेऽवन्तिनपतेर्धर्माधिकरणमुपास्थिषत् । तत्रापि न तेषां वादिर्निर्णयः समपादि । ततश्चत्वारोऽपि ते महाराष्ट्र-
जनपदं मुपांसिषुः । सातवाहनकुमारस्तु कुलालमृदा हस्त्यश्वरथसुमदानन्वहं नवनवान् विदधानः कुलालशालायां 25
बालक्रीडादुर्ललितः कलितस्थितिनयत् समयम् । ते च द्विजतनुजाः प्रतिष्ठानपत्तनमुपेत्य परितस्तस्यामेव चक्रजीवनशालायां
तस्थिवांसः । सातवाहनकुमारस्तु तानवेक्ष्येज्जिताकारकुशलः प्रोवाच-भो विप्राः ! किं भवन्तो^१ वीक्ष्यपन्ना इव
वीक्ष्यन्ते । तैस्तु जगदे-जगदेकमुभग ! कथमिव वयं चिन्ताचान्तचेतसस्त्वयाऽज्ञासिष्महि । कुमारेण बभणे-
इज्जितैः किमिव नावगम्यते ! तैरुक्तम्-युक्तमेतत् ; परं भवतः पुरो निवेदितेन चिन्ताहेतुना^१ किं स्याद् ! बालः
खलु भवान् । बाल आलपद्-यदि परं जातु मतोऽपि साध्यं वः सिध्यति । तन्निवेद्यतां स चिन्ताहेतुः । ततस्ते तद्- 30
चनवैचित्रिहृतहृदयाः सकलमपि स्वस्वरूपं निधिनिरयणादि मालवेशपरिषद्यपि विवादानिर्णयान्तं तस्मै निवेदितवन्तः ।
कुमारस्तु सिताविच्छुरिताधरोऽवादीत्-भो विप्राः ! अहं यौष्माकं जगटकं निर्णयामि, श्रूयतामवहितैः । यस्य तावद्ब्रह्मा
कनककलशं प्रददे स तैव निर्धृतोऽस्तु । यस्य कलशे कृष्णमृत्ला निरगात्स क्षेत्रकेदारादीन् गृह्णातु । यस्य तु बुशं स

1 B प्रापुषः । ० एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 2 B नास्त्येतत्पदम् । 3 B समागम्य । 4 C पीडिततया ।
5 B लक्ष्यते । 6 B Pa पुरेषुषि । 7 Pa °पदे । 8 B Pa वीक्ष्यपन्ना । 9 B विना हेतुना ।

- कोष्ठागारगतधान्यानि सर्वाण्यपि स्वीकुरुताम् । यस्य चास्थीनि निरगुः सोऽश्वगोमहिषीवृषभदासीदासादिकमुपादत्तामिति युष्मज्जनकस्याशयः । इति क्षीरकण्डोक्तं श्रुत्वा सूत्रकण्ठाश्लिष्टजविवादास्तद्वचनं प्रतिश्रुत्य तमनुज्ञाप्य प्रत्याययुः खनगरीम् । प्रथिता सा तद्विवादनिर्णयकथा पुर्याम् । राज्ञाप्याकार्यं पर्यनुयुक्ताः—किं नु भो ! भवतां वादनिर्णयो जातः ? । तैरुक्तम्— आम स्वामिन् । । केन निर्णीतः ?—इति नृपेणोदिते सातवाहनस्वरूपं सर्वमवितथमचकथन् । तदाकर्ण्य,
- 5 तस्य शिशोरपि बुद्धिवैभवं विभाव्य, प्रागुक्तं दैवज्ञेन तस्य प्रतिष्ठाने राज्यं भविष्यदनुस्मृत्य, तं स्वप्रतिपन्थिनमाकलय्य क्षुभितमनास्तन्मारणौपयिकमचिन्त्यच्चिरं नरेश्वरः । अभिमरादिप्रयोगैर्मारिते चास्मिन्नयशः-क्षात्रवृत्तिक्षती भवेतामिति विचार्य सन्नद्धचतुरङ्गचर्मसमूहोऽवन्तिपतिः प्रस्थाप्य प्रतिष्ठानपत्तनं यथेष्टमवेष्टयत् । तदवलोक्य ते भ्राम्यास्तस्मात्स्विन्त्यन्ति स्म । कस्योपर्ययमेतावानाटोपः सकोपस्य मालवेशस्य ? । न तावदत्र राजा राजन्यो वा वीरस्ताह्वदुर्गादि वेति चिन्त्यत्यस्तु तेषु मालवेशप्रहितो दूतः समेत्य सातवाहनमवोचत्—भो कुमारक ! तुभ्यं नृपः कुद्धः प्रातस्त्वां मार-
- 10 यिष्यत्यतो युद्धाद्युपायचिन्तनावहितेन भवता भाग्यमिति । स च श्रुत्वापि दूतोक्तीर्निर्भयं निर्भरं' क्रीडन्नेवास्ते । अत्रान्तरे विदितपरमार्थौ तौ तन्मातुल्यवितरेतरं प्रति विगतदुर्विकल्पौ पुनः प्रतिष्ठानमागतौ परचक्रं दृष्ट्वा भगिनीं प्रोचतुः—हे स्वसर्येन दिव्यैकसा तवायं तनयो दत्तस्तमेव स्मर, यथा स एवास्य साहायकं विधत्ते । सापि तद्वचसा प्राचीनं नागपतेर्वचः स्मृत्वा शिरसि निवेशितघटा गोदावर्यां नागहृदं गत्वा, स्नात्वा च, तमेव नागनायकमाराधयत् । तत्क्षणा-
- 15 नोषराजः—मयि प्रतपति कस्तव तनयमभिमवितुं क्षमः ? इत्युदीर्य तद् घटमादाय हृदान्तर्निमज्य पीयूषकुण्डात् सुधया घटं प्रपूर्यानीय च तस्यै दत्तवान् । गदितवांश्च—अनेनामृतेन सातवाहनकृतमृन्मयाश्वरथगजपदातिजातमभिषिञ्चेः, यथा तत्सजीवं भूत्वा परबलं भनक्ति । त्वत्युत्रं च प्रतिष्ठानपत्तनराज्ये अयमेव पीयूषघटोऽभिषेक्ष्यति । प्रस्तावे पुनः सरणीयोऽहम्—इत्युक्त्वा स्वास्पदमगमद्भुजङ्गपुङ्गवः । सापि सुधाघटमादाय स्वसन्नोपेत्य, तेन तन्मन्मथं सैन्यमदैन्यमभ्यु-
- 20 ष्णामास । प्रातर्द्विज्यानुभावतस्सचेतनीभूय तत्सैन्यं सम्मुखं गत्वा युयुधे परानीकिन्या सार्द्धम् । तथा सातवाहन-
- प्रतनया भग्नमवन्तीशितुर्वलम् । विक्रमनृपतिरपि पलाय्य यथाववन्तीम् । तदनु सातवाहनो राज्येऽभिषिक्तः । प्रतिष्ठानं च पुनर्निजविभूतिपरिभूतवस्त्रोक्तसारामिमानं धवलगृहदेवगृहहृदयंकिराजपथप्राकारपरिखादिभिः सुनिविष्टमजनिष्ट पत्तनम् । सातवाहनोऽपि क्रमेण दक्षिणापथमनृणं विधाय तापीतीरपर्यन्तं चोत्तरापथं साधयित्वा स्वकीयसंवत्सरं प्रावीवृत्तत् । जैनश्च समजनि । अचीकरच्च जनितजननयनशैत्यानि जिनचैल्यानि । पञ्चाशद्द्वीरा अपि प्रत्येकं स्वस्वनामाङ्कितान्यन्तर्नगरं कारयांभवुर्जिनभवनानि ।

३४. प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्रम् ।

अथ प्रसङ्गतः परसमयलोकप्रसिद्धं सातवाहनचरित्रशेषमपि किञ्चिदुच्यते—

श्रीसातवाहने क्षितिं रक्षति पञ्चाशद्वीराः प्रतिष्ठाननगरान्तस्तदा वसन्ति सः । पञ्चाशच्च नगराद्बहिः । इत्थश्च तत्रैव पुरे एकस्य द्विजस्य सूनुर्वर्षोद्भूतः शूद्रकाल्यः समजनि । स च युद्धश्रमं दर्पाकुर्वाणः पित्रा स्वकुलानुचितमिदमिति प्रतिषिद्धो नास्थात्¹ । अन्येयुः सातवाहननृपतिर्वापलाखुंदलादिपुरान्तर्वर्ति-वीरपञ्चाशदन्वितो द्विप-²ञ्चाशद्भक्तप्रमाणां शिलां श्रमार्थमुत्पाटयन् दृष्टः पित्रा समं गच्छता द्वादशाब्ददेशीयेन शूद्रकेण । केनापि वीरेणाङ्गुलचतुष्टयम्, केनचित्खड्गुलान्यष्टौ [वा] शिला भूमित उत्पादिता । महीजानिना त्वाजानु नीता । इत्यवलोक्य शूद्रकः स्फूर्जद्-जितमवादीत्—भो भो ! भवत्सु मध्ये किं शिलामिमामा मस्तकं न कश्चिदुद्धर्तुमीष्टे ! । तेऽपि सेष्यमवादिषुर्थथा—त्वमे-वोत्पाटय, यदि समर्थमन्योऽसि । शूद्रकस्तदाकर्ण्य तां शिलां वियति तथोच्छालयांचकार यथा सा दूरमूर्ध्वमगमत् । पुनरवादि शूद्रकेण—यो भवत्स्वरंभूष्णुः स खल्विमं निपतन्तीं स्तभ्नात्³ । सातवाहनादिवीरैर्भयोद्भान्तलोचनैरूचे⁴ 10 स एव सानुनयम्, यथा—भो महाबल ! रक्ष रक्षास्माकीनान् प्राणानिति । स पुनस्तां पतयाळुं तथा मुष्टिप्रहारेण प्रहत-वान् यथा सा त्रिस्रण्डतामन्वभूत् । तत्रैकं शकलं योजनत्रयोपरि न्यपतत् । द्वैतीयिकं च खण्डं नागहृदे⁵ । तृतीयं तु प्रतोलीद्वारे चतुष्पथमध्ये निपतितमद्यापि तथैव वीक्ष्यमाणमास्ते जनैः । तद्वलविलसितचमकृतचेताः क्षोणिनेता शूद्रकं सुतरां सल्लय पुरारक्षकमकरोत् । शलान्तराणि प्रतिषिध्य दण्डधारस्तस्य दण्डमेवायुमन्वञ्जासीत् । [स] च शूद्रको बहिश्चरान् वीरान् पुरमध्ये प्रवेष्टुमपि न दत्तवान्, अनर्थनिवारणार्थम् । अन्यदा स्वसौधस्योपरितले शयानः⁶ 15 सातवाहनः क्षितिपतिर्मध्यरात्रे शरीरचिन्तार्थमुत्थितः पुराद्बहिःपरिसरे करुणं रुदितमाकर्ण्य, तत्रवृत्तिसुपलब्धुं कृपाणपाणिः परदुःखदुःखितहृदयतया गृहान्निरगामत् । अन्तराले शूद्रकेणावलोक्य सप्रश्रयं प्रणतः, पृष्टश्च महानि-शायां निर्गमनकारणम् । धरणीपतिरवदद्—यदयं बहिः पुरः परिसरं करुणकन्दितध्वनिः श्रवणाध्वनि पथिकीभावमनु-भवन्नस्ति, तत्कारणप्रवृत्तिं ज्ञातुं व्रजन्नसीति राज्ञोके; शूद्रको व्यजिज्ञपत्—देव ! प्रतीक्षपादैः स्वसौधालङ्कारणाय पादोऽवधार्यतामहमेव तत्प्रवृत्तिमानेप्यामीत्यभिधाय वसुधानायकं व्यावर्त्य स्वयं रुदितध्वन्यनुसारेण पुराद्बहिर्गन्तुं⁷ 20 प्रवृत्तः । पुरस्ताद्भ्रजन् दत्तकर्णो गोदावर्याः श्रोतसि कञ्चन रुदन्तमश्रौपीत् । ततः परिकरवन्धं विधाय शूद्रकः तीर्त्वा यावत्सरितो मध्यं प्रयाति तावत्सयःपूरस्रलव्यमानं नरमेकं रुदन्तं वीक्ष्य बभाषे—भो ! कस्त्वं किमर्थं च रोदिपीत्यभि-हितः स नितरामरुदत् । अतिनिर्वन्धेन पुनः पृष्टः स्पष्टमाचष्ट—भोः साहसिकशिरोमणे ! मामितो निष्काश्य भूपतेः समीपं प्रापय, येन तत्र खवृत्तमाचक्षे—इत्युक्तः शूद्रकस्तमुत्पाटयितुं यावदयतिष्ट, तावन्नोत्पटति सः सः । ततोऽध-स्तात् केनापि यादसा मा विधृतोऽयं भवेदित्याशङ्क्य, सद्यः कृपाणिकामधो बाहयामास शूद्रकः । तदनु शिरोमात्रमेव⁸ 25 शूद्रकस्योद्धृतः करतलमारोहलघुतया तच्छिरः प्रक्षरद्विधरधारमवलोक्य शूद्रको विषादमापेदानश्चिन्तयति स—धिग् मामप्रहर्तारि प्रहर्तारम्, शरणगतघातुकं चेत्यात्मानं निन्दन् वज्राहत इव क्षणं⁹ मूर्च्छितस्तस्यौ । तदनु समाधिगतचैत-न्यश्चिरमचिन्तयत्—कथमिवैतत् खदुश्चेष्टितमवनिपतये निवेदयिष्यामीति लज्जितमनास्तत्रैव काष्ठैश्चितां विरचय्य तत्र ज्वलनं प्रज्वाल्य तच्छिरः सह गृहीत्वा यावदुद्विषि प्रवेष्टुं प्रववृते, तावत्तेन मस्तकेन निजगदे—भो महापुरुष ! किमर्थमित्थं व्यवसीयते भवता ? । यावदहं शिरोमात्रमेवास्मि सैहिकेयवत्सदा । तद्वृथा मा विपीद; प्रसीद मां राज्ञः समीप-¹⁰ 30 मुपनय इति तद्वचनं निशम्य चमकृतचित्तः, प्राणित्ययमिति प्रहृष्टः शूद्रकस्तच्छिरः पटांशुकवेष्टितं विधाय प्रातः सातवाहनमुपानमत् । अपृच्छदथ प्रथिवीनाथः—शूद्रक ! किमिदम् ? । सोऽप्यवोचत्—देव ! सोऽयं यस्य कन्दित-ध्वनिर्देवेन रात्रौ शुश्रुवे । इत्युक्त्वा तस्य प्रागुक्तं वृत्तं सकलमावेदयत् । पुना राजा तमेव मस्तकमप्राक्षीद्—भो !

- कस्त्वं किमर्थं चात्र भवदागमनमिति ? । तेनाभिदधे—महाराज ! भवतः कीर्तिमुभाकर्णि समारुध्यं कर्णरुदितव्याजेनात्मानं ज्ञापयित्वा त्वामहमुपागमम्, दृष्टश्च भवान्, कृतार्थं मेऽथ चक्षुषी जाते इति । कां कलां सम्यगवगच्छसि ?—इति राज्ञा पृष्टे, तेनोक्तम्—देव ! गीतकलां वेत्ति । ततो राज्ञ आज्ञया निरवगीतं गीतं गातुं प्रचक्रमे । क्रमेण तद्गानकलया मोहिता सकलापि नृपतिप्रमुखा परिवत् । स च **मायासुर**नामकोऽसुरस्तां मायां निर्माय महीपतेर्महिर्षीं 5 महीनयरूपधेयामपजिहीर्षुरुहागतो बभूव । न च विदितचरमेतत्कस्यापि । लोकेस्तु शीर्षमात्रदर्शनात्तस्य प्राकृतभाषया **सीपुला** इति व्यपदेशः कृतः । तदनु प्रतिदिनं तस्मिन्नतितुंबरो मधुरतरं गायति सति श्रुतं तत्स्वरूपं महादेव्या । दासीमुखेन भूयं विज्ञाप्य तच्छीर्षकं स्वान्तिकमानायितम् । प्रत्यहं तमजीगपत् राज्ञी । दिनान्तरे रात्रौ प्रस्तावमासाद्य सद्य एवापहरति स्म तां **मायासुरः** । आरोपयामास च घण्टाविलम्बिनामनि स्वविमाने । राज्ञी च कर्णं ऋन्दितुमारो- 10 मे—हाऽहं केनाप्यपह्रिये ! । अस्ति कोऽपि वीरः । पृथिव्यां यो मां मोचयति । तच्च **खुंदला**मिष्येन वीरेण श्रुत्वा धावित्वा व्योमन्युत्सय च तद्विमानस्य घण्टा पाणिना गाढमधायत । ततस्तप्योणेनावष्टब्धं विमानं पुरस्तात् प्राचालीत् । तदनु चिन्तितं **मायासुरेण**—किमर्थं विमानमेतन्न सर्पति ? । यावद्द्राक्षीतं वीरं हस्तावलम्बितवत् ततः¹ खड्गेन तद्द्रस्तमच्छिदत् । पतितः पृथिव्यां वीरः । स चासुरः पुरः प्राचलत् । ततो विदितदेव्यपहारवृत्तान्तः क्षितिकान्तः पञ्चाशतमेकोनां वीरानादिक्षत्—यत्पृष्टदेव्याः शुद्धिः क्रियताम्, केनेयमपहृतेति । प्रागपि **शूद्रकं** प्रत्यसयापराः ते प्रोचुः— 15 महाराज ! **शूद्रक** एव जानीते अनेनेव 'तच्छीर्षकमानीतं तेनेव' च देवी जहे । ततो नृपतिस्तस्मै कुपितः शूलारोपण- 15 माज्ञापयत् । तदनु देशरीतिवशात् रक्तचन्दनानुलिप्ताङ्गं शकटे शाययित्वा, तेन सह गाढं बध्वा, शूलयै यावद्वाजपु- 15 रुषाश्चेत्स्तावत्पञ्चाशदपि वीरास्सभूय **शूद्रक**मवोचन्—भो महावीर ! किमर्थमेवं रण्डेव भ्रियते भवान् ! । 'अशुभस्य कालहरण'मिति न्यायात् मार्गय नरेन्द्रात्कतिपयदिनावधिम्, शोभय सर्वत्र देव्यपहारिणम्², किमकाण्ड एव स्वकीयां वीरत्वकीर्तिमपनयसि । तेनोक्तम्—गम्यतां तर्हि उपराजम्, विज्ञाप्यतामेतमर्थं राजा । तैरपि तथाकृते प्रत्यानायितः **शूद्रकः** क्षितीन्द्रेण । तेनापि स्वमुखेन विज्ञातः कृता—महाराज ! दीयतामवधियेन विचिनोमि प्रतिदिशं देवीं तदप- 20 हारिणं च³ । राज्ञा दिनदशकमवधिर्दत्तः । **शूद्रक**गृहे च सारमेयद्वयमासीत्सहचारि । नृपतिरवददेतद्ब्रह्मण्युगलं प्रति- 20 भूषामयस्सत्पार्थे शुद्ध, स्वयं पुनर्भवान् देव्युदन्तोपलब्धये हिण्डतां महीमण्डलम् । सोऽप्यादेशः प्रमाणमित्युदीर्घवीर्यवान् प्रतस्थे । भूचक्रशक्तस्तौलेयकद्वन्द्वं शृङ्खलाबद्धं स्वशय्यापादयोरवध्नात् । **शूद्रकस्तु** परितः पर्येथ्यमानोऽपि यावत्प्रस्तु- 20 तार्थस्य वार्तामात्रमपि कापि नोपलेभे, तावदचिन्तयद्—अहो ! ममेदमपयशः प्रादुरभूयदयं स्वामिद्रोही मध्ये भूत्वा देवी- 20 मुपाजीहरदिति । न च कापि शुद्धिर्लब्धा तस्यास्तस्मान्मरणमेव मम शरणमिति विमृश्य दारुभिश्चितामरचयत् । ज्वलनं 25 चाज्वालययावन्मध्ये प्राविशचात्वाभ्यां शुनकाभ्यां देवताधिष्ठिताभ्यां ज्ञातं यदस्मदधिपतिर्निर्धनं धनायत्नसीति । ततो देवतशक्त्या शृङ्खलानि भंक्त्वा निर्विलम्बं गतौ तौ तत्र यत्रासीच्छूद्रकरचिता चिता । दशनैः केशानाकृप्य **शूद्रकं** बहि- 25 र्निष्कासयामासतुः । तेनाप्यकस्मात्तौ विलोक्य विस्मितमनसा निजगदे—रे पापीयासौ ! किमेतत्कृतं भवञ्चामशुभवद्- 25 भ्याम् । राज्ञो मनसि विश्वासनिरासो भविष्यति, यस्प्रतिसुवावपि तेनात्मना सह नीताविति । भषणाभ्यां बभौषे—धीरो भव, अस्मद्दर्शितां दिशमनुसर, सरभसं का चिता तवेत्यभिधाय पुरोभूय प्रस्थितौ तेन सार्द्धम् । क्रमात्प्राप्तौ **कोह्ला-** 30 **पुरम्** । तत्रस्थं **महालक्ष्मी**देव्या भवनं प्रविष्टौ । तत्र **शूद्रक**स्तां देवीमभ्यर्च्य कुशस्तारासीनस्त्रिरात्रमुपावसत् । तदनु प्रत्यक्षीभूय भगवती **महालक्ष्मी**स्तमवोचत्—वस ! किं मृगयसे ? । **शूद्रक**ेणोक्तम्—स्वामिनि ! **सातवाहन**मही- 30 पालमहिष्याः शुद्धिं वदः काले, केनेयमपहृता ? । श्रीदेव्योदितम्—सर्वान् यक्षराक्षसभूतादिदेवगणान् सम्मील्य तत्पृथ्वि- 30 महं निवेदयिष्यामि । परं तेषां कृते त्वया बन्धुपहारादिप्रगुणीकृत्य धार्यम् । यावच्च ते कणेह्य बल्याधुपुज्य मीता न भवेयुस्तावत्त्वया विघ्ना रक्षणीयाः । ततः **शूद्रक**स्तेषां देवतानां तर्पणार्थं कुण्डं विरचय्य होममारेभे । मिलिताः

सकलदैवतगणाः, खां खां सुक्मिभियुत्सेन जगृहे । तावत्तद्धोमधूमः प्रसृमरः प्राप तत्स्थानं यत्र **मायासुरोऽभूत्** । तेनापि परिशाततलक्ष्यादिष्टशूद्रकहोमस्वरूपेण प्रेषितः स्वभाता **कोह्लासुर**नामा होमप्रलूहकरणाय । समागतश्च विधत्ति **कोह्लासुरः** स्वसेनया समम् । दृष्टश्च दैवतगणैश्चक्रितं च तैः । ततो भयणौ दिव्यशक्त्या युयुधाते दैत्यैः सह । क्रमान्मारितौ च तौ दैत्यैः । तत **शूद्रकः** स्वयं योद्धुं प्रावृत्तः । क्रमेण दण्डव्यतिरिक्तप्रहरणान्तराभावाहण्डेनैव बहून्निधनं नीतवानसुरान् । ततो दक्षिणबाहुं दैत्यास्तस्य^१ चिच्छिदुः । पुनर्वामदोष्णैव दण्डयुद्धमकरोत् । तस्मिन्नापि चिञ्जे दक्षिणां-5 ह्निणोपात्तदण्डो योद्धुं लभः । तत्रापि दैत्यैर्लने वामपदात्तयष्टिरयुध्यत तमपि क्रमादच्छिदन्नसुराः । ततो दन्तैर्दण्डभादाय युयुधे । ततस्तैर्मस्तकमच्छेदि । अथाकण्ठवृषा देवगणास्तं **शूद्रकं** भूमिपतितशिरस्कं दृष्ट्वा—अहो ! अस्मद्वृत्तिदातुर्वरा-कस्यास्य किं जातमिति परितप्य योद्धुं प्रवृत्ताः **कोह्लासुर**ममारयन् । ततः **श्रीदेव्या** अमृतानामिषिच्य पुनुरनुसंहिताश्वके **शूद्रकः**, मयुज्जीवितश्च । सारमेयावपि पुनर्जीवितौ । देवी च प्रसन्ना सती तस्मै खड्गरत्नं प्रददौ^२ । अनेन स्वमज्ज्यो भविष्यसीति च वरं व्यतरत् । ततो महालक्ष्म्यादिदैवतगणैः सह **सातवाहन**देव्याः शुद्ध्यर्थं समग्रमपि 10 भुवनं परिभ्राज्य प्राप्तः **शूद्रको** महार्णवम् । तत्र चैकं वटतरुमुच्चैस्तरं निरीक्ष्य विश्रामार्थमारुरोह । यावत्प्रश्रयति तच्छाखायां लम्बमानमधःशिरसं काष्ठकीलिकाप्रवेशितोर्ध्वपादं पुरुषमेकम् । स च प्रसारितजिह्वोऽन्तर्जलं विचरतो जलचरादीन् भक्षयन् वीक्षितस्तैः । पृष्टश्च **शूद्रकेण**—कस्त्वम् ? , किमर्थं चेत्थं लम्बितोऽसि ? । तेनोक्तम्—अहं **मायासुर**स्य कनिष्ठो भ्राता स च मदनुमदिष्ट्युर्मदप्रजः । **प्रतिष्ठानाधिपतेः सातवाहन**स्य महिषीं रिरंसुर-पाहर्त्सीतामिव **दशवदनः** । सा च पतिव्रता तत्रेच्छति । तदनु मया प्रोक्तोऽप्रजन्मा—न युज्यते परदारा-15 पहरणं तव ।

विक्रमाक्रान्तविश्वोऽपि परस्त्रीपु रिरंसया । कृत्वा कुलक्षयं प्राप नरकं **दशकन्धरः** ॥ १ ॥

इत्यादि वामिषिद्धः कुद्धो मखं **मायासुरोऽस्यां** वटशाखायां टङ्कित्वा मामिथं व्यदम्बयत् । अहं च प्रसारित-रसनः समुद्रान्तः सञ्चरन्तो जलचरादीनभ्यवहरन् प्राणयात्रां करोमि । इति श्रुत्वा **शूद्रकोऽप्यभाणीत्**—अहं तस्यैव महीभृतो भुव्यः **शूद्रक**नामा । तामेव देवीमन्वेष्टुमागतोऽसि । तेनोक्तम्—एवं चेत्तर्हि मां मोचयत, यथाहं सह भूत्वा 20 तं दर्शयामि, तां च देवीम् । तेन स्वस्थानं परितो जातुपं दुर्गं कारितमस्ति । तच्च निरन्तरं प्रज्वलदेवास्ति ततस्तदुल्लंघ्य, मध्ये प्रविश्य, तं निपात्य, देवी प्रत्याहर्त्तव्या—इत्याकर्ण्य **शूद्रक**स्तेन कृपाणेन तत्काष्ठबन्धनानि चिच्छत्वा तं पुरोधाय, दैवतगणपरिवृतः प्रस्थाय, प्राकारमुल्लंघ्य, तत्स्थानान्तः प्राविशत् । दैवतगणांश्चावलोक्य **मायासुरः** स्वसेन्यं युद्धाय प्रजिघाय । तस्मिन्पञ्चतामश्चिते स्वयं योद्धुमुपतसे । ततः क्रमेण **शूद्रक**स्तेनासिना तमवधीत् । ततो घण्टावलम्बिविमान-मारोप्य देवीं दैवतगणैः सत्रा प्रस्थितः **प्रतिष्ठानं** प्रति । 25

इत्थं दशमं दिनमवधीकृतमागतमवगत्य जगत्पधिपतिर्ध्यातवान्—अहो ! न मम महादेवी, न च **शूद्रक**वीरो, नापि च तौ रसनालिहौ । सर्वं मयैव कुबुद्धिना विनाशितमिति शोचयन् सपरिच्छद एव प्राणत्यागं चिकीर्षुः पुराङ्गहि-श्रितामरचयच्चन्दनादिदारुभिः । यावत्क्षणादाशुशुर्क्षाणि क्षेप्यति परिजनश्चितौ तावद्द्वर्द्धापक एको देवगणमध्यात्समाया-सीद्व्यजिज्ञपच्च सप्रश्रयम्—देव ! दिष्ट्या वर्द्धसे महादेव्यागमनेन । तन्निशम्य श्रवणरम्यं नरेश्वरः स्फुरदानन्दकन्दलित-हृदय ऊर्ध्वमवलोक्यन्नाल्लोके नमसि दैवतगणं **शूद्रकं** च । अयमपि विमानावदतीर्थं राज्ञः पदोऽपतत् ; महादेवी च । 30 अभिननन्द सानन्दं मेदिनीन्द्रः **शूद्रकम्**, राज्यार्थं च तस्मै प्रादित । सोत्सवमन्तर्नगरं प्रविश्य श्रुतशूद्रकचारुचरितः समं महिष्या राज्यश्रियमुपवृमुजे महासुजः ।

इत्थंकारं नानाविधानान्यवदानानि **हालक्षितिपालस्य**, कियन्ति नाम व्यावर्णयितुं पार्थते । स्थापिता चानेन **गोदावरी**रिरीरिरी महालक्ष्मीः । प्रासादे अन्यान्यपि यथाहं दैवतानि निवेशितानि तत्तस्थानेषु । राज्यं प्राज्यं चिरं

मुञ्जाने जगतीजानावन्यदा कश्चिद्धारुभारहारकः कस्यचिद्गणिजस्य वीथौ प्रत्यहं चारुणि दारुण्याहृत्य विक्रीणीते स्म । दिनान्तरे च तस्मिन्ननुपेयुषि वणिजा तद्गणिनी पृष्टा—किमर्थं भवद्भ्राताऽद्य नागतो मद्गीथ्याम् ? । तथा बभाणे—श्रेष्ठि-श्रेष्ठ । मत्सौदर्यः स्वर्गिणु सम्प्रति प्रतिवसति । वणिगभाणत्कथमिव ? । साऽवदत्—कङ्कणबन्धादारभ्य विवाहप्रकरणे दिनचतुष्टयं नरः स्वर्गिणिव वसन्तमात्मानं मन्यते । तत्तदुत्सवालोकरनकुतूहलात् । तच्चाकर्ण्य राजाप्यचिन्तयत्—अहो ! 5 अहं किं न स्वर्गिणु वसामि चतुर्षु दिनेष्वनवरतं विवाहोत्सवमय एव स्थाप्यामीति विचार्य चातुर्वर्ण्यं यां यां कन्यां युवतिं वा रूपशालिनीं पश्यति शृणोति स्म वा, तां तां सोत्सवं पर्यगैषीत् । एवं च भूयस्यनेहसि गच्छति लोकैश्चिन्तितम्—अहो ! कथं भाव्यमनपस्यैरेव सर्ववर्णैः ख्येयम् । सर्वकन्यास्तावद्राजैव विबोधा । योषिदभावे च कुतः सन्ततिरिति । एवं विष-ण्णेषु लोकेषु विवाह्वाटिकानामनि ग्रामे वास्तव्य एको द्विजः पीठजादेवीमाराप्य व्यजिज्ञपद्—भगवति ! कथं विवाहकर्मसदपत्यानां भावीति ? । देव्योक्तम्—भो वाडव ! त्वद्भवनेऽहमात्मानं कन्यारूपं कृत्वावतरिष्यामि । यदा मां 10 राजा प्रार्थयते तदाहं तस्मै देया; शेषमहं भलिष्ये । तथैव राजा तां रूपवतीं श्रुत्वा विप्रमयाचत । सोऽपि जगाद—दत्ता मया, परं महाराज ! तत्रागत्य मत्कन्योद्बोद्धव्या । प्रतिपन्नं राज्ञा । गणकदत्ते लभे क्रमाद्विवाहाय प्रचलितः । प्राप्तश्च तं ग्रामं श्वसुरकुलं च नृपतिः । देशाचारानुरोधोद्भवयोरन्तराले जवनिका दत्ता । अञ्जलियुग्मधरीलजैर्भृतो लम्बवेलायां तिरस्करिणीमपनीय यावदन्योऽन्यस्य शिरसि लाजान् विकिरितुं प्रवृत्तौ । तदनु किल हस्तलेपो भविष्यतीति तावद्राजा तां रौद्ररूपां राक्षसीमिवैक्षिष्ट । ते च लाजाः कठिनपाषाणकर्करूपा राज्ञः शिरसि लगितुं लम्बाः । क्षितिपति- 15 रपि किमपि वैकृतमिदमिति विभावयन् पलायितस्तावत्सा पृष्ठलम्बाऽश्मशकलानि वर्षन्ती प्राप्ता । ततो नरपतिर्नागहृदं प्राविशन्नजन्मभूमिम् । तत्रैव च निधनमानश इति । अद्यापि सा पीठजादेवी प्रतोल्या बहिरास्ते निजप्रासादस्था । शूद्रकोऽपि क्रमेण कालिकादेव्याऽजारूपं विकृत्य वापीं प्रविष्टया करुणरसितेन विप्रलम्भ्य तन्निष्कासनार्थं प्रविशन् । पतितस्य तस्य कृपाणस्य कूपद्वारे तीर्थकपतनाच्छिन्नाङ्गः पञ्चतामानञ्च । महालक्ष्म्या हि वरं चितरणवसरेऽस्मादेव कौक्षेय-काचव दिष्टान्तावासिर्भवित्रीत्यादिष्टमासीत् । ततः शक्तिकुमारो राज्येऽभिषिक्तः सातवाहनायनिः । तदनन्तरमद्यापि 20 राजा न कश्चित्प्रतिष्ठाने प्रविशति वीरक्षेत्रे इति ।

अत्र च यदसम्भाव्यं कचिदूचे तत्र परसमय एव । मन्तव्यो हेतुर्यत्रासंगतवाग्जनो जैनः ॥

इति श्रीप्रतिष्ठानकल्पः, प्रसङ्गतः सातवाहनचरित्रलेशश्च विरचितः श्रीजिनप्रभसूरिभिः ।

चक्रे प्रतिष्ठानकल्पः श्रीजिनप्रभसूरिभिः । सातवाहनभूपस्य कथालेशश्च प्रसङ्गतः ॥

॥ अं० १६६, अ० ९ ॥

३५. चम्पापुरीकल्पः ।

कृतदुर्नयभङ्गानामङ्गानां^१ जनपदस्य भूषायाः । चम्पापुर्याः कल्पं जल्पामस्तीर्थपुर्यायाः^२ ॥ १ ॥

अस्यां द्वादशमजिनेन्द्रस्य^३ श्रीवासुपूज्यस्य त्रिभुवनजनपूज्यानि गर्भावतार^४-जन्म-प्रव्रज्या-केवलज्ञान-निर्वीणो-पगमलक्षणानि पञ्चकल्याणकानि जज्ञिरे ॥ १ ॥

अस्यामेव श्रीवासुपूज्यजिनेन्द्रपुत्रमघवनृपतिपुत्रीलक्ष्मीकुक्षिजाता रोहिणी नाम कन्याऽष्टानां पुत्रा-^५ णासुपरि जज्ञे । सा च स्वयंवरेऽशोकराजन्यकण्ठे वरमालां निक्षिप्य तं परिणीय पट्टराज्ञी जाता । क्रमेणाष्टौ पुत्रांश्च-तस्रश्च^६ पुत्रीरजीजनत् । अन्यदा श्रीवासुपूज्यशिष्ययो रूष्यकुम्भ-स्वर्णकुम्भयोर्मुखाददृष्टदुःखत्वे हेतुं प्राग्ज-मचूर्णं रोहिणीतपः श्रुत्वा सोद्यापनविधिं^७ प्राचीकटन्^८ मुक्तिं च सपरिच्छदाऽगच्छत् ॥ २ ॥

अस्यां करकण्डु^९ नामधेयो भूमण्डलाखण्डलः पुरासीद्यः कादम्बर्यामटव्यां कलिगिरेरुपत्यकावर्तिनि कुण्ड-नाम्नि सरोवरे श्रीपार्श्वनाथं^{१०} लभ्यस्वावस्थायां^{११} विहरन्तं हस्तिव्यन्तराभवात्कलिकुण्डतीर्थतया प्रतिष्ठापितवान् ॥ ३ ॥ 10

अस्यां पुनः^{१०} सुभद्रा महासती पापाणमयविकटकपाटसम्पुटपिहितास्तिष्ठः प्रतोलीः^{११} शीलमाहात्म्यादामसूत्र-तन्तुवेष्टितेन तितउना कूपाज्जलमाकृष्य तेनाभिषिच्य सप्रभावनसुदधाटत् । एकां तु तुरीयां प्रतोलीमन्याऽपि या किल मत्सदृशा सुचरित्रा भवति तथेयमुद्घाटनीथेति भणित्वा राजादिजनसमक्षं तथैव पिहितामेवास्थापयत् । सा च तद्दिना-दारभ्य चिरकालं तथैव दृष्टा जनतया । क्रमेण विक्रमादित्यवर्षेषु षट्षधिकत्रयोदशशतेष्वतिक्रान्तेषु लक्षणावतीहृस्मीरश्रीसुरत्राणसमसदीनः^{१२} शङ्करपुरदुर्गोपयोगिपापाणग्रहणार्थं तां प्रतोलीं पातयित्वा कपाट-^{१३} 15 सम्पुटमग्रहीत् ॥ ४ ॥

अस्यां दधिवाहननृपतिर्महिष्या पद्मावत्या सह तदौहृदपूरणार्थमनेकपारूढः सञ्चरन् स्मृतारण्यानीविहारेण करिणा तां प्रतिव्रजताऽपवाहितः स्वयं तरुशालामालम्ब्य स्थितः । करिणि पुरः सञ्चरिते व्यावृत्त्येवामेव स्वपुरीमाग-मत् । देवी चासामर्थ्यात्तदारूढेवारण्यानीमगात् । तदवतीर्णा क्रमेण सतुं सुपुत्रे । स च करकण्डुनाम क्षितिपतिरजनि । कलिङ्गेषु पित्रा सार्थं युध्यमानः प्रतिषिद्धः^{१३} स्वजनन्या^{१४} आर्यथा । क्रमेण महावृषभस्य यौवन-वाङ्मकदशादर्शना-^{१५} 20 जातः प्रत्येकबुद्धः सिद्धिं चाससाद ॥ ५ ॥

अस्यां चन्दनबाला दधिवाहननृपतिनन्दना जन्म^{१६} उपलेभे । या किल भगवतः श्रीमहावीरस्य कौशाभ्यां^{१७} सूर्यकोणस्थकुलमाषैः पारणाकारणया पञ्चदिनोत्पन्नासावसाने द्रव्य-क्षेत्र-काल-भावाऽभिग्रहानपूरयत् ॥ ६ ॥
अस्यां पृष्ठचम्पया सह श्रीवीरस्त्रीणि वर्षारात्रसमवसरणानि चक्रे ॥ ७ ॥

अस्या एव परिसरे श्रीश्रेणिकसुनुरशोकचन्द्रो^{१८} नरेन्द्रः कृणिकापारस्यः श्रीराजगृहं जनकशोकाद्रि-^{१९} 25 हाय नवीनां चम्पामचीकरच्चारुचम्पकरोचिष्युं राजधानीम् ॥ ८ ॥

अस्यामेव पाण्डुकुलमण्डनो दानशौण्डेपु दृष्टान्तः श्रीकर्णनृपतिरशाद्राज्यश्रियम् । दृश्यन्ते चाद्यापि तानि तानि तदवदातस्थानानि शृङ्गारचतुरिका^{१७} दीनि पुर्यामस्याम् ॥ ९ ॥

अस्यां सम्यग्दृशां निदर्शनं सुदर्शनश्रेष्ठी दधिवाहनभूपस्य राज्याऽभयास्त्यया सम्भोगार्थमुपसर्धमाणः

1 D 'मङ्गान' । 2 P विहाय सर्वत्र 'तीर्थपुर्यायाः' । 3 Pa श्रीमे(दे')ववापु । 4 B C गर्भावतार । 5 D 'चतस्रः' । 6 C D 'विधि' । 7 B D P प्राचीकटान् । 8 P करकुण्ड । 9 P 'लभ्यस्वावस्थां समधिगत्य विहरन्तं । 10 P विना नास्त्यन्यत्र 'पुनः' । 11 P शीलकरचन्द्रशीलमाहा । 12 B शङ्करदुर्गप । 13 B P D प्रतिषिध्य । 14 B C D आर्यथा जनया । 15 C जन्म लेभे । 16 P श्रेणिकसुनुरशोकचन्द्रापारनामधेयः । 17 B चतुरगाका ; P D चतुरका ।

क्षितिपतिवचसा वधार्थं नीतः स्वकीयनिष्कम्पशीलसम्पत्प्रभावाकृष्टशासनदेवतासन्निय्यात् ^१शूलं ^२हैमसिंहासनतामनै-
षीत् ; तरवारिं च निशितं सुरभिसुमनोदाम भूय मनोदामनयत् ॥ १० ॥

अस्यां च **कामदेवः** श्रेष्ठी श्रीवीरस्योपासकाम्रणीरष्टादशकनककोटिस्वामी गोदशसहस्रयुतपद्मकुलाधिपति^३-
भद्रापतिरभवत् । यः पौषधागारस्थितो मिथ्यादृग्देवेन पिशाचगजभुजगरूपैरुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् । श्लाघितश्च
५ भगवताऽन्तःसमवसरणम् ॥ ११ ॥

अस्यां विहरन् श्रीशय्यम्भवसूरिश्चतुर्दशपूर्वधरः स्वतनयं **मनकाभिधानं राजगृहा**दागतं प्रत्राज्य तस्यायुः
षण्मासावशेषं श्रुतज्ञानोपयोगेनाकलय्य तदध्ययनार्थं **दशचैकालिकं** पूर्वगतास्त्रिव्यूढवान् । ^४तत्रात्मप्रवादात् षड्जीव-
निकां, कर्मप्रवादात् पिण्डैषणां, सत्यप्रवादाद्वाक्यशुद्धिं, अवशिष्टाध्ययनानि प्रत्याख्यानपूर्वतृतीयवस्तु^५ इति ॥ १२ ॥

अस्यां वास्तव्यः **कुमारनन्दी** सुवर्णकारः स्वविभववैभवाभिभूतधनदमदो^६ऽकृशकृशानुप्रवेशात्पञ्चशैलाधिपत्य-
१० मधिगत्य प्राग्भवसुहृद्च्युतविबुधबोधितश्चारुगोशीर्षचन्दनमयीं जीवन्तस्वामिनीं सालङ्कारां देवाधिदेवश्री**महावीर**प्रतिमां
निर्ममे ॥ १३ ॥

अस्यां **पूर्णभद्रे**^७ चैत्ये श्रीवीरो व्याकरोद्-योऽष्टापदमारोहति स तद्भव एव सिञ्चतीति ॥ १४ ॥

अस्यां **पालित**नामा श्रीवीरोपासको वणिक् । तस्य पुत्रः समुद्रयात्रायां समुद्रे प्रसृत इति **समुद्रपालो**
वध्यं नीयमानं वीक्ष्य प्रतिबुद्धः ^८सिद्धिं च प्रापत् ॥ १५ ॥

१५ अस्यां **सुनन्दः**^९ श्राद्धः^{१०} साधूनां मलदौर्गन्ध्यं^{१०} निन्दित्वा मृतः **कौशाम्ब्या**मिभ्यसुतोऽभूद्भूतं चाग्रहीत् ।
उदीर्णदुर्गन्धः कायोत्सर्गेण देवतामाकृष्य स्वाङ्गे सौगन्ध्यमकार्षीत् ॥ १६ ॥

अस्यां **कौशिकार्य**शिष्याऽङ्गर्षि-**रुद्रका**^{११}भ्याख्यानसंविधानकं सुजातप्रियंवादिसंविधानकानि च जज्ञिरे ॥ १७ ॥
इत्यादि नानाविधसंविधानकरत्नप्रकटनाना^{१२}वृत्तिविधानमियं पुरी । अस्याश्च प्राकारभित्तिं प्रियसखीव प्रतिक्षणमा-
लिङ्गति सर्वाङ्गं^{१३} पावनघनरसपूरितान्तरा सरिद्वरा प्रसृत्वरवीचिसुजाभिः ॥ १८ ॥

२० उच्चमतनरनारीमुक्तामणिधोरणिप्रसवशुक्तिः । नगरी विविधाद्भुतवस्तुशालिनी मालिनी जयति ॥ १ ॥
जन्मभूर्वासुपूज्यस्य तद्भवत्याः स्तूयते बुधैः । **चम्पायाः** कल्पमित्याहुः श्रीजिनप्रभसूरयः^{१४} ॥ २ ॥

॥ इति श्रीचम्पापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४७ ॥

1 B Pa शूलं । 2 P हिरण्यम् । 3 C गोकुलपतिः । 4 B तरवाम् । 5 C D वस्तु इति । 6 B घनदमानो ।
7 P पूर्णभद्रैः । 8 P सिद्धिं चाससाद् हतविषादाम् । 9 P श्रावकः । 10 B C Pa मलदुर्गन्धं । 11 Pa °रुद्रका-
न्याख्यानं; C °रुद्रकाख्यानम् । 12 P °प्रकटमानम् । 13 P विहाय नास्ति 'सर्वाङ्गं' । 14 Pa सूरिभिः ।

३६. पाटलिपुत्रनगरकल्पः ।

आनम्य श्रीनेमिनमनेकपुरंरजनिपवित्रस्य । श्रीपाटलिपुत्राढ्यनगरस्य प्रस्तुमः कल्पम्* ॥ १ ॥

पूर्वं किल श्रीश्रेणिकमहाराजेऽस्तंगते तदात्मजः कूणिकः पितृशोकाच्चम्पापुरीं न्यवीविशत् । तस्मिंश्चाले-
ख्यशेषतां प्रयाते तत्सूनुर्दद्यादिनामधेयश्चम्पायां क्षोणिजानिरजनिष्ठ । सोऽपि स्वपितृस्तानि तानि सभाक्रीडाशयना-
सनादिस्थानानि^१ पश्यन्नस्तोकं शोकमुदवहत् । ततोऽमात्यानुमत्या^२ नूतनं नगरं निवेशयितुं नैमित्तिकवरान् स्थानगवेषणा-^३
यादिक्षत् । तेऽपि सर्वत्र तांस्तान् प्रदेशान् पश्यन्तो गङ्गातटं ययुः । तत्र कुसुमपाटलं^४ पाटलितरुं प्रेक्ष्य तच्छोभाच-
मत्कृतास्तच्छाखायां निषण्णं चाषं व्याचवदनं स्वयं निपतत्कीटकपेटकमालोक्य चेतस्यचिन्तयन्-अहो ! यथाऽस्य
चाषपक्षिणो मुखे स्वयमेव्य कीटाः पतन्तः सन्ति तथात्र स्थाने नगरे निवेशितोऽस्य राज्ञः स्वयं श्रियः समेष्यन्ति ।
तच्च ते राज्ञे व्यजिज्ञपन् । सोऽप्यतीव प्रमुदितः । तत्रैको जरत्रैमित्तिको व्याहरद्-देव ! पाटलतरुरयं न सामान्यः ।
पुरा हि ज्ञानिना कथितम्-

10

पाटलाद्दुः पवित्रोऽयं महासुनिकरोटिभूः । एकावतारोऽस्य मूलजीवश्चेति विशेषतः ॥ २ ॥

राज्ञोक्तम्-कृतमः स महासुनिः ? । तदनु जगाद नैमित्तिकः-श्रूयतां देव ! उत्तरमधुरायां वास्तव्यो देव-
दत्ताख्यो वणिक्पुत्रो दिग्गयात्रार्थं दक्षिणमधुरामगमत् । तत्र तस्य जयसिंहनाम्ना वणिक्पुत्रेण सह सौहृदम-
भवत् । अन्यदा तद्गृहे सुज्जानोऽन्निकानाम्नीं तज्जामिं स्थाले भोजनं^५ परिवेष्य वातव्यजनं कुर्वन्तीं रम्यरूपामालोक्य
तस्यामनुरक्तो द्वितीयेऽहिं^६ चरकान् प्रेष्य जयसिंहं^७ तामयाचिष्ट । सोऽभ्यधाद्-अहं तस्मा एव ददे^८ स्वखसारं यो 15
मद्ब्रह्महारे न भवति । प्रत्यहं तां तं च यथा पश्यामि; यावदपत्यजन्म । तावद्यदि मद्गृहे स्थाता^९ तदा तस्य जामिं
दास्यामीति । देवदत्तोऽप्योमित्युक्त्वा शुभेऽहिं तां पर्यणेषत् । तथा सह भोगान् भुञ्जतस्तस्यान्यदा पितृभ्यां लेखः
त्रैषिं^{१०} । तं वाचयतस्तस्य नेत्रे वर्षितुमश्रूणि^{११} प्रवृत्ते । ततस्तथा हेतुं पृष्टोऽपि यावन्नागव्रीत् तावत्तयाऽऽदाय लेखः स्वयं
वाचितः । तत्र चेदं^{१२} लिखितमासीद् गुरुभ्याम्-यद्ब्रह्म ! आवां वृद्धौ निकटनिधनौ; यदि च नौ जीवन्तौ दिदृक्षसे तदा
द्वागगान्तव्यमिति । तदनु सा पतिमाश्रास्य स्वभ्रातरं हठादप्यऽन्वजिज्ञपत् । भर्त्रा सह प्रतस्ये चोत्तरमधुरां प्रति सगर्भा । 20
क्रमान्गार्गे^{१३} सा^{१४} मूनुमसूत । नामास्य पितरौ करिष्यत इति देवदत्तोक्ते परिजनस्तमर्भकमन्निकापुत्र इत्युल्लापितवान् ।
क्रमेण देवदत्तोऽपि स्वपुरीं प्राप^{१५} । पितरौ प्रणम्य च शिशुं तयोरार्पयत् । सन्धीरणेत्याख्यां तौ^{१६} नसुः पुनश्चक्राते,
तथाप्यन्निकापुत्र इत्येव पप्रथेऽसौ । वर्द्धमानश्च प्राप्ततारुण्योऽपि भोगांस्तृणवद्विषय जयसिंहाचार्यपार्श्वे दीक्षामग्रहीत्^{१७} ।
गीतार्थीभूतः प्रापदाचार्यकम् । अन्यदा विहरन् सगच्छो बार्द्धके पुष्पभद्रपुरं गङ्गातटस्थं प्राप्तः । तत्र पुष्पकेतुर्वृषस्तदेवी
पुष्पवती^{१८} तयोर्षुमजो पुष्पचूलः पुष्पचूला चेति पुत्रः पुत्री चाभूताम् । तौ च सह वर्द्धमानौ क्रीडन्तौ च परस्परं 25
प्रीतिमन्तौ जातौ । राजा दध्वौ-यद्येतौ दारको विद्युज्येते तदा नूनं न^{१९} जीवतः; अहमप्यनयोर्विहं सोढुमनीशस्तस्मा-
दनयोरेव विवाहं करोमीति ध्यात्वा मन्त्रिमित्रं^{२०} पौरांश्छलेनापृच्छद्-भो ! यद्ब्रह्मन्तःपुरे उत्पद्यते तस्य कः प्रभुः ? ।
तैर्विज्ञप्तम्-देव ! अन्तःपुरोत्पन्नस्य किं वाच्यम्, यदेशमध्ये^{२१}ऽप्युत्पद्यते रवं तद्राजा यथेच्छं विनियुंके । कोऽत्र^{२२} बाधः ? ।
तच्छ्रुत्वा स्वामिप्रायं निवेद्य देव्यां वारयन्त्यामिपि तयोरेव सम्बन्धमघटयन्नृपः । द्वौ दम्पती भोगान् सुकृः सा । राज्ञी तु
पत्यपमाने^{२३} वैराग्याद्गतमादाय स्वर्गं देवोऽभूत् । अन्यदा पुष्पकेतौ कथारोषे पुष्पचूलो राजाऽभूत्^{२४} । स च देवः प्रयुक्ता- 30
वधितस्तयोरकृत्यं ज्ञात्वा स्वप्ने पुष्पचूलायां नरकानदर्शयत्तद्दुःस्थानि च । सा च प्रबुद्धा मीता च पत्युः सर्वमावेदयत् । सोऽपि

* C आदर्शे इदं पद्यं नास्ति । 1 B 'सनादीनि । 2 B P अमाला । 3 P कुसुमपाटलि । 4 P भोज्यं । 5 P D
वरकान् । 6 A C 'ख' नास्ति । 7 B D Pa 'तदा' नास्ति । 8 P प्रेषितः । 9 P 'तं' नास्ति । 10 B D 'अश्रु ।
11 P लेखितं । 12 B 'सा' नास्ति । 13 P भुतं । 14 B C प्राप्य । 15 B पुणं । 16 P कथीचक्रे । 17 B नास्ति
'न' । 18 B मन्त्रिमित्रं; P मन्त्रिमन्त्रं । 19 Pab मध्येषु । 20 P बाध्यः । 21 B D 'पमानं । 22 P जहे ।

- शान्तिकमचीकरत् । स च देवः प्रतिनिशं¹ नरकांस्तस्या अदर्शयत् । राजा तु सर्वोस्तीर्थिकानाह्वय पप्रच्छ—कीदृशा नरकाः स्युरिति । कैश्चिद्भवासः, कैश्चन गुप्तिवासः, कैरपि दारिद्र्यम्, अपरैः पारतन्त्र्यमिति तैरनर्का² आचक्षिरे । राज्ञी तु³ मुखं मोटयित्वा तान् विसंवादिवचसो व्यक्षाक्षीत् । अथ नृपोऽन्निकापुत्राचार्यमाकार्यं तदेवाप्राक्षीत् । तेन तु यादृशान् देव्यदर्शयत्तादृशा एवोक्ता नरकाः । राज्ञी प्रोचे—भगवन् ! भवद्विरपि किं स्वमो दृष्टः ? । कथमन्यथेत्थं 5 विव्थ ? । सूरिवदद्—भद्रे ! जिनागमात्सर्वमवगम्यते । पुष्पचूलाऽवोचत्—भगवन् ! केन कर्मणा ते प्राप्यन्ते । गुरु-गुणाद्—भद्रे ! महारम्भपरिग्रहे⁴ गुरुपत्यनीकतया पञ्चेन्द्रियवधान्मांसाहाराच्च तेप्वङ्गिनः पतन्ति । क्रमेण स सुरस्तस्यै स्वर्गानदर्शयत् स्वप्ने । राज्ञा तथैव पावण्डिनः प्रष्टास्तानपि व्यभिचारिवाचो विरुज्य भूपस्तमेवाचार्यं स्वर्गस्वरूपमप्राक्षीत् । तेनापि यथावत्त्रोदिते स्वर्गासिकारणमष्टच्छद्राज्ञी । ततः सम्यक्त्वमूलौ गृह्यतिथिर्मावादिशनमुनीशः । प्रतिबुद्धा च सा लघुकर्मा । नृपमनुज्ञापयति स्म प्रत्रज्यायै । सोऽप्यूचे—यदि मद्गृह एव 'भिक्षामादत्से तदा प्रत्रज । तयोरीकृते नृप- 10 वचसि, सा सोत्सवमभूत्स्थाचार्यस्य शिष्या गीतार्था च । अन्यदा भाविदुर्भिक्षं श्रुतोपयोगात् ज्ञात्वा सूरिगेच्छं देशान्तरे प्रैषीत् । स्वयं तु परिक्षीणजङ्घावल्लस्तत्रैवास्थात्; भक्तपानं च पुष्पचूलाऽन्तःपुरादानीय गुरवेऽदात् । क्रमात्तस्या गुरुशुश्रूषाभावनाप्रकर्षीत् क्षपकश्रेण्यारोहात्केवलज्ञानमुत्पेदे । तथापि गुरुवैयावृत्याच्च निवृत्ता । यावद्धि गुरुणा न ज्ञातं⁵ यदयं केवलीति तावत् पूर्वपयुक्तं विनयं केवल्यपि नात्येति । सापि यद्यद्गुरोरुचितं रुचितं च तत्तदन्नादि सम्पादित-वती । अन्यदा वर्षत्वन्दे सा पिण्डमाहरद् । गुरुभिरभिहितम्—वत्से ! श्रुतज्ञासि, किमिति वृष्टौ त्वयाऽऽनीतः पिण्डः ? 15 इति । साऽभाणीद्—भगवन् ! यत्राध्वनि अप्कायोऽच्चित एवासीचैनैवायासिपमहम्; कुतः प्रायश्चित्तापत्तिः ? । गुरुराह—छद्मस्यः कथमेतद्वेद ? । तयोचे केवलं ममास्ति । ततो मिथ्या मे दुष्कृतम्; केवल्यथासाति इति बुवन्नष्टच्छां गच्छाधिपः—किमहं सेत्स्यामि न वेति ? । केवल्यूचे मा ऋड्ममृतिम्; गङ्गामुत्तरतां वो भविष्यति केवलम् । ततो गङ्गासु-त्तरीतुं लोकैः सह नावमारोहत्सूरिः । यत्र यत्र स न्यपीदत्तत्र तत्र नौर्मैक्नुमारोभे । तदनु मध्यदेशासीने मुनीने सर्वापि नौर्मैक्नु लमा । ततो लोकैः सूरिजैले क्षिप्तः । दुर्भेगीकरणविराद्धया प्राग्भवपत्न्या व्यन्तरीभृतयाऽन्तर्जलं शूले निहितः । 20 शूलप्रोतोऽप्यमयं⁶ प्कायजीविविराधनामेवा⁷ शोचयन्नाऽऽत्मपीडाम् । क्षपकश्रेण्यारूढोऽन्तर्कलेवलीभूय सिद्धः । आसन्नैः सुरैस्तस्य निर्वाणमहिमा चक्रे । अत एव ततीर्थं प्रयाग इति जगति पप्रथे । प्रकृष्टो यागः पूजा अत्रेति प्रयाग इत्य-न्वर्थः । शूलप्रोतत्वगतानुगतिकतया चाद्यापि परसमयिनः क्रकचं स्वाङ्गे दापयन्ति तत्र । वटश्च तत्र गणशस्त्रुरुक्कै-च्छिन्नोऽपि मुहुर्मुहुः प्ररोहति ।

- सूरैः करोटिर्यादोभिन्नोत्थमानाऽपि जलोर्मिभिर्नदीतीरं नीता । इतस्ततो लुलन्ती च शुक्तिवज्रदीतटे क्वापि गुप्त- 25 विषमे प्रदेशे विलभ्य तस्यौ । तस्य च करोटिकर्परस्यान्तः कदाचित्पाटलावीजं न्यपसत् । क्रमात् करोटिकर्परं भित्त्वा दक्षिणहानोः पाटलातरुद्धतो विशालश्चायमजनि । तदत्र पाटलिद्रोः प्रभावाचाप⁸निमित्ताच्च नगरं निवेश्यताम्, आशि-वाशब्दं च सूत्रं दीयताम् । ततो राज्ञाऽऽदिष्टा नैमित्तिकाः पाटल्यं पूर्वतः कृत्वा पश्चिमम्, तत उत्तराम्, ततः पुनः पूर्वाम्, ततो दक्षिणां शिवाशब्दाऽवधि गत्वा⁹ सूत्रमपातयन् । एवं चतुरस्रः पुरस्य सन्निवेशो बभूव । तत्राङ्किते प्रदेशे पुरमचीकरनृपः । तच्च पाटल्यं¹⁰ नाम्ना पाटलिपुत्रं पत्तनमारीत् । असमकुसुमबहुलतया च कुसुमपुरमित्यपि 30 रूढम् । तमध्ये श्रीनेमिचैत्यं राज्ञाऽकारि । तत्र पुरे गजाश्वरथशालाप्रासादासौधप्राकारगोपुरपण्यशालासत्राकारपौषधगार-रम्ये चिरं राज्यं जेनधर्मं चापालयद्दुदायिनरेन्द्रः ।

तस्मिन्नुपात्तपौषधेऽन्यद्रोदायिमारकेण स्वर्गातिथ्यं प्रापिते नापितगणिकासुतो नन्दः श्रीवीरमोक्षात्पृथिवत्सर्गम-तीतायां क्षितिपतिरजनि । तदन्वये सप्त नन्दा नृपा जाताः । नवमनन्दे राजनि परमार्हतकल्पकान्वयी शकटालो

1 P प्रतिदिशं । 2 B नारकाः । 3 P नास्ति 'तु' । 4 B दिक्षा । 5 P ज्ञानं । 6 B 'ऽप्यपकाय' । 7 B 'शिराधनाशोच' । 8 'इत्यन्वर्थः' नास्ति A B D आदर्शः । 9 P चापं । 10 A B C नास्ति 'सूत्र' । 11 A 'पाडली'; P 'पाटली' ।

मश्रयमूत् । तस्य पुत्रौ **स्थूलभद्र-श्रियकौ**; सप्त च पुत्र्यः—**यक्षा-यक्षदत्ता-भूता-भूतदत्ता-एणा-रेणा-वेणा**ख्याः क्रमादेकादिसप्तान्तवार^१श्रुतपाठिन्योऽजनिपत ।

तत्रैव पुरे **कोशा** वेद्या, तज्जामिरुप**कोशा** चाभूताम् ।

तत्रैव च **चाणिक्यः**^२ सचिवो **नन्दं** समुल्लमुन्मूल्य **मौर्यवंश्यं** श्री**चन्द्रगुप्तं** न्यवीविशद्विशंपतित्वे । तद्वंशे तु **बिन्दुसारोऽशोकश्रीः कुणाल**^३स्तल्लमूनुस्त्रिखण्ड**भरताधिपः** परमार्हतोऽनार्यदेशेष्वपि प्रवर्तितश्रमण-^४ 5 विहारः **सम्प्रति**महाराजश्चाभवत् ।

मूलदेवः सकलकलाकलापज्ञः, **अचल**सार्थवाहो महाधनी, **देवदत्ता** च गाणिक्यमाणिक्यं तत्रैव प्रागवसन् ।

उमास्वातिवाचकश्च **कौभीषणि**गोत्रः **पञ्चशतसंस्कृतप्रकरण**प्रसिद्धस्तत्रैव **तत्त्वार्थाधिगमं** समाप्यं व्यरचयत् । चतुरशीतिर्वादशालाश्च तत्रैव विदुषां परितोषाय पर्यगंसिपुः ।

तत्रैव चोतुङ्गतरङ्गोत्संगितगगनाङ्गणा परिवहति महानदी **गङ्गा** ।

10

तस्यैव चोत्तर^४दिशि विपुलं बालुकाखलं नातिदूरे, यत्रारुख **कल्की प्रातिपदाचार्य**प्रमुखसंघश्च सलिलङ्ग-वाञ्छिस्त्रीता ।

तत्रैव च भविष्यति **कल्कि**नृपतिर्धर्मदत्त-जितशत्रु-भेद्ययोषादयश्च तद्वंश्याः ।

तत्रैव च विद्यन्तेऽन्तर्निहित**नन्द**सत्कनवनवतिद्रव्यकोट्यः, पञ्च स्तूपाः, येषु धनधनायया श्री**लक्षणावती**सु-रत्राणस्तांस्तानुपाक्रमतोपक्रमांस्ते च तस्तेन्योपप्लवाथैवाकल्पन्त ।

15

तत्रैव विहृतवन्तः श्री**भद्रबाहु-महागिरि-सुहस्ति-वज्रस्वाम्या**दयो युगप्रवरागमाः । विहरिष्यन्ति च **प्रातिपदा**चार्यादयः ।

तत्रैव महाधनधनश्रेष्ठिनन्दना **रुक्मिणी** श्री**वज्रस्वामिनं** पतीयन्ती प्रतिबोध्य तेन भगवता निर्लोभचूडा-मणिना प्रवाञ्जिता ।

तत्रैव **सुदर्शन**श्रेष्ठिमहर्षि**रभयारा**ड्या व्यन्तरीभूतया भूयस्तरमुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् ।

20

तत्रैव **स्थूलभद्र**महासुनिः पडरसाहारपरः **कोशा**याश्चित्रशालायामुस्तादितमदन^५मदश्चकार वर्षारात्रचतुर्मा-सीम् । सिंहगुहावासिसुनिरपि तं स्पष्टिष्णुस्तत्रैव **कोशया** तदानीतरत्नकम्बलस्य चन्दनिकाप्रक्षेपेण प्रतिबोध्य पुनश्चा-रुतरां चरणश्रियमञ्जीकारितः ।

तत्रैव द्वादशाब्दे दुर्भिक्षे गच्छे देशान्तरं प्रतिप्रोपिते सति **सुस्थिताचार्य**शिश्यो क्षुल्लकावदशीकरणाञ्जनाक्-चक्षुषौ **चन्द्रगुप्त**नृपतिना सह बुभुजाते कियन्त्यपि दिनानि । तदनु गुरुप्रत्युपालम्भाद् **विष्णुगुप्त** एव तथोनिर्वाह-^{२५} 25 मकरोत् ।

तत्रैव च श्री**वज्रस्वामी** पौरस्त्रीजनमनःसंक्षोभरक्षणार्थं प्रथमदिने सामान्यमेव रूपं विकृत्य, द्वितीयेऽहिं चाहो ! नास्य भगवतो गुणानुरूपं रूपमिति देशनारसहृदहृदयजनमुखात् सँलापान् श्रुत्वाऽनेकलब्धिमान् सहजप्रतिरूपं रूपं विकुर्यं सौवर्णं सहस्रपत्रे निपद्य देशनां विधाय राजादिजनताममोदयत् ।

तस्यैव पुरस्य मध्ये सप्रभावातिशया मातृदेवता आसंस्तदनुभावात्तत्पुरं परैराग्रहवद्विरपि न खलु अहीतुमशक्नि ।^{३०} 30 **चाणिक्य**वचसोरुपादिते पुनर्जनैर्मातृमण्डले गृहीतवन्तौ **चन्द्रगुप्त-पर्वतकौ** । एवमाद्यनेकसंविधानकनिधाने तत्र नगरेऽष्टादशसु विद्यासु स्मृतिषु पुराणेषु च द्वाप्तसतो कलासु **भरत-वात्सायन-चाणाक्य**लक्षणे रत्नत्रये मन्त्र-यन्त्र-

तत्रविद्यासु रसवाद-धातु-निषिवादाञ्जन-गुटिका-पादप्रलेप-रत्नपरीक्षा-वास्तुविद्या-पुं-स्त्री-गजाश्ववृषभादिलक्षणेन्द्रजालादिप्र-
न्थेषु काव्येषु च नैपुणचणास्ते ते पुरुषाः प्रत्युषुः प्रत्युषुकीर्तनीयनामधेयाः¹ ।

आर्यरक्षितोऽपि हि चतुर्दशविद्यास्थानानि तत्रैवाधीत्य **दशपुर**मागमत् । आढ्यास्तु तत्रैवविधा वसन्ति स्म,
ये योजनसहस्रगमने यानि गजपदानि भवेयुस्तानि प्रत्येकं स्वर्णसहस्रेण पूरयितुमीशते । अन्ये च तिलानामाढक उते
5 प्ररूढे सुफलिते यावन्तस्तिलाः स्युस्तावन्ति हेमसहस्राणि बिभ्रति गृहे । अपरे च घनागमप्रवहद्विरिन्दीवारिपूरस्यैकदि-
नोत्पन्नेन गवां नवनीतेन संवरं विरचय्य पयोरेयं स्वलयितुमलम् । अन्यतमे चैकाहजातजात्यनवकिशोराणां संसुद्धतैः
स्कन्धकेशैः **पाटलिपुत्रं** समन्ताद्देष्टयितुमचेष्टन्त । इतरे च शालिरत्नद्वयं वेदमनि विभरांबभूवुस्तत्रैकशालिभिर्भभिन्न-
शालिबीजप्रसूतिमान्, अन्यश्च गर्दभिकाशालियो लूनरुतः पुनः पुनः फलति ।

गौडदेशावतंसस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पं **पाटलिपुत्रस्य** रचयाम् चक्रुरागमात् ॥ १ ॥

10

॥ इति श्रीपाटलिपुत्रपुरकल्पः ॥

॥ अं० १२५; अ० १९ ॥

३७. श्रावस्तीनगरीकल्पः ।

दुहस्रितारणवत्थी **सावत्थी** सयलसुक्लपसवत्थी । नमिऊण **संभवजिणं** तीसे किचेमि¹ कप्पलवं ॥ १ ॥
अत्थि² इहेव दाहिणद्ध**भारहे वासे** अगणिज्जगुणगणविसए **कुणाला**विसए **सावत्थी** नाम नयरी संप-
15 इकाले **महेठि**³त्ति रूढा वट्ठइ⁴ । जत्थ अज्जवि घणगहणवणमज्झड्डियं सिरिसंभवनाहपडिमाविभूसियं गयणग्ग-
ल्लमसिहरं पासद्वियजिणविंबमंडियदेवउलियाअलंकरियं जिणभवणं चिट्ठइ पायारपरियरियं । तस्स चेइयस्स दुवारअदू-
र⁵सामंते विळिरउल्लसिर⁶अतुल्लपलवसिणिद्धच्छाओ महल्लासाहाभिरामो रत्तासोअपायवो दीसइ । तस्स य जिणभवणस्स
पओलीए जे क्वाडसंपुडा⁷ आसि ते **माणिभइ**जवस्वाणुभावाओ सूरिए अत्थसुविते सयमेव ल्मंगंति म्हा; उदिए य
दिणयरे सयमेव उघडंति म्हा । अन्नया कलिकालदुल्लिअवसेण **अल्लावदीण**सुरत्ताणस्स मलिकेण **हन्वस्सनाम-**
20 **गेणं वहडाइ**च्चनगराओ आगंतूण पायारभित्ति-क्वाडाइं कइवयविंवाणि अ भग्गाणि । मंदप्पभावा हि भवंति दूस्-
माए अहिट्टायगा । तथा तस्सेव चेइयस्स सिहरे जत्तागयसंघेणं कीरमाणे हवणाइमहसवे आगंतूण एगे चित्तगो
उवविसइ । न य कस्स वि भयं जणेइ । जाव मंगलपईवे कए सट्ठाणसुवगच्छइ चि ।

इत्थेव नयरीए बुद्धाययणं चिट्ठइ जत्थ **समुहवंसीया करावल्ल**⁸नरिंदकुलसंभूया रायाणो बुद्धभत्ता अज्ज वि
नियदेवयस्स पुरओ महग्गमुल्लं पल्लाणियं अलंक्रियं विभूसिअं महात्तरंगमं ठोअंति ।

25 जंगुलीविज्जा य इत्थेव बुद्धेण ससंपदाया पयासिया महप्पभावा ।

इत्थेव निप्पज्जंति नाणाविहा साली; जेसिं सब्बसालिजाइण इक्किक्के कणमि निक्खिप्पमाणे¹⁰ आसिहं भरि-
ज्जइ महंतं खोरयं ।

इत्थेव भयवं **संभवसामी** चवण-जम्मण-निकखमण-केवल्लणाणुप्पत्तिकल्लाणगाहं ससुरासुर-नर-भवणमणरंज-
णाइं अकारि ।

30 **कोसंबीपुरीए** उप्पण्णो **जियसत्तु**निवसविक्कासवपुत्तो **जक्खा**¹¹कुक्खिसंभूओ **कविलो** महरिसी

1 P मानविधयः । 2 B कप्पेमि । 3 P नास्ति 'अरिथ' । 4 B महठि; D महठि । 5 P विहाय नास्त्यन्त्र 'वट्टइ' ।
6 P नास्ति 'अदूर' । 7 B D 'उल्लसिरं' । 8 C 'अंघुत्ता' । 9 C करावल्ल'; P करवेल्ल' । 10 P 'माणा' । 11 D P जसा' ।

जणयंमि विवन्ने विज्जाअहिज्जणत्थं एयं नयरि^१ समागओ पिउमिचइद्वत्तउवज्जायसयासे सालिभइइन्भदा-
सचेडीवयणेणं दोमासयसुवणकए वच्चंतो कमेण सयंवुद्धो जाओ । पडिबोहिउण पंचसयचोरे सिद्धो अ ।

इत्थेव त्तिंदुगुज्जाणे पंचसयसमण-अज्जिआसहस्सपरिवुडो पढमनिन्हवो जमाली ठिओ । ढंकेण कुंभया-
रेण पढमं नियसालासंठिआ भगवओ धूआ पिअदंसणा अज्जा साडियाए^२ एगदेसे अंगारं छोद्वण 'कयमाणे
कडि'त्ति वीरवयणं पडिवज्जाविया । तीए य सेससाहुणी साहुणो पडिबोहिया सामिं चेव अलीणा । एगो चेव 5
जमाली विपडिवन्नो ठिओ ।

इत्थेव त्तिंदुगुज्जाणे केसीकुमारसमणो गणहरो भयवया गोअमसामिणा कुट्टयउज्जाणाओ आगं-
तूण परुप्परं संवायं च काउं पंचजामं धम्ममंगीकारिओ ।

इत्थेव एगं वासारत्तं समणो भयवं महावीरो ठिओ खंडपडिमाए; सक्केण य पूइओ चिचं तवोकम्मकासी ।

इत्थेव जियसत्तु-धारिणीपुत्तो खंदगायरिओ उप्पन्नो जो पंचसयसीससहिओ पालगेणं कुंभयार- 10
कडनयरे जंतेण पीलिओ ।

इत्थेव जियसत्तुरायपुत्तो भद्दो नाम पवइत्ता पडिमं पडिवन्नो विहरंतो वेरजे^३ संपत्तो चोरिउ त्ति काऊण
गहिओ रायपुरिसेहिं तच्छियंगो स्वारं दाउं कक्खडदब्भेहिं वेढिओ सुक्को सिद्धो अ ।

जहा रायगिहाइसु तहा इत्थवि नयरीए वंभदत्तस्स हिंडी जाया ।

इत्थेव खुड्डुगकुमारो अजियसेणायरियसीसो जणणीमयहरिया-आयरिय-उज्जायनिमिचं बारसबारसवरि- 15
साणि दवओ सामणो ठिओ । नट्टविहीए 'सुड्डु गाइयं सुड्डु वाइय'मिच्चाइ गीइयं सोउं जुवराय-सत्थवाह-भज्जा-मच्च-
मिंठेहिं समं पडिवुद्धो ।

एवमाईणं अणेगेसिं संविहाणगरयणाणं उप्पत्तीए एसा नयरी रोहणगिरिमि त्ति ।

सावत्थिमहातित्थस्स कप्पमेयं पढंतु विउसवरा । जिणपवयणभत्तीए इय भणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

॥ इति श्रीश्रावस्तीनगरीकल्पः समाप्तः ॥

20

॥ अं० ४२ ॥

३८. वाराणसीनगरीकल्पः ।

नत्वा तत्त्वाख्यायिनं श्रीसुपार्श्वं श्रीपार्श्वं च न्यञ्चितानिन्नविभ्रम् ।

वाराणस्यास्तीर्थरत्नस्य कल्पं जल्पामः सत्कल्पनापोढकल्पम् ॥ १ ॥

अस्त्यत्रैव दक्षिणे भारताधे मध्यमखण्डे काशिजनपदालङ्कृतिरुचरवाहिन्या त्रिदशवाहिन्याऽलङ्कृतधनकनक-
5 रत्नसमृद्धा वाराणसी नाम नगरी गरीयसामद्भुतानां निधानम् । वरणानाम्नी सरिदऽसिनाम्नी च द्वे अपि सरिता-
वस्थां गङ्गामनुप्रविष्टे इति वाराणसीति नैरुक्तं नामास्याः प्रसिद्धम् ।

अस्यां सप्तमो जिनसत्तमः श्रीमान् सुपार्श्व^१ ऐश्वर्याकुप्रतिष्ठमहीपतिमहिष्याः पृथ्वीदेव्याः कुक्षाववतीर्थ्य
जन्ममुपादित । त्रिभुवनजनवादिदयशःपटहः स्वस्तिकलाञ्छितद्विशतधनुरुच्छ्रायकाञ्चनच्छायकायः, क्रमेण प्राज्यराज्य-
श्रियमनुभूय भूयः सांवत्सरिकं दानं प्रदाय, सहश्रावणे दीक्षां च कक्षीकृत्य, विहृत्य छद्मस्थावस्थया नवमार्सी केवल-
10 ममलमासाद्य संमेतगिरिमेत्य निर्वृत्तः ।

त्रयोविंशत्य जिनेशः श्रीपार्श्वनाथ ऐश्वर्याकुश्वसेन^२रसेनसुवर्वामाकुक्षिसम्भवः पन्नगलक्ष्म्या नवकरोच्छ्राय-
नीलच्छविपुरात्तजन्माश्रमपदोद्याने कौमार एवोपात्तचारित्रभारः केवलमुत्पाद्य तस्मिन्नेव शैले शैलेसीमवाप्य सिद्धः ।
अस्यामेव कुमारकाले भगवानेप एव मणिकर्णिकायां पञ्चामितपस्तप्यमानात्कमठऋषेरायतौ भाविनीं विपद्मा-
त्मनो विविदिवानप्यन्तर्दारुणज्वलनज्वालाभिरर्धदधं दन्दशूकं जनन्या जनानां च संदर्श्य कुपथमथनमकार्षीत् ।

15 अस्यां काश्यपगोत्रो चतुर्वेदो षट्कर्मकर्मठौ समृद्धो यमलभ्रातारौ जयघोष-विजयघोषाभिधानौ द्विजवराव-
भूताम् । एकदा जयघोषः स्नातुं गङ्गामगात् । तत्र पृदाकुणा^३ ग्रस्यमानं भेकमेकमालोकयत् । सर्पं च कुललेनो-
ल्लिष्य भूमौ पातितमद्राक्षीत् । सर्पमाक्रम्य स्थितं 'कुललम् । तमेव चण्डग्रसैः^४ खादन्तं सर्पं च कुललवशगतमपि चीत्कु-
र्वाणमप्लूकभक्षिणं^५ वीक्ष्य प्रतिबुद्धः । प्रव्रज्य क्रमादेकरात्रिकीं प्रतिमां प्रपद्य विहरन् पुनरिमां नगरीमागात् । मासक्ष-
पणपाणके यज्ञपाटकं^६ प्रविष्टः । तत्र विप्रैर्भक्षमदिस्तुभिः प्रतिपिद्धः । ततः श्रुताभिहितचर्चासुपदिश्य भ्रातरं विप्रांश्च
20 प्रत्यवृषुयत् । विरक्तो विजयघोषः प्राजाजीत् । द्वावपि मोक्षं प्रापतुः ।

अस्यां नन्दाभिधानो नाविकस्तरपण्यजितृक्षया मुमुक्षुं धर्मरुचिं^७ विराध्य, तस्य हुंकारेण भसीभूय, गृहको-
किल-हंस-सिंहभवान् यथासहस्रं सभा-मृतगङ्गातीराजनागिरिष्ववाप्य, तस्यैवानगरस्य तेजोनिर्गम्य विपद्य चास्यामेव
पुथी बटुर्भूत्वा, तथैव निधनमधिगत्यास्यामेव राजा समजनिष्ट । जातिस्मरः सार्धं श्लोकमकरोत् । अन्येद्युस्तत्रैवागतं
तमनगारं समस्वापूर्णाद्दिज्ञायाभययाचनपुरस्सरसुपगत्य च क्षमयित्वा परमार्हंतोऽभूत् । सिद्धश्च धर्मरुचिः क्रमात् ।

25 सा चेयं समस्या-

गंगाए नाविभो नंदो सभाए धरकोइलो । हंसो मयंगतीराए सीहो अंजणपबए ॥ १ ॥

वाराणसीए बडुओ राया तथैव आयओ^८ । एणसिं घायगो जो उ सो इत्येव समागओ ॥ २ ॥ इति ।

अस्यां संवाहनस्य नरपतेः सातिरेके कन्यासहस्रे सत्यपि परतृपतिष्टतनावेष्टितायां पुरि राज्यलक्ष्मीं गर्भ-
स्योऽप्यङ्गवीरस्नातवान् ।

30 अस्यां मातङ्गप्रतिर्षलनामा मृतगङ्गातीरे लब्धजन्मा निन्दुकोद्याने स्थितवान् । गण्डी^९तिन्दुकं च यक्षं
गुणगणैर्हृतहृदयमकार्षीत् । कौशालिकचतुदुहिता च भद्रा मलङ्कित्वाहं तथ्यं विलोक्य निष्ठवृत्तवती । ततस्तेन
यक्षेणाधिष्ठिताङ्गी तेनैव मुनेर्वेपुषि सङ्कम्य परिणीता त्यक्ता च मुनिना । ततो रुद्रदेवेन यज्ञपत्नी कृता । मासक्ष-

1 B धीसुपार्श्वे । 2 P °श्वसेनसुव° । 3 C पृदाकुदा । 4 B C कुललं । 5 B °मासेः खासैः । 6 P °भक्षणं ।
7 P यज्ञपाटं । 8 P a C जाओ । 9 P गंठी ।

पणपारणे च भिक्षार्थमुपागतो मातङ्गमुनिर्द्विजातिभिरुपहस्य कदर्यमानं तं प्रेक्ष्य भद्रयोपलक्ष्य बोधितास्तं क्षमयामासु-
ब्राह्मणाः । प्रत्यलाभयंश्च भक्ताधैर्विदधे विबुधैर्गन्धोदकवृष्टिः पुष्पवृष्टिर्दुन्दुभिवानं वसुधारापातश्च ।

अस्यां—वाणारसीपकोट्टण. पासे गोवालि भद्रसेणे य । गंदसिरी पउमद्दह रायगिहे सेणिए वीरे ॥ १ ॥

वाणारसी य नयरी अणगारधम्मघोस-धम्मजसे । मासस्स य पारणए गोउल गंगा य अणुकंया ॥२॥

एतदावद्यकनिर्युक्तिस्थं संविधानकद्वयमजनि । तथा हि—

अत्रैव पुर्यां भद्रसेनो जीर्णश्रेष्ठी । तस्य भार्या नन्दा । तयोः पुत्री नन्दश्रीर्वरकरहिता । अत्रैव कोष्ठके
चैत्येऽन्यदा पार्श्वस्वामी समवासरत् । नन्दश्रीः भ्रात्राजीद् । गोपाल्यार्यायाः शिष्यतयार्पिता । सा च पूर्वमुग्रं
विहृत्य पश्चादवसनीभूता हस्तपादाद्यक्षालयत् । साध्वीभिर्वार्यमाणा तु^१ विभक्तायां वसतौ स्थिता । तदनालोच्य मृता
धुलुहिमवति पद्मदहे^२ श्रीदेवी जज्ञे देवगणिका । भगवतः श्रीवीरस्य राजगृहे समवसृतस्याग्रे नाय्यविधिसुप-
दर्थं गता । अन्ये त्वाहुः—करिणीरूपेण वातनिसर्गमकरोत् । श्रेणिकेन तस्याः स्वरूपे पृष्टे भगवानास्यत् तस्याः 10
पूर्वभाववसन्नतावृत्तम् ।

अत्रैव पुर्यां धर्मघोष-धर्मयशसौ द्वावनगारौ वर्षारात्रमवस्थाताम् । तौ^३ मासं मासं क्षपणेनास्ताम् । अन्यदा
चतुर्थपारणके तृतीयपौरुष्यां विहारया प्रस्थितौ शारदातपेनार्तौ तृषितौ गङ्गासुतरन्तौ मनसापि नाग्भ ऐच्छतामनेषणीय-
मिति । देवता तद्गुणावर्जिता गोकुलं^४ विकुर्यं गङ्गोत्तीर्णौ तौ दध्यादिभिरुपन्यमन्त्रयत् । तौ दत्तोपयोगौ ज्ञातवन्तौ
यथेयं मायेति प्रत्येषधताम् । पुरःप्रस्थितयोस्तयोरेनुकम्पया बार्हलं^५ व्यकार्षीदेवता । तौ चाद्र्यायां भूमी शीतलवाताप्यायितौ 15
ग्रामं प्राप्य शुद्धोच्छमादिषातामिति ।

श्रीमदघोष्यायामिध्वावाकुर्वयः श्रीहरिश्चन्द्रो महानरेन्द्रश्चिशङ्कुपुत्र उद्गीरनरुपसुतया सुतारा-
देव्या रोहिताश्वेन^६ च पुत्रेण सहितः सुखमनुभवंश्चिरमसत्काश्यपीम् । एकदा सौधर्माधिपतिर्दिवि दिविजपरिपदि
तस्य सत्त्ववर्णनामकरोत् । तदश्रद्धावानुभौ गीर्वाणौ चन्द्रचूड-मणिप्रभनामानौ वसुधरामवतीर्णौ । तयोरेको वन-
बराहरूपं विकृत्याऽघोष्यापरिसरस्थितशक्रावतारचैत्याश्रमं संसरम्भं भङ्क्वन्तु प्रवृत्ते । अन्येयुः सदसि सिंहासन-20
स्थितो हरिश्चन्द्रमहीन्द्रस्तमाश्रमोपसृजं शूकरोपज्ञं श्रुत्वा तत्र गत्वा बाणप्रहारेण तं वराहं प्रहतवान् । तस्मिंश्च सश-
रेऽन्तर्हिते गार्हितेतरचरितः स यावत्^७ प्रदेशमविशत्तावत्तत्र हरिणीं स्वबाणप्रहतां, तस्याः स्फुरन्तं च गलितं गर्भं निभार्य,^८
कपिञ्जल-कुन्तलमित्राभ्यां सह पर्यालोच्य, भ्रूणघ्नं स्वं शोचयन् प्रायश्चित्तप्रहणार्थं कुलपतिसुपुत्र्य नमस्कृत्य गृही-
त्वा चाशिशं यावदास्ते; तावद् वञ्चनानामकुलपतिकन्यका तुसुलमलुलकार्षीत् । व्याहार्षीञ्च—तात ! अनेन पापीयसा
मन्मृगी हता; तन्मरणे च^९ मम^{१०} मन्मातुश्च मरणं भविष्यतीति निशम्य कुपितः कुलपतिर्पृथपते । ततस्तत्त्वदीर्णस्य नरपति-25
रलपत्—प्रभो ! सकलामपि वसुधां प्रतिगृह्य मामेतस्मादेनसो मोचय; वञ्चनायाश्च मरणनिवारणाय हेमलक्षं दास्यामिति ।
तेनाप्योमिति प्रतिपन्नवति कौटल्यमृषिं सह कृत्वा नृपः स्वपुरीमागात् । ततो वसुभूतेर्नम्रिणः कुन्तलस्य च
सुहृदस्तत्स्वरूपमावेद्य कोशाभिष्कलक्षमानाययत् । ततः सित्वा तापसः सांगारको^{११} व्याकरोत्—अस्मभ्यं जलधिमेख-
लामखिलाशिलां त्वमदाः ।^{१२} ततोऽस्मदीयमेव वस्त्वस्मभ्यमेवं दीयत^{१३} इति कोऽयं न्यायः । अथ वसुभूतिः^{१४} किमपि
ब्रुवाणः कुलपतिना शापादकारि कीरः; कुन्तलस्तु^{१५} शृगालः । तौ च वनमध्येऽवसताम् । राजा च मासमवाधिं मार्ग-30
यित्वा रोहिताश्वमङ्गलौ लगयित्वा सुतारया सह कार्शीं प्रति प्राचलत् । क्रमादिमां पुरीं प्राप्य संस्थायां स्थितः ।
तत्र शिरसि तृणं दत्वा वज्रहृदयविप्रहस्ते देवीं कुमारं च हेमपट्सहस्रया विविक्रिये^{१६} । सा तत्र खण्डनपेषणादि-

1 P सि । 2 P Pa पद्मदहे । 3 P तौ द्वौ । 4 P गोकुलानि । 5 P बार्हलकं । 6 B रोहिताश्वेन ।
7 B प्रहीतवान् । 8 B Pa प्रवेशं । 9 Pa निर्भाल्य । 10 B 'ब' नास्ति । 11 P मन मातुं । 12 P सांगारको ।
13 P ततोऽस्मदीयमेव चास दीयते; Pa ततोऽस दीयते । 14 C वसुभूति । 15 B कुन्तलस्य । 16 PPa विविक्रिये ।
सि० क० १०

कर्माणि निर्ममे । दारकश्च समित्पत्रपुष्पफलाद्याजहार । रात्रिं चिन्ताचान्तचेतसि कुलपतिः कनकं मार्गयितुमगात् । दत्तं तस्मै राज्ञा काञ्चनसहस्रपट्टम् । कुलपतौ स्तोकमिति कुप्यत्यङ्गारकोऽवोचद्-भोः । किमर्थं पत्नीमपत्यं च व्यकी-
णीथाः । अत्रत्यं चन्द्रशेखरं नरेश्वरं किं न याचसे वतुलक्षम् । राज्ञोक्तम्-असत्कुले नेदं सिध्यति । डोम्बस्यापि
वेदमनि कर्मकरत्वसुररीकृत्य दास्यामि तव काञ्चनलक्षमिति । ततः कर्म कर्तुं प्रवृत्तश्चण्डालेन श्मशानरक्षणे नियुक्तः ।
5 ततः परं ताभ्याममराभ्यामकारि मारिः पुर्याम् । यथा भूपादेशानीतमात्रिकेण राक्षसीप्रवादमारोप्य सुतारा मण्डलमानीय
रासभमारोपिता, यथा शुक्रः पावके दत्तक्षम्पोऽपि न दग्धः, यथा पितृवने वटोत्कलम्बितं नरं तटे च रुदन्तीं सुदतीं
विलोक्य नराद्विद्याधरापहारवृत्तमाकर्ण्य तमुन्मोच्य तस्थाने हरिश्चन्द्रः स्वं नियुज्य होमकुण्डे⁸ स्वमांसखण्डानि आर्षयत्,
यथा 'कुण्डमध्यान्मुखं निर्गतं शृगालश्चारटत्, तापसेन यथा व्रणरोहणमवनीपतेरकारि, यथा च पुष्पाणि गृह्णन् रोहि-
ताश्वो निःशुकं⁹ दन्दशूकेन दष्टः¹⁰ संस्कारयितुमानीताच्च तस्मात्कण्टिकमयाचिष्ट नृपतिः, यथा¹¹ च सत्त्वपरीक्षानि-
10 यैहणप्रमुदितप्रकटितनिरूपत्रिदशकृतपुष्पवृष्टिजयजयध्वनिः सर्वजैः प्रशंसितः सात्त्विकशिरोमणिरिति, यथा च
बहिर्मुखमुखाद्ब्राह्मिदिपुष्पवृष्टिपर्यन्तं दिव्यमयाविलसितमवबुध्य यावत्सेतसि चमत्कृतस्तावत्स्वं स्वपुर्यां सदसि सिंहासनस्थं
सपरिवारमपश्यत् । तदेतदेवीकुमारविरक्रयादि दिव्यपुष्पवर्षावसानं श्रीहरिश्चन्द्रस्य चरित्रं सत्त्वपरीक्षानिकषोऽस्यामेव
पुर्यामजनि जनजनितविसयम् ।

यच्च काशीमाहात्म्ये प्रथमगुणस्थानीयैरभिधीयते-यद्¹² वाराणस्यां कलियुगप्रवेशो नास्ति । तथाऽत्र प्राप्तनिघनाः
15 कीटपतङ्गभ्रमरादयः कृतानेकचतुर्विधहत्यादिपाप्मानोऽपि मनुष्यादयो वा शिवसायुज्यमिति प्रतीत्यादियुक्तिरिक्तं तद-
स्माभिः श्रद्धातुमपि दुःशकं किं पुनः कल्पे जल्पितमित्युपेक्षणीयमेवैतत् ।
धातुवाद-रसवाद-खन्यवाद-मन्त्रविद्याविदुराः शब्दानुशासन-तर्क-नाटका-ऽलङ्कार-ज्योतिष-चूडागणि-निमित्तशास्त्र-
साहित्यादिविद्यानिपुणाश्च पुरुषा अस्यां परिव्राजकेषु जटाधरेषु योगिषु ब्राह्मणादिचतुर्वर्ण्ये च नैके रसिकमनांसि
प्रीणयन्ति । चतुर्दिगन्तदेशान्तरवास्तव्याश्चास्यां जना दृश्यन्ते सकलकलापरिकलनकौतूहलिनः ।
20 वाराणसी चेयं सम्प्रति चतुर्था विभक्ता दृश्यते । तद् यथा-देवचाराणसी, यत्र विश्वनाथप्रा-
सादः । तमध्ये चाश्मनं जैनचतुर्विंशतिपटं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी यत्राद्यत्वे
यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी; चतुर्थी विजयवाराणसीति । लौकिकानि च तीर्थानि अस्यां क इव¹³
परिसंख्यातुमीश्वरः ।

अन्तर्वर्णं दन्तखतं¹⁴ तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । अस्याममलपरिमलभरा-
25 कृष्टभ्रमरकुलसङ्कुलानि सरसीषु नानाजातीयानि कमलानि ।
अस्यां च प्रतिपदमकुतोभयाः सञ्चारिण्यवो निचायन्त्ये शाखामृगा मृगधूर्ताश्च ।
अस्याः क्रोशत्रितये धर्मक्षानामसन्निवेशो यत्र बोधिसत्त्वसोच्चैस्तरशिशरचुम्बितगगनमायतनम् ।
अस्याश्च सार्धयोजनद्वयात्परतश्चन्द्रावती नाम नगरी, यस्यां श्रीचन्द्रप्रभोर्गर्भावतारादिकल्याणिकचतुष्टयम-
स्त्रिलसुवनजनतुष्टिकर्मजननिष्ठ ।

30 गङ्गोदकेन च जिनद्वयजन्मना च प्राकाशि काशिनगरी न गरीयसी कैः ।
तस्या इति व्यथित कल्पमनल्पभूतेः श्रीमान् जिनप्रभ इति प्रथितो मुनीन्द्रः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीवाराणसीनगरीकल्पः ॥

॥ अं० ११३, अ० २३ ॥

1 Pa 'लक्ष' नास्ति । 2 'प्रवृत्तः' नास्ति । 3 B होमखण्डैः । 4 BD कुण्डमुखो । 5 P निःशुकः । 6 BP, दष्टः । 7 P 'यथा' नास्ति । 8 B 'यद्' नास्ति । 9 B P इह । 10 P दण्डहत्यां ।

३९. श्रीमहावीरगणधरकल्पः ।

सिरिबीरस्त गणहरे इकारस जञ्चमाहणे नमिउं । तेसिं चिअ कप्पलवं भणामि समयणुसारेण ॥ १ ॥

नोमं ठोणं जैणया जर्णणीउ जम्मोरिक्ख-गुत्ताइं । गिहिपैरिआउ संसय्य-वयदिणं^१-पुं-देहं-कालो य ॥ २ ॥

वैयपरिवारो छउमँत्थे-केवलित्तैयुं वरिससंखा य । खँवं लँद्धी^२ आउं सिवँठाण तँवु चि दाराइं ॥ ३ ॥

१. तत्थ गणहराण नामाइं-? इंदभूई, २ अग्गिभूई, ३ वाउभूई, ४ विउत्तो, ५ सुधम्मसामी, ६ मंडिओ, ७ मोरिअपुत्तो, ८ अकंपिओ, ९ अचलभाया, १० मेअज्जो, ११ पभासो य ।

२. इंदभूइप्पसुहा तिन्नि सहोअरा मगहदेसे गोब्बरगामे उप्पत्ता । विअत्तो सुहम्मो य दो वि कोल्लाग-सनिवेसे । मंडिओ मोरिअपुत्तो अ दो वि मोरिअसनिवेसे । अकंपिओ मिहिलाए । अयलभाया कोसलाए । मेअज्जो वच्छदेसे तुंगिअसनिवेसे । पभासो रायगिहे ।

३. जणओ तिण्हं सोअराणं वसुभूई । विअत्तस्स धणमिच्चो । अज्जसुहम्मस्स धम्मिलो । मंडिअस्स 10 धणदेवो । मोरिअपुत्तस्स मोरिओ । अकंपिअस्स देवो । अयलभाउणो वसू^३ । मेअज्जस दत्तो । पभासस्स बलो^४ ।

४. जणणी तिण्हं भाउआणं^५ पुहवी । विअत्तस्स वीरुणी । सुहम्मस्स भहिला । मंडिअस्स विजय-देवा^६ । मोरिअपुत्तस्स सा चैव । जओ धणदेवे परलोअं गए मोरिण्ण सा संगहिआ; अविरोहो अ तंमि देसे । अकंपिअस्स जयंती । अयलभाउणो नंदा । मेअज्जस्स वरुणदेवा । पभासस्स अहभद्धि । 15

५. नक्खत्तं-इंदभूइणो जिट्ठा, अग्गिभूइणो कित्तिआ, वाउभूइणो सार्ई, विअत्तस्स सवणो, सुहम्मसामिणो उत्तरफणुणीओ, मंडिअस्स महाओ, मोरिअपुत्तस्स मिगसिरं, अकंपिअस्स उत्तरासादा, अयलभाउणो मिगसिरं, मेअज्जस्स अस्सिणी, पभासस्स पूसु चि ।

६. तिण्णि भाउणो गोअमगुत्ता, विअत्तो भारद्वायसगुत्तो, सुहम्मो अग्गिवेसायणसगुत्तो, मंडिओ वासिट्ठसगुत्तो, मोरिअपुत्तो कासवगुत्तो, अकंपिओ गोअमसगुत्तो, अयलभाया हारिअसगुत्तो, मेअज्जो पभासो 20 अ कोडिण्णसगुत्तु चि ।

७. गिहत्थपरिआओ-इंदभूइणो पंचासं वासाइं, अग्गिभूइस्स छायालीसं^७, वाउभूइस्स बायालीसं, वियत्तस्स पत्तासं, सुहम्मसामिस्स वि पत्तासं, मंडियस्स तेवण्णा, मोरियपुत्तस्स पणसट्ठी, अकंपियस्स अडयालीसं, अयलभाउणो छायालीसं, मेअज्जस्स छचीसं, पभासस्स सोलस चि ।

८. संसओ-इंदभूइस्स जीवे । भगवया महावीरेणं छिन्नो । अग्गिभूइणो कम्मे । वाउभूइणो तज्जीव-त्सररीरे । 25 विअत्तस्स पंचमहाभूएणु । सुहम्मसामिणो जो जारिसो इह भवे, परभवे वि सो तारिसो चैव चि । मंडिअस्स बंध-सुक्खेसु । मोरिअपुत्तस्स देवेसु । अकंपिअस्स नरएणु । अयलभाउणो पुत्त-पावेसु । मेअज्जस्स परलोए । पभासस्स निष्ठाणे ति ।

९-१०-११-१२. दिक्खलागमणिकारसण्हं पि देवाणमगमणं ददृण जण्णवाडयाओ उवट्ठियाणं वइसाहसुद्ध-इकारसीए, मज्झिमपावाए नयरीए, महसेणवणुज्जाणे, पुब्बण्हदेसकाले चि ।

१३. इंदभूइप्पसुहाणं पंचण्हं पंचसया खंडिआ सह निकखंता । मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं सद्धा तिन्नि सया । 30 अकंपिआईणं चउण्हं पत्तेअं तिन्नि सय चि ।

1 P संसयदिकखा° । 2 B C P a रिद्धी । 3 P वसुदत्तो । 4 P बलिपिया । 5 P सोयराणं । 6 मंडियस्स मोरियपुत्तस्स विजयदेवा । 7 B C बायालीसं ।

१४. छउमत्यपरिआओ-इंदभूइस्स तीसं वासाइं, अग्गिभूइस्स दुवालस, वाउभूइस्स दस, विअत्तस्स दुवालस, सुहम्मस्स बायालीसं, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पचेअं चउइस्स, अकंपिअस्स नव, अयलभाउणो दुवालस, मेअज्जस्स दस, पभासस्स अट्ट ति ।

१५. केवल्लिविहारेणं-इंदभूई दुवालसवासाइं विहरिओ । अग्गिभूई सोलस, वाउभूई विअत्तो अ पत्तेयं अट्टा-१५ रस, अज्जसुहम्मस्स अट्ट, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पचेअं सोलस, अकंपिअस्स एगवीसं, अयलभाउणो चउइस्स, मेअज्जस्स पभासस्स य पत्तेयं सोलस ति ।

१७. इक्कारसण्ह वि वज्जरिसहनारायं संघयणं, समचउरंसं संठाणं, कणगप्पहो देहवण्णो । रूवसंपया पुण तेसिं एवं तिल्यराणं

‘सबसुरा जइ रूवं अंगुट्टपमाणयं विउब्बिज्जा । जिणपायंगुट्टं पइ न सोहए तं जहिंणालो ।’

10 ति वयणाओ अप्पडिरूवं रूवं^१ । तओ किंचूणं गणहराणं । तत्तो वि हीणं आहारगसरीरस्स । तत्तो वि अणुत्तर-सुराणं । तत्तो जहक्कमं नवमगेविज्जगपज्जवसाणदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि कमेण अञ्जुआइसोहम्मंतदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि भवणवईणं, तत्तो वि जोइसिआणं, तत्तो वि वंतरदेवाणं, तत्तो वि चक्कवट्टीणं हीणयरं । तत्तो वि अद्धचक्क-वट्टीणं, तत्तो वि बरुदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि सेसज्जाणं छट्टाणवडिअं । एवं विसिट्ठं रूवं गणहराणं ।

सुअं पुण-अगरवासे चउइस्सविज्जाठाणाइं; सामण्णे पुण दुवालसंगं गणिपिडगं सबेसिं । जओ सबे वि दुवा-15 लसंगप्पणेआरो ।

१७. लद्धीओ पुण-सबेसिं गणहराणं सव्वाओ वि हवंति । तं जहा-बुद्धिलद्धी अट्टारसविहा^२-केवलनाणं, ओहिनाणं, मणपज्जवनाणं, वीअबुद्धी, कुट्टबुद्धी, पयाणुसारिचं, संभिन्नसोइत्तं, दूरासायणं^३सामत्थं, दूरफरिसणसामत्थं, दूरदारिसणसामत्थं, दूरघाणसामत्थं, दूरसवणसामत्थं, दसपुब्बितं, चउदसपुब्बितं, अट्टंगमहानिमित्तकोसल्लं, पण्णासव-णत्तं, पत्तेअबुद्धत्तं, वाइत्तं च ।

20 किरियाविसया लद्धी दुविहा-चारणत्तं, आगासगामित्तं च ।

वेउब्बिअलद्धी अणेगविहा-अणिमा, महिमा, लघिमा, गरिमा, पत्ती, पकामित्तं, ईसित्तं, वसित्तं, अप्पडिघाओ, अंतद्धाणं, कामरूवित्तमिच्चाइ ।

तवाइसयलद्धी सत्तविहा-उगगतवत्तं, दित्ततवत्तं, महातवत्तं, धोरतवत्तं, धोरपरक्कमत्तं, धोरवंभयारित्तं, अघोरगुणवंभयारित्तं च ।

25 बललद्धी तिविहा-मणोबलित्तं, वयणबलित्तं, कायबलित्तं ।

ओसहिलद्धी अट्टविहा-आमोसहिलद्धी, खेलोसहिलद्धी, जल्लोसहिलद्धी, मलोसहिलद्धी, विप्पोसहिलद्धी, सबो-सहिलद्धी, आसगअविसत्तं, दिट्ठिअविसत्तं ।

रसलद्धी छविहा-वयणविसत्तं, दिट्ठिविसत्तं, खीरासवित्तं, महुआसवित्तं, रुप्पिरासवित्तं, अमिआसवित्तं ।

भित्तलद्धी दुविहा पण्णत्ता-अक्खीणमहाणसत्तं, अक्खीणमहालयत्तं च ।

30 -एयाहिं लद्धीहिं संपन्ना सबे वि ।

१८. सब्बाउअं-इंदभूइस्स बाणउई संबच्छराइं । अग्गिभूइस्स चउहत्तरी, वाउभूइस्स सत्तरी, विअत्तस्स असीई, अज्जसुहम्मस्स सयं, मंडिअस्स तेआसीई, मोरिअपुत्तस्स पंचनउई, अकंपियस्स अट्टहत्तरी, अयलभाउणो वाहत्तरी^४, मेअज्जस्स बासट्टी, पहासस्स चालीसं ति ।

१९-२०. निष्ठाणं च सर्वेसिं पाञ्चवगमणमासिअभचेण, रायगिहे नयरे, वेभारपवप संजायं ।
पढम-पंचमवज्जा नवगणहरा जीवन्ते भयवंतम्मि वीरे मुक्खं पत्ता । इंदभूई अज्जसुहम्मो अ तम्मि निष्ठाणगए निव्वुअ त्ति ।
गोअमसामिप्पभिई^१ गणपहुणो^२ पवयणंबवणमहुणो । सुगहीअनामधेया महोदयं मज्झ उवाणित्तु ॥ १ ॥
जो गणहरकप्पमिणं पद्दपञ्चूसं पदे पसन्नमणो । करयलमहिवसह सया कल्लाणपरंपरा तस्स ॥ २ ॥

जिणपहसूरिहि कओ गंह-वसु-सिंहि-कुं-मिअविक्रमसमासु ।

5

जिहिसिअपंचमिबुहे गणहरकप्पो चिरं जयइ ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीमहावीरगणधरकल्पः ॥

॥ अं० ६८ ॥

४०. कोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ।

नभिज्जण पासनाहं पउमावइ-नागरायकयसेवं । कोकावसहीपासस्त किंपि वत्तवयं भणिमो ॥ १ ॥ 14

सिरिपणह्वाहणकुलसंभूओ हरिसउरीयगच्छालंकारभूसिओ अभयदेवसूरी हरिसउराओ एगया
गामाणुगामं विहरंतो सिरिअणहिह्लुवाडयं^१पट्टणमागओ । ठिओ बाहिपएसे सपरिवारो । अन्नया सिरिजयसिंह-
देवनरिंदेण^२ गयखंधारूढेण रायवाडिआगएण दिट्ठो मलमलिणवत्थदेहो । राइणा गयखंधाओ उयरिज्जण^३वंदिज्जण
दुक्करकारओ त्ति दिन्नं मलधारि त्ति नामं । अन्मत्थिज्जण^४ नयरमज्जे नीओ रण्णा । दिन्नो उवत्सओ घयवसही-
समीवे । तत्थ ठिआ सूरिणो । तस्स पट्ठे कालकमेणं^५अणेगगंथनिम्माणविकखायकित्ती सिरिहेमचंदसूरी संजाओ^६ । 14
ते अ पइदिअहं वासारत्तचउम्मासीए घयवसहीए गंतूण वक्खाणं करिंति । अन्नया कस्सवि घयवसही^७गुट्टि-
यस्स पिउकज्जे बलिवित्थाराइकरणं घयवसहीचेइए आढत्तं । तओ वक्खाणकरणत्थमागया सिरिहेमचंदसूरी ।
पडिसिद्धा गुट्टिएहिं जहा-अज्ज वक्खाणं इत्थ न कायबं । इत्थ बलिमंडणाइणा नत्थि ओगसो^८ । तओ सूरीहिं
भणिअं-थोवमेव अज्ज वक्खाणिस्सामो; मा चउमासीवक्खाणविच्छेओ मवित्थइ त्ति । तं च न पडिवन्नं गुट्टिएहिं । तओ
अमरिसविलक्खमाणसा पडिआगया उवत्सयमाथरिआ । तओ दूमिअचित्ते गुरुणो नाऊण सोवन्निअभोवदेव-नायग-²⁰
नामणेहिं सट्ठेहिं मा अन्नयावि परचेइए एवंविहो अवमाणो होउ त्ति घयवसहीसमीवे चेइयकारावणत्थं भूसी
मगिआ, न य कत्थ वि लद्धा । तओ कोकओ नाम सिट्ठी भूमि मगिओ । वारिओ अ सो घयवसहीगुट्टिएहिं
तिउणदम्मदाणपइच्छणेण^९ । तओ संसंधा आगया सूरिणो कोकयस्स घरं । तेण वि पडिवत्तं काऊण भणिअं-
दिन्ना मए भूसी जहोचिअमुल्लेण, परं मज्झ नामेणं चेइयं कारेअबं । तओ सूरीहिं सावएहिं अ तह ति¹⁰ पडिवन्नं ।
तत्थ य घयवसहीआसन्नं कारिअं चेइयं¹¹ कोकावसहि त्ति । ठाविओ तत्थ सिरिपासनाहो । पूइज्जइ तिकाळं । 25

कालक्रमेण सिरिभीमदेवरजे पट्टणं भंजंतेण मालवरण्णा सा पासनाहपडिमा वि भग्गा । तओ सोवन्निअ-
नायगसंताणुप्पत्तेहिं रामदेव-आसधर¹²सिट्ठीहिं उद्धारो कारेउमाढत्तो । आरासणाउ फलहीतिगं आणीअं;
न य तं निहोसं । तओ बिंबतिगे वि घडिए न परितोसो संजाओ गुरुणं सावयाणं च । तओ रामदेवेण अभिमाहो
गहिओ, जहाहं अकाराविअ पाससामिबिंवं न मुंजामि त्ति । गुरुणो वि उववासो कुणंति म्हा । तओ अट्ठमोववासे

1 P °पसुहा । 2 D पवयणोववण°; P Pa पवयणं च वण° । 3 Pa °गाडय° । 4 P °देवेण । † एतन्दतर्गता
पश्चित्तः पतित्ता P आदर्शे । 5 P अणेय° । 6 B Pa C संजायो । 7 B Pa C °वसहीए । 8 P पएसो । 9 P C D
°दाणहच्छणेण । 10 B तहिति । 11 Pa B C नास्ति 'चेइयं' । 12 B Pa आसाधर ।

रामदेवस्स देवादेसो जाओ । जहा—जत्थ गोहलिआ¹ सपुप्फक्खया दीसइ, तस्स हिट्ठा, इत्थेव चेइअपरिसरे इधि-
एहिं हत्थेहिं फलही चिट्ठइ चि । खणिऊण रुद्धा फलही² । कारिअं³ निरुवमरुवं पासनाहविम्बं । बारससय
'छासट्टे विक्कम्मसंवच्छरे देवाणंदसूरीहिं पइट्ठिअं । ठाविअं च चेइए । पसिद्धं च कोकापासनाहु चि ।
रामदेवस्स पुत्ता तिहुणा जाजा नामाणो । तिहुणागस्स पुत्तो मल्लओ । तस्स पुत्ता देल्हण-जइतसीह
5 नामधेया, ते अ पूअंति पइदिणं पासनाहं ।

अन्नया देल्हणस्स सिरिसंखेसरपासनाहेण सुमिणयं दिअं । जहा-पहाए षडियाचउक्कं जाव अहं
कोकापासनाहपडिमाए सन्निहिस्सामि । तंमि षडिआचउक्के एगंमि बिंवे पूहए किर अहं पूहओत्ति । तद्देव
लोगेहिं पूहज्जमाणो कोकापासनाहो पूरेइ संखेसरपासनाहु व पच्चए । संखेसरपासनाहविसया पूआ⁴-
जत्ताइ-अभिग्गहा तत्थेव पुरिज्जंति जणाणं । एवं सनिहिअपाडिहेरो जाओ भयवं कोकयपासनाहो तिचीसपववमाण-
10 मुत्ती मलधारिगच्छपडिवद्धो ।

अणहिलपट्टणमंडणसिरिकोकावसहिपासनाहस्स । इअ एस कपलेसो होउ जणाणं धुअकिलेसो ॥ १ ॥

॥ इति श्रीकोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ॥

॥ अं० ४० ॥

४१. कोटिशिलातीर्थकल्पः ।

नमिअ जिणे उवजीविअ वक्काइं पुवपुरिससीहाणं । कोडिसिलाए कयं जिणपहसूरी पयासेइ ॥ १ ॥

15 इह भरहस्सिचमज्जे तित्थं मगहासु अत्थि कोडिसिला । अज्ज वि जं पूहज्जइ चारण-सुर-असुर-जक्खेहिं ॥ २ ॥

भरहद्ववासिणीहिं अहिट्ठियादेवयाहिं जा सययं । जोअणमेगं पिहुला जोअणमेगं च उस्सेहो ॥ ३ ॥

तिकवंडपुहविपइणो निअं परिकवंति बाहुबलमखिला । उप्पाडिअ जं हरिणो सुरनरखयराण पक्खवं ॥ ४ ॥

पदमेण कया छत्तं बीणणं पाविआ सिरं जाव । तहएणं गीवाए तओ चउत्थेण वच्छथले⁵ ॥ ५ ॥

उअरंतं पंचमएण तह य छट्ठेण कडियडं⁷ नीआ । ऊरूपज्जंतं⁸ सत्तमेण⁹ उप्पाडिआ हरिणा ॥ ६ ॥

20 जाणसु अट्टमेणं नीआ चउरंगुलं तु भूमीओ । उद्धरिआ चरमेणं कन्हेणं वामबाहाए ॥ ७ ॥

अवसप्पिणिकालवसा कमेण हायंति माणववलाइं । तित्थयराणं तु वलं सबेसिं होइ इगरूवं ॥ ८ ॥

उप्पाडेउं तीरइ जं बलवंतीए सुहडकोडीए । तेणेसा¹⁰ कोडिसिला इक्खेणावि हरिणा उ ॥ ९ ॥

चक्काउहोत्ति नामेण संतिनाहस्स गणहरो पदमो । काऊण अणसणविहिं कोडिसिलाए सिवं पत्तो ॥ १० ॥

सिरिसंतिनाहत्तित्थे संखिज्जाओ मुणीण कोडीओ । इत्थेव य सिद्धाओ एवं सिरिकुंथुत्तित्थे वि ॥ ११ ॥

25 अरजिणवरतित्थंमि वि बारससिद्धाओ समणकोडीओ । छक्कोडीओ रिसीणं सिद्धाओ मल्लिजिणतित्थे ॥ १२ ॥

मुणिसुन्वयजिणतित्थे सिद्धाओ तिव्धि साहुकोडीओ । इक्का कोडी सिद्धा नमिजिणतित्थेउणगाराणं ॥ १३ ॥

अन्ने वि अणेगे तत्थ महरिसी सासयं पयं पत्ता । इह कोडिसिलातित्थं विक्खायं पुहविवलयंमि¹¹ ॥ १४ ॥

पुत्रायरिएहिं च इत्थ सविसेसं किं पि भणियं । तं जहा—

जोअणपिहुला यामा दसन्नपव्वयसमीवि कोडिसिला । जिणछकतित्थसिद्धा तत्थ अणेगाउ मुणिकोडी ॥ १५ ॥

1 B गोअलिआ । 2 C पणही । 3 C निरुपमं । 4 C बारसं । 5 P नास्ति 'पूआ'; B Pa पूजा । 6 Pa वच्छथले; B वत्थथले । 7 Pa कडिअं नीया; B कडिअ नीयाऊ । 8 Pa D पज्जंते । 9 B सत्तमो । 10 B C तेणं सा । 11 B वलयंति ।

पदमं संनिगणहरो चक्काउहोऽणेगसाहुपरिअरिओ । 'वत्तीसजुगेहिं तओ सिद्धा संखिज्जमुणिकोडी ॥ १६ ॥

संखिज्जा मुणिकोडी अडवीसजुगेहिं कुंयुनाहस्स । अरजिणचउवीसजुगा वारसकोडीओ सिद्धाओ ॥ १७ ॥

मस्सिस्स वि वीसजुगा छकोडि. मुणिसुव्वयस्स कोडितिंगं । नमित्थे इगकोडी सिद्धा तेणेस कोडिसिला ॥ १८ ॥

छत्ते सिरमि गोवा वच्छे उअरे कडीइ ऊरुलु । जाणू कहमवि जाणू नीया सा वासुदेवेण ॥ १९ ॥

इय कोडिसिलातित्थं तिहुअणजणजणिअनिव्वुआवत्थं । सुरनरखेअरमहिअं भवियाणं कुणउ कळाणं ॥ २० ॥ 5

॥ इति श्रीकोटिशिलातीर्थकल्पः ॥

॥ अं० २४, अ० ६ ॥

४२. वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्पः ।

श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ मन्त्रीश्वरावुभावास्ताम् । यौ आतौ प्रसिद्धौ कीर्तनसंख्यां तयोर्भूमः ॥ १ ॥

पूर्वं गूर्जरधरित्रीमण्डनायां मण्डलीमहानगर्यां श्रीवस्तुपाल-तेजःपालाद्या वसन्ति स्म । अन्यदा श्रीम-10
त्पत्तनवास्तव्यप्राग्वाटान्वपठकुरश्रीचण्डपाल्मज' ठकुरश्री'चण्डप्रसादाङ्ग मन्त्रिश्रीसोमकुलावतंस ठकुरश्री-
आसराजनन्दनौ कुमारदेवीकुक्षिसरोवरराजहंसौ श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ श्रीशशुञ्जय-गिरिनारादिति-
र्थयात्रायै प्रस्थितौ । हडालाम्राभं गत्वा यावत्सं विभूतिं¹ चिन्तयतस्तावलक्षत्रयं सर्वसं जातम् । ततः सुराष्ट्राखसौ-
स्थ्यमाकलय्य लक्ष्मिकमवत्यां निधातुं निशीथे महाऽश्वत्थतलं खानथामासतुः । तयोः खानयतोः कस्यापि प्राक्तनः-
कनकपूर्णः शौल्वकलशो निरगात् । तमादाय श्रीवस्तुपालस्तेजःपालजायामनुपमादेवीं मान्यतयाऽपृच्छत्-15
कैतन्निधीयत ? इति । तयोक्तम्-गिरिशिखर एवैतदुच्चैः स्थाप्यते यथा प्रस्तुतनिधिवन्नान्यसाद्भवति । तच्छ्रुत्वा श्रीव-
स्तुपालस्तद् द्रव्यं श्रीशशुञ्जयोऽज्जयन्तादावव्ययत् । कृतयात्रो व्यावृत्तो धवललक्षकपुरमगात् ।

अत्रान्तरे महणदेवी नाम कन्यकुञ्जेश्वरसुता, [या] जनकात् कञ्जुलिकापदे गूर्जरधरित्रीमवाप्य तदाधिपत्यं
भुक्तवा मृता सती तत्रैव देशाधिष्ठात्री देवता समजनि । सैकदा स्वप्ने वीरधवलनृपस्याचीकथत्-यद्वस्तुपाल-तेजः-
पालौ राज्यचिन्तकप्राग्रहौ विधाय सुखेन राज्यं शाधि । इत्थं कृते राज्य-राष्ट्रवृद्धिस्तव भवित्री-इत्यादिश्य स्वं च 20
प्रकाश्य तिरोदधे देवी । प्रातरुत्थाय नृपतिर्वस्तुपाल-तेजःपालावाह्वय सत्त्व्य च ज्यायसः स्तम्भतीर्थ-धवल-
लक्ष्योराधिपत्यमदात् । तेजःपालस्य तु सर्वराज्यव्यापारमुद्रां ददौ । ततस्तौ षड्दर्शनदान-नानाविधधर्मस्थानविधाप-
नादिभिः सुकृतशतानि चिन्वन्तौ निन्यतुः समयम् ।

तथा हि-लक्ष्मेकं सपादं जिनबिम्बानां कारितम् । अष्टादश कोट्यः षण्णवतिर्लक्षाः श्रीशशुञ्जयतीर्थे द्रविणं
व्ययितम् । द्वादशकोट्योऽशीतिलक्षाः श्री उज्जयन्ते । द्वादशकोट्यस्त्रिपञ्चाशलक्षा अर्बुदशिवरे लूणिगवसत्याम् । 25
नवशतानि चतुरशीतिश्च पौषधशालाः कारिताः । पञ्चशतानि दन्तमयसिंहासनानाम्, पञ्चशतानि पञ्चोत्तराणि
समवसरणानां जादरमयानाम् । ब्रह्मशालाः सप्तशतानि सप्तदशानि । सत्राकाराणां सप्तशती । तपस्वि-कापालिकमठानां
सर्वेषां भोजननिर्वापादिदानं कृतम् । त्रिंशच्छतानि द्युत्तराणि माहेश्वरायतनानाम् । त्रयोदशशतानि चतुरोत्तराणि
शिखरबद्धजैनप्रासादानाम् । त्रयोविंशतिः शतानि जैनचैत्योद्धारणाम् । अष्टादशकोटिसुवर्णज्येन सरस्वतीभाण्डगाराणां
स्थानत्रये भरणं कृतम् । पञ्चशती ब्राह्मणानां नित्यं वेदपाठं करोति स्म । वर्षमध्ये संघपूजात्रितयम् । पञ्चदशशती 30

श्रमणानां गृहे नित्यं विहरति स्म । तटिक-कार्पटिकानां सहस्रं साधिकं प्रत्यहमभुङ्क्त । त्रयोदश तीर्थयात्राः संप-
तीभूय कृताः । तत्र प्रथमयात्रायां चत्वारि सहस्राणि पञ्चशतानि शकटानां सशय्यापालकानां, सप्तशती सुखासनानां,
अष्टादशशती बाहिनीनां, एकोनविंशतिः शतानि श्रीकरीणां, एकविंशतिः शतानि श्वेताम्बराणां, एकादशशती दिग-
म्बराणां, चत्वारि शतानि सार्धानि जैनगायनानां, त्रयस्त्रिंशच्छती बन्दिजनानां, चतुरशीतिस्तडागाः सुबद्धाः, चतुःशती
5 चतुःषष्ट्यधिका वापीनां, पाषाणमयानि त्रिंशद्-द्वात्रिंशद्गुर्गाणि, दन्तमयजैनस्थानां चतुर्विंशतिः, विंशं शतं शाकषटि-
तानां, सरस्वतीकण्ठाभरणदीनि चतुर्विंशतिर्विरुदानि श्रीवस्तुपालस्य । चतुःषष्टिर्मसीतयः कारिताः । दक्षिणस्यां
श्रीपर्वतं यावत्, पश्चिमायां **प्रभासं** यावत्, उचरस्यां **केदारं** यावत्, पूर्वस्यां **वाराणसीं** यावत् तयोः कीर्त-
नानि । सर्वाभ्रेण त्रीणि कोटिशतानि चतुर्विंश लक्षा अष्टादश सहस्राणि अष्टशतानि लोष्टिकत्रितयोनानि द्रव्यव्ययः ।
त्रिषष्टिवारान् संभ्रामे जैत्रपत्रं गृहीतम् । अष्टादश वर्षाणि तयोर्व्योपृतिः ।

10 एवं तयोः पुण्यकृत्यानि कुर्वतोः कियताऽपि कालेन श्री**वीरभद्रचलनृपः** कालधर्ममवापत् । ततस्तल्पट्टे तदीय-
स्तनयः श्रीमान् **वीसलदेव**स्ताभ्यां मन्त्रिप्रवराभ्यां राज्येऽभिषिक्तः । सोऽपि समर्थः सन् क्रमेण दुर्मदः सचिवान्तरं
विधाय मन्त्रि**तेजःपाल**मपाचकार । तदवलोक्य राज्ञः पुरोधः **सोमेश्वर**नामा महाकविरुपमुद्दिश्य साक्षेपं नव्यं
कान्यमपठत् । तथा—

मासान्मांसलपाटलापरिमलव्यालोलतोलम्बतः प्राप्य श्रौढिमिमां समीर महतीं पश्य त्वया यत्कृतम् ।

15 सूर्याचन्द्रमसौ निरस्ततमसौ दूरं तिरस्कृत्य यत् पादस्पर्शसहं विहायसि रजः स्थाने तयोः स्थापितम् ॥ १ ॥
इत्यादि । तयोः पुरुषरत्नयोर्धृतशेषमादित उत्पत्तिस्वरूपं च लोकप्रसिद्धित एवावगन्तव्यम् ।

गीताद्वायनवयैण सूडाद्द्विजाय कीर्तिता । कीर्तनानामियं संख्या श्रीमतोर्मन्त्रिमुत्स्ययोः ॥ १ ॥

यदध्यासितमर्हद्भिस्तद्धि तीर्थं प्रचक्षते । अर्हन्तश्च तयोश्चित्तमध्यवात्सुरहर्निशम् ॥ २ ॥

तत्तीर्थरूपयोर्धुक्त्वा पुरुषश्रेष्ठयोस्तयोः । कीर्तनोत्कीर्तनेनापि न्याय्या कल्पकृतिर्न किम् ॥ ३ ॥

20 इत्यालोच्य हृदा कल्पलेशं मन्त्रीशयोस्तयोः । एतं विरचयां चक्रुः श्री**जिनप्रभसूर्यः** ॥ ४ ॥

॥ श्रीमहामात्यवस्तुपालतेजःपालकीर्तनसंख्याकल्पः ॥

॥ अं० ५३, अ० ६ ॥

४३. हिंदुरीतीर्थकल्पः ।

श्रीपार्श्वं^१ चेष्टणाभिस्यं ध्यात्वा श्रीवीरमप्यथ । कल्पं श्रीहिंदुरी^२तीर्थस्याभिधासे यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

पारेतजनपदान्तश्चर्मणवत्यास्ते महानद्याः । नानाधनवनगहना^३ जयत्यौ हिंदुरीति पुरी ॥ २ ॥

अत्रैव भारते वर्षे विमलयशा नाम भूपतिरभूत् । तस्य सुमङ्गलादेव्या सह विषयसुखमनुभवतः क्रमाज्जातमपत्ययुगलम् । तत्र पुत्रः पुष्पचूलः, पुत्री पुष्पचूला । अनर्थसार्थमुत्पादयतः पुष्पचूलस्य कृतं लोकैः-5 वङ्कचूल इति नाम । महाजनोपालब्धेन^४ राज्ञा रुषेतेन निःसारितो नगराद्बङ्कचूलः । गच्छंश्च पथि पतितो भीषणायामटव्यां सह निजपरिजनेन स्वसा च श्वेहवशया । तत्र च क्षुत्पिपासार्दितो दृष्टो मिल्लैः । नीतः स्वपल्लीम्, स्थापितश्च पूर्वपल्लीपतिपदे पर्यपालयद्राज्यम्, अलुण्टयद्गामनगरसार्थादीन् ।

अन्यदा सुस्थिताचार्या अर्बुदाचलदष्टापदयात्रायै प्रस्थितास्तामेव सिंहगुहानामपल्लीं सगच्छाः प्रापुः । जातश्च वर्षाकालः; अजनि च पृथ्वी जीवाकुल्य । साधुभिः सहालोच्य मार्गयित्वा वङ्कचूलाद्दसतिं स्थितास्तत्रैव 10 सूरयः । तेन च प्रथममेव व्यवस्था कृता—मम सीमान्तर्धर्मकथा न कथनीया । यतो युष्मत्कथायामर्हिंसादिको धर्मः; न चैवं मल्लोको निर्वहति । एवमस्तु इति प्रतिपद्य तस्थुरुपाश्रये गुरवः । तेन चाहूय सर्वे प्रधानपुरुषा भणिताः—अहं राजपुत्रस्ततो मत्समीपे ब्राह्मणादय आगमिष्यन्ति । ततो भवद्भिर्जीववधो मांसमद्यादिप्रसङ्गश्च पत्या मध्ये न कर्तव्यः । एवं च कृते यतीनामपि भक्तपानमनुगुप्सितं कल्पत इति । तैस्तथैव कृतं यावच्चतुरो मासान् । प्राप्तो विहारसमयः । अनुज्ञापितो वङ्कचूलः सूरिभिः—‘समगाणं सउगाण’मित्यादि वाक्यैः । ततस्तैः सह चलितो वङ्कचूलः । स्वसीमां 15 प्रापुषा तेन विज्ञप्तम्—वयं परकीयसीमायां न प्रविशाम इति । भणितः सूरिभिः—वयं सीमान्तरमुपेताः, तत्किमुपदिशा-मस्तुभ्यम् ? । तेनोक्तम्—यन्मयि निर्वहति, तदुपदेशेनानुगृह्यतामयं जनः । ततः सूरिभिश्चत्वारो नियमा दत्तास्तथा—अज्ञातफलानि न भोक्तव्यानि, सप्ताद्यानि पदान्यपसृत्य घातो देयः । पट्टदेवी नाभिगन्तव्या । काकमांसं च न भक्षणीयमिति । प्रतिपन्नाश्च^५ तेन ते । गुरुन् प्रणम्य स स्वगुहानागमत् ।

अन्यदा गतः सार्थस्योपरि धाट्या । शकुनकारणान्नागतः सार्थः । नुटितं च तस्य पथ्यदनम् । पीडिताः क्षुधा 20 राजन्याः । दृष्टश्च तैः किंपाकतरुः फलितः । गृहीतानि फलानि । न जानन्ति ते तन्नामधेयमिति तेन न भुक्तानि । इतरैः सर्वैर्बुभुजिरे । मृताश्च तैः किंपाकफलैः । ततश्चिन्तितं तेनाहो ! नियमानां फलम् । तत एकाक्येवागतः पल्लीम् । रजन्यां प्रविष्टः स्वगृहम् । दृष्टा पुष्पचूला दीपालोकेन पुरुषवेषा निजप्रव्या सह प्रयुक्ता । जातस्तस्य कोपस्तयोरुपरि । द्वावप्येतौ सङ्गप्रहारेण छिनद्भीति यावदचिन्त्यतावत्समृतो नियमः । ततः सप्ताष्टपदान्यपकम्य घातं ददत्^६ खाटकृत-मुपरि खड्गेन । व्याहृतं स्वसा ‘जीवतु वङ्कचूल’ इति तद्रचः श्रुत्वा लजितोऽसावपृच्छत् किमेतदिति ? । सापि 25 नटवृत्तान्तमचीकथत् ।

कालक्रमेण तस्य तद्राज्यं शासतस्तत्रैव पट्यां तस्यैवाचार्यस्य शिष्यौ धर्मऋषि-धर्मदत्तनामानौ कदाचि-द्वर्षीरात्रमवास्थिताताम् । तत्र तयोरेकः साधुस्त्रिमासक्षणं विदधे । द्वितीयश्चतुर्मासक्षणपणम् । वङ्कचूलस्तु तद्दत्तनिय-मानामायतिशुभं फलतामवलोक्य व्यजिज्ञपत्—भदन्तौ ! मदनुकम्पया कमपि पेशलं धर्मोपदेशं दत्तम् । ततस्ताभ्यां चैत्य-विधानपदेशना क्लेशनाशिनी विदधे । तेनापि शराविकापर्यंतसमीपवर्तिन्यां तस्यामेव पट्यां चर्मणवतीसरितीरी 30 कारितमुच्चैस्तरं चारुचैत्यम् । स्थापितं तत्र श्रीमन्महावीरविम्बम् । तीर्थतया च रूढं तत् । तत्र यान्ति स चतुर्विम्ब्यः सङ्घाः ।

1 Pa पार्श्वं । 2 Pa °गुरं । 3 Pa °वहना । 4 Pa °वलब्धेन । 5 Pa विज्ञप्ति । 6 Pa प्रवन्नास्तेन । 7 B दयात् । 8 B तद् । 9 Pa °फलमुभतां ।

- कालान्तरे कश्चिन्नैगमः सभार्यः सर्वर्द्धा तथात्रायै प्रस्थितः । प्राप्तः क्रमेण रन्तिनदीम् । नावमारूढौ च दम्पती चैत्यशिखरं व्यलोकयताम् । ततः सरससं सौवर्णकञ्चोलके कुङ्कुमचन्दनकपूर्पं प्रक्षिप्य जले¹ क्षेप्तुमारुढवती नैगमगृहिणी । प्रमादान्निपतितं तदन्तर्जलतलम् । ततो भणितं वणिजा-अहो ! इदं कञ्चोलकं नैककोटिमूल्यरत्नखचितं राज्ञा ग्रहणकैऽपंतमासीत् । ततो राज्ञः कथं लुटितव्यमिति चिरं विपथ वङ्कचूलस्य पल्लीपतेर्विज्ञापितं तत् । यथाऽस्य राजकीयवस्तुनो विचितिः कार्यताम् । तेनापि धीवर आदिष्टस्तच्छोधयितुं प्राविशदन्तर्नदम् । विचिन्वता चान्तर्जलतलं दृष्टं तेन हिरण्यरथस्य जीवन्तस्वामिश्रीपार्श्वनाथविम्बम् । यावत्पश्यति स्म स विम्बस्य हृदये तत्कञ्चोलकम् । धीवरेणोक्तम्-धन्याविमौ दम्पती यद्भवतो वक्षसि घुसृणचन्दनविलेपनाहं स्थितमिदम् । ततो गृहीत्वा तदार्पितं नैगमस्य । तेनापि दत्तं तस्मै बहुद्रव्यम् । उक्तं च विम्बस्वरूपं नाविकेन । ततो वङ्कचूलेन श्रद्धालुना तमेव प्रवेश्य निष्काशितं तद्विम्बम् । कनकरथस्तु तत्रैव मुक्तः । निवेदितं हि स्वप्ने प्राग् भगवता² नृपतेः, यत्र
- 10 क्षिप्ता सती पुष्पमाला गत्वा तिष्ठति तत्र विम्बं शोध्यमिति । तदनुसारेण विम्बमानीय समर्पितं राज्ञे वङ्कचूलाय । तेनापि स्थापितं श्रीवीरस्य विम्बस्य बहिर्मण्डपे यावत्किञ्च नव्यं³ चैत्यमसौ कारयामीत्यसन्धिमतः । कारिते च⁴ चैत्यान्तरे यावत्तत्र स्थापनार्थमुत्थापयितुमारभन्ते राजकीयाः पुरुषास्तावत्तद्विम्बं नोत्तिष्ठति स्म । देवताधिष्ठानाच्चत्रैव स्थितमद्यापि तथैवास्ते । धीवरेण पुनर्विज्ञप्तः पल्लीपतिः-यत्तत्र देव । मया नयां प्रविष्टेन विम्बान्तरमपि दृष्टम्, तदपि बहिरानेतुमौचित्तिमश्नुति । पूजारूढं हि भवति । ततः पल्लीधरेण पृष्टा स्वपरिपत्-भो ! जानीते कोऽप्यनयोर्विम्बयोः
- 15 संविधानकम् ? । केन खल्वेते नद्यान्तरजलतले⁵ न्यस्ते ? । इत्याकर्ण्येकेन पुराविदा स्वविरेण विज्ञप्तम्-दैवैकस्मिन्नगरे पूर्वं नृपतिरासीत् । स च परचक्रेण ससुपेयुषा सार्द्धं योद्धुं सकलचर्मसमूहसब्रह्मणेन गतः । तस्याप्रमहिषी च निजं सर्वस्वमेतच्च विम्बद्वयं कनकरथस्य विधाय जलदुर्गमिति कृत्वा चर्मणवत्सां⁶ कोटिवके प्रक्षिप्य स्थिता⁷ । चिरं युद्धवतस्तस्य कोऽपि खलः किल वार्तामापेधैतु-यदयं नृपतिस्तेन परचक्रापिपतिनृपतिना व्यापादित इति ।⁸ तच्छ्रुत्वा देवी तत्कोटिवकमाक्रम्यान्तर्जलतलं प्राक्षिपत् । स्वयं च परासुतामासदत् । स च नृपतिः परचक्रं निर्जित्य यावन्नृजनगरमा-
- 20 गमत् तावद् देव्याः प्राचीनं वृचमकार्ष्य भवाद्विरक्तः पारमेश्वरीं दीक्षां कक्षीचक्रे । तत्रैकं विम्बं देवेन बहिरानीतं पूज्यमानं चास्ति । द्वितीयमपि चेन्निःसरति तदोपक्रम्यतामिति । तदाकर्ण्य वङ्कचूलः परमार्हतं⁹ चुडामणिस्तमेव धीवरं तदानयनाय नयां प्रावीविशत् । स च तद्विम्बं कटीदम्भवपुर्जलतलेऽवतिष्ठमानं बहिस्त्रोषाङ्गं चावलोक्य निष्काशनोपायाननेकानकार्षीत् । न च तन्निर्गतमिति दैवतप्रभावमाकलय्य समागत्य च विशामीशाय न्यवेदयत्तत्स्वरूपम् । अद्यापि तत्किल तथैवास्ते । श्रूयतेऽद्यापि केनापि धीवरस्वविरेण नौकास्तम्भे जाते तत्कारणं विचिन्वता तस्य¹⁰ हिरण्यरथस्य
- 25 कीलिका लब्धा । तां कनकमयीं दृष्ट्वा लुब्धेन तेन व्यचिन्ति-यदिमं रथं क्रमात्सर्वं गृहीत्वा ऋद्धिमान् भविष्यामीति । ततश्च स राज्ञौ निद्रां न लेभे । उक्तश्च केनाप्यदृष्टपुरुषेण-यदिमां तत्रैव विमुच्य सुखं¹¹ श्रेयाः, नो चेत्सद्य एव त्वां हनिष्यामीति । तेन भयात्तेन तत्रैव मुक्ता युगकीलिका इत्यादि । किं न सम्भाव्यते दैवताधिष्ठितेपु पदार्थेषु ।
- श्रूयते च, सम्प्रति काले कश्चिन्लेच्छः पाषाणपाणिः श्रीपार्श्वनाथप्रतिमां भङ्कुमुपस्थितः स्तम्भितवाहुर्जातः । महति पूजाविधौ कृते सज्जतामापन्न इति । श्रीवीरविम्बं महत्तदपेक्षया लवीयस्तरं श्रीपार्श्वनाथविम्बमिति महावीर-
- 30 स्पर्धकरूरोऽयं देव इति मेदाश्चेत्पुण्य इत्याख्यां प्राचीकशन् । श्रीमत्सेत्पुण्यदेवस्य महीयस्तममाहात्म्यनिधयेः पुरस्ताभ्यां महर्षिभ्यां सुवर्णमुकुटमन्नायायः समा[रा]षितः प्रकाशितश्च भज्येभ्यः । सा च सिंहगुहापल्ली कालक्रमाद्दिपुरी-त्याख्यया प्रसिद्धा नगरी संजाता । अद्यापि स भगवान् श्रीमहावीरः स चेत्पुण्यपार्श्वनाथः सकलसंधेन तस्यामेव पुर्यां यात्रोत्सवैराराध्येते इति ।

1 Pb C जलं । 2 Pa-b) भवगता । 3 B नाम्यं । 4 B नास्ति 'व' । 5 Pa °जलं । 6 B न्यास्ते । 7 Pa स्थिता-रासीत् । 8 B 'तत्' नास्ति । 9 B Pa परमार्हतः चूडामणि° । 10 B हि रथस्य । 11 Pa नास्ति 'सुखं' ।

अन्यदा **वङ्कचूल** उज्जयिन्यां खात्रपातनाथ चौर्यवृत्त्या कस्यापि श्रेष्ठिनः सञ्जनि गतः । कोलाहलं श्रुत्वा 'बलितः । ततो **देवदत्ता**या गणिकाया गणिक्यमाणिक्यभूताया गृहं प्राविशन् । दृष्टा सा कुष्ठिना सह प्रसुप्ता । ततो निःसृत्य गतः पुरः श्रेष्ठिनो वेदम् । तत्रैकविशोपको लेख्यके युञ्जतीति परशुवर्गिभर्तस्य निःसारितो गेहात् पुत्रः श्रेष्ठिना । विरराम च यामिनी । यावद्राजकुलं यामीत्यचिन्तयत्, तावदुज्जगाम धामनिधिः । पल्लोशश्च निःसृत्य नगराद्गोधां गृहीत्वा तरुतले दिवं नीत्वा पुना राजावागात् । राजभाण्डागाराद्दहिगोधापुच्छे विलम्ब प्राविशत्कोशम् । दृष्टो 5 राजाप्रमहिष्या रुष्टया, पृष्टश्च कर्तुवमिति । तेनोचे चौर इति । तयोक्तम्—मा भैयीः, मया सह सङ्गमं कुरु । सोऽवादीत्—का त्वम् ? । साऽप्युचेऽप्रमहिष्यहमिति । चौरोऽवादीद्यथेवं तर्हि ममाग्ना भवसि, अतो यामीति निश्चिते तथा स्वाङ्गं नखैर्विदार्य पूरुतिपूर्वमाहूता आरक्षकाः । गृहीतस्तैः । राज्ञा चानुनयार्थमागतेन तद्दृष्टम् । राज्ञोक्ताः स्वर्पा(पु)रुषाः—मैत्रं गाढं कुर्वीश्वमिति । तै रक्षितः । प्रातः पृष्टः क्षितिभृता । तेनाप्युक्तम्—देव ! चौर्यायाहं प्रविष्टः । पश्चाद्देवभाण्डागारे देव्या दृष्टोऽस्मि । यावदन्यन्न कथयति तावत्तुष्टो विदितवेद्यो नरेन्द्रः स्वीकृतः पुत्रतया, स्थापितश्च सामन्त-10 पदे । देवी च विडम्ब्यमाना रक्षिता **वङ्कचूलेन** । अहो ! नियमानां शुभफलमित्यनवरतमयमध्यासीत् । प्रेषितश्चान्यदा राज्ञा **कामरूप**भूपसाधनार्थम् । गतो युद्धे । घातैर्जैरितो विजित्य तमागमत् स्वस्थानम् । व्याहृता च राज्ञा वैयाः । यावद्रुद्रोऽपि घातत्रणो विकसति । तैरुक्तम्—देव ! काकमांसेन शोभनो भवत्ययम् । तस्य च **जिनदास**श्रावकेण सार्द्धं प्रागेव मैत्र्यमासीत् । ततस्तदानयनाथ प्रेषितः पुरुषः पुरुषापिपतिना, येन तद्वाक्यात्काकमांसं भक्षयतीति । तदाहृतश्च **जिनदासोऽवन्ती**मागच्छन्नुभे दिव्ये सुदत्तौ रुदत्यावद्राक्षीत् । तेन पृष्टे—किं रुदियः ? । ताभ्यां 15 मुक्तम्—अस्माकं भर्ता सौधर्माच्युतः । अतो राजपुत्रं **वङ्कचूलं** प्रार्थयावहे । परं त्वयि गते स मांसं भक्षयिता ततो गन्ता दुर्गतिं तेन रुदिवः । तेनोक्तम्—तथा करिष्ये यथा तन्न भक्षयिता । गतश्च तत्र । राजोपरोधाद्**वङ्कचूल**मवोचत्—गृहाण बलिभुक्पिशितम् । पट्टभूतः सन् प्रायश्चित्तं चरेः । **वङ्कचूलोऽवोचत्**—जानासि त्वं यदाचर्योप्यकार्यं प्रायश्चित्तं ब्राह्मम्, ततः प्रागेव तदनाचरणं श्रेय इति । 'प्रक्षालनाद्धि पङ्कस्य दूरादस्पर्शनं वरम् ।' इति वाक्यान्निषिद्धो नृपतिः । विशेषप्रतिपन्ननिवहश्चाऽच्युतकल्पमगमत् । बलमानेन **जिनदासेन** ते देव्यो तथैव रुदत्तौ दृष्ट्वा प्रोक्तम्—20 किमिति रुदियः ? । न तावत्स मांसं ग्राहितः । ताभ्यामभिदधे—स ह्यधिकाराधनावशाद्च्युतं प्राप्तस्ततो नाऽभवदस-द्भर्तेति । एवं जिनधर्मप्रभावं सुचिरं परिभाष्य **जिनदासः** स्वावासमाससादेति । एवं चास्य निर्मापयिता **वङ्कचूल** एवाजनि जनिजगदानन्दः ॥

दिंपुरीतीर्थरत्नस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । किञ्चिद्विरचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभूसूरयः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीबेह्लुणपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

॥ अं० ११६, अ० २६ ॥

४४. द्विपुरीस्तवः[†] ।

उत्तुङ्गैर्विविधैर्नैरुपलसच्छायैरभिप्राजिता,
श्रीवीरप्रभुपार्श्व-सुव्रत-युगादीशादिबिम्बैर्युता ।

पत्नी भूतलविश्रुता नियमिनः श्रीवङ्कचूलस्य या,

सा भूत्या चिरमद्भुतां कलयतु प्रौढिं पुरी द्विपुरी ॥ १ ॥

व्योमचुम्बिशिखरं मनोहरं रन्तिदेव^१ तटिनीतटस्थितम् ।

अत्र चैत्यमवलोक्य यात्रिकाः शैत्यमाशु ददति स्वचक्षुषोः ॥ २ ॥

मूलनायक इहान्त्यजिनेन्द्रश्चारुलेपघटितोद्भटमूर्तिः ।

दक्षिणे जयति चेह्लणपार्श्वो^२ भास्वदक् तदपरः फणिकेतुः ॥ ३ ॥

एकत आदिजिनो^३ वृजिनो ऽतोऽन्यत्र^४ पुनर्मुनिसुव्रतनाथः ।

^१एवमनेकजिनेश्वरमूर्तिः स्फूर्तिमदभ्रचकास्ति जिनोकः^५ ॥ ४ ॥

अत्राम्बिका द्वारसमीपवर्तिनी श्रीक्षेत्रपालो मुजपदकभास्वरः ।

सर्वज्ञपादास्त्युजसेवना^६ ऽलिनौ संवस्य विघ्नौघमपोहतः क्षणात् ॥ ५ ॥

यात्रोत्सवानिह^७ शितौ महसो दशम्यामालोक्य लोकसमवाय^८ विधीयमानान् ।

संभावयन्ति भविकाः कलिकालगेहे प्राघूर्णकं कृतयुगं ध्रुवमभ्युपेतम् ॥ ६ ॥

अमरमहितमेतत् तीर्थमाराध्य भक्त्या, फलितसकलकामाः सर्वभीतीर्जयन्ति ।

बहलपरिमलाब्जं चन्दनं प्राप्य यद्वा क इव सहतु तापव्यापमालिङ्गिताङ्गम् ॥ ७ ॥

वन्द्या नन्द्यादघहतिदृढा द्विपुरीतीर्थरत्नम्,

यामध्यास्ते सुरतरुरिव प्रार्थितार्थप्रदायी ।

पद्मावत्या भुजगपतिना चाविमुत्तार्हिपार्श्वः,

कायोत्सर्गस्थित^९ वपुरयं चेह्लणः पार्श्वनाथः ॥ ८ ॥

शशधरहृषीकाक्षिक्षोणीमिते (१२५१) शकवत्सरे,

गृहमणिमहे संधान्वीता उपेत्य पुरीभिमाम् ।

मुदितमनसस्तीर्थस्थास्य प्रभावमहोदधे-

रिति विरचयां चक्रुः स्तोत्रं जिनप्रभसूरयः ॥ ९ ॥

॥ इति द्विपुरीस्तोत्रम् ॥

॥ अं० १६ ॥

[†] Pa C द्विपुरीस्तवस्त्वयम् । 1 B रन्तिदेवकीर्तितटिनी° । 2 Pa नान्यात्र । 3 Pa एक° । 4 C जनौकः ॥
5 Pa °केशन° । 6 C यात्रोत्सवानिहि । 7 B Pa सहसो । 8 Pa समवायि° । 9 Pa स्थिति° ।

४५. चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

पर्युपास्य परमेष्ठिपञ्चकं कीर्तयामि कृतपापनिग्रहम् ।

तन्नवेदि^१विदितं चतुर्धुताशीतितीर्थजिननामसंग्रहम् ॥ १ ॥

तथा हि—श्री**शत्रुञ्जये** भुवनदीपः श्री**वैरस्वामि**प्रतिष्ठितः श्री**आदिनाथः**^२ । तथा, श्रीमूलनायकः **पाण्डव**स्थापितो^३ नृदिवर्धनयुगादिनाथः । श्री**शान्ति**प्रतिष्ठितः **पुण्डरीकः** श्री**कलशः**, द्वितीयस्तु^४ श्री**वैर-5** **स्वामि**प्रतिष्ठितः **पूर्णकलशः** । सुपाकुण्डजीवितस्वामी श्री**शान्ति**नाथः । **मरुदेवा**स्वामिनी प्रथमसिद्धः ।

श्री**उज्जयन्ते** पुण्यकलश-मदनमूर्तिः श्री**नेमि**नाथः । **काञ्चनबलानके** अमृतनिधिः श्री**अरिष्ट-नेमिः** । **पापामटे** अतीतचतुर्विंशतिमध्यात् अष्टौ पुण्यनिधयः श्री**नेमीश्वरा**दयः ।

१. **काशह्रदे**^५ त्रिभुवनमङ्गलकलशः श्री**आदिनाथः** । **पारकरदेशे** श्री**आदिनाथः** । **अयोध्यायां** श्री**ऋषभदेवः** । **कोल्लापुरे** बज्रमृत्तिकामयः श्री**भरतेश्वर**पूजितो भुवनतिलकः श्री**आदिनाथः** । **सोपारके** जीवन्त^६स्वा-10 **मिश्रीऋषभदेव**प्रतिमा । **नगरमहास्थाने** श्री**भरतेश्वर**कारितः श्रीयुगादिदेवः । **दक्षिणापथे गोमटदेवः** श्री**बाहुबलिः** । **उत्तरापथे कलिङ्गदेशे** गोमटः श्रीऋषभः । **खड्गारगढे** श्री**उग्रसेन**पूजितो मेदिनीमुकुटः श्री**आदिनाथः** । **महानगर्यां** उद्दण्डविहारे श्री**आदिनाथः** । **पुरिमताले** श्री**आदिनाथः** । **तक्षशिलायां** बाहु-बलिविनिर्मितं धर्मचक्रम् । **मोक्षतीर्थं** श्री**आदिनाथ**पादुका । **कोल्लपाक**पत्तने माणिक्यदेवः श्रीऋषभो मन्दोदरी-देवतावसरः । **गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे** श्री**आदिक्रमण्डलम्** ।

15

२. श्री**अयोध्यायां** श्री**अजितस्वामी** । **चन्देर्यां** अजितः । **तारणे** विधकोटिशिलायां श्री**अजितः** । **अंग-दिक्कायां** श्री**अजित-शांतिदेवताद्वयं** श्री**ब्रह्मेन्द्रदेवतावसरः** ।

३. **श्रावस्त्यां** श्रीसंभवदेवो जाहुलीविद्याधिपतिः ।

४. **सेगमती**ग्रामे श्री**अभिनन्दन**देवः । **नर्मदा** तत्पादेभ्यो निर्गता ।

५. **क्रौंचद्वीपे सिंहलद्वीपे हंसद्वीपे** श्रीसुमतिनाथदेवपादुकाः । **आम्बुरिणि**ग्रामे श्रीसुमतिदेवः । 20

६. **माहेन्द्रपर्वते कौशाम्ब्यां** च श्रीपद्मप्रभः ।

७. **मथुरायां** महालक्ष्मीनिर्मितः श्रीसुपार्थस्तूपः^{१०} । श्री**दशपुरनगरे** श्रीसुपार्थः सीतादेवी^{११}देवतावसरः ।

८. **प्रभासे** शशिभूषणः श्रीचन्द्रप्रभश्चन्द्रकान्त^{१२}मणिमयः श्रीज्वालामालिनीदेवतावसरः । श्रीगौतमस्वामिप्रति-ष्ठितो **बलभ्यागतः** श्रीनन्दिवर्धनकारितः श्रीचन्द्रप्रभः । **नासिक्यपुरे** श्रीजीवितस्वामी त्रिभुवनतिलकः श्रीचन्द्र-प्रभः । **चन्द्रावल्यां** मन्दिरमुकुटः श्रीचन्द्रप्रभः । **वाराणस्यां** विश्वेश्वरमध्ये श्रीचन्द्रप्रभः ।

25

९. **कायाद्वारे** श्रीसुविधिनाथः ।

१०. **प्रयागतीर्थं** श्रीशीतलनाथः ।

११. **विन्ध्याद्रौ मलयगिरौ** च श्रीश्रेयांसः ।

१२. **चम्पायां** विश्वतिलकः श्रीवासुपूज्यः ।

१३. **काम्पील्ये** गङ्गामूले, श्री**सिंहपुरे** च श्रीविलमनाथः ।

३०

१४. **मथुरायां** यमुनाह्रदे, सयुद्धे **द्वारवल्यां, शाकपाणि**मध्ये श्रीअनन्तः ।

1 B वेद° । 2 Pa पूर्णकलशः । 3 B °स्थापित° । 4 Pa द्वितीयो । 5 Pa काशह्रदे । 6 Pa जीवन्त° । 7 Pa-b कोल्लपाक° ; B कोल्लापक° । 8 Pa सग° । 9 Pa आयुरिणि° । 10 Pa °स्तम्भः । 11 Pa सीतादेवता° । 12 B Pb °धाम्नि° ।

१५. अयोध्यासमीपे रत्नवाहपुरे नागमहितः श्रीधर्मनाथः ।
 १६. किष्किन्धायां लंकायां पाताललंकायां^१ त्रिकूटगिरौ श्रीशान्तिनाथः ।
 १७-१८. गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे श्रीकुंथुनाथारनाथौ ।
 १९. श्रीपर्वते मलिनाथः ।
- 5 २०. भृगुपत्तने अनर्घ्यरत्नचूडः श्रीमुनिसुव्रतः । प्रतिष्ठानपुरे अयोध्यायां विन्ध्याचले माणिक्यदंडके मुनिसुव्रतः ।
 २१. अयोध्यायां मोक्षतीर्थे नमिः ।
 २२. शौर्यपुरे शङ्खजिनालये पाटलानगरे मथुरायां द्वारकायां सिंहपुरे स्तम्भतीर्थे पाताल-लिङ्गाभिधः श्रीनेमिनाथः ।
- 10 २३. अजागृहे नवनिधिः श्रीपार्श्वनाथः । स्तम्भनके भवभयहरः । फलवर्द्धिकायां विश्वकल्पलता-भिधः । करहेटके उपसर्गहरः । अहिच्छत्रायां त्रिसुवनमानुः । कलिकुण्डे नागहृदे च श्रीपार्श्वनाथः । कुक्कुटेश्वरे विश्वगजः । माहेन्द्रपर्वते छायापार्श्वनाथः । ओंकारपर्वते सहस्रफणी पार्श्वनाथः । वाराणस्यां दण्डखाते भव्यपुष्करावर्तकः । महाकालान्तरा पातालचक्रवर्ती । मथुरायां कल्पद्रुमः । चम्पायामशोकः । मलयगिरौ श्रीपार्श्वः ।
- 15 २४. श्रीपर्वते घण्टाकर्णमहावीरः । विन्ध्याद्रौ श्रीगुप्तः^२ । हिमाचले छायापार्श्वे मन्नाधिराजः श्रीस्फुलिङ्गः । श्रीपुरे अन्तरिक्षः श्रीपार्श्वः । डाकुली-भीमेश्वरे श्रीपार्श्वनाथः । भाइल^३स्वामिगढे देवाधिदेवः । श्रीरामशयने प्रद्योतकारि^४श्रीवर्धमानः । मोढेरे वायडे खेडे^५ नाणके पल्ल्यां मतुण्डके मुण्डस्थले श्रीमालपत्तने उपकेशपुरे कुण्डग्रामे सत्यपुरे टङ्गायां गङ्गाहृदे सरस्थाने वीतभये चम्पायां अपापायां पुंड्रपर्वते नन्दिचर्द्धन-कोटिभूमौ^६ वीरः । वैभाराद्रौ राजगृहे कैलासे श्रीरोहणाद्रौ २० श्रीमहावीरः ।
- अष्टापदे चतुर्विंशतिस्तीर्थकराः । संमेतशैले विंशतिर्जिनाः । हेमसरोवरे द्वासप्ततिजिनालयः । कोटिशिला सिद्धि^७क्षेत्रम् ।
 इति जैनप्रसिद्धानां तीर्थानां नामपद्धतेः । सङ्ग्रहोऽयं स्फुटीचक्रे श्रीजिनप्रभसूरिणा ॥ १ ॥
 *किञ्चिदत्र यथा दृष्टं किञ्चिच्चापि यथा श्रुतम् । स्वतीर्थनामधेयानां पद्धतौ लिखितं मया ॥ २ ॥
- 25 ॥ समाप्तस्तीर्थनामधेयसंग्रहकल्पः† ॥
 ॥ अं० ४९, अ० २१ ॥

1 P विहाय नारत्यन्त्र । 2 B श्री गुप्तिः । 3 P व्याकुली°; P० डाकुली चन्द्रावत्यां मंदिरसुकुटमीमेश्वरे' एतादृशः पाठः । 4 Pa आलय° । 5 P °कारितः । 6 B Pa नास्ति 'खेडे' । 7 Pa विहाय 'अपापायां' नास्ति । 8 P Pa सिद्ध° । * इदं पद्यं नास्ति P आदर्शे । † P इति सर्वचतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

४६. समवसरणरचनाकल्पः ।

नमिऊण जिणं वीरं कपं सिरिसमवसरणरयणाए । पुब्बायरिअकयाहिं गाहाहिं चैव जंपेमि ॥ १ ॥
 वाऊ-भेहा कमसो जोअणभूसोहि^१-सुरहिजलवुट्ठी । मणिरयणभूमिरयणं कुणंति पुण कुसुमवुट्ठि वणा ॥ २ ॥
 पायारतिअं कमसो कुणंति वररूपकणयरयणमयं । कंचणवसुमणिकवितीससोहिअं^२ भवण-जोइ-वणा ॥ ३ ॥
 गाउअमेगं छस्सयधणुहपरिच्छिन्नमंतरं तेसिं । अट्टपुलीकरयणी तितीसं धणुहबाहलं ॥ ४ ॥ 5
 पंचसयधणुच्चतं चउदारविराइआण वप्पाणं । सब्बप्पमाणमेयं निअनिअहत्थेण य जिणाणं ॥ ५ ॥
 सोवाणदससहस्सा भूमीओ गंतु पढमपायारो । पण्णासधणुहपरयो पुणो वि सोवाणपणसहसा ॥ ६ ॥
 तत्थ विअ बीअवप्पो पुव्वुत्तविही तयंतरं नेया । तत्तो तईओ एवं वीससहस्सा य सोवाणा ॥ ७ ॥
 दस पंच पंच सहसा सब्बे हत्थुच्च-हत्थविस्थिन्ना । बाहिर-मज्झ-ठिभतरवप्पाण कमेण सोवाणं ॥ ८ ॥
 तम्मज्जे मणिवीढं भूमीओ सद्धुदुत्तिकोसुच्चं । दोधणुसयविस्थिणं चउदारं जिणधणुसमुच्चं ॥ ९ ॥ 10
 सिंहासणाइं चउरो मणिपडिछन्नाइं तेसु चउरूवो । पुब्वसुहो^३ ठाइ सयं छत्तयभूसिओ भयवं ॥ १० ॥
 समहिअजोअणपिहुलो तहा असोगो दुसोलसधणुच्चो । पडिबिंबत्तयपमुहं किच्चं तु कुणंति वंतरिआ ॥ ११ ॥
 परिसाअगे आइसु मुणिवर-वेमाणिणीओ समणीओ । भवण-वण-जोइदेवी देवा वेमाणिअ-नरिस्सी ॥ १२ ॥
 जोअणसहस्सदंडो धम्मज्जओ कुडहिक्केउसंकिन्नो । दो जक्ख चामरधरा जिणपुरओ धम्मचक्कं च ॥ १३ ॥
 ऊसिअधय-मणितोरण-अडमंगल-पुण्णकलस-दामाइं । पंचालिअ-छत्ताइं पइदारं धूवपडिआओ ॥ १४ ॥ 15
 हेम-सिअ-रत्त-सामलववणा सरवण य जोइ-भवणवई । पइदारं वसु वप्पे पुब्बाइसु^४ ठंति पडिहारा ॥ १५ ॥
 जयविजयादिअ-अवराजिअगोरा रत्तकणयनीलाभा । देवी पुब्वकमेणं सकच्छरा^५ ठंति कणयमए ॥ १६ ॥
 जडमउडमंडिआ तह तुंबरु-खट्टंग-पुरिससिरिमाली । बहिवप्पदार दोसु वि पासेसुं ठंति^६ पइवप्पं ॥ १७ ॥
 बहिवप्पे जाणाइं बीए सत्तु वि सिच्चभावगया । तिरिआ मणिमयछंदे^७ इंसु पुण रयणवप्पबहिं ॥ १८ ॥
 बहिवप्पदारमज्जे दो दो वावीओ हुंति वट्ठिमि । चउरंससमोसरणे इग इग वावी उ कोणेषुं ॥ १९ ॥ 20
 उक्किट्ठि^८ सीहनायं कलयलसदेण सब्बओ सब्बं । तिथयरपायमूले करिंति देवा निवयमाणा ॥ २० ॥
 चेइदुम-पीडछंदग-आसण-छत्तं च चामराओ अ । जं चण्णं करणिज्जं करंति तं वाणमंतरिआ ॥ २१ ॥
 साहारणओसरणे एवं^९ जत्थिच्चिमंतु ओसरइ । इक्कु च्चिअ तं सब्बं करेइ भयणाउ इअरेसिं ॥ २२ ॥
^{१०}सूरुदयपच्छिमाए ओगाहंतीइ पुब्वओ एइ । दोहिं पउमेहिं पाया मग्गेण य हुंति सत्तन्ने ॥ २३ ॥
 आदाहिणपुब्वसुहो तिदिंसिं पडिरूवगाउ देवकया । जिट्ठगणी अन्नो वा दाहिणपुब्वे अ दूरंमि ॥ २४ ॥ 25
 जे ते देवेहिं कया तिदिंसिं पडिरूवगा जिणवरस्स । तेसिं पि तप्पभावा तयाणुरूवं हवइ रूवं^{११} ॥ २५ ॥
 इंतं महच्चिअं पणिवयंति ठिअमवि^{१२} वयंति पणमंता । न वि जंतणा न विकहा न परुपरमच्छरो न भयं ॥ २६ ॥
 तिथपणांमं काउं कहेइ साहारणेण सदेण । सब्बेसिं सन्नीणं जोअणनीहारिणा भयवं ॥ २७ ॥
 जत्थ अपुव्वोसरणं अदिट्ठपुब्वं^{१३} च जेण समणेणं^{१४} । बारसहिं जोअणेहिं सो एइ अणागमो लहुआ ॥ २८ ॥
 साहारणासवंते^{१५} तदुवओगो अगाहगगिराए । नय निबिज्जइ^{१६} सोआ किदिवाणिअ-दासिआहरणा ॥ २९ ॥ 30
 सबाउअं पि सोआ^{१७} ज्ञविज्ज जइ हु सययं जिणो कइइ । सीउह-सुप्पिवासापरिस्समभए अविगणंतो ॥ ३० ॥

1 C °सोहिया । 2 Pb °सोहियं च वणजोइ° । 3 B पुव्वसुहे । 4 C पव्वाइसु; Pb पुव्वाइसु वाइसु । 5 B सत्थकरा । 6 C ठवंति । 7 Pb-c छंदे इहे । 8 C उक्किट्ठ° । 9 Pa C जत्थिट्ठि°; Pb जत्थट्ठि° । 10 Pa सरुदय°; C सूरिदय° । 11 Pa रूवं । 12 Pa धयंति; C यंति । 13 Pa पुव्वंत; C पुव्वं व । 14 Pb सरणेणं । 15 C °सवंतो । 16 B नय-रिदिज्जइ । 17 C सोआमउसविज्जइ ।

विचीओ सुवण्णस्साबारस अद्धं^१ च सयसहस्साइं । तावइअं चिअ कोडी पीईदाणं तु चक्किस्स ॥ ३१ ॥
 एअं चेव पमाणं नवरं रययं तु केसवा दिंति । मंडलिआण सहस्सा पीईदाणं सयसहस्सा ॥ ३२ ॥
 भत्तिविभवाणुरूढं अन्नेवि य दिंति इब्भमाईआ । सोऊण जिणागमणं निउत्तमणिओइएसुं वा ॥ ३३ ॥
 रायावरायमच्चो तस्सासइ पवरजणवओ वावि । दुब्बलि खंडिअ बलि छडिअ तंदुलणाढगं कल्ला ॥ ३४ ॥
 5 भाइअमुणाणिआणं अखंडफुडिआणं^२ फल्लाससरेआणं । कीरइ बली सुरावि अ तत्थेव लुभंति गंधाई ॥ ३५ ॥
 बलिपत्तिसणं^३ समकालं पुब्बहारेण ठाइ परिकहणा । तिगुणं पुरओ पाडण तस्सद्धं अवडिअं देवा ॥ ३६ ॥
 अद्धद्धं अहिवइणो अवसेसं होइ पागयजणस्स । सव्वाभयप्पसमणी^४ कुप्पइ नण्णो य छम्मासा ॥ ३७ ॥
 राओवणीअसीहासणोवविट्ठो व पायपीढंमि । जिट्ठो अन्नयरो वा गणहारि करेइ बीआए^५ ॥ ३८ ॥
 इअ समवसरणरयणाकप्पो सुत्ताणुसारओ लिहिओ । लेसुइसेण इमो जिणपहसुरिहिं पदियवो ॥ ३९ ॥

10

॥ इति समवसरणरचनाकल्पः ॥

॥ अं० ४३ । आदितः ३२०८ ॥

आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थाम्रमिह जातवान् । अनुष्टुभामष्टयुता दशनप्रमिताः शताः ॥

श्रीधर्मघोषसूरयोऽप्येवं समवसरणरचनास्तवमाहुः—“थुणिमो केवलिवत्थं० ।” अं० २३, अ० १३ ॥

४७. कुडुंगेश्वरनाभेयदेवकल्पः ।

15

श्वेताम्बरेण चारणसुनिनाचार्येण वज्रसेनेन ।

शक्रावतारतीर्थे श्रीनाभेयः प्रतिष्ठितो जीयात् ॥ १ ॥

*कुडुंगेश्वरनाभेयदेवस्यानल्पतेजसः । कल्पं जल्पामि लेशेन दृष्ट्वा शासनपट्टिकाम् ॥ २ ॥

पूर्वं 'लाटदेशमण्डनभृगुकच्छपुरालङ्कारे शकुनिकाविहारे स्थिताः श्रीवृद्धवादिसूरयो 'यो येन
 निर्जीयते तेन तस्य शिष्येण भाव्य'मिति प्रतिज्ञां विधाय वादकरणाथं दक्षिणापथायातं कर्णाट^६भट्टिवाकरं
 20 निर्जित्य व्रतं ग्राह्यां चक्रिरे । सिद्धसेनदिवाकरेत्यभिधयाऽभ्यधुः । ततः कतिचिदिनैर्निःशेषानप्यागमानध्यजीगपत् ।
 अन्यदा तु सकलानप्यागमान् संस्कृतानहं करोमीति तेन वचनमिदमूचे । ततः पूज्या अपीदमभिदधिरे—किं संस्कृतं
 कर्तुं न जानन्ति श्रीमन्तस्तीर्थङ्करा गणधरा वा यदद्भुतमागधेनागमानकृतम् । तदेवं जल्पतस्तव महत्प्रायश्चित्तमापन्नम् ।
 किमेतत्तवाप्रतः कथ्यते । स्वयमेव जानन्नसि । ततो विमृश्याभिदधे—सो भगवन् ! आश्रितमौनो द्वादशवार्षिकं पाराश्रितं
 नाम प्रायश्चित्तं गुप्तमुखवस्त्रिकारजोहरणादिलिङ्गः प्रकटितावधूतरूपश्चरिष्यामीत्यावश्यकम् । उपयुक्त इति गुरुभिरभिहित-
 25 माकर्ण्य देशान्तरग्रामनगरादिषु पर्यटन् द्वादशे वर्षे श्रीमदुज्जयिन्यां कुडुंगेश्वरदेवालाये शैफालिकाकुसुमरंजिता-
 म्बरालङ्कृतशरीरः समागत्यासांचक्रे । ततो देवं कस्मान्न नमस्यतीति लोकैर्जल्प्यमानोऽपि नाजल्पत् । एवं च^७ जनपरम्य-
 रया श्रुत्वा, सर्वत्रानुणीकृतविश्वविश्वंभराङ्कितनिजैकवत्सरः श्रीविक्रमादित्यदेवः समागत्य जल्पयांचकार—क्षीरलि-
 लिक्षो भिक्षो^{१०} ! किमिति त्वया देवो न नमस्यते^{११} ? । ततोस्त्वदमवादि वादिना—मया नमस्कृते देवे लिङ्गभेदो भवताम-
 प्रीतये भविष्यति । राज्ञोचे—भवति (?) क्रियतां नमस्कारः । तेनोक्तम्—श्रूयतां तर्हि । ततः पद्मासनेन भूत्वा
 30 द्वात्रिंशद्-द्वात्रिंशिकाभिर्देवं स्तोतुमुपचक्रमे । तथा हि—

1 C अद्धं । 2 Pa °फुरिआण । 3 Pa °पवसण° । 4 C °प्पसवणी । 5 B बीआय । 6 P कुडुंगेश्वर° ।
 7 Pa ललाट° । 8 C °पट्ट° । 9 B नास्ति 'च' । 10 P नास्ति । 11 C देवो न संस्यते; Pa न नमस्यते । 12 P B
 नास्ति 'द्वात्रिंशद्' ।

स्वयंभुवं भूतसहस्रनेत्रमनेकमेकाक्षरभावलिङ्गम् । अव्यक्तमव्याहृतविश्वलोकमनादिमध्यान्तमपुण्यपापम् ॥ १ ॥

इत्यादि प्रथम एव^१ श्लोके प्रासादस्थितात् शिखिशिखाप्रादिव लिङ्गाद्भूमवर्तिरुदस्थात् । ततो जनैर्वचनमिद-
मूचे—अष्टविधेशाधीशः कालामिरुद्रोऽयं भगवांस्तृतीयनेत्रानलेन भिक्षुं भस्मात्करिष्यति । ततस्तडिचेज इव सतडत्कारं
प्रथमं ज्योतिर्निर्गत्याप्रतिचक्रात्ख्यमानमिथ्याहृष्टिदेवतमामूललिङ्गं द्विषा मित्त्वा प्रादुरास पद्मासनासीनः स्वयंभूर्भगवा-
न्नाभिसूनुः । तदनया दर्शनप्रभावनया तीर्णः पाराञ्चिताम्भोनिधिरिति विमुच्य रक्ताम्बराणि, प्रकटीकृत्य मुखवलिका- 5
रजोहरणादिलिङ्गानि, महाराजं धर्मलामाक्षैरराशीर्वाद्यांचक्रे वादीन्द्रः । ततो विनयपुरस्सरम्—

सूरये सिद्धसेनाय दूरादुच्छ्रितपाणये । धर्मलाम इति प्रोक्ते ददौ कोटिं नराधिपः ॥ १ ॥

ततः प्रभून् क्षमयित्वा नृपतिः स्तुतिमकार्षीत् । यथा—

उद्व्यूढपाराञ्चितसिद्धसेनदिवाकराचार्यकृतप्रतिष्ठः ।

श्रीमान् कुडुंगेश्वरनाभिसूनुर्देवः शिवायास्तु जिनेश्वरो वः ॥ १ ॥ 10

ततो भगवतो भट्टश्रीदिवाकरसूरैर्देशनया^२ 'संजीविनीचारिचरकन्यायेन स्वाभाविकमद्रकतया विशेषतः सम्यक्व-
मूलां देशविरतिं प्रत्यपादि श्रीविक्रमादित्यः । ततश्च गोहृद्मण्डले च सांबद्रा^३ प्रभृतिग्रामाणामेकनवतिं, चित्र-
कूटमण्डले वसाडप्रभृतिग्रामाणां^४ चतुरशीतिं, तथा 'घुंटारसीप्रभृतिग्रामाणां चतुर्विंशतिं, मोहडवासकमण्डले
ईसरोडाप्रभृतिग्रामाणां^५ षट्पञ्चाशत् श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवाय शासनेन स्वनिःश्रेयसार्थमदात् । ततः शासनपट्टिकां
'श्रीमदुज्जयिन्यां, संवत् १, चैत्रसुदि १, गुरौ, 'भाटदेशीयमहाक्षपटलिकपरमार्हतश्वेताम्बरोपासकब्राह्मण- 15
गौतमसुतकात्यायनेन राजाऽलेखयत् ।' ततः श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवप्रकटीभवनदिनात् प्रभृति सर्वात्मना मिथ्या-
त्वोच्छेदेन सर्वानपि जटाधरादीन् दर्शनिनः श्वेताम्बरान् कारयित्वा परिसुक्तमिथ्याहृष्टिदेवगुरुः सकलामप्यवर्नी जैनमुद्रा-
ङ्कितं चकार । ततः परिरुष्टैः श्रीसिद्धसेनसूरिरभिदधे वसुधाधवः ।

पुण्ये वाससहस्ते सयंमि अहिअंमि नवनवइकलिण् । होही कुमरनरिंदो तुह विक्रमराय ! सारिच्छो ॥ १ ॥

इत्थं स्व्यातिं सर्वजगत्सूज्यतां चोपगतः श्रीकुडुंगेश्वरयुगादिदेव इति ।

20

कुडुंगेश्वरदेवस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । रुचिरं रचयां चकुः श्रीजिनप्रभूसूरयः ॥ १ ॥

॥ इति कुडुंगेश्वरयुगादिदेवकल्पः ॥

॥ अं० ५५, अ० १८ ॥

1 C नास्ति 'एव' । 2 B P संजीवनी^० । 3 B साबद्रा; P सावद्रा । † एतदन्तर्गता पंक्तिः नास्ति P आदर्शे ।
4 C घंटारसी । 5 B C भाट^० ।

४८. व्याघ्रीकल्पः ।

- यः स्यादाराधको जन्तुः श्रेयस्तत्कीर्तनाद् भ्रुवम् । इत्यालोच्य हृदा किञ्चिद्व्याघ्रीकरूपं वदाम्यहम् ॥ १ ॥
 श्रीशशुङ्गयनाभेयचैत्यवप्रस्य कर्हिचित् । प्रतोलीद्वारमावृत्य काचिव्याघ्री समाश्रिता ॥ २ ॥
 निरीक्ष्य निश्चलङ्गीं तामातङ्गातुरमानसाः । जनाः श्राद्धा जिनं नन्तुं बहिस्तो न डुढौकिरे ॥ ३ ॥
 5 राजन्यः साहसी कोऽपि तस्याः पार्श्वमुपास्यत् । सा तु तं प्रति नाकाशीत् हिंसाचेष्टां मनागपि ॥ ४ ॥
 विश्वस्य बाहुजस्तस्य कुतोऽप्यानीय तत्पुरः । आमिषं मुमुचे सा च दृशापि न तदस्पृशत् ॥ ५ ॥
 अथ श्राद्धजनोऽप्येत्य त्यक्तभीस्तत्पुरः क्रमात् । तरसा सरसं भक्ष्यं पानीयं चोपनीतवान् ॥ ६ ॥
 तदप्यनिच्छन्तीं दृष्ट्वा तां दध्यौ जनता हृदि । नूनं जातिसरैषाऽत्र तीर्थेऽनशनमाददे ॥ ७ ॥
 श्लाघ्यस्तिर्यग्भवोऽप्यस्याश्चतुर्द्धाऽऽहारसुक्तिः । एकाग्रचक्षुषा चैषा देवमेव निरीक्ष्यते ॥ ८ ॥
 10 अभ्यर्च्यं^१ गन्धपुष्पाद्यैः श्राद्धाः साधर्मिकीधिया । सम्भावयां बभूवुस्तां स्फीतसङ्गीतकोत्सवैः ॥ ९ ॥
 निराकारं प्रत्याख्यातं तेऽथ^४ तस्या अचीकरन् । मनसैव श्रद्धधाना सा स्वीचक्रे च तन्मुदा ॥ १० ॥
 इत्थं सा तीर्थमाहात्म्यात्समृच्चच्छुद्धवासना । दिनानुपोष्य सप्ताष्टानष्टपापा ययौ दिवम् ॥ ११ ॥
 चन्दनागरुभिस्तस्या वपुः संस्कार्यं संज्ञिनः । प्रतोल्या दक्षिणे पक्षे शैलीं मूर्तिं न्यवीविशन् ॥ १२ ॥
 तीर्थचूडामणिर्जीयात्सैष श्रीविमलाचलः । भवेयुर्यत्र तीर्थञ्चोऽप्येवमाराधिकाग्रिमाः ॥ १३ ॥
 15 व्याघ्रीकल्पमिमं कृत्वा श्रीजिनप्रभसुरयः । पुण्यं यदार्जयंस्तेन श्रीसङ्घोऽस्तु सुखास्पदम् ॥ १४ ॥

॥ इति व्याघ्रीकल्पः ॥

॥ अं० १४ ॥

४९. अष्टापदगिरिकल्पः ।

अष्टापददेहपहं भवकरिअष्टापदं नमिय उअसहं । अष्टापदयसस गिरिणो जंपेमि समासजो कप्यं ॥ १ ॥

अथि इहेव जंबुद्वीपे दीपे भारहे वासे दक्षि(°क्लि)णमरहद्धमज्जे नवजोअणवित्थिन्ना वारसजोअण-
दीहा अउज्झा नाम नयरी । सा य सिरिउअसभ-अजिअ-अभिनंदण-सुमइ-अणंताइजिणाणं जम्मभूमि ।
तीसे अ उत्तरादिसाभाए^१ वारसजोअणुणो अष्टापदओ नाम केलासापारमिहाणो रम्मो^२ नमवरो अट्ठोअणुच्चो सच्छ- 5
फालिहसिलामओ, इत्तुच्चिअ लोगे धवलगिरिचि पसिद्धो । अज्जावि अउज्झापारिसरवत्तिउज्जयकूडोवरि^३ ठिपहिं
निम्मले नहयले धवला सिहरपरंपरा तस्स दीसइ । सो पुण महासरोवरघण^४सरसपायवनिज्झरवारिपूरकलिओ परिपाससं-
चरंतजलहरो मचमोराइविहगकुलकलयलमुहलो किंनरखेअररमणीरमणिज्जो चेइअवंदणत्थमागच्छंतचारणसमणाइलोगो
धालोअमिच्छेणं पि खुहापिवासावहरणो आसन्नवचिमाणससरोवरविराइओ अ । एअस उवच्चयासुं साकेअवासिणो
जणा नाणाविहकीलाहिं कीलंति ढ । तस्सेव य सिहरे उअसभसामी चउदसमभ्तेणं पज्जाकासणट्ठिओ अणगाराणां 10
दसहिं सहस्सेहिं समं माहवहुलतेरसीए अमीइरिक्खे पुबण्हे निवाणमणुपत्तो । तथ सामिणो देहं सकारियं सकाइएहिं ।
पुबदिसाए सामिणो चिया, दक्खिणदिसाए इक्खागुवंसीणं, पच्छिमदिसाए सेससाहूणं । तम्मि चियाट्ठाणतिगे देवेहिं
धूमतिगं कयं । भरह्चक्कवट्ठिणा य सामिसक्कारासन्नभूयले जोअणायामो तदद्धपिहुलो तिगाउअसमूसिओ सिंहनिस्सिज्जा
नामभिज्जो पासाओ रयणोवलेहिं वड्ढइरयणेण कारिओ । तस्स चचारि दुवाराणि फालिहमयाणि । पइदारं उअओ
पासेसुं सोलस रयणचंदणकलसा । पइदारं सोलस रयणमया तोरणा । दारे दारे सोलस अट्ठमंगलाइं । तेसु दुवारेसु चचारि 15
विसाला सुहमंडवा । तेसिं सुहमंडवाणं पुरओ चचारि पेक्खामंडवा । तेसिं पेक्खामंडवाणं मज्झमाणेसु वइरामया
अक्खवाडा । अक्खाडे अक्खाडे मज्झमाणे रयणसिंहासणं । पत्तेअं^५ पेक्खामंडवगमे मणिपीडिआओ । तदुवारे रयणमया
चेइअथूमा । तेसिं चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं पइदिसं महइमहालिआ मणिपीडिआ । तदुवारे पत्तेअं चेइअपायवा ।
पंचसयधणुप्पमाणाओ चेइयथूमसंसुहीओ सवंगरयणनिम्मिआ उअसभा वट्ठमाणा चंदाणणा वारिसेणा
नामिगाओ^६ पलिअंकासणनिसण्णाओ मणोहराओ सासयजिणपडिमाओ नंदीसरदीवचेइअमज्जे व हुत्था । तेसिं च 20
चेइअथूमाणं पुरओ पत्तेअं चेइअपायवा । तेसिं चेइअपायवाणं पुरओ पत्तेअं मणिपीडिआओ; तासिं च उवारे पत्तेअं
इंदज्जओ । इंदज्जयाणं पुरओ पत्तेअं नंदापुक्खरिणी चि सोवाणा सतोरणा सच्छसीअलज्जला पुण्णा विचित्त-
कमलसालिणी मणोहरा^७ दहिसुहाधारपुक्खरिणीनिमा । सीहनिसिज्जामहाचेइअमज्झमाणे महइमहालिआ मणिपी-
डिआ । तीए उवारे चित्तरयणमओ देवच्छंदओ । तदुवारे नाणावण्णंसुगमओ उल्लोओ । उल्लोअस अंतरे पासअं
अ वइरामया अंकुसा । तेसु अंकुसेसु ओलंबिया कुंभमिज्जआमलगधूलमुत्ताहलमया हारा । हारपंतेसु अ विमलाओ 25
मणिमालिआओ । *मणिमालिआणं पंतेसु वइरमालिआओ* । चेइअमिच्छीसु विचित्तमणिमया गवक्खा डउज्झमाणागरु-
धूमसमूहवमालिआ । तम्मि देवच्छंदे रयणमईओ असाभाइचउवीसजिणपडिमाओ निअनिअसंटाण-माण-वण्णधराओ
कारियाओ भरह्चक्किणा । तथ सोलस पडिमाओ-उअसभ-अजिअ-असंभव-अभिनंदण-सुमइ-सुपास-
सीअल-सिज्जंस-विमल-अणंत-धम्म-संति-कुंधु-अर-नमि-महावीराणां सुवण्णमईओ । सुणिसु-
व्वय-नेमीणं रायावट्ठमईओ । चंदप्पह-सुबिहीणं फलिहमईओ । मल्लि-पासनाहाणं वेरलिअमईओ । 30
पउमप्पह-वासुपुज्जाणं पउमरायमईओ । तासिं च सव्वासिं पडिमाणं लेहिअक्खपडिसेगा, अंकरयणमया नहा ।
पडिसेगो नाम नहपज्जेतेसु जावयरसु व लोहिअक्खमणिरससेगो जं दिज्जइ । नाही-केसंतभूमि-जीहा-तालु-सिरीवच्छ-चूच-

1 P भागे । 2 P आदर्श एवैतत्पदम् । 3 Pa B उज्जयज्जाडोवरि । 4 'घण' नास्ति P । 5 B P पिक्खला° ।

† P उअसभवट्ठमाणा-चंदाणण-वारिसेणनामिगाओ । 6 P दिहि° । 7 P पासाओ । * एतदन्तर्गतं वाक्यं नोपलभ्यते Pa आदर्शं ।

‡ एतदन्तर्गता पंक्तिः P आदर्श एव प्राप्यते ।

ग-हृत्थ-पायतलानि¹ तवणिज्जमयाणि । नयणपम्हाणि, कणीणिगाओ, मंसू, भयुहाओ, रोमाणि, सिरकेसा रिडुरयणमया । उद्धा विहुममया । फालिहमया दंता । वयरमईओ सीसघडीओ । अंतो लोहिअकखपडितेगाओ, सुवण्णमईओ नासिआओ । लोहिअकखपडितेगपंताइं अंकमयाइं लोआणइं । तासिं च पडिमाणं पिट्ठे पत्तेअं इक्किक्का रयणमईं मुत्ता-पवाल-जाल-कंस-कोरएट-मल्लदामं फालिहमणिदंडं सियायवचं धारिंती छत्तहरपडिमा । तासिं च उभयपासे पत्तेअं उक्खित्तमणिच्चा-म-
 5 राओ रयणमईओ चमरभारपडिमाओ । पडिमाणं च अमो पत्तेअं दो दो नागपडिमाओ, *दो दो जकखपडिमाओ, दो दो भूअपडिमाओ, * दो दो कुंडधारपडिमाओ कयंजलीओ रयणमईओ सब्बगुज्जलाओ पज्जवासिति । तथा देवच्छंदे चउवीसं रयणघंटाओ, चउवीसं माणिक्कदप्पणा, तहेव ठाणट्ठिअदीविआओ सुवण्णमईओ; तथा रयणकरंडगाइं, पुप्फचंगे-
 रिआओ, लोमहत्थाइं, पडलीओ, आभरणकरंडगाइं, कणगमयाणि, धूवदहणाणि, आरत्तिआणि, रयणमंगलदीवा, रय-
 णभिंगारा, रयणत्थालाणि, तवणिज्जपडिमाहा, रयणचंदणकलसा, रयणसिंहासणाणि, रयणमयाणि अट्ठमंगलाणि, सुवण्णमया
 10 तिल्लसमुग्गाया, कणगमयाणि धूवभंडाणि, सुवण्णमया उप्पलहत्थगा । एअं सब्बं पत्तेअं पडिमाणं पुरओ हुत्था । तं चेइअं चंदकंतसालोसोहिअं, ईहामिग-उसभ-मगर-तुरंगम-नर-किंनर-विहग-वालग-रुह-सरम-चमर-गय-वणलयाविचिचं रयणथं-
 भसमाउलं, पडामारमणिज्जं, कंचणधयदंडमंडिअं, ओअट्ठिअकिंकिणीसद्दमुहलं, उवरि पटमरायकलसविराइअं, गोसीस-
 चंदणरसघासय (?) लंछिअं । माणिकसालमंजिआहिं विचिचिचिआहिं अहिट्ठिअनिअंबं, बारदेसमुभयओ चंदणरसलि-
 त्तकलसजुअलंकिअं, तिरियं बद्धोलंविअधुवियसुरहिदामरम्मं, पंचवण्णकुसुमरइयधरतलं, कप्पूरागरुमिगमयधूवधूमं-
 15 धारियं, अच्छरगणसंकिण्णं, विज्जाहरीपरिअरिअं, अमाओ पासओ पच्छा य चारुचेइअपायवेहिं मणिपीडिआहिं च
 विभूसिअं भरहृत्स आणाए जहाविहि वड्ढहरयणेण निप्पाहअं । तथेव दिव्वरयणसिलामईओ नवनवदभाऊणं पडि-
 माओ कारिआओ, अप्पणो अ पडिमा सुत्ससामाणा कारिआ । चेइआओ बाहिं एगं भगवंतस्स उत्संभसामिणो धूमं,
 एगूणं च सयं भाउगाणं धूमे कारविंसु । इत्थं गमणागमणेणं नरा पुरिसा मा आसायणं काहिंति त्ति लोहजंतमया
 आरक्खगपुरिसा कारिआ । तेण तं अगम्मं जायं । गिरिणो अ दंता दंडरयणेणं छिन्ना । अओ सो गिरी अणारो-
 20 हणिज्जो जाओ । जोअणंतराणि अ अट्ठपयाणि मेहलारूवाणि माणुसअलंघणिज्जाणि कारिआणि । अओ चेव अट्ठावओ
 ति नामं पसिद्धं ।

तओ कालक्कमेण चेइअरक्खणसंथं सट्ठिसाहस्सीए **सगर**चक्कवट्टिपुत्ताणं दंडरयणेण पुढविं खणित्ता बोले (?) सह-
 स्सजोअणा परिहा कया, दंडरयणेण **गंगा**तडं विदारित्ता जलेणं पूरिआ । तओ **गंगा** खाइअं पूरित्ता, अट्ठावयासणगा-
 मनगरपुराइअं पलावेअं पउत्ता । पुणो दंडरयणे आयट्ठिअ **कुरू**णं मज्जे, **हत्थिणाउरं** दक्खिणेण, **कोसलदेसं**
 25 पच्छिमेण, **पयागं** उत्तरेण, **कासिदेसस्स** दक्खिणेणं, **वज्जमज्जे** दक्खिणेणं, **मगाहाणं** उत्तरेणं, मगनईओ
 कटंती **सगरा**इट्ठेण **जणहु**पुत्तेणं **भगीरहकु**मारेणं पुबसमुदमोआरिआ । तप्पभिइ **गंगासागर**तिथं जायं ।

इत्थेव य पबए अट्ठ उसभसामिणो ननुआ, नवनउई **वाल्ह-वलि**प्पमुहा पुता य सामिणा साद्धिं, एवं अट्ठ-
 तरसयं एणसमएण उक्कोसोगाहणाए अच्छेययमूआ सिद्धा ।

इत्थं पबए ससत्तीए आरोहुं जो मणुओ चेइयाइं वंदए सो मुक्खं इहेव भवे पाउणइ त्ति सिरिवद्धमाण-
 30 सामिणा सयं वण्णिओ एसो । तं सोअं भयवं **गोअमसामी** लद्धिनिही इमं नगवरमारुद्धो । चेइआइं वंदित्ता
 असोगतरुत्ते वेसमणस्स पुरओ साहूणं तवकिसिअंगत्तणं वक्खाणंतो सयं च उवचिअसरीरो वेसमणस्स-‘अहो !
 अन्नहावाइ-कारि’त्ति विअप्पनिवारणसंथं ‘पुंडरीअज्जयणं’ पणविंसु । **पुंडरीओ** किल पुट्टसरीरो वि भावसुद्धीए सबद्ध-
 सिद्धिं गथो । **कंडरीओ** उण दुब्बलदेहो वि सत्तमपुढवीए । तं च पुंडरीअज्जयणं वेसमणसामाणिणं अवधारिअं
गोअममुहाओ सोऊणं । सो अ **तुंबवण**सन्निवेसे **घणगिरि**पतीए **सुनंदाए** गन्धे उववज्जिअ दसपुबधरो

वहरसामी जाओ । अट्टावयाओ ओअरमाणेणं च **गोअम**सामिणा **कोडिन्न-दिन्न-सेवा**लित्तावसा तिउत्तर-पंनरससयसंसा दिक्खिया । ते खलु जणपरंपराए इत्थ तित्थे चेइअवंदगो सिवं इहेव पावइ त्ति **वीरवयणं** सुच्चा पदम-बीअ-तइअमेहलासुं जहासंखं **कोडिन्ना**इआ आरूढा अहेसि । तओ परं गंतुमचयंता **गोअम**सामिं अप्पडिह-यसुत्तरंतं दट्टुं विन्धिअ पडिबुद्धा निक्खंता य ।

तत्थेव पव्वए **भरहू**चक्कवट्टिपमुहाओ अणेगा महरिसिकोडीओ सिद्धाओ । तत्थेव य **सुबुद्धी** नाम **सगर-5** चक्किमहामच्चो **जन्हु**माईणं सगरसुआणं पुरओ, **आइच्चजसा**ओ आरब्भ पंचासलक्खे कोडिसागरोवमकालमज्जे **भरहू**महारायवंससमुब्भूआणं रायरिसीणं चित्तंतरगंडियाए सबट्टिसिद्धिं^१गइं सुक्खगइं च वाहरित्था ।

इत्थेव पव्वए पवयणदेवयानीयाए **वीरमई**एणं चउवीसज्जिणपडिमाणं भाले सुवण्णमया रयणस्सच्चिया तिलया दिन्ना । तओ तीए धूसरीभवं जुगलधम्मिभवं देवभवं च लद्धूण **दमयंती**भवे संपत्ते तिमिरपहयरावहारिभालयले सामाविअं तिलयं संजायं ।

10

इत्थेव पव्वए **वालि**महरिसी कयकाउत्सम्मो ठिओ । अह विमाणखलणकुविप्पण **दसग्गीवेण** पुब्वेवं सरं-तेणं^२ तलभूमिं खणित्ता, तत्थ पविसिअ एअं निअवेरिणं-सह **अट्टावयगिरिणा** उप्पाडिअ **लवणसमुदे** खिवामि त्ति बुद्धीए विज्जासहस्सं सुमरित्ता उप्पाडीओ गिरी । तं च ओहिनाणेण नाअं चेइअरक्खानिमित्तं पायंगुट्टेण गिरिमत्थयं सो रायरिसी चंपित्था । तओ संकुच्चिअगतो दसाणणो मुहेण रुहिरं वमंतो आरावं मिल्हत्था । तत्तुच्चिअ **रावणु** त्ति पसिद्धो । तओ मुक्को दयालुणा महरिसिणा पाप्पु पडित्ता खामित्ता य सट्टाणं गओ । इत्थेव **लंका**हिवई जिणाणं^३ 15 पुरओ पिक्खणयं करित्तो दिब्वसेण वीणातन्तीए तुट्टाए मा पिक्खणयरसभंगो होउ त्ति निअमुआउद्धावं कट्टित्तुं वीणाए ल्हइ । अवं (एवं ?) सुअवीणावायणए भत्तिसाहसत्तुट्टेण **धरणिंदेण** तित्थवंदणागएण **रावणस** अमोह-विजया सत्तिरूवकारिणी विज्जा दिन्ना ।

तत्थेव पव्वए **गोअम**सामिणा सिंहनिसिज्जाचेइअस्स दक्खिणदुवारे पविसंतेण पटमं चउण्हं संभवाईणं पडि-माओ वंदिआओ; तओ पयाहिणेणं पच्छिमदुवारेसु पासाईणं अट्टण्हं; तओ उत्तरदुवारे धम्मआईणं दसण्हं; तओ पुब्व-20 दुवारे दो चेव उसभ-अजिआणं ति ।

जं^४ तित्थमिणमगम्मं ता^५ फलिह^६वणगहणसमरवालेहिं । जलपडिबिबियचेईअज्जयकलसाइं पि जं पिच्छे ॥ १ ॥

भविओ विसुद्धभावो पूआण्हवणाइं तत्थ वि कुणंतो । पावइ जत्ताइफलं जं भावोच्चिअ फलं दिसइ ॥ २ ॥

भरहेसरनिम्मिवा आ चेइअथूअे इहं पडिमज्जुचे । जे पणमंति महंति अ ते धन्ना ते सिरीनिलया ॥ ३ ॥

इअ अट्टावयकप्पं **जिणपहसूरी**हिं निम्मिअं भवा । भावित्ति निअमणे^७ जे तेसिं कल्लाणमुल्लसइ ॥ ४ ॥ 25

अष्टापदस्तवे पूर्व योऽर्थः संक्षिप्य कीर्तितः । विस्तरेण स एवास्मिन् कल्पेऽस्माभिः प्रकाशितः ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११८ ॥

† एतदन्तर्गतं पंक्तिः पठिता B P Pa आदर्शेषु । 1 P सरित्तेणं । 2 'जं' नास्ति P Pa B । 3 B तो; Pa-b तावत् । 4 Pa फणिहा° । 5 P Pb °वालहिं । 6 Pa नियमेण ।

५०. हस्तिनापुरतीर्थस्तवनम् ।

अभिवन्द्य जगद्गन्धान् श्रीमतः शान्ति-कुन्ध्वरान् ।

स्तुत्यं वास्तोष्पतिस्तोमैः स्तौमि तीर्थं गजाह्वयम् ॥ १ ॥

शतपुत्र्यामभन् नाभिसूतोः सूतुः कुरुर्षभः । कुरुक्षेत्रमिति ख्यातं राष्ट्रमेतत्तदाख्यया ॥ २ ॥

5 कुरोः पुत्रोऽभवद् हस्ती तदुपशमिदं पुरम् । हस्तिनापुरमित्याहुरनेकाश्वर्यसेवधिम् ॥ ३ ॥

श्रीयुगादिप्रभोराधा चौकैरिधुरसैरिह । श्रेयांसस्य गृहे पञ्चदिव्याढ्याऽजनि पारणा ॥ ४ ॥

जिनाख्योऽत्राजायन्त शान्ति-कुन्धुररस्तथा । अत्रैव सार्वभौमर्द्धिं बुभुजुस्ते महीसुजः ॥ ५ ॥

मल्लिश्च समवासापीतेन चैत्यचतुष्टयी । अत्र निर्मापिता श्राद्धैर्वीक्ष्यते महिमाद्भुता ॥ ६ ॥

भासतेऽत्र जगन्नेत्रपवित्रीकारकारणम् । भवनं चाऽम्बिकादेव्या यात्रिकोपह्वनच्छदः ॥ ७ ॥

10 जाह्नवी क्षालयत्येतच्चैत्यमितीः स्ववीचिभिः । कल्लोलोच्छालितैर्भूयो भक्त्या स्नात्रचिकीरिव ॥ ८ ॥

सनत्कुमारः सुभूमो महापद्मश्च चक्रिणः । अत्रासन् पाण्डवाः पञ्च मुक्तिश्रीजीवितेश्वराः ॥ ९ ॥

गङ्गदत्तः कार्तिकश्च श्रेष्ठिनौ सुव्रतप्रभोः । शिष्यावभूतां विष्णुश्च नमुचेरत्र शासिता ॥ १० ॥

कलिदर्पद्रुहं स्फीतसङ्गीतां सद्गुणव्ययाम् । यात्रामासूत्रयन्त्यत्र भव्या निर्व्योजभक्तयः ॥ ११ ॥

शान्तेः कुन्धोऽरव (रस्य) चतुष्कल्याणी चात्र पत्तने । जज्ञे जगज्जनानन्दा सम्मेताद्रौ च निर्दृतिः ॥ १२ ॥

15 भाद्रस्य सप्तमी श्यामा नभसो नवमी शितिः । द्वितीया फाल्गुनस्यांत्या तिथ्योऽमूर्ध्वो दिवश्च्युतेः ॥ १३ ॥

ज्येष्ठे त्रयोदशी कृष्णा माधवे च चतुर्दशी । मार्गे च दशमी शुक्ला तिथयो जनुषस्तु वः ॥ १४ ॥

शुके चतुर्दशी श्यामा राधे बहुलपञ्चमी । महस्येकादशी शुभ्रा जजुर्द्वीक्षादिनानि च ॥ १५ ॥

पौषस्य नवमी श्येनी तृतीया धवला मधोः । ऊर्जस्य द्वादशी श्रेता ज्ञानोत्पत्तेरहानि वः ॥ १६ ॥

शुके त्रयोदशी कृष्णा वैशाखे पक्षतिः शितिः । मार्गे वलक्षा दशमी मुक्तेर्वस्तिथयः क्रमात् ॥ १७ ॥

20 भवादृशानां पुष्करत्नानां जन्मभूरियम् । स्पृष्टाऽप्यनिष्टं शिष्टानां पिनष्टि कियत् स्तुता ॥ १८ ॥

तादृग्विधैरतिशयैः पुरुषप्रणीतैर्विभ्राजितं जिनपतित्रितयीं महेश्वरम् ।

भागीरथीसलिलसङ्गपवित्रमेत-जीयाच्चिरं गजपुरं भुवि तीर्थरत्नम् ॥ १९ ॥

इत्थं पृषत्कविषयार्कमिते शकाब्दे वैशाखमासशितिपक्षगणष्टतिथ्याम् ।

यात्रोत्सवोपनतसंघयुतो यतीन्द्रः स्तोत्रं व्यधाद् गजपुरस्य जिनप्रभाख्यः ॥ २० ॥

25

॥ इति श्रीहस्तिनापुरस्तवनम्, कृतिः श्रीजिनप्रभसूरीणाम् ॥

॥ अं० २१, अ० १६ ॥

५१. कन्यानयमहावीरकल्पपरिशेषः ।

अह विज्ञानितलयमुणी आपसा संघतिलयसूरीणं । परिसेसलवं जंपइ कनाणयवीरकप्पस ॥ १ ॥

तहा हि—भट्टारया सिरिजिणप्पहसूरीणो सिरिदउलतावादनयरे साहु पेथड—साहु सहजा—३० अच-
लकारिअचेइआणं तुरुक्केहिं^१ कीरमाणं भंगं फुरमाणदंसणपुवं निवारिआ, सिरिजिणसासणपभावातिसयं कुणंता,
पाडिच्छाणं सिद्धंतवायणं दिंता, तवस्सीणं अंगाणंगपविट्ठागमतवाइं कारिंता, विणेयाणं अवरगच्छयंमुणीणं पि 5
पमाण-वागरण-कव-नाडयालंकाराइं सथाइं भणंता, उबभवायभडवायाणं वाइविंदाणं अप्पदप्पमवहरंता, सावसेसं
वच्छरतिगमइकमंति ।

इओ अ सिरिजोगिणपुरे सिरिमहम्मदसाहिसगाहिराओ कहिंवि अवसरे पत्थुआए पंडिअगुट्टिए
सत्थवियारसंसयमावन्नो सुमरेइ गुरूणं गुणे; भणइ अ—जइ ते भट्टारया संपयं मह सहालंकरणं हुंता ता मज्झ मणोगय-
समत्थसंसयसल्लुद्धरणे हेलाए खमंता । नूणं विहप्पई^२ तब्बुद्धिपराजिओ चैव भूमिमुज्झिअ सुत्तं गयणदेसमल्लीणो । 10
इत्थं गुरूणं भूवइकिज्जमाणगुणवन्नणावइअरे, अवसरन्नू तक्कालं^३ दउलतावादादागओ ताजलमल्लिको †भूमि-
अलमिलिअभालवट्टो विन्नवेइ—महाराय । संति ते तत्थ महप्पाणो । परं तन्नयनरीरमसहमाणा किसिअंगा गाढं वट्टंति ।
तओ संभरिअगुरुगुणपभारेण भूमिनाहेण सो चैव मीरो आइट्टो†—ओ मल्लिक । सिग्धं गंतूण दुवीरखाने लिहावेसु फुर-
माणं । पेसेसु तत्थ । जहा तारिससामग्गीए चैव भट्टारया पुण इत्थं इंति । तओ तेण तहैव कए, पेसिअं फुरमाणं ।
कमेण पत्तं सिरिदउलतावाद्दीवाणे । भणियं च सविणयं नयरनायगेणं सिरिकुतुलखानेण भट्टारयाणं सिरिपात- 15
साहिफुरमाणगमणं दिल्लीपुरं पइ पत्थाणं चाइइं । तओ दिणदसगअंतरे सन्नहिऊण जिट्टसिअबारसीए रायजोगे
संघसत्थिअपरिसाए अणुगम्ममाणा पत्थिआ महायाविच्छड्डेणं गुरूणो । कमेण ठाणे ठाणे महसवसायाइं पाउन्भावयंता,
विसमदूसमादपं दलंता, सयलंतरालजणवयजणनयणकोऊहल्लमुप्पाअयंता, धम्मट्टाणाइं उद्धरंता, दूरओ उक्कठाविसं-
दुलसमागच्छंतआयारियवगेहिं बंदिज्जमाणा, पत्ता रायभूमिंमंडणं सिरिअल्लावपुरदुगं । तओ तत्तारिसपभावाणा-
पगारिसासहिण्हुमिलक्खुकुयं विप्पडिवत्तिं मुणिऊण, ताणं चैव गुरूणं सीसुत्तमेहिं रायसभामंडणेहिं गुरुगुणालंकिअ- 20
देहेहिं सिरिजिणदेवसूरीहिं विन्नतेण भूवइणा सम्मुहं पविट्ठाविणण सवहुमाणं फुरमाणेण मल्लिकपच्चप्पिअ-
सयलसत्थिअवत्थुणो विसेसओ जिणसासणं पभावयंता, सङ्खं मासं अच्छिअ, पत्थिआ अल्लावपुराओ । पुणो वि
धरणीनाहेण सिरिसिरोहमहानयरे संसुहपेसिअमसिणसिणिद्धदेवदूसप्पायवत्थदसगेण अलंकरिआ, जाव हम्मरीवीर-
रायहाणीपरिसरदेसेसु संपत्ता ।

इओ चिरोवचिअभत्तिराएण अमिसुहमागएहिं दंसणनिमित्तओ वि अमयकुंडण्हाएहिं व धन्नमप्पाणं मन्नमा- 25
णेहिं आयारियजइसंपसावयविंदेहिं परिअरिआ भदवयसीअवीआए जाया रायसभामंडणं जुगप्पहाणा । तक्खणं
आणंदभरनिअभरेहिं नयणेहिं अब्बुत्थाणमिवायरंतेण सिरिमहम्मदपातसाहिणा पुच्छिआ कोमलगिराए
कुसलपउत्तिं । चुंविओ अ ससिणेहं गुरूणं क्तो धरणिआएण; धरिओ अ हिआए अब्बंतादरपरेण । गुरूहिं पि तक्का-
लकविअअहिंनवासीवयणदाणेण चमक्कारिअं नरेसमाणसं । पेसिआ य महामहसारं विसालसालं पोसहसालं । आइट्टा
य महीनाहेण गुरूणं सह गमणाय पहाणपुरिसा हिंदुअरायाणे, सिरिदीनारपमुहा महामल्लिका य । पणमंति सयसा- 30
हस्सा चिरुक्कंठिआ सावयलोआ । मिलिआ य चिरदंसणलालसा नायरलोआ । संगया य कोऊहलेणं पगइजाणवयजणा ।
तओ बंदिविंदेहिं भोगावलीहिं थुवंता, भूवालप्पसाइअभूरिमेरीवेणुवीणामदहसुदंगपडुपडहजमलसंखसुंगलाइं विउलवाइ-
अरवेणं दिअंतरालं मुहलं विणिग्गम्विंता, विप्पवगोहिं वेअज्झुणीहिं थुणिजंता, गंपथेहिं सहवाहिं अ गाइज्जमाणंगला, पत्ता

1 Pa C तुरुक्केहिं 2 Pu अवरगच्छसु° । 3 B तक्काले । † एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता Pa आदर्शे । 4 Pa सुंगला°; C सुगला° ।

तक्कालं सिरिसुरताणसराइपोसहसालं । कया य वद्धावणयमहूसवा संवपुरिसेहिं । वाइओ अ भद्वयसिअतइआदिणे
सयलसंघकारिअमहूसवसारं सिरिपज्जोसवणाकप्पो । पत्ता य ठाणे ठाणे आगमणप्पभावणालेहा । रंजिआ सय-
लदेससंघा । मोइआ अणेगे रायचंदिवद्धा रायदिज्जसयसाहस्सा सावया । इअरलोगा य करुणाए उम्मोइआ कारा-
हितो । दिन्ना दाविआ य अपइट्ठाणं पइट्ठा । कया य काराविआ य अणेगसो जिणधम्मप्पभावाणा ।

- 5 एवं णिच्चं रायसभागमणपंडिअवाइअविंदविजयपुबं पभावाणाए पयट्टमाणाए, कमेण वासारात्तचउमासीए वइक्कं-
ताए, अन्नया फग्गणमासे दउलतावादाओ आगच्छंतीए मगदूमई जहां नामधिज्जाए निअजणणीए संमुहं पट्टिएण
चउरंगचमूसमूहसन्नद्धेण सुरत्ताणेण अन्नमत्थणापुरस्सरं चालिआ गुरुणो अप्पणा समं । वडधूणठणे भिट्ठिआ जणणी ।
महाराएण दिचं सबैसिं महादाणं । परिधाविआ सबे पहाणकबाइ^१वत्थाइं । कमेण पत्तो महूसवमइं रायहाणिं ।
सम्माणिआ गुरुणो वत्थकप्पूराईहिं । तओ चित्तसिअदुवाल्सीए रायजोगे महारायाणमापुच्छिअ पातसाहिदत्तसाइवा-
10 णंछायाए कया नंदी । तत्थ दिक्खिआ पंच सीसा । मालारोवण-संमत्तारोवणाईणि अ धम्मकिच्चाइं कयाणि । विच्चिअं
वित्तं थिरदेवचंदणेण ठ० मदननेन । आसाइसुद्धदसमीए अ पइट्टिआणि अहिणवकारिआणि तेरस विंवाणि,
महावित्थेरणं । तत्थ विच्चिअं विंवकारावएहिं बहुअं वित्तं । विसेसओ साहुमहारायतणएण अजयदेवेण ति ।
तहा अन्नया नरिंदेण दूरओ निच्चं समागमणे गुरूणं कट्ठं ति चिंतिऊण पदिन्ना सयमेव निअपासायपासे
सोहंतभवणराई अभिणवसराई; आइट्ठा य वसिउं तत्थ सावयसंघा । 'भट्टारयसराइ' ति कयं से सयं नरिंदेण
15 नामं । कारिओ तत्थेव वीरविहारेो पोसहसाला य पातसाहिणा । तओ नेरसयनवासिअवरिसे आसाढकिण्हसत्त-
मीए मुमह(मुहु)त्ते महीवइसमाइद्वीगयिनट्टवाइअसंपदाए पयडिज्जमाणअमाणमहूसवसारं, सयं नरिंदेण दाविज्जमाण-
मंगलं, पविट्ठा पोसहसालं भट्टारया । संतोसिआ पीइदाणेणं विउसा । उद्धरिआ दाणेणं दीणाणाहाइलोआ ।
चालिआ पुणउन्नया मग्गसिरिमासे पुबदिसजयजत्तापत्थिएण अप्पणा सह नरिंदेण । कारिआ ठाणे ठाणे बंदि-
मोअणाइणा जिणधम्मप्पभावाणा । उद्धरिअं सिरिमहुरात्तित्थं । संतोसिआ दाणाईहिं दिअवराइणो । निच्चं पवासूणं
20 खंधावारे कट्ठं ति मन्नमाणेण महीनाहेण खोजे जहांमलिकेण सद्धिं आगरानगराओ पडिपेसिआ रायहाणिं
पइ सच्चपइन्ना गुरुणो । गहिऊण सिरिइत्थिणाउरजत्ताफुरमाणं समागया निअट्टाणे मुणिवहणो । तओ मेलिऊण
चउबिहं संघं काऊण य पुत्तं 'चाहडसहिस्स साहुबोहित्थस्स संघवइत्तिलयं । पट्टिआ मुमुहुत्ते सायरियाइपरिवारा
सिरिइत्थिणाउरजत्तं गुरुणो । विहिआ ठाणे ठाणे संघवइबोहित्थेण महूसवा । संपत्ता तित्थभूमिं, कयं च
वद्धावणयं । ठाविआणि तत्थ गुरूहिं अहिणवकारिअपइट्टिआणि सिरिसंति-कुंयु-अरजिणविंवाणि, अंधिआपडिमा
25 य चेइअट्टाणेसु । कया य संघवल्लालाइमहूसवा संघवइणा संघेण य । पूइआ वत्थभोअणतंबोलाईहिं वणीमगसत्था ।
आगयमिचेहिं जत्ताओ गुरूहिं वइसाहसुद्धदसमीदिणे तं चेव दूरीकयसयलदुरिअडिबं^२ सिरिमहावीरविंवं ठाविअं
महूसवसारं, साहिरायकारिअविहारे, तहेव पूइज्जइ संघेण । विसेसओ दिसिजत्ताओ समागए महाराए पवट्टंति
उसत्ता चेइयवसहीसु । संमाणेइ गुरुणो उत्तरोत्तरमाणदाणेण सिरिसवभोमो । वज्जंति पइदिसं सूरिसवभूमाणं पभावाणा-
सारा जसपडहा । विहरंति निरुवसमं^३ सबदेसेसु सेअंवरा दिअंवरा य रायाहिरायदिन्नफुरमाणहत्था । खरतरगच्छा-
30 लंकारगुरुप्पसायाओ सगसिन्नपरिभूए वि दिसिचक्के कयाइं गुरूहिं फुरमाणगहेणे 'अकुदोभयाइं सिरिसिउज्जगि-
रिनार-फलवद्धिप्पमुहत्तिथाइं । उज्जोइआ इच्चाइकिच्चेहिं सिरिपालित्तय-मह्लवाइ-सिद्धसेणदिवायर-
हरिभइसुरि-हेमचंदसुरिप्पमुहा पुबपुरिसा । किं बहुणा सूरिकववट्टीणं गुणेहिं आवज्जिअस्स नरिंदस्स पयडा
एव पयट्टंति सयलधम्मकज्जारंभा । वाइज्जंति पइ पच्चूंसे चेइअवसहीसु जमलसंखा । किज्जंति धम्मिएहिं वीरविहारे
वज्जंतगुहिरमइलमुइंगसुगळलतापिकखणयसारं महापूआओ । वासिंति सिरिमहावीरपुरओ भविअलोअउग्गाहिज्जमाण-

1 Pa मगदूमई जहा; D मगदूमइ जहा । 2 C कवावत्थाइं । 3 Pa सायवाणं; C साइवाणसालयाए । 4 C बाहड-
सहस्स । 5 C विडिबं । 6 B 'सग्ग । 7 Pa अकुतो ।

कप्पूरागुरुपरिमलुगारा दिसिचक्रं । संचरंति हिंदुअरजे इव, दूसमसूसमाए इव, अणज्जरजे वि दूसमाए जिणसासण-
प्पभावणापरायणा सिच्छए मुणिणो । किं च, छुदंति गुरुणं पायवीढे किंकरा इव पंचदंसणिणो सपरिवारा । पडि-
च्छंति पडिच्छगा इव गुरुवयणं । सेवंति अ निरंतरं दारदेसट्टिआ गुरुदंसणुसुगा इह-परलोअकज्जत्थिणो परत्तिथिणो ।
निवअब्भत्थणाओ गच्छंति निच्चं रायसभाए गुरुणो । मोआर्विति बंदिवगं । उप्पायंति जिणुत्ताणुसारिजुसिजुचवय-
णेहिं निरंतरं रायमणे कोउहल्लं । महल्लचरिआ सुचारित्तिणो पवट्टंति पए पए पभावणं । गंगोदयसच्छत्तिता धव- 5
ल्लंति निअजसचंदिमाएहिं अंतरालाई । उज्जीवंति वयणामएहिं जीवलगं । सदंसणिणो परदंसणिणो अ वहंति सिर-
ट्टिअं^१ आणं समग्गावावारेसु । वक्खाणित्ति अणन्नासाहारणभंगीए स-परसिद्धंतं जुगप्पहाणा । एआरिसा पभावणापग-
रिसा, पयडं चैव परिभाविज्जमाणा, निच्चं पि वट्टमाणा कित्तिअमित्ता अप्पमईहिं कहेउं सक्का । केवलं जीवंतु वच्छर-
कोडीओ; पभावयंतु सिरिजिणसासणं सुचिरं इमे सूरिवरा ।

सिरिजिणपहसूरीणं गुणलेसथुईं पभावणंगं ति । परिसेसे परिकहिआ कन्नाणयवीरकप्पस्स ॥ १ ॥ 10

॥ इति कन्यानयश्रीमहावीरकल्पपरिशेषः ॥

॥ मं० १०८ ॥

५२. कुल्यपाकस्थऋषभदेवस्तुतिः ।

श्रीकुल्यपाकं प्रासादाभरणं शरणं सताम् ।

माणिक्यदेवनामानमानमामि जिनर्षभम् ॥ १ ॥

15

श्रीमाणिक्यदेवनमस्कारः ।

श्रीकुल्यपाकपुरलक्ष्मीशिरोऽवतंस-प्रासादमध्यमनिमेष्यमधिष्ठितस्य ।

माणिक्यदेव इति यः प्रथितः पृथिव्याम्, तस्यांहियुग्ममभिर्नौमि जिनर्षभस्य ॥ १ ॥

तीर्थेशिनां समुदयो मुदितेन्द्रचन्द्र-कोटीरकोटितटवृष्टपदासनानाम् ।

महुःखदारुणदुरुत्खनशाखिलेखा-पेषाय मत्तकरिणः करिणं दधातु ॥ २ ॥

20

हेतूपपत्तिसुनिरूपितवस्तुतत्त्वम्, स्याद्वादपद्धतिनिवेशितदुर्नैयौषम् ।

सत्सिद्धवलिषिपिनं भुवनैकपूजा-पात्रं जिनेन्द्रवचनं शरणं प्रपद्ये ॥ ३ ॥

आरुह्य खे चरति खेचरकक्रिणं या, नाभ्येशासनरसालवनान्यपुष्टा ।

चक्रेश्वरी रुचिरचक्रविरोचिहस्ता, शस्ताय साऽस्तु नवविद्वमकायकान्तिः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवऋषभस्तुतयः ॥

25

५३. आमरकुण्डपद्मावतीदेवीकल्पः ।

आमरकुण्डकनगरे तिलङ्गजनपदविभूषणे रुचिरे ।

गिरिशिखरभुवनमध्यस्थिता जयति पद्मिनीदेवी ॥ १ ॥

- अस्ति 'स्वस्तिकरसमस्तगुणगणनीरन्ध्रेषु **अन्ध्रेष्वामरकुण्डं** नाम नगरमब्रह्मलिहरम्यहर्भ्यश्रेणिविश्राणितनयनान-
 5 **न्द'** खिण्डनानाविधच्छायातरुपरिष्कृतं मञ्जुगुञ्जन्मधुकरनिकरपरिकरितकुमुदसौरभसंरम्भ^१सुरभीकृतदिग्वलयं विमलबहल-
 सलिलकलिलसरिस्सरोवरशोभितं दुर्गमदुर्गतया विपक्षपक्षैरक्षोभितम् । किं वा तस्य पुरवरस्य वर्णयामः ?—यत्र करवीरसुमन-
 सोऽपि मृगमदगन्धयः । विशिष्टेषुयष्टि-विपुलकदलीफल-चङ्गनारङ्ग-नैकप्रकारसहकार-सरसपनस-पुन्नाग-नागवल्ली-पूग-स्वा-
 दुच्च(त्व)शालिनालिकेरफलप्रभृतीनि हृद्यखाद्यानि; फलन्ति प्रतिऋतु सौरभ्यभरनिर्भरवासितदिवपालयः शालयः, वीक्ष्यन्ते
 परीक्षकैर्विपणिषु पद्मंशुकप्रमुखसिचयनिचयमौक्तिकरत्नादीन्यगण्यानि पण्यानि । इत एव निष्पन्न**सुरंगल**व्यपदेशपेश-
 10 **लभेकशिलापत्तनम्** । तत्समीपभूमिमलंकरिण्यु**विष्णुपद्**चुम्बिशिखरपरम्पराशेखरितः सर्वतो रमणीयः पर्वतः पा-
 तयितुमीश्वरः सौन्दर्यगर्वतः पर्वतराजमास्ते । तदुपरि परिणाहारोहशालिश्री**शक्रवभ-शान्तिनाथा**दिजिनप्रतिमालङ्कृताः
 कृतजनमनःप्रासादाः प्रासादाः^२ शोभन्ते शुभंयवः । तत्रैकत्र पवित्रतरे पारगतसन्ननि छद्मनिर्मुक्तमना मनागपि न^३ विषय-
 सुखैः क्षुभितहृदयः *सहृदयहृदयाह्लादिदयोदयः* प्रतिवसति स्म जितसरो विस्मयकारिचरणचर्चावशीकृत**पद्मावती-**
देवीलब्धप्रतिष्ठो **मेघचन्द्र**नामा दिगम्बरः^४ ऋतिपतिरेकोऽनेकान्तिपत्परिषदन्वासितपदः । स चैकदा श्रावकगोष्ठी-
 15 मनुज्ञाप्य प्रतस्थे स्थानान्तरविहरणाय । यावत्किंयतीमपि भुवमगमत्, स्वहस्ताभरणं नादाक्षीत् पुस्तकम् । ततश्चाहो
 नः प्रमद्वरता येन स्वपुस्तकमपि व्यस्पाप्रेति क्षणं विषय सद्यच्छात्रमेकं क्षत्रियजातीयं **माधवराज**नामधेयं व्यावर्त-
 यत् पुस्तकानयनाय । स च^५ छात्रो बलित्वा मठमशठमतिर्योवप्रविशति तावदपश्यदेकयाऽद्भुतरूपधेयश्रिया स्त्रिया तं
 पुस्तकमूरुपरि न्यस्तम् । यावन्निभीकमक्षुब्धचेतास्तदूर्ग्रेहीतुं प्रवृत्तस्तं तावत्सा वरवर्णिनी तत्पुस्तकं स्वस्कन्धदेशस्वमदी-
 दशत् । तदनु स छात्रो मात्रोचीर्णवैय^६त्यात्तदूर्ग्रे चरणं दत्वा स्कन्धादपि तद्वहीतुं प्रावृत्तत् । ततस्तया राज्याहो^७दय-
 20 मिति विमृश्य विधृतः करे, अभिहितश्च—वत्स ! किमपि वृणु, तनुभ्यमहं प्रयच्छामि । तुष्टाऽस्मि तव साहसिक्येन ।
 तदनन्तरं शिष्येण निजगदे—जगदेकवन्द्यो मद्गुरुः सर्वं मष्टमभिरुचितमर्थं प्रदातुं समर्थ एवास्ति । तत्किमहं शुभवति !
 भवतीं प्रार्थये इत्यभिधाय छात्रः पुस्तकमादाय च स्वार्थसविधमागच्छत् । तदखिलमपि स्वरूपं निवेद्य पुस्तक-
 माचार्याय समापिपत् । क्षणकगणाधिपतिरवोचद्—भद्र ! सा न स्त्रीमात्रं, किन्तु भगवती **पद्मावती** देवता सा ।
 तद्गच्छ, लिखितहृद्यपद्यमिदं पत्रं तस्यै दर्शयेति । गुर्वादेशं तथेति प्रतिपद्य सद्य एव विनेयो व्याधुष्य तं मठं गत्वा
 25 तस्यै तत्पत्रं समर्प्य पुरस्तस्थौ । देव्यप्यवाचयत्; यथा—

अष्टौ दन्तिसहस्राणि नव कोट्यः पदातयः । रथाश्वा लक्षसंख्याश्च कोशश्चासौ प्रदीयताम् ॥ १ ॥

- भगवत्यपि पद्यार्थमवधार्य तस्मादन्तेवासिने चतुरगस्तुरगः प्रददे । जगदे चासौ—यदेनमभिरुह्य ब्रजतु
 भवान् । यत्पत्रे लिखितमास्ते तत्सर्वं त्वरुष्टत एव समेष्यति । केवलं गिरिवराऽध्वना त्वया गन्तव्यम्, पृष्टतश्च नावलो-
 क्यम्—इति तद्वचनं तथेत्सुरीकृत्य कृत्यवित्किरिविवरमनुप्रावीविशदधम् । यावद् द्वादश योजनान्यब्राजीद्वाजी । ततः पश्चा-
 30 दागच्छदत्तच्छकरिषटाघण्टाटण्टकारतुमुलमतुलुभाकार्णिणं समाकर्ण्य कुतूहलोत्तालतया स छात्रः सपदि पश्चाद्भागं
 सिंहावलोकितनायेन निभालयांबभूव । यावदवैशिष्ट्य करितुरगादिसमूहसङ्कुलां सेनाम् । तस्मिंश्च विस्मयरसमयहृदयीभूते
 तत्रैव द्वादशयोजनान्ते स तदधिष्ठितस्तुरङ्गमुज्ज्वोऽवास्थित । तदनु च स **माधवराजः** परमजैनस्तया घृतनया परिवृ-
 तस्तत्रैव नगरं निवेश्य तत्र देव्या भवनं च विधाप्य पुनरान**मत्कुण्ड(आमरकुण्ड ?)** नगरमागत्य राज्यलक्ष्मी

1 C स्वस्ति समस्त° । 2 C नयानन्द° । 3 'संरभ' नास्ति B । 4 B 'प्रासादाः' नास्ति । 5 'न' नास्ति Pa ।
 * C नास्ति वाक्यमिदम् । 6 Pa व्रतवति° । 7 'च' नास्ति Pa । 8 C वंयादृरयात्° ।

पर्यपालयद्भूपालमौलिलालितशासनः । प्रासादं चाभ्रकषशिखरं हिरण्यदण्डकलशध्वजत्राजिष्णुमचीकरत् । प्रत्यतिष्ठिपञ्च तत्र चित्रायमाणनमस्कुर्वीणमनुप्यचेतसं श्रीपद्मावतीं देवीम् । पर्यपूपुजञ्च पर्याप्तभक्तितरङ्गितमनास्त्रिषवणमष्टविधपूजया । विद्यते च तदद्यापि भुवनोदरव्यापिमाहात्म्यं भगवत्या मन्दिरममन्दलक्ष्मीकं भयजनतया पयुपास्यमानम् । तस्य च गिरिविवरस्य^१ द्वारि विपुलशिलापट्टमद्यापि दत्तमस्ति, यथा तेन पथा सर्वोऽपि न प्रविशति । तत्र हि शिलामुद्घाट्य महतीं पूजां कृत्वा प्रविश्य प्रथमं लुठता गन्तव्यं कियतीमपि कलाम्, तदभ्रे चोपविष्टैश्चलनीयम्, अभ्रतरां च महत्य- 5 वकाशे ऊर्ध्वर्जुभिरेव यावद्देवीसदनं किल गन्तव्यमिति । प्रयूह्ययूहसंभावनया कष्टभयाच्च न कश्चित्पायस्तद्विवरद्वारमुद्घाटयितुं पाटवमसाहसिकः कलयतीति शिलापिहितद्वारि विवरस्थान एव सर्वोऽपि श्रद्धालवः पद्मावत्याः पूजां कुर्वते; प्राभुवन्ति च विष्वदीचरिभिरुचितार्थसिद्धीः । माधवराजस्य कंकतिग्रामवास्तव्याचद्वंशजाः पुरंदि-रित्तमराज-पिण्डिकुण्डिमराज^२-प्रोल्लाराज^३-रुद्रदेव^४-गणपतिदेवाः । गणपतिदेवपुत्री च रुद्रमहा- 10 देवी पञ्चत्रिंशद्दर्शकृतराज्यस्ततः श्रीप्रतापरुद्रः । एते काकतीया इति प्रसिद्धाः ॥

श्रीमदाराम (०दारम ?) कुण्डाल्यपद्मावत्या यथाश्रुतम् । अजल्पि कल्पलेशोऽयं श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥१॥

॥ इति श्रीआमरकुण्ड^५पद्मावतीदेवीकल्पः ॥

॥ मं० ५९, अ० २२ ॥

५४. चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्पः ।

इअ तीअवट्टमाणणागयचउवीसजिणवरिदाणं । उअप्पिणिओस्सप्पिणिभवाण अणुलोम-पडिलोमा ॥ १ ॥ 15
संगाइअमहिवल्लया पंचसु भरहेसु एरवयपणगे । कलाणयमासत्तिहीओ सासया नय विदेहेसु ॥ २ ॥
इगभत्तिनिविअआयामखमणमिगदु त्ति पंचकलाणे । इअ संखेवतवेणं आराहह पंचकलाणे ॥ ३ ॥
वित्थरओ अ चउत्थं चुइ-जंमेसुं करिज्ज पत्तेअं । जिणचिण्णेणं तवसा दिक्खाइतिगं तु आराहे ॥ ४ ॥
सुमइ^६त्थ निच्चभत्तेण निगाओ वासुपुज्ज चउत्थेणं । पासो मल्ली वि अ अट्टमेण सेसाओ छट्टेणं ॥ ५ ॥
अट्टमभत्तंती माणसुसभ-मल्लि-नेमि-पासाणं । वसुपुज्जस्स चउत्थेण छट्टभत्तेण सेसाणं ॥ ६ ॥ 20
चउदसमेणं उअसभो वीरो छट्टेण मासिए भत्ते । सिद्धा वर्यमि सुमइ^६सुववासो निच्चभत्ते वि ॥ ७ ॥
काउं कलाणतवं उज्जमणं जो करिज्ज विहिपुवं । जिणपह^७आराहणओ परमपयं पावए स कमा ॥ ८ ॥
चुइ-जम्म-दिक्ख-केवल-सिवाइं कलाणयाइं पंचेव । सब्बजिणाणं छ पुणो वीरस्स सगढभहरणाइं ॥ ९ ॥
इह खित्तभवजिणाणं जो आराहेइं पंचकलाणं । ते दसखित्त-तिकालिअरिहाण उवासिआ तेण ॥ १० ॥
पणकलाणयकप्पं भवीण पूरिअमणिट्टसंकप्पं । जो पढइ सुणइ भवो संयवरा तस्स सिद्धिसिरी ॥ ११ ॥ 25

॥ मं० १३, अ० १५ ॥

५५. तीर्थकरातिशयविचारः ।

प्रथमं चत्वारः सहजातिशयाः, ततो पातिकर्मक्षयादेकादशातिशयाः । एकोनविंशतिः सुरकृतातिशयाः । एवं ३४ । तत्रापि-अवायावगमातिसओ नाणाइसओ वयणाइसओ पूआइसओ ति ।

॥ मं० २, अ० ७ ॥

30

1 Pa पर्यपालयद् । 2 Pa गिरिवरस्य । 3 B पिण्डिकुण्डिमराज; Pa °कुण्डिइत्तिमराज । 4 Pa प्रोल्लाराज° । 5 C रुद्रगणपति° । 6 Pl आमरम°; C आराम° । 7 Pa सगाइअगयहि° ।

५६. पञ्चकल्याणकस्तवनम् ।

- नमि वि जिण ताण कित्तेमि कल्लाणए, पंच चुइ जंमु वउ नाण निब्बाणए ।
 नाणु कत्तिअकसिणपंचमिहिं संभवे, बारिसिहिं नेमि चुइ पउम जंमो भवे ॥ १ ॥
- 5 तेरसिहिं पउमवउ वीर सिवु पंनरसी, मागसिअ तीइ सुविहिस्स अर बारसी ।
 मगसिरकसिणपंचमि सुविहि जंमए, छट्ठिं सुविहिस्स वीरस्स दसमी वए ॥ २ ॥
 सुक्खु इक्कारसिहिं एउ पउमप्पहे, सुद्धदसमी अर सुक्खु जंमणमहे ।
 पंच इक्कारसिहिं अरवयं निम्मलं, जंमु वउ नाणु मल्लिस्स नमि केवलं ॥ ३ ॥
 चउदसिहिं जंमु पुंनिम वयं संभवे, बहुलपोसे दसमि पास जंमूसवे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं पासदिक्खवागमो, बारसिहिं जंमु ससि तेरसिहिं संजमो ॥ ४ ॥
- 10 नाणु उप्पन्नु चउदसिहिं सीअलजिणे, विमल सिअ छट्ठि संतिस्स नवमीदिणे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं चउदसिहिं अभिनंदणे, पुंनिमिहिं नाणु धंमे जणाणंदणे ॥ ५ ॥
 माहकसिणाइ छट्ठीइ पउमो चुउ, सीअलो बारसिहिं जंम-दिक्खवाजुओ ।
 रिसहजिणु तेरसिहिं पत्तु निव्वुइपए, नाणु सेअंसजिण मावसा गिज्जए ॥ ६ ॥
- 15 सुद्ध बीआइ पुण दुन्नि कल्लाणए, जंमु अभिनंदणे नाणु वसुपुज्जए ।
 धम्म-विमलाइ तइआइ जाया जिणे, विमल वउ चउत्थि अजिअट्ठमी जंमणे ॥ ७ ॥
 अजिअ वउ नवमि बारसिहिं अभिनंदणे, तेरसिहिं धम्मदिक्खा पसिद्धा जिणे ।
 फग्गुणे कसिणछट्ठीइ नाणुज्जलं, सुक्खु सत्तमि सुपासस्स ससि केवलं ॥ ८ ॥
 सुविहि चुइ नवमि केवलमुसभिगारसी, जंमु सेअंस केवल्लु सुवय बारसी ।
 गहिउ सेअंसि तेरसिहिं चारितयं, जंमु चउदसिहिं वसुपुज्जमावसि वयं ॥ ९ ॥
- 20 सुद्धबीआइ अर चविउ जिणपुंगवो, चउत्थि मल्ली चविउ अट्ठमी संभवो ।
 बारसिहिं सुमइ वउ मल्लिजिण निव्वुई, चउत्थि चित्ताइ पासस्स नाणं चुई ॥ १० ॥
 पंचमिहिं चवणु चंदप्पहे जिणवरे, अट्ठमिहिं जंमु दिक्खा य रिसहेसरे ।
 सुद्धतइआइ कुंथुस्स नाणूसवो, सिद्धु पंचमिहिं णंतोऽजिउ संभवो ॥ ११ ॥
 सुमइ मुक्खो नवमि नाणुमेगारसी, वीरनाहस्स जंमूसवो तेरसी ।
 पुंनिमाए तु पउमाअ केवल्लुगुणो, बहुलवइसाहपडिबइ सिवं कुंथुणो ॥ १२ ॥
- 25 सीअलो नाहु बीआइ परिनिव्वुउ, कुंथु वउ पंचमिहिं छट्ठि सीअल चुउ ।
 दसमि नमि मुक्खु तेरसिहिं णंतवभवो, चउदसिहिं ऽणंतजिण केवलं तह तवो ॥ १३ ॥
 जाउ चाउइसिहिं कुंथु निम्मलमणो, चविउ सुद्धे चउत्थीइ अभिणंदणो ।
 चवणु सत्तमिहिं धम्मंमि तित्थेसरे, सिद्धु अभिनंदणो अट्ठमीवासरे ॥ १४ ॥
- 30 अट्ठमिहिं जंमु नवमी वयं सुमइणो, केवलं पत्तु दसमीइ वीरो जिणो ।
 विमलजिण बारसिहिं अजिउ तेरसि चुउ, जिट्ठवहुलाइ सेअंसु छट्ठिहिं चुउ ॥ १५ ॥
 अट्ठमी जंमु नवमी सिवं सुब्रए, जंमु सिवु तेरसिहिं संति चउदसि वए ।
 सुद्धपंचमिहिं धम्मस्स निब्बाणयं, नवमि वसुपुज्जजिण चवणकल्लाणयं ॥ १६ ॥
 जंमु बारसि सुपासस्स तेरसि वयं, बहुलआसाढचउत्थी उसअ चवणयं ।
 35 विमल सिव सत्तमिहिं दिक्ख नवमिहिं नमी, वीर सिअछट्ठि चुइ नेमि सिवु अट्ठमी ॥ १७ ॥

पतु वसुपुञ्ज चउदसिहिं सिद्धासए, सावणे बहुलतिइ सिद्धि सेअंसए ।
 सचमिहिं पंत चुइ जंसु अट्टमि नमी, नवमि चुइ कुंथु सिअबीअ सुमई समी ॥ १८ ॥
 पंचमिहिं जंसुछवि नेमि दिक्खारुई, पास सिवु अट्टमिहिं सुवय पुंनिम चुई ।
 भइवइसचमिहिं संति चुइ ससि सिवे, चवणु अट्टमिहिं सुपासस्स तित्थाहिवे ॥ १९ ॥
 सुद्धनवमीइ सुविही जिणो निव्वुउ, केवली नेमि आसो अमावसि हुउ ।
 पुंनिमासीइ नमि तित्थनाहो चुउ, कुणह मह मंगलं सोमसूरी थुउ ॥ २० ॥

5

॥ इति श्री[सोमसूरिकृतं]कल्याणिकस्तवनं समाप्तम् ॥

॥ ग्रं० काव्य २० ॥

५७. कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ।

सिरिकोल्लपाकपुरवरमंडणमाणिक्यदेवरिसहस्स ।

10

लिहिमो जहासुअं किंचि कप्पमप्पेण गंथेण^१ ॥ १ ॥

पुवं किर अट्टावयनगवरे सिरिभरहेसरेण निअनिअवण्ण-पमाण-संठाणजुत्ताओं सीहनिसिज्जाययणे चउवी-
 †सजिणाणं पडिमाओ रयणमईओ कारिआओ । ताओ अ मणुआणं अगम्माओ होहिंति ति परिमाविअ एगा उअसभ-
 साम्पिपडिमा पुदो चेव लोआणुग्गहत्थं तेण चेव कारिआ^२ सच्छमरगयमणिमई; जडाजुअलं खंधेसु, चिबुगे^३ दिवायरो,
 भालयले चंदो, नाहीए सिवलिंगं । अओ चेव माणिक्यदेवु ति विकखाया । सा य कालंतरे जत्तागएहिं खेअरेहिं 15
 दिट्ठा । अउबरूवि ति विमिहअमणेहिं विमाणे ठाविऊण^४ वेअङ्कुगिरिं नीआ दक्खिणसेडीए । तेहिं^५ भत्तिभरमरिअ-
 चित्तेहिं पूइज्जइ । अन्नया भमंतेण नारयरिसिणा वेअट्ठागएण तं पडिमं दट्ठणं पुच्छिआ विज्जाहरा-कुओ
 एस ति ? । तओ तेहिं वुचं-अट्टावयाओ आणिअ ति । जप्पमिई एसा अग्हेहिं पूइउं पक्कंता तप्पमिई अग्हे दिणे
 दिणे वट्ठिआ इट्ठि^६ए^७ । तं सोउं नारओ सग्गे इंदस्स तप्पडिममाहप्पं कहेइ । इंदेणावि सग्गे आणावित्ता भत्तीए
 पूइउमाढत्ता, जाव मुणिसुव्वय-नमिनाहाणं अंतरालं । इत्थंतरे लंकाए तेलुक्ककंटओ रावणो उप्पन्नो । तस्स 20
 भज्जा मंदोअरी परमसम्मदिट्ठी । तीए तं रयणविंवाहाहप्पं नारयाओ सोऊण तप्पूणे गाढाभिग्गहो गहिओ । तं
 वुचंतं मुणित्ता महारायरावणेण इंदो आराहिओ । तेणावि तुट्ठेण समप्पिआ सा पडिमा महादेवीए । तीए तुट्ठाए
 तिक्कालं पूइज्जइ । अन्नया दसग्गीवेण सीआदेवी अवहरिआ । मंदोअरीए अणुसिट्ठो वि तं न सुंचइ ।
 तओ सुमिणे पडिमाअहिट्ठायगेण रावणाविणासो लंकाभंगो अ अक्खिओ मंदोअरीए । तओ तीए विंवं सायरे
 खिविअं । तत्थ सुरेहिं पूइज्जइ ।

25

इओ अ कल्लाडदेसे कल्लाणनयरे संकरो नाम राया जिणभत्तो हुत्था । तत्थ केणावि मिच्छहिट्ठिणा
 वंतरेण कुविएण मारी विउबिआ । अदण्णो राया । तं दुक्खिअं नाउं देवी पउमावई रत्तिं सुविणे भणइ-जइ
 महाराय । रयणायराओ माणिक्यदेवं निअपुरि आणित्ता पूएसि तो सिवं होइ । तओ राया सायरपासे गंतूण उव-
 बासं करेइ । लवणाहिवो संतुट्ठो होऊण पयडी रायाणं भणइ-गिण्हह जहिच्छाए रयणाइं । रण्णा विन्नत्तं-न मे
 रयणाईएहिं कज्जं, मंदोअरीठविअं विंवं देहि ति । तओ सुरेण विंवं कट्ठिऊण अप्पिअं रण्णो; भणिअं च-तुह देसे 30
 सुही लोओ होही । परं पंथे गच्छंतस्स जत्थ संसओ होही तत्थेव विंवं ठाहि ति । तओ पत्थिवो पत्थिओ ससिन्नो । देव-

1 Pa गव्हेण । † एतद्-तर्गता पंक्तिः पठिता Pa आदर्शे । 2 P विमलमरगयं । 3 Pa C वेयट्ठुं । 4 B Pa तहं ।
 5 Pa विट्ठीए ।

यापभावेण 'तण्णयजुअलखंधट्टियसगडारोविअं विंबं मग्गो आगच्छइ । दुग्गं मग्गं लंधित्ता राया संसयं मणे धरइ—
किं आगच्छइ नवि त्ति । तओ सासणदेवीए **निलंगदेसे कोल्लपाकनयरे दक्खिणवाणारसि** त्ति पंडिएहि
वणिणज्जमाणे पडिमा ठाविआ । पुंषिं अइनिम्मलमरगयमणिमयं आसि विंबं । चिरकालं खारोअहिनीरसंगेण कठिणंगं^१
जायं । एगारसलक्खा असीइ सहस्सा नवसयाइं पंचुत्तराइं वरिसाइं सग्गाओ आणिअस्स भगवओ **माणिक्खदेवस्स**
५ संवुत्ताइं । तत्थ राया पवरं पासयं कारवेइ । किं च दुवालसगामे देवपूअट्टं देइ । तग्गि भयवं अंतरिकखे ठिओ
छसयाइं असीआइं विक्रमवरिसाइं । तओ मिच्छपवेसं नाउं सीहासणे ठिओ । निअकंतीए भविआणं
लोअणेमु^२ अमयरसं वरिसेइं—^३किमेसा पडिमा टंकेहिं उक्किन्ना, खानीओ वा आणिआ, किं सप्पिणा घडिआ, वज्जमई
वा नीलमणिमई वि त्ति न निच्छिज्जइ, रंभाखंभनिमेव दीसेइ^४ । अज्ज वि किर भगवओ प्हेवणोदगेण दीवो पज्जइ ।
^५अज्ज वि अंधा प्हेवणमट्टियाए लोयणेसु बंधियाए सलोयणा हवंति* । अज्ज वि तित्थाणुभावओ चेइअमंडवाओ झरंता
१० जलसीअरा जत्तिअजपाणं वत्थाइं उल्लिंति । §पुरओ सप्पदट्टो उट्टेइ । एवं अणेगविहपभावभासुरस्स महात्तिरथस्स^६
माणिक्खदेवस्स जत्तामहूसवं पूअं च जे करिति कारविति अणुमोअंति अ ते इहलोअ-पारलोइअणुहसिरिं पाविति ।
माणिक्खदेवकप्पो इअ एसो वणिणओ समासेणं । सिरिजिणपहूरीहिं भविआणं कुणउ कल्लणं ॥ १ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ४४, अ० ५ ॥

15

५८. श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पः ।

पयडपहावनिवासं पासं पणमित्तु सिरिपुराभरणं । किंत्तेमि अंतरिकखट्टिअतपडिमाइ कपलवं ॥ १ ॥

पुंषं लंकापुरीए दसग्गीवेण अद्धबकिणा **मालि-सुमालि**^१ नामाणो निअगा ओलगा केणावि कत्थवि
पेसिआ । तेसिं च विमाणरूढाणं नहपहे वच्चंताणं समागया भोयणवेला । फुल्लबडुएण चित्तिअं—मए ताव अज्ज जिण-
पडिमाकरंडिआ ऊसगत्तेण घरे विसारिआ । एणसिं च दुएह वि पुत्रवंताणं देवपूआए अकयाए न कत्थ वि भोअणं ।
२० तओ देवयावसरकरंडिअमदट्टुं महोवरि एए रूसिस्संति त्ति । तेण विज्जावलेण पवित्तवालुआए अहिणवा भाविजिण-
पासनाह पडिमा निम्मविआ । **मालि-सुमाली**हि तं पूइत्ता भोअणं कयं । तओ तेसु नहमग्गे पट्टिएसु^२ सा पडिमा
आसन्नसरोवरजलमज्जे बडुएण निक्खित्ता । सा य देवयाणुभावेण सरोवरमज्जे अखंडिअरूवा चेव तत्थ ट्टिआ ।
कालक्कमेण तस्स सरोवरस्स जलं अप्पीहूअं । जलभरिअं खडुगं^३ व दीसइ । तं तओ कालंतरेण **विं(चिं?)गउल्लीदेसे**
विं(चिं?)गउल्ल^४ नयरं तत्थ **सिरपालो** नाम नरवई हुत्था । सो अ गाढकोदविहुरिअसन्नगो अन्नया पारहिहेउं
२५ बाहिं गओ । तत्थ पिवासाए लग्गाए तग्गि खडुओ कमेणं पत्तो । तत्थ पाणिअं पीअं, मुहं हत्था य पक्खालिआ । तओ
ते अंगावयवा जाया नीरोगा कणयकमलज्जलच्छाया । तओ धरं गयस्स रत्तो महादेवी तमच्छेरं दट्टुं पुच्छित्था—सामि !
कत्थ वि तुहेहिं अज्ज प्हाणाइ कयं । रायणा जहट्टिए वुत्ते देवीए चित्तिअं—अहो ! सादिबं ति । वीअदिणे राया
तत्थ नीओ । तीए सबंगं पक्खालिअं । जाओ पुणणवसरीरावयवो राया । तओ देवीए बलिपूआइअं काऊण
भणिअं—जो इत्थ देवयाविसेसो चिट्ठइ सो पयडेउ अप्पाणं । तओ धरं पत्ताए देवीए सुमिणंतरे देवयाए भणिअं—
३० इत्थ भावितित्थयर**पासनाह**पडिमा चिट्ठइ । तस्स पभावेणं रत्तो आरुगं संजायं । एयं च पडिमं सगडे आरोविऊण
सत्तदिणजाए तण्णए जुत्तिवा आममुत्तंतुमित्तरस्सीए रत्ता सयं सारहीहूएणं सट्टाणं पइ चालेअबा इमा । जत्थेव

1 Pa भयजुअलं; C अणइयं । 2 Pa कठिणंगं । 3 B लोअणं । 4 तनदन्तवतं; पाठः P आदशं नास्ति ।

* P विहायात्थ नोपलभ्यते वाक्यमिदम् । § P आदशं एव लभ्यते वाक्यमिदम् । 4 पदमिदं नास्ति Pa । 5 B नास्ति 'सुमालि' । 6 Pa नास्ति पदमेतत् । 7 B खुडगं । 8 Pa विगळिं ।

निवो पच्छाहुत्थं पलोइस्सद् तथेव पडिमा ठाहिइ । तओ नरनाहेण तं खड्डुगजलमालोइ(डि)ऊण सा पडिमा लद्धा । तेण तहेव काउं पडिमा चालिआ । कित्तिअं पि भूमिं गण्ण रत्ता, किं पडिमा एइ नवि ति सिंहावल्लोइअं कयं । पडिमा तथेव अंतरिक्षे ठिआ । सगडो अग्गओ हुचं नीसरिओ । रत्ता पडिमा अददृण अधिईए गते तथेव **सिरि-पुरं** नामं नयरं निअनामोवलक्खिअं निवेसिअं; *चेइअं च तहिं कारिअं । तत्थ पडिमा अणेगमहूसवपुषं ठाविआ । पूएइ तं पुहविपई तिक्कालं । अज्जवि सा पडिमा तहेव अंतरिक्षे चिद्धइ । पुबिं किर सवाहडिअं घडं सिरम्मि वहंती 5 नारी पडिमाए हिट्ठा सीहासणतले संचरिसु । कालेण भूमिवेगरचडणेण वा मिच्छाइइसिअकालाणुभावेण वा अहो अहो दीसंती जाव संपइ उत्तरीमित्तं पडिमाए हिट्ठे संचरइ । पईवप्पहा य सीहासण-भूमिअंतराले दीसइ । जया य सा पडिमा सगडमारोविआ तथा **अंबादेवी खित्तवालो** अ सहेव पडिमा । ऊसगत्तेण **सिद्ध-बुद्धाणं** अन्नयरो पुत्तो **अंबाए** गहिओ । अन्नो अ पच्छा ठिओ । तओ खित्तवाल्लस आणत्ती दिन्ना, जहा एस दारओ तए आणे-अबो । तेणावि अइउत्ताउलं चलंतेण सो नाणीओ । तओ देवीए दुंनएण मत्थए आहओ । अज्जवि तहेव खित्त-10 वालसीसे दीसइ । एवं **अंबाएवी-खित्तवालेहिं** सेविज्जमाणा **धरणिंद-पउमावईहिं** च कयपाडिहेरा सा पडिमा भवलोएहिं पूइज्जइ; जत्तिअलोआ य जत्तामहूसवं कुणंति । तीए णवणसलिलेण सित्तं पि आरत्तिअं न विज्झाइ । णवणोदगेण अहिसित्तगत्ताणं दइ-खस^१-कुट्टाहरोगा उवसमंति ।

सिरिअंतरिक्षवट्ठिअपासनाहकप्पे जहासुअं किं पि । सिरिजिणपहूसूरीहिं लिहिओ सपरोवयारकए ॥ १ ॥

॥ इति अंतरिक्ष(क्ष)पार्श्वनाथकल्पः ॥

15

॥ ग्रं० ४१, अ० ८ ॥

५९. स्तम्भनककल्पशिलोच्छ्रः ।

थंभणयकल्पमञ्जे जं संगहिअं न वित्थरमएण । तं सिरिजिणपहसूरी सिलुंछमिव कं पि^१ जंपेइ ॥ १ ॥

हंकपट्टवए रणसीहरायउत्तस्स भोपलनामिअं धूअं रूवलावणणसंपव्वं दट्टुण जायापुरायस्स तं सेवमा-
णस्स वासुगिणो पुत्तो नागज्जुणो नाम जाओ । सो अ जणएण पुत्तसिणेहमोहिअमणेण सबासिं महोसहीणं फलाइं
5 मूलाइं दलाइं च भुंजाविओ । तप्पभावेण सो महासिद्धीहिं अलंकिओ "सिद्धपुरिसु"ति विकखाओ पुहविं विअरंतो
सालाहणरत्तो कलागुरू जाओ । सो अ गयणगामिणिविज्जाअज्झयणत्थं पालित्तयपुरे सिरिपालित्तायरिए
सेवेइ । अन्नया भोयणावसरे पायप्पलेववलेण गयणे उप्पहए पासइ । अट्टावयाइतित्थाणि नमंसिअ सट्टाणमुवाग-
याण तेसिं पाए पक्खालिऊण सत्तुत्तरसयमहोसहीणं आसायण-वण्ण-गंधाईहिं नामाइं निच्छइऊण गुरूवएसं विणावि
पायलेवं काउं कुक्कुडप्पोउ व उप्पयंतो अवडतडे निवडिओ । वणजज्जरिअंगो गुरूहिं पुट्टो-किमेअं ति ? । तेण
10 जहट्टिए वुत्ते तस्स कोसल्लचमक्किअच्चिआ आयरिआ तस्स सिरे पउमहत्थं दाउं भणति-सट्टिअतंदुलोदगेण ताणि
ओसहाणि वट्टिआ^१ पायलेवं काउं गयणे वच्चिज्जासि ति । तओ तं सिद्धिं पाविअ परिउट्टो ।

पुणो कयावि गुरुमुहाउ सुणेइ, जहा-सिरिपासनाहपुराओ साहिज्जंतो सब्बत्थीलक्खणोवलक्खिअमहासई-
विलयाए अ मद्धिज्जंतो रसो कोडिवेही हवइ । तं सोऊण सो पासनाहपडिमं अत्थेसिउमारदो । इओ अ बार-
वईए समुद्धविजयदसारेण सिरिनेभिनाहमुहाओ महाइसयं नाऊण रयणमई सिरिपासनाहपडिमा पासायंमि
15 ठवित्ता पूईआं । बारवईदाहाणंतरं समुद्देण पाविआ सा पडिमा तहेव समुद्धमञ्जे ठिआ । कालेण कंतीवासिणो
घणवइनामस्स संजत्तिअस्स जाणवत्तं देवयाइसयाओ खलिअं । इत्थ जिणविवं चिट्टइ ति दिववायाए निच्छिअं ।
नाविए तत्थ पक्खिविअ सचहिं आमत्तंतूहिं संदाणिअ उद्धरिआ पडिमा । निअनयरीए नेऊण पासायंमि ठाविआ ।
चित्ताइरित्तामपहिट्टेण पूज्जइ पइदिणं । तओ सबाइसाइ तं बिवं नाऊण नागज्जुणो सिद्धरससिद्धिनिमित्तं अवहरि-
ऊण सेडीनईए तडे ठाविसु । तस्स पुरओ रससाहणत्थं सिरिसालावाहणरत्तो चंदलेहभिहाणिं महासई देविं
20 सिद्धवंतरसन्निज्जेण तत्थ आणाविअ पहनिअं रसमद्दणं कारेइ । एवं तत्थ सुज्जो सुज्जो गयागएणं तीए बंधु ति पडि-
वन्नो । सा तेसिं ओसहाणं मद्दणकारणं पुच्छेइ । सो अ कोडिरसवेहवुत्तं जहट्टिअं कहेइ । अन्नया दुण्हं निअपुत्ताणं
तीए निवेइअं-जहा एअस्स रससिद्धी होहिइ ति । ते रसलद्धा निअरज्जं मुत्तुं नागज्जुणपासमागया । कइअवेणं
ते रसं घित्तुमणा पच्छन्नवेसा, जत्थ नागज्जुणो भुंजइ तत्थ रससिद्धिवुत्तं पुच्छंति । सा य तज्जाणणत्थं तदट्टं सल्लणं
रसवईं साहेइ । लम्मासे अइकंते खार ति दूसिआ तेण रसवई । तओ इंगिएहिं रसं सिद्धं नाऊण पुत्ताण निवेइअं
25 तीए । तेहिं च परंपराए नायं जहा-वासुगिणा एअस्स दब्बंभंकराओ मच्च कहिओ ति । तेणेव सत्थेण नागज्जुणो
निहओ । जत्थ य रसो थंभिओ तत्थ थंभणयं नाम नयरं संजायं । तओ कालतरेण तं बिवं वयणमित्तवज्जं भूमि-
अंतरिअंगं संवुत्तं ।

इओ अ चंदकुले सिरिवद्धमाणसूरि-सीसजिणेसरसूरीणं सीसो सिरिअभयदेवसूरी गुज्जरत्ताए
संभायणठाणे विहरिओ । तत्थ महावाहिवसेण अईसाराइरोगे जाए पच्चासन्नगर-नामेहिंतो पक्खिअपडिकमणत्थ-
30 मागंतुकामो विसेसेण आहूओ मिच्छदुक्कडदाणत्थं सब्बोवि सावयसंपो । तेरसीअट्टरते अ भणिआ पहुणो सासणदे-
वयाए-भयवं ! जगह सुअह वा ? । तओ मंदसरेणं वुत्तं पहुणा-कओ मे निद्दा । देवीए भणिअं-एआओ नवसुत्त-
कुक्कुडीओ उम्मोहेसु । पहुणा भणिअं-न सक्केमि । तीए भणिअं-कहं न सक्केसि ? । अज्जवि वीरतित्थं चिरं पभावेसि, नवं-
गवित्तीओ अ काहिसि । भयवया भणिअं-कहमेवंविहसरीरो काहामि ? । देवयाए वुत्तं-थंभणयपुरे सेडीनईउवकंठे

खंखरपलासमज्जे सयंभू सिरिपासनाहो अच्छइ । तस्स पुरो देवे वंदेह । जेण सुत्थसरीरा होह । तओ गोसे आहूअ-
सावयसंघेण वंदिआ पहुणो । पहुणा भणिअं—थंभणए पासनाहं वंदिस्सामो । संघेण चित्तिअं—नूणं कोइ उवएसो
पहुणं, ता एवं आइसंति । तओ भणिअं संघेण—अन्हे वि वंदिस्सामो । तओ वाहेणेण गच्छंतस्स पहुणो मणयं सरीरं सुत्थं
जायं । अओ धवलक्कयाओ परओ चरणचारेण विहरंता पत्ता थंभणपुरं । गुरुसावया सब्बथ पासनाहमवलोइंता
गुरुणा भणिआ—खंखरपलासमज्जे पलोएह । तेहिं तहाकए दिट्ठं सिरिपासनाहपडिमासुहं । तत्थ य पइदिणं एगा धेणू 5
आगम्म पडिमासत्थए खीरं झरह । तओ पहिडेहिं सावएहिं जहादिट्ठं निवेइअं गुरुणो । अभयदेवसूरी वि तत्थ गंतुं
सुहदंसणमित्तेण थोउमादत्तो—‘जयतिहुअणवरकप्परुक्ख’ इच्चाइतक्कालिवित्तेहिं । तओ सोलससु वित्तेसु काएसु
पच्चक्खीहूआ सब्बं पडिमा । अओ चेव ‘जय ! पच्चक्खजिणेसर’ ति सत्तरसमे वित्ते पडिअं । तओ बत्तीसाए
पुण्णाए अंतिमवित्तदुगं अईव देवयाइत्तिकरं ति नाऊण देवयाए विन्नचं—भयवं । तीसाए वि वित्तेहिं सन्नज्जं
कारिस्सामि; अंतिमवित्तदुगं ओसारेह । मा अहं कल्लिजुगे आगमणं दुक्खाय होउ त्ति । पहुणा तहा कयं । संघेण 10
सह चिद्वंदणा कया । तत्थ संघेण उत्तुगं देवहरयं कारिअं । तओ उवसंतरोगेण पहुणा ठाविओ सिरिपाससामी ।
तं च महातित्थं पसिद्धं । कालाइक्कमेण कैया ठाणाइनवंगणं विची । आयारंग-सूअगडाणं तु पुंभिं पि
सीलंकायरिण कया आसि । तओ परं चिरं वीरतित्थं पमाविअं पहुण त्ति ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनककल्पशिलोच्छः ॥

॥ अं० ६७ ॥

15

६०. फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्पः ।

सिरिफलवर्द्धिअचेईअपरिट्ठिअं पणमिऊण पासजिणं । तस्सेव वेमि कप्पं जहासुअं दलिअकलिदप्पं ॥ १ ॥

अत्थि सवालक्खदेसे मेडत्तयनगरसमीवठिओ वीरभवणाह-नाणाविहदेवालयभिरामो फलवर्द्धी नाम
गाओ । तत्थ फलवर्द्धिनामधिजाए देवीए भवणसुतुंगसिहरं चिट्ठइ । सो अ रिद्धिसमिद्धो वि कालक्कमेण
उबसपाओ संजाओ । तहावि तत्थ कित्तिआ वि वाणिअगा आगंतूण अवासिसु । तेसु वि एगो सिरिसिरिमाल-20
वंसमुत्तामणी धम्मअलोअगामगामणी धंधलो नाम परमसावओ हुत्था । बीओ अ तारिसगुणो चेव उवएसवाल-
कुलनहयलनिसाकरो सिचंकारो नाम । ताण दुण्हं पि पभूआओ गावीओ आसि । तासिं मज्जे एगा धंधलस्स धेणू
पइदिणं दुण्हंतो वि दुद्धं न देह । तओ धंधलेण गोवालो पुच्छिओ—किमेसा धेणू तुमए चेव बाहिरे दुण्हइ
अन्नेण वा केणावि, जेणेसा दुद्धं न देह । तओ गोवालेण सवहाइं काऊण अप्पा निरवराही कओ । तओ गोवालेण
सम्मं निरिक्खंतेण एगया ‘उच्चरडयस्स उवरिं बोरितरु’समीवे चउइं वि थणेहिं खीरं झरंती दिट्ठा सा सुरही । एवं 25
पइदिणं पिच्छंतेणं वंसिआ धंधलस्स । तेण वि चित्तिअं नूणं इत्थ कोइ जक्खाई देवयाविसेसो भविस्सइ भूमि-
ज्झइओ । तओ गिहमागएण तेण सुहपसुत्तेण रत्तीए सुमिणओ उवलद्धो; जहा एणेण पुरित्तेण वुत्तं—इत्थ रडए भयवं
पासनाहो गम्भहरदेवलिआमज्जे चिट्ठइ । तं बाहिं निक्कासिऊण पूएहिं । तओ धंधलेण पहाए बुद्धेणं सिचं-
करस्स निवेइओ सुमिणवुत्तं । तओ दोहिं पि कोऊहलाऊरिअमाणसेहिं बलिपूआविहाणपुत्तं उज्जेहिं’ रडयभूमिं खणा-
वित्ता कट्ठिओ गम्भहरदेउलिआसहिओ सत्तफणिफणांमंडिओ भयवं पाससामी । पइदिअहं पूयंति महया’ 30
इत्थीए ते दो वि । एवं पूइज्जंते सुवणनाहे पुणो वि अहिट्ठायगेहिं सुमिणे आइदुं तेसिं; जहा—तत्थेव पएसे चेईअं
कारावेह त्ति । तओ तेहिं पहिडुचित्तेहिं दोहिं वि निअविहवाणुसारेण चेईअं कारावेउमादत्तं । पयट्ठिआ सुचहारा

- कम्मद्वाएसु । जाव अगमंडवे निप्पञ्जे तेसिं अप्पद्धिअत्तेण दविणविष्णअंसमत्थयाए निअत्तो कम्मद्वाओ । तओ धणिअं अधिइमावत्ता दो वि परमोवासया । तयणंतरं रयणीए पुणो वि अहिइयागसुरेहिं सुमिणे भणिअं; जहा—अहप्प-भाए¹ अलवंतेसु काएसु देवस्स अगओ दग्गमाणं सत्थिअं पइदिणं पिच्छिस्सह । ते दग्गा चेईअकज्जे वइयव पि । तेहिं तहैव दिट्ठे, ते दग्गे षित्तूण सेसकम्मद्वायं कारवेउमाढत्तं । जाव पडिपुण्णा पंच वि मंडवा य, लहुमंडवा य,² तिहुअणजणचित्तचमुक्कारकारए । बहुनिप्पन्नंमि चेईअंमि तेसिं पुत्तेहिं चिंतिअं—कत्तो एअं दवं संपज्जइ, जं अविच्छे-एण कम्मद्वायं उस्सप्पइ ति । अह एगंमि दिणे अहप्पहाए चेव अंभाइअंतरिआ होऊण निहुअं ददुमारद्दा । तम्मि दिवसे देवेहिं न पूरिअं दग्गमाणं सत्थिअं । आसन्नं च मिच्छरज्जं नाऊण पयत्तेण आराहिआ वि अहिइयागग न पूरिअु दवं ति । ठिओ तदवत्थो चेव चेईअकम्मद्वाओ । एगारससएसु इक्कासीइसमहिएसु विक्कमाइवरिसेसु अइकंतेसु रायणच्छमंडणसिरिसीलभइसूरीपट्टपइट्टिपइहिं महावाइदिअंवरगुणचंदविजयपत्तपइट्टेहिं सिरि-
- 10 धम्मघोससूरीहिं पासनाहचेईअसिहरे चउविहसंधसमक्खं पइट्टा किआ । कालंतरेण, कलिकालमाहप्पेणं केलिप्पिआ वंतरा हवंति, अथिरचित्ता य ति पमायपरवसेसु अहिइयागसेसु सुरताणसाहावदीणेण भगं मूलविवं । पुणरत्रि सावहाणीभूएसु अहिइयागसुरेसु मिच्छरन्नो मिच्छाणं च अंधत्तरुहिरवमणाइचमुक्कारा दसिआ । तओ³ सुरताणेण दिन्नं फुरमाणं; जहा—एअस्स देवभवणस्स केणावि भंगो न कायवो ति । अन्नं च विवं किर भयवओ अहिइयागग न सहंति ति संघेण⁴ विंबंतरं न ठाविअं । विलिंगिअंगस्स वि भगवओ महंताइं माहप्पाइं उवलम्भंति । पइव-
- 15 रिअं च पोसवहुलदसमीए जम्मकल्लाणयदिणे चाउहिआओ⁵ सावयसंघा आगंतूण ण्वण-गीअ-नट्ट-वाइअ-कुसुमाभरणा-रोवण-इंदधयाईहिं मणहरं जत्तामहिमं कुणंता, संघपूआईहिं सासणं पभाविंता, निद्वलंति दुसमासमयविलिसिआइं, विद्ववंति गुरुअं⁶ सुकयसंभारं । इत्थ य चेईए धरणिंद-पउमावई-खित्तवाला अहिइयागग संघस्स⁷ विग्गपन्भारं उवसांमिंति, पणयलोआणं मणोरहे⁸ अ पूरिंति । इत्तो च्चिअ थिरपईवहत्थं पुरिसं चेईअमज्जे संचरंतं पासंति समाहिअमणा इत्थ रत्तिं कुत्था भविअजणा । एअंमि महातित्थभूए पासनाहे दिट्ठे कलिकुंड-कुक्कुडेसर-
- 20 सिरिपत्तवय-संखेसर-सेरीसय-महुरा-बाणारसी-अहिच्छता-थंभणय-अज्जाहर-पवरनयर-देव-पट्टण-करहेडय-नागइह-सिरिपुर-सामिणि-चारूप-दिंपुरी-उज्जेणी-सुद्धदंती-हरिकंखी-लिंबोड-याइटाणवट्टमाणपासनाहपडिमाणं किरि जत्ता कया हवइ ति संपदायपुरिसाणं उवएसो ।

इअ फलवद्धिपुरट्टिअपासजिणिंदस्स कप्पमवि¹¹अप्पं । निसुणंताणं भवाण होउ कल्लाणनिप्पत्ती ॥ १ ॥

इत्यासजनस्य सुखात् किमप्युपादाय संप्रदायलवम् ।

25

व्यधित जिनप्रभसूरिः¹² कल्पं फलवद्धिपार्श्वविभोः ॥ २ ॥

॥ इति फलवद्धिपार्श्वनाथकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ५५, अ० २ ॥

1 Pa C कम्म^० । 2 P अल्पिद्धि^० । 3 B ०प्यभावे । 4 P Pa नास्ति 'लहुमंडवा य' । 5 B Pa C ततः । 6 B विवं । 7 B ०दिसाओ वि । 8 B C सुकृत^० । 9 B विग्गपस्स विग्गप^० । 10 B मणोरहे । 11 Pa कप्पं । 12 Pa सूरिभिः ।

६१. अम्बिकादेवीकल्पः ।

सिरिउज्जयंतगिरिसिहर'सेहरं पणमिऊण नेमिज्जिणं । 'कोहंडिदेविकल्पं लिहामि बुद्धोवएसाओ ॥ १ ॥

अत्थि **सुरट्टा**विसए धणकणयसंपन्नजणसमिद्धं **कोडीनारं** नाम नयरं । तत्थ **सोमो** नाम रिद्धिसमिद्धो छक्कम्परायणो वेआगमपारणो बंभणो हुत्था । तस्स घरिणी **अंबिणी**नामा^१ महग्घसीलारंकारभूसिअसरीरा आसि । तेसिं विसयसुहमणुहवंताणं उप्पन्ना दुवे पुत्ता । पदमो **सिद्धो** बीओ **बुद्धु** ति । अन्नया समागए पिअरपक्खे भट्ट-**5 सोमेणं** निमंतिआ बंभणा सद्धदिणे । कत्थ वि ते वेअमुच्चारंति, कत्थ वि आढवंति पिंडप्पयाणं, कत्थ वि होमं करंति, वइसदेवं च । संपाडिआ सालिदालिबंजणपक्कन्नभेअखीरिखंडपमुहा जेमणारा **अंबिणी**ए अ । सासुआ ष्हाणं काउं पयट्ठा । तंमि अवसरे एणो साहू मासोववासपारणए तंमि घरे भिक्खट्ठा संपत्तो । तं पलोइत्ता हरिसभरनिअभरपुलइअंगी उट्ठिआ **अंबिणी** । पडिआभिओ तीए मुणिवरो भत्तिवहुमाणपुबं अहापविचेहिं^२ भत्तापणेहि । जाव गहिअभिकख्लो साहू वलिओ, ताव सासुआ वि ष्हाऊण रसवईटाणमागया । न पिच्छइ पदमसिहं । तओ तीए कुवियाए पुट्ठा **10** बहुआ । तीए जहट्टिए बुचे, अंबाडिआ सा अज्जूए; जहा-पावे । किमेअं तए कयं ? । अज्ज वि कुलदेवया न पूईआ, अज्ज वि न मुंजाविआ विप्पा, अज्ज वि न भरिआइं पिंडाइं; अगसिहा तए किमत्थं साहुणो दिन्ना ? । तओ तीए भणिओ सबो वि वइअरो **सोम**भट्टस्स । तेण रुट्ठेण अप्पच्छंदिअ ति निकालिआ गिहाओ सा । परिभवदूमिआ **सिद्धं** करंगुलीए धरित्ता **बुद्धं** च कडीए चडावित्ता चलिआ नयराओ बाहिं । पंथे तिसाभिभूएहिं दारएहिं जलं मग्गिआ, जाव सा अंसुजलपुण्णलोअणा संवुत्ता, ताव पुरओ ठिअं सुक्कसरोवरं तस्सा^३ अणग्घेणं सीलमाहप्पेणं तक्खणं जलपूरिअं **15** जायं । पाइआ दो विं सीअलं नीरं । तओ खुहिएहिं भोअणं मग्गिआ बालएहिं । पुरओ ठिओ सुक्कसहयारतरू तक्खणं फलिओ । दिन्नाइं फलाइं **अंबिणी**ए तेसिं । जाया ते सुत्था ।

जाव सा चूअच्छायाए वीसमइ ताव जं जायं तं निसामेह । तीए जे बालयाइं पदमं जेमाविआ तेसिं मुत्तुत्तरं पत्तलीओ तीए बाहिं उज्जिआओ आसि, ताओ सीलमाहप्पा कंमिअमणाए सासणदेवयाए सोवण्णथालकच्चोखरूवाओ कयाओ । जे अ उच्छिद्धसित्थकणा भूसीए पडिआ ते मुत्तिआइं संपाइआइं । अग्गिसिहा य पिदरेसु^४ तहेव दंसिआ । **20** एयमच्चु(च्च)न्मुअं सासूए दट्ठूण निवेइअं **सोम**विप्पस्स । सिद्धं च, जहा-वच्छ ! सुलक्खणिआ पइव्वया य एसा वहू । ता पन्नाणेहि एअं कुलहरं ति जणणीपेरिओ पच्छायावानलडज्झंतमाणसो गओ बहुअं वालेउं **सोम**भट्टो । तीए पिट्ठओ आगच्छंतं दिअवरं निअवरं दट्ठूण दिसाओ पलोईआओ । दिट्ठओ अग्गओ मग्गकूवओ । तओ जिणवरं मणे अणुसरिऊण सुपत्तदाणं अणुमोअंतीए अप्पा कूवमि शंपाविओ । सुहज्जवसाणेण पाणे चईऊण उप्पन्ना **कोहंड-**विमाणे **सोहम्म**कप्पहिट्ठे चउहिं जेओगेहिं **अंबिअदेवी** नाम महद्धिआ देवी । विमाणनामेणं **कोहंडी** वि भन्नइ । **25** **सोम**भट्टेणं वि तीसे महासईए कूवे पडणं दट्ठुं अप्पा तत्थेव शंपाविओ । सो अ मरिऊण तत्थेव जाओ देवो । आभिओमिअकम्पुणा सिंहरूवं विउच्चित्ता तीसे चेव वाहणं जाओ । अत्थे भणंति-**अंबिणी रेवय**सिहराओ अप्पाणं शंपावित्था, तप्पिट्ठओ **सोम**भट्टो वि तहेव मओ । सेसं तं चेव ।

सा य भगवई चउन्मुआ दाहिणहत्थेसु अंबलुंवि पासं च धारेइ । वामहत्थेसु पुण पुवं अंकुसं च धारेइ । उत्तकणयसवणं च वण्णसुवहइ सरीरे । सिरिनेमिनाहस्स सासणदेवय ति निवसइ **रेवइगिरि**सिहरे । **30** मउडकुंडलमुत्ताहलहारयणकंकणनेउराइसबंगीणाभरणरमणिज्जा पूरेइ सम्मदिट्ठीण मणोरदे, निवारैइ विग्घसंघायं । तीए मंतमंडलाईणि^५ आराहिंताणं भविआणं दीसंति अणेगरूवाओ रिद्धिसिद्धीओ । न पहवति भूअपिसायासाङ्गी-

1 Pa °सिहरे । 2 A कोहिंठि° । 3 P Pa नाम । 4 A अहापतेहिं; B P °ववतेहिं । 5 A Pa B तिसा° । 6 Pa सिहरेइ । 7 Pa °मंडणाईणि ।

विसमग्गहा, संपज्जंति पुचकलत्तमित्त'घणघन्नरज्जिसिरीओ चि ।

अंबिआमंता इमे-

'वयवीयमकुलकुल'जलहरिहयअकंततत्तपेआई' । पणइणिवायावसिओ **अंबिअ'देवीइ'** अह मंतो ॥ १ ॥

धुवभुवण'देवि' संबुद्धि पास अंकुस तिलोअ पंचसरा । गहसिहिकुलकलअब्भासिअमायापरणामपयं ॥ २ ॥

5 वागुब्भवं 'तिलोअं पाससिणीहाओ तइअवन्नस्स । कूडं च अंबिआए नमु'त्ति आराहणामंतो ॥ ३ ॥

एवं अनेवि **अंबादेवी**मंता अप्परक्खा-पररक्खा¹¹विसया सुमरणाजुग्गा मग्गखेमाइगोअरा य बहवो चिहंति ।
ते अ, तहा मंडलाणि अ, इत्थ न भणिआणि गंथवित्थरभएणं ति गुरुमुहाओ नायबाणि ।

एअं **अंबियदेवी**कप्पं अविअप्पचित्तवितीणं । वायंतसुणंताणं पुज्जंति समीहिआ अत्था ॥ १ ॥

॥ इति श्रीअंबिकादेवीकल्पः समाप्तः ॥

10

॥ अं० ४७, अ० ५ ॥

६२. पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः* ।

तथा पुण्यतमं मन्त्रं जगन्नितयपावनम् । योगी पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारं विचिन्तयेत् ॥ १ ॥

अष्टपत्रे सिताम्भोजे कर्णिकायां कृतस्थितिम् । आद्यं सप्ताक्षरं मन्त्रं पवित्रं चिन्तयेद्बुधः ॥ २ ॥

सिद्धादिकचतुष्कं च दिक्पत्रेषु यथाक्रमम् । चूलापदचतुष्कं च विदिक्पत्रेषु चिन्तयेत् ॥ ३ ॥

15

त्रिशुच्या चिन्तयन्नस्य शतमष्टोत्तरं मुनिः । भुञ्जानोऽपि स लभते चतुर्थैतपसः फलम् ॥ ४ ॥

एतमेव महामन्त्रं समाराध्येह योगिनः । त्रिलोक्याऽपि महीयन्तेऽधिगताः परमं पदम् ॥ ५ ॥

कृत्वा पापसहस्राणि हत्वा जन्तुशतानि च । असुं मन्त्रं समाराध्यै तिर्यञ्चोऽपि दिवं गताः ॥ ६ ॥

गुरुपञ्चकनामोत्था विद्या स्यात् षोडशाक्षरा । जपन् शतद्वयं तस्याश्चतुर्थस्यामुयात् फलम् ॥ ७ ॥

॥ इति श्रीपञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः ॥

1 Pa °मित्त° नास्ति । 2 Pa चय° । 3 A P °कुल° नास्ति । 4 P °तत्तणयाई । 5 A अंबया° । 6 Pa देवी इह । 7 P भुवणे । 8 A Pa देव° । 9 Pa वागुब्भं चित्ति° । 10 A नमो । 11 B P नास्ति 'पररक्खा' ।
*चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पानन्तरम् P सन्तके आदर्शे एष कल्पो लिखितो लभ्यते । अन्यसर्वादर्शेष्वनुपलम्भादत्र ग्रन्थान्तेऽस्माभिरयं स्थापितः ।

६३. ग्रन्थसमाप्तिकथनम् ।

*आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थमानमजायत ।
अनुष्टुभां पञ्चत्रिंशच्छती षष्ट्यधिका स्थिता[†] ॥ १ ॥

कार्थी सजेत्[‡] ? किं प्रतिषेधवाचि
पदं ? ब्रवीति प्रथमोपसर्गः ।
कीदृग् निशा ? प्राणभृतां प्रियः कः ?
को ग्रन्थमेतं[‡] रचयांचकार ? ॥ २ ॥

—जिनप्रभसूरयः ।

नन्दा-ऽनेकर्प-शक्ति-शीतंगुमिते श्रीविक्रमोर्वीपते-
र्वर्षे भाद्रपदस्य मास्यवरजे सौम्ये दशम्यां तिथौ ।
श्रीहम्मीरमहम्मदे प्रतपति क्षमामण्डलाखण्डले[°]
ग्रन्थोऽयं परिपूर्णतामभजत श्रीयोगिनीपत्तने ॥ ३ ॥
तीर्थानां तीर्थभक्तानां कीर्तनेन पवित्रितः ।
कल्पप्रदीपनामाऽयं ग्रन्थो विजयतां चिरम् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकल्पप्रदीपग्रन्थः समाप्तः ॥

॥ अंथाप्र ३५६०§ ॥

* P आदर्शे निम्नप्रकारेण पाठमेदो लभ्यतेऽस्मिन् पथे—

आदित [:] सर्वमथ्ये (?) कल्पेषु ग्रन्थाग्रमिह जानत । अनुष्टुभामष्टयुता दशानप्रमिताः शताः ॥

† C समधिका त्रिभिः; Pa षष्ट्यधिका त्रिभिः । 1 A भजेत्; P सजेत् । 2 Pa °भेते; A C °भेकं । 3 Pa °मण्डलेऽखण्डले । § Pa C ३५०३; B ३९६० ।

A. D. P. सञ्ज्ञकादर्शेषु प्रतिलेखयित्रादिसूचका निम्नस्वरूपा उल्लेखा विद्यन्ते ।

A आदर्शस्थ उल्लेखः—

श्रीमालीवंशमुक्तातः सञ्ज्ञातो विवहारिकः ।
 देवा इत्यभिधानस्तत्पत्नी हासलदेव्यभूत् ॥ १ ॥
 तयोर्जाता पु(सु)ता एते प्रथमो मांडणाह्वयः ।
 पद्मसिंहो द्वितीयोऽभूत् मालदेवस्तृतीयकः ॥ २ ॥
 लिखापितः प्रमोदात्तैस्तीर्थकल्पोऽयमुत्तमः ।
 स्वकीयमातृपितृणां श्रेयार्थं पुण्यवृद्धये ॥ ३ ॥
 षट्षष्टिवत्सरे जाते चतुर्दशशताधिके ।
 श्रीविक्रमभूपालात् भद्रशुद्धजयातिथौ ॥ ४ ॥

D आदर्शगत उल्लेखः—

अकञ्चरोर्वीरमणप्रदत्तजगद्गुरुख्यातिधरो बभूव ।
 श्रीहीरसूरिर्विजयं दधानः श्रीवर्द्धमानप्रभुशासनेऽस्मिन् ॥ १ ॥
 तदीयपट्टाम्बरभानुमाली सूरीश्वरः श्रीविजयादिसेनः ।
 तपागणं यः प्रथितं चकार विजित्य भूपालसभे द्विजौघम् ॥ २ ॥
 श्रीविजयतिलकसञ्ज्ञे सूरिवरे तत्पदे श्रियं श्रयति ।
 वैराग्यवासितान्तःकरणैः शुद्धोपदेशरतैः ॥ ३ ॥
 हैमगुरुवृत्तिकाव्यप्रकाशमणिमुख्यशास्त्रनिष्णातैः ।
 श्रीविजयसेनसूरीश्वरशिष्यै रामविजयबुधैः ॥ ४ ॥
 पञ्चदशलक्षपुस्तकचित्को [शो] ज्ञानभक्तये विहितः ।
 आचन्द्रार्कं नन्दतु विज्ञजनैर्वाच्यमानोऽसौ ॥ ५ ॥

P आदर्शस्थित उल्लेखः—

॥ संवत् १५६९ वर्षे चैत्रादौ संवच्छरे । आषाढमासे । शुक्लप्रतिपदिने । सोमवासरे ।
 पुनर्वसुनक्षत्रे । वैरिसिंहपुरे । श्रीमालज्ञातीय । बहकटा गोत्रे । महं० जिणदत्तपुत्रप्रवरप्रा-
 सादपौषधशालादि पुण्यकार्यकरण सावधानचित्त । सप्तक्षेत्रसफलकृत निजवित्त । धर्म-
 धुरंधर । महं० भोजा भार्या वड्जलदे पुत्र । एकांतदेवगुरुभक्त । श्रीशांतिनाथचरणकम-
 लार्चनासक्त । महं० रायमल भार्या सरसतिपुत्र चिरं० लषणसी महणसी द्वि० भा० करमाई
 प्रमुष पुत्र परिवारसहितेन महं० रायमलसुश्रावकेण सर्वतीर्थकल्पग्रंथो लेष (ख) यित्वा
 दत्तः । श्रीखरतरगच्छे । पूज्य म० श्रीजिनभद्रसूरिपदे श्रीजिनचंद्रसूरिशिष्य श्रीजिनेश्वर
 सूरिशिष्य वा० साधुकीर्तिगणीनां समर्पितश्च ॥ सकलसंघस्य शुभं भवतु ॥ कल्याण-
 मस्तु ॥ ५ ॥

A. सञ्ज्ञकादर्शप्रान्ते

निम्नोद्धृता ग्रन्थगतसर्वकल्पानामनुक्रमणिका लिखिता लभ्यते ।

(१) श्रीशंखजयकल्पः । ग्रं० १३४ ।	(२८) श्रीनाशिक्यपुरक० । ग्रं० ५९ अ० २७ ।
(२) श्रीरैवतकल्पः ।	(२९) श्रीहरिकंषीपार्श्वनाथः । ग्रं० २५ ।
(३) श्रीउज्जयंतस्तवः ।	(३०) श्रीकपर्दियक्षकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(४) श्रीउज्जयंतमहातीर्थकल्पः ।	(३१) श्रीशुद्धदंतीपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० १८ ।
(५) श्रीरैवतककल्पः । ग्रं० १६१ अक्षर
२७, चतुःकल्पसंख्या ।	(३२) श्रीअभिनन्दनक० । ग्रं० ५३ अ० १८ ।
(६) श्रीपार्श्वनाथकल्पः संक्षेपः । ग्रं० ९२ ।	(३३) श्रीप्रतिष्ठानकल्पः । ग्रं० ४७ अ० १८ ।
(७) श्रीअहिच्छत्राक० । ग्रं० ३६ अ० १२ ।	(३४) श्रीपरसमये सातवाहनकल्पः । ग्रं०
११६ अ० ९ ।
(८) श्रीअर्बुदकल्पः । ग्रं० ५२ अ० १६ ।	(३५) श्रीचम्पाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
(९) श्रीमथुराकल्पः । ग्रं० ११३ अ० २९ ।	(३६) श्रीपाटलिपुरकल्पः । ग्रं० १२५ अ० १९ ।
(१०) श्रीअश्वबोधक० । ग्रं० ८२ अ० २० ।	(३७) श्रीश्रावस्तिकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(११) श्रीवैभारकल्पः । ग्रं० ३१ अ० २ ।	(३८) श्रीवाणारसीक० । ग्रं० ११३ अ० १३ ।
(१२) श्रीकौशाम्बीकल्पः । ग्रं० १८ अ० २१ ।	(३९) श्रीवीरगणधरकल्पः । ग्रं० ६८ अ० ।
(१३) श्रीअयोध्याकल्पः । ग्रं० ४४ अ० ९ ।	(४०) श्रीकोकापार्श्वनाथक० । ग्रं० ४ ।
(१४) श्रीअपापाकल्पः । ग्रं० १० अ० २१ ।	(४१) श्रीकोटिशिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० ६ ।
(१५) श्रीकलिकुंडकुर्कुटेश्वरकल्पः । ग्रं० ३५ ।	(४२) श्रीवस्तुपालतेजपालकल्पः । ग्रं० ५३ ।
(१६) श्रीहस्तिनापुरकल्पः । ग्रं० २४ अ० ११ ।	(४३) श्रीचिल्लणपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० ११४
अ० २६ ।
(१७) श्रीसत्यपुरकल्पः । ग्रं० १६१ अ० ३ ।	(४४) श्रीहिंपुरीस्तोत्रं । ग्रं० १६ ।
(१८) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ३० अ० २२ ।	(४५) श्रीतीर्थसंग्रहकल्पः । ग्रं० ४९ अ० २२ ।
(१९) श्रीमिथिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० १८ ।	(४६) श्रीसमवसरणस्तवनं । ग्रं० ४३ ।
(२०) श्रीरत्नपुरतीर्थकल्पः । ग्रं० ३२ अ० २३ ।	(४७) श्रीकुडुंगेश्वरपार्श्व० । ग्रं० ५५ अ० १८ ।
(२१) श्रीअपापावृहदीपोत्सवः । ग्रं० ४१६ ।	(४८) श्रीव्याघ्रीकल्पः । ग्रं० १४ अ० ४ ।
(२२) श्रीकन्यानयनीय । ग्रं० ७७ अ० १५ ।	(४९) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ११८ ।
(२३) श्रीप्रतिष्ठानपत्तन० । ग्रं० १९ ।	(५०) श्रीहस्तिनापुरस्तवनं । ग्रं० २१ अ० १६ ।
(२४) श्रीनन्दीश्वरकल्पः । ग्रं० ४९ ।	(५१) श्रीकन्याणयवीरकल्पः । ग्रं० १०८ ।
(२५) श्रीकांपिल्यपुरकल्पः । ग्रं० ३३ अ० ७ ।	(५२) श्रीकुल्यपाकनमस्कार । ग्रं० १ ।
(२६) श्रीअरिष्टनेमिकल्पः । ग्रं० ३३ ।	(५३) श्रीमणिक्कदेवविषभस्तुतिः । ग्रं० ४ ।
(२७) श्रीशंखपुरकल्पः । ग्रं० २२ अ० २४ ।	

(५४) श्रीआमरकुण्डपद्मावती० । ग्रं० ५९
अ० २२ ।	(५८) श्रीमाणिक्यारिषभदेव० । ग्रं० ४४ अ०
१२ ।
(५५) श्रीकल्याणकादिविचारः । ग्रं० १३
अ० १५ ।	(५९) श्रीअंतरीक्षपार्श्वनाथ० । ग्रं० ४१ ।
(५६) श्रीअतिशयादिविचारः । ग्रं० २ अ० ७ ।	(६०) श्रीस्तंभनकशिलोज्ज्वलः । ग्रं० ६७ ।
(५७) श्रीकल्याणिकस्तवनम् । ग्रं० ३६ अ०
१२ ।	(६१) श्रीकलिकुण्डकुर्कुटेश्वरक० । ग्रं० ३३ ।
	(६२) श्रीफलवर्द्धिपार्श्वनाथक० । ग्रं० ५५ ।
	(६३) श्रीअंबिकाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
	(६४) श्रीसमाप्तिकान्य ४ ।

॥ श्रीसमग्रग्रन्थाग्रं० ३९६० शुभम् ॥

विविधतीर्थकल्पग्रन्थार्गत-
विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

विविधतीर्थकल्पग्रन्थान्तर्गत-विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

❧ अकाराद्यनुक्रमेण ❧

[सङ्केत सूचना—(प्रा०)=प्राकृतभाषाशब्दः; (सं०)=संस्कृतभाषाशब्दः; (या०)=यावनीभाषाशब्दः ।]

अ	अज सुहृथी	•	३४, ४३	अभया [राज्ञी] सं०	६५, ६९
अह्वल	अज सुहृम्म	प्रा०	३८	अभिगन्द्य [जिण] प्रा०	२४, ९१
अह्वद्	अजाहर [गाम]	•	१०६	,, नन्द [जिण] सं०	५७, ५८
अडज्जा [नयरी]	अजुण [पंडव]	•	३८	अमस	प्रा० ४१
अङ्कथल	अजुणदेव [राया]	•	५१	अमर	• ४१
अकंथिअ [गणहर]	अट्टावय [गिरि]	•	१०, १२, २४, ९१, ९२, ९३, १०१	अमलवाहण	• ४१
अग्गहार [गाम]	,, [तिर्य]	•	१०४	अंबड [सिरिसिरिमाल]	• ९
अग्गिभूह [गणहर]	अट्टिअ [गाम]	•	३४	अंबड [मंती]	• २१, २२
अग्गिबेसावण [गोस]	अणहिल्ल [गोवाल]	•	५१	अंबा	• १६, २९
अग्गिअ	अणहिल्ल पट्टण	•	७८	अंबाह	• १८
अग्गिअ	अणहिल्ल पट्टण	•	५९	अंबाह्था	• ८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	१०	अंबादेवी	• ५, १४, २७, ४७, ५१, १०३, १०८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५१, ५५, ७७	अंबादेवी कप्प	• ५६
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबादेवीमंता	• १०८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिअआसमपय	• ८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिअदेवी	• १०८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिअ (°या)	• ८, ९, १०, १९
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिअपविमा	• ९६
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	,, मंता	• १०८
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिकादेवी	सं० १६, ८४, ९४
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अंबिणी	प्रा० १०७
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अयलभाय [गणहर]	• ३४
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अयोध्या	सं० २, ७३, ८५, ८६
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अर [जिण]	२७, ७८, ७९, ८६, ९४, ९६
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरिह	प्रा० ४१
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरिहनेमी [जिण] प्रा०	५१, ५२
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरिहनेमी ,,	सं० ८५
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुणा [नई]	प्रा० ५३
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुंदकवप	सं० १६
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुंदगिरि	• १५, १६, ७९, ८१
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुणविय वंस	प्रा० ४५
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुणवदीन सुस्राण या०	३०, ५१, ७०
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अरुणवपुर	प्रा० ९५
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६	अवज्जा [नयरी]	• २४, २५, ५७
अग्गिअ	अणहिल्लवाड	•	५६		

अवन्ति [देश]	२७, ५७	आश्रमपद उद्यान	०	७२	उमास्वाति [वाचक]	०	६९
„ [पुरी]	५८, ५९, ८३	आसधर [सेठी]	प्रा०	७७	उदरंगक [नगर]	०	९८
अनारविदेह	प्रा० २०	असमित्त	०	३२, ५०	उल्लूखान	या०	३०
अवलोक्यण सिहर }	०	आसराज [ठडुर]	सं०	७९	उवपुसवाळ [वंश]	प्रा०	१०५
अवलीकन शिवर }	सं० ६, ७, ८, १०	आसराय [पोरवाळ]	प्रा०	१०	उशीनर [रूप]	सं०	७३
अशोकचन्द्र	सं० ६५	आसराय बिहार	०	१०	उसभ जिण }	प्रा० २४, २७, ९१,	९२, ९९
अशोकश्री [मौर्य]	०	आससेण राया	०	२६, ५	„ सामी }		
अशसेन [राजा]	०	आसावल्ली	०	३०	उसभदत्त	०	३४
अशवाबोध	०	आसीनयर	०	४५	उसभसामिपडिमा	०	१०१
अष्टापदगिरि	० ३, ४, ७, ३१, ६६, ८१, ८६				उसभा [जिणपडिमा]	०	९१
					उसहकूड	०	९
अष्टोत्तरशतकूट	०	इ					
असिकुंड [तित्थ]	प्रा० १९	इक्खागुकुळ	प्रा०	५०			
असि नदी	सं० ७२	इक्खागुभूमि	०	२४	अपम [जिण]	सं०	४, ७, ३१
अस्तावबोह तित्थ	प्रा० २०, २२	इंददत्त [उवज्जाय]	०	७१	अपभकूट	०	३, ४
अहिच्छत्रा	सं० ८६	इंददत्त [पुरोहिष]	०	१९	अपभचैत्य	०	१६
अहिच्छत्रा	प्रा० १०६	इंदभूई [गणहर]	०	३४, ७५, ७६	अपभदेव प्रतिमा	०	८५, ९८
„ कप्य	० १४	इंदवायरण	०	३४	अपभपुर	०	२२
		इंदसम्म	०	२९	अपभसेन	०	१
		इक्ष्वाकुकुळ, -वंश	सं०	४, ३३, ५७, ७३	अपभा [जिणप्रतिमा]	०	४८
		ई					
आ		ईसर राय	प्रा०	२६			
आहृगर	प्रा० २४	ईसर साहु	०	५४	ए		
आहृच्चजस	० ९३	ईसरोडामम	सं०	८९	एकशिला [पत्तन]	०	९८
आहृजिण्दि	० ५६	ईसाण [देवलोग]	प्रा०	२१	एणा	०	६९
„ तिथ्येसर	० २७				एरावण [गय]	प्रा०	१०
आगरा नगर	० ९६						
आणंद	० ४१	उ			ऐ		
आत्रेय	सं० ४७	उगगसेणगढ	प्रा०	१०	ऐक्ष्वाकुवंश	सं०	७२
आदित्यश	० २	उग्रसेन [राजा]	सं०	८५			
आदिनाथ	० ८५	उज्जयंतकप्य	प्रा०	९	ओं		
आदिमार्हत	० ३	उज्जयंतगिरि	४, ७, १०, ७९, ८५, १०७		ओंकार पर्वत	०	८६
आदीशपादुका	० ४						
आदीश्वर	० १	उज्जयिनी	५९, ८८, ८९		क		
आद्याहृत्	० ५	उज्जितगिरि	प्रा० ८, ९		कक्किपुत्त [दत्त]	प्रा०	४१
आंबा राजकुळ	० ५८	उज्जुवालिआ [नई]	० ३४		कक्की [राया]	प्रा०	३९, ४०
आंबुरिणि ग्राम	० ८५	उज्जेणी	० २३, ४३, १०६		कणयपुर	०	३२
आम [वृपति]	० २	उत्तर मथुरा	सं० ६७		कणयरा	०	३२
आमरकुंडक	० ९८, ९९	उत्तरायथ	० ६०, ८५		कणयसुंदरी	०	१९
आमराय	प्रा० १९	उत्तरा वावी	प्रा० १४		कण्ण	०	३८, ४१
आयारंगसुत्त	० १०५	उद्वयण [मंती]	० २१		कण्णउज्ज नयर	०	५१
आरासण गाम	० ७	„ वच्छदिव	० ३३		कण्णदेव [१]	०	५१
आर्यसूरि	सं० ४	उदाई	० ४१		कण्णदेव [२]	०	३०, ५१
आर्यरक्षितसूरि	० ७०	उदायी [राजा]	सं० ६७, ६८		कण्णायपुर	०	४५, ४६
आलभिया [नयरी]	प्रा० ३४	उदंबविहार	० ८५		कण्ह	०	६, ११, १८ ४१, ५२
आलोचन [तीर्थ]	सं० २२	उदंबकेश पुर	० ८६		कण्हरीसी	०	१४
आवश्यकसिधुक्ति	० ३	उपकोशा [वेद्या]	० ६९		कपिभ [सेठी]	०	११, २७, ४१
					कदंब [गिरि]	सं०	१

कञ्जउज्ज	प्रा०	२८	कंबल-संबल	०	१९	कुबेरसेण	०	१९
कञ्जाडदेस	०	१०१	काकतीय [वंश]	सं०	९९	कुवेरा	०	१७, १८, १९
कञ्जाणयवीरकम्प	०	९७	काकन्धी [नगरी]	०	२	कुमरनरिंद	०	८९
कन्यकुञ्ज	सं०	७९	कात्यायन	०	८९	कुमरदेभि	०	१०
कपर्दी [यक्ष]	०	३, ४, ४७	कादम्बरी [भटवी]	०	६५	कुमारसर	०	१०
कपर्दिनिवास	०	१	कामदेव [श्रेष्ठी]	०	६६	कुमारदेवी	सं०	७९
कपाट	०	६	,, [साहु]	प्रा०	५८	कुमारनन्दी	०	६६
कपिल	०	४७	कारुण्य	सं०	८३	कुमारपाळ	०	९, १६, २५, ५१
कर्पिञ्जल	०	७३	कामिभ वण	प्रा०	१८	कुमारसीह [साहु]	प्रा०	५४
कप्पच्छेयगंगथ	प्रा०	१८	कायंबरी [भडवी]	०	२६	कुमुभवण	०	१८
कप्पर	या०	३०	कायाहार	सं०	८५	कुसुखित्त	०	२७
कमठ	सं०	११	कार्तिक [श्रेष्ठी]	०	९४	कुरुजंगल जणवय	०	१४
कमठासुर	०	१४	कालकसुरि }	०	४७	कुरुनृप	सं०	९४
कमठऋषि	०	७२	कालगापरिय }	प्रा०	३९	कुरराय	प्रा०	२७
कमठ	प्रा०	१४	कालमेह	०	६, १०	कुरुक्षेत्र	सं०	९४
कमलासण	०	५३	कालवेस्तिभ [मुणि]	०	१९	कुरू	०	९२
कम्हीर देस	०	९	कालिकाचार्य	सं०	२	कुकुंटेक्षर	०	८६
कयवम्म	०	५०	कालिकादेवी	०	६४	कुदयपाकपुर	०	९७
कयंवास मंती	०	४५	कालिंजर [तित्थ]	प्रा०	१९	,, तीर्थ	०	९४
कार्यवासरथल	०	४५	कालिंदी [नई]	०	२३	कुशाग्रपुर	०	२२
करकंडु	२६, ६५		काळीपण्वय	०	२६	कुसरथल	प्रा०	१८
करहेटक	सं०	८६	काशहट्ट	सं०	८५	कुसुमपुर	०	६८
करहेडय	प्रा०	१०६	काशिजनपट्ट	०	२, ७२	कुण्डग्राम	सं०	३, ८६
करावल्लनरिंद	०	७०	काशी नगरी	०	७३, ७४	कुंडसरवर	प्रा०	२६
कर्णनृपति	सं०	६५	काशीमाहारम्य	०	७४	कुन्तल	०	७३
कलावडई	प्रा०	१९	कासमीर	०	७४	कुन्ती	०	३, ४, ५३
कलिकुंड	२६, ८६, १०६		कासव [गोत]	प्रा०	७५	कुन्तीविहार	०	५३
कलिगिरि	०	६५	कासव [सचिव]	०	७०	कुन्धु [जिन]	०	२७, ७८, ७९, ८६, ९४, ९६,
कलिग	२७, ६५, ८५		कासिदेस	०	९२	कुंभयारकड [नयर]	प्रा०	७१
कल्किपुत्र	सं०	४	कासी नयरी	०	१२, १९, ४२, ५०	कुंभराय	०	३२, ३
कल्की [राजा]	०	२, ६९	कान्ती नगरी	सं०	१३	कृष्णिक राजा	सं०	२२, ६५, ६७
कल्पक	०	६८	कांचनबळानक	०	८५	कृष्णाण्डीदेवी	०	७
कल्पमदीप ग्रंथ	०	१०९	कापीयनगर	०	२, ८५	कृतपुण्य	०	२२
कल्पप्रामृत्त	०	५	किशर यक्ष	०	३३	कृष्ण	०	४, ७
कल्याणकडय [नयर]	प्रा०	५४, १०१	किकिन्धा नगरी	०	८६	केदार	०	८०
कवडूी जवख	०	१०, ५६	कुकुडेरस [तित्थ]	प्रा०	२६, ८८, ८९	केलासगिरि	प्रा०	११
,, महत्तर	०	५६	कुहुंगेश्वर [तीर्थ]	सं०	८८, ८९	केसरी	०	४२
कबिल महरिसी	०	७०	कुणाल [मोर्यवंश्य]	०	६९	केसरज्जाण	०	५०
कवडहट्ट	०	८	कुणाला बिसय	प्रा०	७०	केसव	०	११
कंकतिग्राम	सं०	९९	कुतुलखान	या०	९५	केसीकुमार [समण]	०	७१
कंडरीभ	प्रा०	९२	कुबेर जवख	प्रा०	३२	केलासात्रि	सं०	८६
कंतीक्षयरी	०	१२, १०४	कुबेरदत्त	०	१९	कोकभ [सेदी]	०	७७
कंदुपादेवी	सं०	३३	,, दत्ता	०	१९	कोकापासनाह	०	७८
कंपिछपुर	प्रा०	५०	कुबेरदेवया	०	१७			

कोकावसदी	०	७८	खिलवा(पा)क	०	१९, २९, १०३,	गूर्जेश्वर	०	१६
कोकूयित [कुण्ड]	सं०	१६			१०६	गोभ्रम [गणहर]	प्रा०	३८, ४१, ४२,
कोदिभूमि	०	८६	सुबुगकुमार	०	७१			४४, ५०, ७१, ९२, ९३
कोदिशिला	०	८६	खूला वीर	सं०	६१	गोभ्रम [गोल]	०	७५
कोबिन्न [गोल]	०	३२, ७५	खेड	प्रा०	८६	गोभ्रमगंगा	०	५३
कोबिन्नतावल	०	९३	खेमराय	०	५१	गोगालिक	सं०	१५
कोबिन्न [मुणि]	प्रा०	५०	खोजे जहाँमलिक	या०	९६	गोदावरी [नदी]	०	५९, ६१, ६३
कोबिसिला [तिल्य]	०	६, ७८, ७९	खोडिक	प्रा०	६	गोपयराहू	प्रा०	२४
कोडीनार [नयर]	प्रा०	१०७	खंगारगढ	०	१०, ८५	गोपाली [आर्या]	सं०	७३
कोरिंटवण	०	२०, २१	खंगारदुर्ग	सं०	७	गोडबरगाम	प्रा०	७५
कोरुवण	०	१८	खंगारराय	प्रा०	९	गोमटदेव	सं०	८५
कोरुपाकपत्तन	सं०	८५	खंडकल	०	५०	गोमुहजकल	प्रा०	२४
,, पुरनयर	प्रा०	१०१, १०२	खंडिकाशिलर	सं०	२२	गोवालगिरि	०	१९
कोहाग [संतिवेस]	०	७५	खंदगायरिय	प्रा०	७१	गोवालि [अजा]	०	७३
कोहापुर	०	६२, ८५	खंदिकारिय	०	१९	गोहदमंडल	सं०	८९
कोहासुर	०	६३	खंभाहूत	०	५१	गौडदेवा	०	७०
कोशाजनपद	सं०	३३				गौतम [गणधर]	०	२३, २५, ३१,
कोशा [वेद्या]	०	६९						८५, ८९
कोष्क [चैल]	०	७३	गह्वंपय [कुंड]	प्रा०	१०	गंगदत्तश्रेष्ठी	सं०	९४
कोसलग	प्रा०	४२	गडड [देस]	०	३४	,, सिद्धी	प्रा०	२७
कोसलदेस	०	९२	गजपुर	सं०	९४	गंगा	२६, ४०, ५०, ५३,	
कोसलानयरी	०	२४, ७५	गजाह्वय [तीर्थ]	०	२७		६७, ६९, ७२, ७३, ९२	
कोसलापुर	सं०	५७	गजेन्द्रपद	०	७	गंगा-यमुनावेणीसंगम	८५, ८६	
कोसंबीनयरी	प्रा०	२३, ७०	गजणवहू	प्रा०	२९	गंगासागर	९२	
कोहबिदेवि	०	८, १०७	गणवहूरसकुंड	०	८	गंगाहद	सं०	८६
कोहंबिदेविकल्प	०	१०७	गणपतिदेव	सं०	९९	गंडई नई	प्रा०	३३
कोहंबिभवण	०	९	गहूमिछ [राया]	प्रा०	३९	गंधारीदेवी	०	३२
कोटशयऋषि	सं०	७३	गहूभालि [अणगार]	०	५०	गांगेय	३८	
कौसीवणि [गोत्र]	०	६९	गयडर	०	१९, २७, ४३			
कौशालिक [रुप]	०	७२	गयासुर	०	५२			
कौशांबी नगरी	०	२, ६५, ६६, ८५	गागलिकुमार	०	५०	घ		
कौशिकार्य	०	६६	गिरिनार	७, ९, १०, १९,		घग्घरदह	प्रा०	२४
कौचद्वीप	०	८५		४६, ७३, ९६		घयपूलमित्त	०	१९
क्षितिमतिष्ठ [नगर]	०	२२	गिरिविदारण	सं०	९	घयवसही	०	७७
क्षुल्लहिमवान्	०	७३	गुजर	प्रा०	२९	घघैरनद	सं०	३३
क्षेत्रपाक	०	८४	गुज्जरत्ता	०	१०४	घंटसिला	प्रा०	६
			गुज्जरदेस	०	५१	घंटकर्णमहावीर	सं०	८६
			,, घरा	०	९, १०, २९, ३०,	घंटअरच्छत्रशिला	०	७
					५५	घुंठारसीग्राम	०	८९
खहरवण	प्रा०	१८	,, धरिती	०	५१			
खत्तवाय	०	८	गुणचंद [दिअंबर]	०,	१०६	चउरसी	प्रा०	३९
खत्तिपकुंड [गाम]	०	३४	गुणशिल [चैल]	सं०	२२	चउरसी	०	१८
खरक [वैय]	सं०	२६	गुणसागर [मुधि]	०	२६	चक्रतिल्य	०	१९
खरतरगच्छ	०	९६	गुदवंत	०	४१	चक्काडह [गणहर]	०	७७, ७९
खरयर ,,	प्रा०	४५	गूर्जेश्वरित्री	सं०	७९	चक्रेसरी	०	३४
खरय विज्ज	०	४४						

बद्धेश्वरी	सं०	३, ९७	छत्तावल्ली	०	२४	जिणधम्म [सावय]	०	२०
बणकपुर	०	२२	छन्नशिला	सं०	७	जिणप (°प्य) ह [सूरि]	०	२, १०,
बर्नगवती	०	८१, ८२	छायापार्श्वनाथ	०	८६	१४, २०, २२, २६, ३०, ३२,		
बाउकड [वंस]	प्रा०	५१				४४, ४५, ५०, ५४, ५५, ५६,		
बाणाक्य [शाल]	सं०	६९	ज			५७, ७७, ७८, ८८, ९३, ९५,		
बाणिक्य [मंत्री]	०	६९	जहूतसीह [सेट्टी]	प्रा०	७८	९७, १०२, १०३, १०४		
बायुंभराय	प्रा०	५१	जडणा नई	०	१७			
बाददत्त	२६		जडवंस	०	११	जिणभट्ट [खमासमण]	०	१९
चारूप	१०६		जकख [नेगम]	०	५१	जिणवट्ट [सूरि]	०	४५
चाळुक [वंस]	प्रा०	९, २५, ५१, ५५	जगह [गाम]	०	३२	जिणसिंह [सूरि]	०	४५, ४६
चाहड साड्ड	०	९६	जगसीह [संघवह]	०	४६	जिणसर [सूरि]	०	१०४
चाड्डयाण [कुल]	०	४५	जजगासूरि	०	२८	जितरात्रु	सं०	४, ६९
चित्तकूट	प्रा०	३०	जट्टअ [रायउत्त]	०	४५	जिणदास [श्रावक]	०	८३
चित्तगुप्त	०	४१	जणयट्टाण	०	५३	जिनप्रभ [सूरि]	०	५, ७, १६, ४७,
चित्रकूट	सं०	१६	जणयराया	०	३२, ५३	४९, ५१, ५८, ६४, ६६, ७०,		
चित्रकूट मंडल	०	८९	जणयसुया	०	३२	७१, ७४, ८०, ८३, ८४, ८६,		
चिह्णिगिभा	प्रा०	१८	जणू	०	९३, ९२	८९, ९०, ९४, ९९, १०६,		
चिंगउल्ल नयर	०	१०२	जमाली	०	७१	जिय (°अ) सत्तु	प्रा०	१९, २०, ४०,
चिंगउली देस	०	१०२	जयघोष	सं०	७२	७०, ७१		
चेह्लण (णा) पार्श्व	सं०	८१, ८२, ८४	जयतिहुअण थव	प्रा०	१३, १०५	जुगबाहु	प्रा०	३३
चोलदेस	प्रा०	४५	जयराम [राजर्वि]	सं०	२	जुगाहनाह	०	१०
चंडप [ठकुर]	सं०	७९	जयसिंह देव [चालुक]	प्रा०	९, ५१, ७७	जुणकूड	०	६
चंडप्रसाद [ठकुर]	०	७९	जयसिंह देव [मालवेश्वर]	सं०	५८	जुणदुग	०	१०
चंडसिंह	०	१६	जयसिंह [वणिक]	०	६७	जुहिठिल	०	३७, ३८, ५३
चंडिआभवण	प्रा०	१४	जयसिंहाचार्य	०	६७	जोजअ [सुत्तहार]	०	४५
चंदकुल	०	१०४	जया देवी	११		जोगराय	०	५१
चंदगुप्त राया	०	२०, ३८	जयंत	४१		जोमिणियुर	०	४५, ९५
चंदण(न)बाला	२३, ६५		जयंती	७५		जुंभिका ग्राम	सं०	२५
चंदप्यह [जिण]	प्रा०	२९, ५३, ५४	अरासंध } अरासिंधु }	११, २३, ५९		ज्वालामालिनी	०	८५
चंदप्यह विहार	प्रा०	५३	अस [चंडाल]	प्रा०	३९	जंडुहीव	प्रा०	१४, २०, २८,
चंदप्यहा [सिभिया]	०	३४	असदेवी	०	३९	५०, ९१		
चंदलेहा	०	२०, १०४	असवई	०	५०	जंबूद्वीप	सं०	३३
चंदाणणा पडिमा	०	९१	असोभइसूरि	०	५१	जंबूस्वामी	०	९२, ३८
चंदेशी नयरी	०	८५	असोहर	०	५१	जंभियगाम	प्रा०	३४, ४४
चंद्रगुप्त [राजा]	सं०	६९	अहुठिक	०	३७	ट		
चंद्रचूड [देव]	०	७३	आजा [सेट्टी]	०	७८	टंका [स्थान]		८६
चंद्रप्रभ [जिन]	०	७४	आयव [वंस]	०	१०, ११, १२,			
चंद्रशेखर [नृप]	०	७४			५४	ठाणाहनवंगविलिती	प्रा०	१०५
चंद्रानना प्रतिमा	०	३, ४८	आला देवी	०	४३	ठ		
चंद्रावती [पुरी]	०	१६, ७४, ८५	आवलि [सेट्टी]	०	२, ३, ५	ड		
चंपापुरी	२, ११, १३, २०,		आन्हवी	सं०	९	डाकुली भीमेश्वर	सं०	८६
२६, ३४, ६५, ६६, ६७, ८५, ८६,			आन्ववती	०	७	डाहाग्राम	०	५८
			जिणदास	प्रा०	१९	ड		
			जिणदेवसूरी	०	४६, ९५	डंक [कुंभयार]	प्रा०	७१
						डंकगिरि		१, १०४
छ								
छत्तसिला	प्रा०	६, १०						

विष्णीपुर	३०, ४५, ४६, ९५	शिरदेव [ठकुर]	०	९६	दीवायण [रिसी]	प्रा०	४१, ५३	
विष्णीमंडल		धूलभद्र	०	४८	दीहदंत	०	४१	
विंदपुरी	८१, ८२, ८४, १०६,	धेहसाहु	०	५८	दुग्गासूत्र गाम	०	२८	
	ण			द				
णंदसिरी	प्रा०	७३	दअ	०	४१	दुजोहण [राया]	०	२७, ३८
णायसंबवण	०	३४	दउलताबा(°चा)द या०	९५, ९६	दुप्यसह [सूरि]	०	३८, ४०	
	त					दुम्बलियापुसमित	०	१९
तकख्य	प्रा०	१२	दखिलणभरह	प्रा०	९१	दुसुह [राया]	०	५०
तकखसिला	०	२७	,, वाणारसी	०	१०२	दुलहराय	०	५१
तक्षशिला	सं०	८५	दक्षिणभारत	सं०	७२	दुवय नरिंद	०	५०
तखार्योधिगम [सूत्र]	०	६९	दक्षिण मथुरा	०	६७	दुविदु	०	४१
तंबयदेव	प्रा०	५४	दक्षिणापथ	०	६०, ८५, ८७	दुष्प्रसह [सूरि]	सं०	३, ४
ताजल मलिक	या०	९५	दडाऊ	प्रा०	४१	दूहंजंतग [तावस]	०	२९
तापी नदी	सं०	६०	दङ्गुप्पहारी	०	५३	दूलासण	०	३८
तारणगिरि	०	८५	दत्त [कुलगर]	०	४१	देपाल [मंती]	०	१०
तालध्वज [गिरि]	०	१	दत्त [कक्षिपुत्त]	२, ४०, ४१	६७	देवहण [सेट्टी]	०	७८
तालवण	प्रा०	१८	दत्त [पुरोहिधपुत्त]	०	२६	देव १	०	४१
तिरुअ	०	४१	दत्त [नेअज्जणअ]	०	७५	देव २	०	७५
तिरुंग	०	९८, १०२	दधिचाहन [चप]	सं०	६५	देव ३	०	४१
तिथिदु	०	४१	दमयंती	०	३१, ९३	देवगिरिनयर	०	४४, ४५, ४६
तिसलादेवी	०	३४	दशकंधर	सं०	६३	देवजानी	०	५३
तिहुणा(°णाग) [सेट्टी]	०	७८	दशापुर	०	७०, ८५	देवदत्त [वणिक्]	सं०	६७
तिन्दुक [उयान]	सं०	७२	दशवदन	०	६३	देवदत्ता [गणिका]	०	६९, ८३
तिंदुगुज्जाण	प्रा०	७१	दशवैकालिक [सूत्र]	०	६६	देवपट्टण	प्रा०	२९, १०६
त्रिकूटगिरि	सं०	२२, ८६	दसग्गीव	प्रा०	९३, १०१, १०२	देववाराणसी	०	७४
त्रिशांङ्क [चपति]	०	७३	दसदसारमंडव	०	१०	देवसम्म [विष्ण]	०	४१
तीरहुत्ति [देस]	प्रा०	३२	दसअपख्यय	०	७८	देवसीह	०	१९
तीर्थराज [पवैत]	सं०	१	दसवैआलिय [सुत्त]	०	४०	देवस्तुअ	०	४१
तुगुलकाबाद	या०	४५, ४६	दंड [अणगर]	०	१९	देवसेण	०	४१
तुरुक्क	प्रा०	५७	दंडगारण्य	०	११	देवाणंद [सूरि]	०	७८
तुरुक्कमंडल	०	५५	दंडयराया	०	५३	देवाणंदा	०	३४
,, रज	०	४५	दङ्गणकुमार	सं०	३३	देविंद [सूरि]	०	२४
,, राया	०	५२	द्वविड रूप	०	२८	देवेंदसूरि	सं०	३१
सुंगिअ [संनिवेस]	०	७५	दाई [जाई]	प्रा०	२	दोणायरिय	प्रा०	३८
सुंबवण [संनिवेस]	०	७५	दामोअ (°द) र	०	६, १०	दोवई	०	५०
तेजःपाल [मंती]	सं०	४, १०, १६, ७९, ८०	दामोयर [जायव]	०	६		ध	
तेजलपुर	०	७, १०	दारवई [नयरी]	०	१२	धणगिरि [मुणि]	प्रा०	९२
	थ		दाहिमकुल	०	४५	धणदेव [विष्ण]	०	७५
थंभणय-रूप	प्रा०	१०४	द्वात्रिंसाद्-द्वात्रिंशिका	सं०	८८	धणदेव [सिट्टी]	०	२९
,, पास	०	१३	द्वादशांगी	०	२५	धणमिअ [विष्ण]	०	७५
,, पुर	०	१२, १३, १०४, १०५, १०६	द्दारका	०	८६	धणय [जक्ख]	०	६
			द्दारवती	०	८५	धणवह [संजतिअ]	०	१०४
			दिअ [तावस]	प्रा०	९३	धणेसर [सत्थवाह]	०	१२, २१
			दिअंबर	०	४६	,, [नेगम]	०	२१
			दीनारमहामलिक	या०	९५	धनमिअ	सं०	४

वनभेडी	०	६९	नमि-विनमि	०	२, ४	नेमिसुति	प्रा०	१४
वसंतरिकुव	प्रा०	१४	नमिनाह [जिण]	प्रा०	३२, ७८,	नंद [दृप]	सं०	६८, ६९
वन्ध्याधि	सं०	२२			७५, १०१	नंद [नाविक]	०	७२
वनेश्वर	०	१३	नमी [महाराय]	प्रा०	३२	नंदण	प्रा०	४१
वस्म	प्रा०	४१	नमुह	०	२७	नंदण [मुणि]	०	२०
वस्मघोस [मुणि]	०	१७, ७३	नमुधि	सं०	४३, ९४	नंदराय	प्रा०	३८, ३९
वस्मघोस [सुंरि]	०	१०६	नम्मया [नई]	प्रा०	२०	नंदश्री	सं०	७३
वस्मजस [मुणि]	०	७३	नरदत्ता [देवी]	०	२०	नंदा	०	२२
वस्मदत्त	प्रा०	४०	नरवाहण [राया]	प्रा०	३९	”	०	७५
वस्मपुत्त	०	३७, ३८	नर्मदा [नदी]	सं०	८५	” [श्रेष्ठिनी]	०	७३
वस्मराय	०	४३	नवंगवित्ती	प्रा०	१३	नंदिमिच्च	प्रा०	४१
वस्मरुह	०	१७, ५०	नाहल [सावध]	०	४०	नंदिवद्धण	०	४२
वस्मिल	०	७५	नाऊ	०	५४	नंदिवद्धन	सं०	१५, ८५, ८६
वरण [देव]	०	११	नागकुमार [देव]	सं०	३३	नंदिपेण	०	२, २२
वराणिद् ,,	०	१२, १४, १७, २४, २६, ५२, ९३, १०३, १०६	नागकुण	प्रा०	१२, १०४	नंदिसुरि	०	४
वरणेंद्र	सं०	३१	नागहृह	०	१०६	नंदी	प्रा०	४१
वर्मैकपि	०	८१	नागहृद	सं०	८६	नंदीश्वरद्वीप	सं०	४, ७, ४८
वर्मैकीर्ति	०	३१	नागराय [देव]	प्रा०	७७	नंदीसरदीव	प्रा०	९१
वर्मैचक्र	०	८५	नागाजुन	सं०	८६			
वर्मैघोष [सुंरि]	०	३१, ८८	नाणक ग्राम	सं०	८६	प		
वर्मैघोष [मुनि]	०	७३	नाणसिला	प्रा०	८, ९	पहट्टणपुर	प्रा०	२०, ४६
वर्मैदत्त [कलिकवंशज]	०	४, ६९	नाभि [राजा]	०	२४	पउम	०	४१
वर्मैदत्त [मुनि]	०	८१	नाभिरायमंदिंर	०	६४	” [बलदेव]	०	५७
वर्मैनाथ [जिण]	०	३३, ८६	नाभिसूनु	०	८९	पउमरथल	०	१८
” चैत्य	०	३३	नाभेय	१, २, ५, १५, ८८, ९७		पउमनाह	०	४१
वर्मैयस [मुनि]	०	७३	नायग	प्रा०	४१	पउमप्पह [जिण]	०	२३
वर्मैराज	०	३३	नायग [सावग]	०	७७	पउमपुर	०	५३
वर्मैरुचि [मुनि]	०	७३	नायसुअ	०	४२	पउमावहई [देवी]	०	११, १२, १४, ५२, ७७, १०१, १०३, १०६
वर्मैक्षा [संनिवेश]	०	७४	नारद [मुनि]	सं०	१, २	पउमासण	प्रा०	५३
वधल [सिरिधिरिमाल] प्रा०	०	९	नारय [रिसे]	प्रा०	४१, ५३, १०१	पउमिणिसंड [नयर]	०	२०
वधलक्क (°क्क) पुर	१३, ७९		नारायण	०	१७	पउमुत्तर [राया]	०	४३
वधलगिरि	५७		नाळंदा गाम	प्रा०	२२, ३४	पउकुण	०	१०
वधाराडग्राम	सं०	५७	नासिगतिय	०	१२	पउसुवयार	०	८
वधाराधर [जोइसिअ] प्रा०	०	४५	नासिक्कपुर	०	५३, ५४	पउओअराय	०	२३
वधारासेणय [गाम]	०	२५	नासिनयपुर	सं०	८५	पउओसवणाकप्प	०	९६
वधारिणी [राणी]	०	७१	नाहडराय	प्रा०	२८	पट्टण [अणहिलपुर]	०	५१
वधंल [सिरिधिरिमाल]	०	१०५	निक्कसाअ	०	४१	पपहवाहणकुल	०	७७
वधोपूक [राजानक] सं०	०	१६	निप्पुलाअ	०	४१	पणिअभूमि	०	३४
			निम्मम	०	४१	पघट्टह	सं०	७३
			निप्पानसिला	०	८	पघनाअ	०	१, २
			निप्पुहई [रायकप्पा]	०	१७	पघप्रअ	०	८५
			नेमि [जिण]	१, ९, ३, ४, ७,		पघावती [राज्ञी]	०	६५
				८, ९, १०, ११, १५, १९,		” [देवी]	०	८४, ९८, ९९
				६७, ८६, ९९, १०४, १०७		पत्तन [अणहिलपुर]	०	७९
			नेमिमंदिंर	१६				
नकुल	सं०	३८						
नगरमहास्थान	०	८५						
नगाधिराज	०	१						
नङ्कलमंडळ	०	२८						

प्रभाकर	प्रा०	३२	,, बिंब	०	७८	पुंड्र पर्वत	सं०	८६
प्रभास [गणहर]	०	७५, ७६	,, भवण	०	१०	प्रतापद्वन्द्व	सं०	९९
प्रथाग [सित्थ]	०	१२	,, वाशिया	०	१४	प्रतिष्ठानकल्प	०	६४
परमेश [राया]	०	५४	पिअदंसणा [भञ्जा]	०	७१	,, पत्तन	०	५९, ६७
परमारवंश	सं०	१६	पिठर राय	०	५०	,, पुर	०	४७, ५९, ६१,
परसुराम	प्रा०	२७	पिठी चंपा [नयरी]	०	३४, ५०			६३, ८६
पर्वतक [राजा]	सं०	६९	पीठजा देवी	सं०	६४	प्रद्युम्न	०	२, ७
पछी प्राम	०	८६	पीथड	प्रा०	४, १६	प्रभास [स्थान]	०	८०, ८५
पछीवाल वंश	०	५४	पुक्सलि विजय	०	५४	प्रभास [गणधर]	०	३२
पवर नयर	प्रा०	१०६	पुक्सलि सावय	०	२६	प्रयागतीर्थ	०	६८, ८५
पध्वईपडिमा	०	९	पुण्णा [राया]	०	३६	प्रागवाट [वंश]	०	५८, ७९
पहराअ	०	४१	पुण्णापाल [राया]	०	३४, ३७	प्रातिपदाचार्य	०	६९
पाटला नगर	सं०	८६	पुण्णफूळ	०	१९	प्रियंगु	०	६६
पाटलिपुर	०	६७, ६८, ७०	पुरिमताळ [नयर]	०	८५	मोहराज	०	९९
पाडलिपुर	प्रा०	३९	पुरंदिरत्तमराज	सं०	९९			फ
पाडलिपुर	०	३४	पुण्णकेतु [नृप]	सं०	६७	फरगुसिरी	प्रा०	४०
पाडिवयापरिय	०	४०	पुण्णचूळ [राजा]	०	६७, ८१	फलवर्द्धि (०ढी)	०	४६, १०५
पाणयकल्प	०	२०	पुण्णचूळा [राज्ञी]	०	६७, ६८, ८१	फलवर्द्धि तिरथ	०	९६
पातालळका	सं०	८६	पुण्णभद्र [पुर]	०	६७	,, देवी	०	१०५
पातालळिंग	०	८६	पुण्णवती [राज्ञी]	०	६७	फलवर्द्धिका	सं०	८६
पादलिसपुर	०	३	पुहविराय	प्रा०	४५	फलवर्द्धिपार्थ	०	१०६
पादलिस्ताचार्य	०	२, ४, ५	पुहवी [राणी]	०	७५			ब
पापापुरी	०	२५	पुहवीपुरी	०	३६	बल	प्रा०	४१
पापामड	प्रा०	८५	पूहकर [बिल]	०	६६	,, [मातंगश्रुषि]	०	७२
पायाळिंग	०	३२	पूर्णभद्र [वैद्य]	सं०	८८	,, [विष्णु]	०	७५
पारकर [देश]	सं०	८५	पुसमित्त	प्रा०	३८	बलप (०दे) व	०	११, ४१
पारेल [जनपद]	०	८१	पृथ्वी [राज्ञी]	सं०	७२	बलमित्त [राया]	०	३९
पार्श्वनाथ	०	३, ७, १३, ६५, ७२, ७३, ८१, ८६, ७४	पृथ्वी चंपापुरी	०	६५	बली	०	४१
पार्श्वनाथचैत्य	०	७४	पैठाल	प्रा०	४१	बप्पहटी सूरि	०	१८, १९
,, बिंब	०	८२	पेथड साहु	०	९५	बहल [विष्णु]	०	३४
पालग(०य) राया	प्रा०	३८, ७१	पोटिल	०	४१	बहिसुंल	सं०	७४
पालित [वणिक्]	सं०	६६	पोरवाड [वंस]	०	१०	बहुलावण	प्रा०	१८
पालित्तयपुर	प्रा०	१०४	पंचकल्लणय [नयर]	०	५०	बाणगंगा [नई]	०	३२
,, सूरि	०	६, १२, ९६, १०४	पंचवटी	०	५३	बाणजुण	०	२६
पालित्ताणय	०	५६	पंचाल	०	४७	बाणारसी	०	१०६
पावापुरी	०	१२, ३४, ४४	पंडव	प्रा०	५०	बाणासुर	०	५२
पास जक्ख	०	११	पंडुराय	०	५३	बारवई [नयरी]	प्रा०	५२, ५३, १०४
पासनाह	प्रा०	११, १२, १४, १८, २५, २६, ४५, ५१, ५२, ५५, ७३, ७७, ९९, १०२, १०४	पांडव	२, ४, २७, ८५, ९४	५५	बाल मूलराय	०	५१
पासनाह चेईय	प्रा०	१४, १०६	पांडुकुल	०	६५	बाली	०	३१
,, पडिमा	०	१३, ५७, ७७, १०२, १०५, १०६	पिडिकुंभिमराज	सं०	९९	बाहबदेव	प्रा०	२१
			पुंडरीअ [गणहर]	प्रा०	९२	बाहुबली	१, २७, ३१, ८५	
			पुंडरीक [गणधर]	सं०	३१, ८५	बिंदुसार	०	६९
			पुंडरीक [पर्वत]	सं०	१, २, ३, ४, ५	बिभीसण	प्रा०	५३
			पुंडवद्वणदेस	प्रा०	४१	बिहकसाय	०	८

विष्णुवण	प्रा०	१८	शाण्डिलि [राया]	०	३९	मयणावली	०	४३
शुद्ध		७०	भायुकीर्ति [आचार्य]	सं०	५८	मरहट्ट जणवध	}	५३
शुद्ध		१७	भायुनरेन्द्र	०	३३	,, मंडल	}	४६
शुद्धभक्त	०	७०	भारतवर्ष	०	३३, ८१	मरुदेव [पर्वत]	सं०	१
शुद्ध [सिद्ध-शुद्ध			भारहाय [गोल]	प्रा०	७५	मरुदेवा [राज्ञी]	०	१, २, ४, ८५
अंशायुत]		७, १०३, १०७	भारह	०	२८	मरुदेविपासाय	प्रा०	१०
शुद्ध	०	१७	भारह खंड	०	५०	मरुमंडल	०	२८
शुद्धस्पति	सं०	४७	भारह बास	०	२०, ३२, ३५	मरुधारी [गच्छ]	सं०	७७, ७८
शोहिस्थसाहु	प्रा०	१६			७०, ९१	मलयगिरि [पर्वत]	०	८५, ८६
शंभ	०	१७	भावह साहु	प्रा०	९	मलयसिंह	०	८५
शंभकुंड	०	१४	,, साधु	सं०	५८	मलिक ताजदीन	या०	४६
शंभगिरि	०	५४	भिउडी [जक्ख]	प्रा०	३२	मलिक काफूर	०	४६
शंभदत्त	०	५०, ७१	भीम	४१	४१	मल्ल	प्रा०	४१
शंभर्सति [जक्ख]	०	२८-३०	भीम [पांडव]	३१	३१	मल्लभ [सेट्टी]	०	७८
शंभाणगच्छ	०	५१	भीमदेव [राजा]	५१, ५५, ७७	७७	मल्लई [राया]	०	४२
शंभाणपुर	०	२८	भूभरवाया	प्रा०	५१	मल्लदेव	०	४६
			भूभरमण [उववण]	०	१७	मल्लवाई [सूरि]	०	९६
			भूतदशा	सं०	६९	मल्लि त्रिण	०	२७, ३२, ७८, ७९, ८६, ९४, ९९
			भूता	०	६९	महणिगा	०	५१
			भृगुकच्छ	०	४७	महणिगावध [मेद]	सं०	५८
			,, पत्तन	०	४७	महणदेवी	प्रा०	७९
			,, पुर	०	८८	महणसिंह	०	१६
			भोपल [रायधूला]	प्रा०	१०४	महम्मद पातसाहि	या०	९५
			भंभीरवण	०	१८	,, साहि	०	४६, ९५
						,, सुरत्ताण	०	४५
						,, हम्मीर	०	१०९
			महूसार [मंती]	प्रा०	२०	महसेन वन	}	२७
			मगदण [चंडाल]	०	३९	महसेण वण	}	३४, ७५
			मगदुमई जहाँ	या०	९६	महाकाल	०	८६
			मगध [तीर्थ]	सं०	२२	महागिरि [सूरि]	०	५०, ६९
			मगह [देस]	प्रा०	७५, ७८, ९२	महाथल	०	१८
			मघव [नृपति]	सं०	६५	महानगरी	०	८५
			मज्झदेस	प्रा०	४१	महानिसीह [सुत]	०	१९, ४०
			मज्झिमपावा [नयर]	०	३४, ४४, ७५	महापठम	०	२७, ४१, ४३
			मणिकणिका	सं०	७२	महापथ [चकी]	सं०	९४
			मणिप्रभ [देव]	०	७३	महावल	०	४१
			मत्तगयंद [जक्ख]	प्रा०	२४	महाबाहु	०	४१
			मतुंडक [स्थल]	सं०	८६	महाभारह	प्रा०	३८
			मथुरा पुरी	०	८५, ८६	महाकक्ष्मी देवी	सं०	६२, ८५
			मव्ण [ठकर]	सं०	९६	,, ,, भवन	०	६२
			मव्ण वाराणसी	०	७४	महाराय [साहु]	प्रा०	९६
			मनक [मुनि]	०	६६	महाराष्ट्र	सं०	४७, ५९
			मज्जुमती [नगरी]	०	३	महावण	प्रा०	१८
			मम्माण सैक	०	३			
			मचणरेहा	प्रा०	३२			
अक्षमच्छ [नयर]	०	१९, २०, २१						
आहल्लस्वामिगढ	सं०	८६						
आगीरथी	०	९४						
आगीरही	प्रा०	२७						

महावीर	२३, ३२, ३४, ४४, ४५, ४६, ६५, ७५	सुनिवृत्त	सं०	४७, ८६	युगादीश	०	१, ३
महावीर चंटाकर्ण	सं०	सुहृदासय [नयर]	प्रा०	३०	योगिनीपत्तन	०	१०९
,, प्रतिमा	०	मूलदेव	०	६९	र		
,, विंब	०	मूलराय	प्रा०	५१	रणसीह [रायपुत्र]	प्रा०	१०४
महासेन वण	प्रा०	मृतगंगा	सं०	७२	रत्न	सं०	७
महिसगाम	०	मेअज [गणहर]	प्रा०	७५, ७६	रत्नपुर	०	२३
महिहर [हर्षी]	०	मेघ [कुमार]	सं०	२२	रत्नमालपुर	०	१५
महीपति [राजा]	सं०	मेघघोष	०	४, ६९	रत्नवाह (°हपुर)	०	३, ३३, ८६
महुमहण	प्रा०	मेघचंद्र	०	९८	रत्नशेखर	०	१५
महुर कप्य	०	मेघनाद	०	२३	रथनेमि	०	७
,, तिरथ	०	मेघस्तय [नयर]	प्रा०	१०५	रयण	प्रा०	९
महुरा [पुरी]	०	मेदपल्ली	०	५७	रयणाह्व	०	५१
	१८, १९, ३९, १०६	मेरु [पर्वत]	०	४३	रयणासय [देस]	०	२०
महुरा कप्य	०	मेवाड [देस]	प्रा०	३०	रहमाण	या०	२९
,, तिरथ	०	मेहघोस	०	४०	रहु	प्रा०	११
,, संघ	०	मेहनाद	०	६	रहुवंस	०	२४
महुवण	०	मैनाक [पर्वत]	सं०	१६	राहैमईपडिमा	०	६
महेठ गाम	०	मोक्षतीर्थ	०	८५, ८६	राजगृह [नगर]	सं०	३, ३२, ६५, ६६, ७३, ८६
माणिक [साहु]	०	मोखदेव [सावग]	प्रा०	७७	राजधानी वाराणसी	०	७४
माणिकदेव	०	मोडेर (°रय) गाम	०	१९, ८६	राजप्रासाद	०	५
माणिक्यदेव	सं०	मोरिय [विष्ण]	०	७५	राजीमती गुहा	०	७
माणिक्यदंडक	सं०	मोरियपुत्र [गणहर]	०	७५, ७६	राम	११, २४, ३२, ३९, ५३	
माणिभद्र [यश]	०	मोरियवंस	०	३८	रामदेव [सेट्टी]	प्रा०	४५, ७७, ७८
माणिभह [जकख]	प्रा०	मोरियसंनिवेस	०	७५	रामपुरी	०	२४
माधवराज	सं०	मोहडवासक मंडल	०	८५	रामशयन [प्राम]	सं०	८६
मायलि	प्रा०	मोयवंश	सं०	६९	रायठरी	प्रा०	२६
मायासुर	०	मंगलपुर	०	५७	रायगच्छ	०	१०६
मालव	९, ५७, ५९, ६०	मंडलिकाराण	प्रा०	३०	रायगिह [नयर]	प्रा०	३४, ५२, ७१, ७२, ७६, ७८
,, नरेंद्र	प्रा०	मंडली नगरी	०	७९	रायगिहि	०	१२
,, अहिवह	०	मंखिअ [गणहर]	०	७५, ७६	रायभूमि	प्रा०	१५
मालि	१०२	मंडोवर [नयर]	०	२८	रायमई गुहा	०	६
माहणकुंड गाम	०	मंदाकिनी	सं०	१५, १६	रावण	३१, ५३, ९३, १०१	
माहव [मंती]	०	मंदोअरी	प्रा०	१०१	राष्ट्रिक	सं०	१५
माहेंद्र [पर्वत]	सं०	मंदोदरीदेवतावसर	सं०	८५	राहव	प्रा०	११
मिगावई	प्रा०	मुंडस्थल	०	८६	रिसहजिण	०	१९, ५६
मिच्छराय	०	य			रुक्मिणी	सं०	६९
मिथिलापुरी	सं०	यक्षदत्ता	सं०	६९	रह	प्रा०	३९
मिहिला ,,	प्रा०	यक्षा	०	६९	रदक	सं०	६६
	१२, ३२, ३४, ५०, ५३, ७५	यमुनाहद	०	८५	रददेव [द्विज]	०	७३
मुक्तिलय [पर्वत]	सं०	यवन	०	७४	,, [राजा]	०	९९
मुनिगल्गिरि	प्रा०	यशोमित्र	०	७४	रदमहादेवी	०	९९
मुणिसुखय [जिण]	प्रा०	युगादि-जिन }					
	२७, ४१, ४३, ४६, ७८, ७९, १०१	,, नाथ }					
		युगादिदेव चैत्य	०	१६			

रूप्यकुंभ	०	६५	वज्र (?) [देस]	प्रा०	९२	वाराणसी [नगरी]	७२, ७४, ८०, ८५,
रेणा		६९	वज्रसुरि	सं०	५		८६
रेवई	प्रा०	४१	वज्रसेनसुरि	०	८८	वाराणसी, राजधानी सं०	७४
रेवईगिरि	०	१०७	वज्रस्वामि	०	६९	,, मदन	७४
रेवय, सिहर	०	६, ९, १२, १०७	वज्रहृदय	०	७३	,, विजय	७४
रैवतक	सं०	३, ७	वडथूण [गाम]	प्रा०	९६	वारिषेणा प्रतिमा	०
रोहणाद्रि	०	८६	वड्डमाण [गाम]	०	२९	वारिसेणा पडिमा	प्रा०
रोहिणी	०	४१, ६५	वणराय	०	५१	वालक [जणवय]	०
रोहितान्ध	०	७३, ७४	वस्थपुसमित्त	०	१९	वाल्लि [महरीसी]	०
रौहिणेय	०	२२	वस्थुपाल [मंती]	०	१०	वाल्लिखित्य	सं०
रंकभ [सेट्टी]	प्रा०	२९	वद्धमाण [जिण]	०	२३, २९, ३४, ९२	वालु	९२
रंतिदेव	०	८४	वद्धमाण [सुरि]	०	२९, १०४	वासुई	प्रा०
रंतिनदी	०	८२	वद्धमाणो पडिमा	०	९१	वासुणी	०
			वप्पादेवी	०	३२		५२, १०४
	लृ		वयणपरगाम	०	२८	वासुदेव	९, ११
लकलण	प्रा०	५३	वयरसीह	०	५१	वासुपूज्य [जिण]	सं०
लकखाराम	०	६, ९, ५१	वरणा [नदी]	सं०	७२	वासुपुज्ज [जिण]	सं०
लक्षणावती [पुरी]	०	६५, ६९	वरुण	०	१२	वासिष्ठ [गोत]	०
लक्षाराम	०	७	वरुणदेवा	०	७६	वासेसी	०
लक्ष्मी [राज्ञी]	०	६५	वरुणा नई	प्रा०	५३	विउत्त [गणहर]	०
लच्छी [राणी]	प्रा०	४३	वर्द्धमान [जिण]	सं०	२५, ८६	विकटधर्म	सं०
लह	०	१६	वर्द्धमाना प्रतिमा	०	४८	विक्रम	प्रा०
लघणसमुद्र	०	९३	वलभी नगरी	०	८५	विक्रमपुर	०
लाटदेश	सं०	८८	वलही नयरी	प्रा०	२९	विक्रमराय	०
लाडदेस	प्रा०	२०	वल्लभराय	०	५१	,, वच्छर	०
लिच्छई [राया]	०	४२	वलि	०	९२	,, वरिस	०
ल्लणप्पसाय [राया]	०	५१	वशिष्ठाश्रम	सं०	३६	,, संवच्छर	०
ल्लणिगवसति	सं०	१६, ६९	वसंतपुर	०	२६	विक्रमाह्व	०
लोगदेव	प्रा०	३६	वसाड ग्राम	सं०	८९	विक्रमाह्ववरिस	०
लोहजंघ	०	४१	वसु [विप्प]	०	७५	विक्रम	सं०
लोहजंघवण	०	१८	वसुभूइ	प्रा०	७५	,, वत्सर	०
लोहासुर	०	५१	वसुभूति [मंत्री]	सं०	७२	,, वर्ष	०
लौहित्य [पवंत]	सं०	१	वसुहारगाम	प्रा०	२३	विक्रमादित्य	०
लंका [पुरी]	५३, ८६, ९३, १०१,		वस्तुपाल [मंत्री]	सं०	४, ७, ७९, ८०	विक्रमाब्द	०
			वाइअ [खलिय]	प्रा०	५६	विक्रमोर्वीपतिवर्ष	०
			वाउभूइ [गणहर]	०	७५, ७६	विजअ	प्रा०
लंकेन्द्र	प्रा०	३१	वागभट [मंत्री]	सं०	२, ३	विजय [निव]	०
लिंबोडय [गाम]	०	१०६	वापेला [वंघ]	प्रा०	५१	विजयघोष	सं०
			वाणारसी [नयरी]	०	७३	विजयदेवा	७५
			वाणिअगाम	०	३४	विजय वाराणसी	०
वइजा [वणिक]	प्रा०	५७	वारस्यायन [शास्त्र]	सं०	६९	विजया	११, २१
वहर	०	६	वापला वीर	०	६१	विजातिलय [मुणि]	प्रा०
वहरुहा [देवी]	०	११, ३२	वाम्पणथली	प्रा०	६१	विजादेवी	०
वगगाड [देस]	०	३०	वामा [राज्ञी]	सं०	७२	विजापाहुड	०
वच्छ [देस]	०	७५	वायड [गाम]	प्रा०	८६	विणीया [नयरी]	०
वच्छ [जणवय]	०	२३				विण्डुकुमार	०
वज्जजंघ	०	४१					२७, ४३

विदेह		२, ३२	वेगवई [नई]	०	८, ९, २९	वेष [नागराज]	०	५९
विद्यानंद	सं०	३१	वेणा	०	६९	वैलक	०	२
विनामि		२, ४	वेभारपम्बय	०	७७	वैभनदेव	०	१६
विमल		४१	वेययपम्बय	०	२१, ४०	वैश्वपुर	०	३, ६६
विमल जिन		५०, ८५	वेसाली [नयरी]	०	३४	वैकरपुर	०	६५
विमल [दंडनायक] सं०		१६	वेहडाह्व [नयरी]	०	७०	वैज्जितालय	०	८६
विमलकथा [भूपति] ०		८१	वैक्रमवत्सर	सं०	५	वैति [जिन]	०	२, ४, ८५, ८६
विमलकवसति	०	१६	,, वर्ष	०	२३			९४
विमलवाहन } सं०		४	वैकमाब्द	०	१६	वैति वैद्य	०	४
विमलवाहाण }	प्रा०	२४, ४०, ४१	वैभारगिरि	०	३, २२, २३, ८६	वैतिनाथप्रतिमा	०	९८
विमलसुरि		५७	,, कवच	०	२२	वैव	०	२, ७
विमलाचल		१, २, ३, १२, ५६, ९०	वैरस्वामि	०	३, ८५	वैवस्ती [नगरी]	०	२, ८५
			वैरोज्या [देवी]	०	४	वैयक	०	६९
विरंभि		५३	वंकचूल	प्रा०	८१, ८४	वैदेवी	०	६३, ७३
विवाहवाटिका [माम] सं०		६४	वंकजलग [राया]	०	१९	वैपर्वत	०	८०, ८६
विष्णुगुल	०	६९	वंगदेस	०	२७	वैपुर	०	८६
विष्णुपदागिरि	०	९८	वंचना	सं०	७३	वैपुंज [राजा]	०	१५
विष्णुमुनि	०	९४	विस्तराय	प्रा०	२८	वैप्रभ	०	४
विश्वनाथप्रासाद	०	७४	विंदावन	०	१८	वैमाता [देवी]	०	१५, १६
विश्वेश्वर	०	८५	विंध्याचल	सं०	८५, ८६	वैमालपत्तन	०	८६
विस्सभू	प्रा०	१९				वैणिक [राजा]	०	२२, ६५, ६७, ७३
विस्संतिभ [तित्थ]	०	१९				वैपांस [जिन]	०	८५
विसालसिंग	०	८	शकटाल	सं०	६८	वैपांस [वृष]	०	४, ९४
विहण्यह	०	९५	शकवत्सर	०	८४			
विहला नई	०	८	शकाब्द	०	१६, ९४			
वीरभयपत्तन	सं०	८६	शकुनिकाविहार	०	८८			
वीर [जिन]		१, ३, ४, १९, २२, २८, २९, ३०, ३१, ४६, ५०, ६५, ६६, ६८, ७१, ७३, ८१, ९९	शक्तिकुमार	०	६४			
			शक [इन्द्र]	०	२, ४			
वीरचैत्य	सं०	१६	शक्राचतार चैत्य	०	७३			
वीरथूम	प्रा०	४४	,, तीर्थ	०	८८			
वीरनाह वरिस	०	१८	शतपत्र [गिरि]	०	१			
वीरबिंब	०	१९	शत्रुंजय [गिरि]	०	१, २, ४, ५, ७९, ८५, ९०			
वीरभवण	०	१०५	शत्रुंजय कल्प	०	५			
वीरवद्रमाण	०	१९	शत्रुंजयमाहात्म्य	०	३			
वीरविहार	०	९६	शत्रुंजयावतार	०	७			
			शत्रुंजयवसूरि	०	३२, ६६			
वीरथल	०	१८	शराविका पर्वत	०	८१			
वीरवचक		१०, ५१, ७९, ८०	शकपाणि	०	८५			
वीरमई	०	९३	शातवाहन	०	४७			
वीरुणी	०	७५	शालिभद्र	०	२२			
वीरलदेव	०	५१, ८०, ८८	शिवास्तु	०	७			
वृषभ	सं०	५१	शीतलनाथ	०	८५			
वृष्णि	०	४	शुक	०	२			
वैकुण [तित्थ]	प्रा०	१९	शुद्धक	०	६१, ६४			
						स		
						सडलिआविहार	प्रा०	२०, २१
						सकुनी चैत्य	सं०	४
						सक	प्रा०	११, १९
						सक्कावयार	०	८
						सगराया	०	३९
						सगर चूप	सं०	२, ३१
						,, चक्राष्टी	प्रा०	९२, ९३
						सगदुवार	०	२
						सचई	०	४१
						सचउर	०	२८, ३०
						सचसिरी	०	४०
						सजण [दंडाहिव]	०	९
						सगंङुमार	०	२७
						सत्तसय [देस]	०	३०, ५७
						सत्रुंजय [गिरि]	०	४६, ५६
						सत्यपुर	सं०	४, ८६
						सनङुमार [चक्री]	०	९४
						समर	०	५
						समर सीह	प्रा०	३०
						समचसरणरयणाकण	०	८८

समसदीनसुरप्राण	या०	६५	सासणदेवया	}	प्रा०	१९	सुदंसण	०	४१
सन्नाहि	प्रा०	४१	सासणादेवी	}	१२	१२	सुदंसणा	०	२१, ४२
समुद्विजय	१०, १०४	१०, १०४	सिञ्जंसकुमर	०	२७	२७	सुददंत	०	४१
समुद्वंस	०	७०	सिनुज [गिरि]	}	२१, ५६, ९६	२१, ५६, ९६	सुददंती नयरी	०	५७, १०६
समुद्रपाल	सं०	६६	सिनुज	}	१९	१९	सुदम्म [गणहर]	०	७५, ७६
सयग	प्रा०	४१	सिनुजावयार	०	१०	१०	सुनंद (१)	०	४१
सयकिरि	०	४१	सिद्ध-सुद्ध [अंबापुल]	७, १४, १०३, १०७	७, १४, १०३, १०७	७, १४, १०३, १०७	" (२)	०	६६
सयशरपुर	०	४१	सिद्धलित	०	१४	१४	सुनंदा	०	९२
सबालि	०	४१	सिद्धरथराय	०	३४	३४	सुपहह	प्रा०	२६
सबाणिभ	०	२३	सिद्धरथवाणिभ	०	४४	४४	सुपार्थ [जिन]	सं०	७२
सचंपभ	०	४१	सिद्धविणायग	०	४	४	" स्वरूप	०	८५
सचंभूदेव	०	१७	सिद्धसेन दिवाकर	सं०	८८, ८९, ९६	८८, ८९, ९६	सुपास	प्रा०	४१
सचंवर वावी	०	६	सिद्धार्थ	०	२५	२५	सुपास जिण	०	१७, १९
सरज नई	०	२४	सिद्धार्था [राज्ञी]	०	५७	५७	सुपासपड	०	२७
सरस्थान	सं०	८६	सिद्धिज्ञेय	०	१, ५	१, ५	सुप्यणहा	०	५३
सरस्सई [नई]	}	प्रा०	सिद्धिपर्वत	}	०	१	सुप्यभ	०	४१
सरस्वती [नदी]	}	सं०	सिद्धिशेखर	}	०	१	सुसुद्धि	०	३१, ३६, ९३
सवालकखदेस	प्रा०	१०५	सिरपाल	प्रा०	१०२	१०२	सुभमद्रा	सं०	६५
सम्बाणुभूइ	प्रा०	४१	सिरिचंद	०	४१	४१	सुभूम	०	२७, ९४
सहजा [साहु]	०	९५	सिरिपव्वय	०	१०६	१०६	सुमइ [जिण]	प्रा०	२४, ९१, ९९
सहदेव	०	३८	सिरिपुर	०	२०, २१, १०३, १०६	२०, २१, १०३, १०६	सुमतिनाथपादुका	सं०	८५
सहसंघ घण	प्रा०	६, १०	सिरिभूइ	०	४१	४१	सुमालि	०	१०२
सहसासव [तिरथ]	०	८	सिरिमाळपुर	०	२९	२९	सुमिन्न	सं०	२२
सहअक्रमळ	सं०	१	सिरिसिरिमाळ [वंच]	०	९, १०५	९, १०५	सुसुद्ध	प्रा०	४१
सहअपन्न	०	१	सिरिसुंदर	०	५३	५३	" [मंती]	०	४०
सहअफणी [गार्धनाथ]	०	८६	सिरिसोम	०	४१	४१	सुमंगळ	०	४
सहअन्नघण	०	७	सिरोह नयर	०	९५	९५	सुमंगळा	०	८१
सहस्सघार	प्रा०	२४	सिलाइच्च [राया]	०	२९	२९	सुरहा [विसय]	प्रा०	८, ९, १०७
साकळकुंड	०	३४	सिवा	०	१०	१०	सुरताणसराइ	या०	४६, ९६
साकेअ (०थ) नयर	०	२४, ९१	सिवंकर	०	१०५	१०५	सुरताण सहावदीण	०	१०६
सागरदत्त	०	२०	सीतादेवी	सं०	६३	६३	सुरदेव	०	४१
सातवाहन	सं०	२, ५९-६४	सीतादेवीदेवतावसर	०	८५	८५	सुरम्मा [नयरी]	प्रा०	२१
सामंतसीह	प्रा०	५१	सीया	}	प्रा०	२४, ३२, ५३	सुरसिद्ध	०	२०
सामिणी	०	१०६	" देवी	}	१०१	१०१	सुराद्रा [देश]	सं०	७, ७९
सायबुद्ध	०	४१	" कुंड	०	२४	२४	सुरिंदत्त	प्रा०	१९
सारंगदेव	३०, ५१	३०, ५१	सीलभइ [स्रि]	०	१०६	१०६	सुलसा	०	४१
साल-महासाल	०	५०	सीलकायरिय	०	१०५	१०५	सुवण्णरेहा [नई]	०	१०
साकाराहण [राया]	प्रा०	१०४	सीहनिस्सिजाययण	०	२४	२४	सुवण्णवालुआ [,,]	०	६
सालिभइ	०	७१	सीहरह	०	४३	४३	सुवर्णकुंभ	सं०	६५
सावरिथ [नयरी]	०	३४, ७०	सुग्गीव	०	४१	४१	सुबिधि [जिन]	०	८५
सावरिथमहातिथ	०	७१	सुजात	सं०	६६	६६	सुवत्त [जिन]	०	२२, ५९, ९४
साहण	०	४६	सुतारा [राज्ञी]	०	७३, ७४	७३, ७४	सुवत्तादेवी	०	३३
साहवदीण सुरताण	या०	४५, १०६	सुवर्मान [श्रेष्ठी]	०	६५, ६९	६५, ६९	सुव्वय [जिण]	प्रा०	२०, २१
			सुवाम	प्रा०	४१	४१	सुव्वयायरिय	०	२३

सुखिताचार्य	सं०	६९, ८१	संखपुर	०	५२	संभतीर्थ	सं०	१६, ७९, ८६
सुहृत्ति [सूरि]	०	६९	संखराय	०	१९, २१	संभनक	०	४, ६६
सूअगाढ [सुत]	प्रा०	१०५	संखावई [नयरी]	०	१४	„ पुर }	०	१३
सुअरसित्त	०	५०	संखेसर	०	५२, १०६	स्थूलभद्र	०	६९
सूरसेण }	प्रा०	२७	„ पासनाह	०	७८	स्वगारोहण चैत्य	०	४
सूरसेन }	सं०	४	संगअ	०	४१	ह		
सूळपाणी [जकळ]	प्रा०	२९	संघतिलय [सूरि]	०	९५	हडाला ग्राम		७९
सेअंबर	प्रा०	४६	संघदास		१३	हरिथणाउर	प्रा०	२७, ४३, ९२,
सेगमती ग्राम	सं०	८५	संजय [राया]	०	५०			९६
सेवी नदी	१३, १०४		संति [जिण]	०	२७, ७८, ७९, ९६	हरिथसाल [राया]	०	३४
सेणा नई	प्रा०	८	संतिस्सुरि	०	५४	हत्थी [राया]	०	२७
सेणिय [राया]	०	४१, ७३	संधीरण	०	६७	हम्मीर	या०	२९, ३०
सेरीस	०	२५	संपहूराया }	०	३४, ४३	„ महम्मद	०	१०९
सेरीसय }	०	२४	संभतिराजा }	सं०	२, ६९	हरिपुसवल	प्रा०	१९
सेरीसय पुर }	०	१०६	संबकुमार	प्रा०	६, १०	हरिकंठी [नयरी]	०	५५, १०६
सेवालित्तावल	०	९३	संभव [जिण]	०	७०, ८५	हरिणेगमेसी	०	३४
सेस [णागराय]	०	१७	„ नाहपडिमा	०	७०	हरिभइ [सूरि]	०	९६
सोधतिवालगच्छ	०	५७	संभाण गाम }	०	१३	हरिअंद	सं०	७३, ७४
सोपारय }	०	२४	संभाणय „ }	०	१०४	हरिसठरीय [गच्छ]	प्रा०	७७
सोपारक }	०	८५	संसुह }	०	४१	हरिसेण	०	५०
सोम	१६		संसुचि }	सं०	४१	हरिहर	१४	
सोमदेव	१९		संसेअ (०य) गिरि	प्रा०	१०, १२	हछ-विहछ	२२	
सोमनाह	०	३०	संसेतगिरि }	३, ३३, ७२		हन्वस मल्लिक	या०	७०
सोमभइ	१०७		„ शिखर }	सं०	८६, ९४	हसिनापुर	सं०	२, ९४
सोममंत्री	सं०	७९	„ शैल }			हस्ती [नृप]	०	९४
सोमसूरि	१०१		संवर राज	०	५७	हारिअ [गोत]	प्रा०	७५
सोमादेवी	५०		संवाहन [नरपति]	०	७२	हाल [क्षितिपाल]	सं०	६३
सोमेश्वर [कवि]	०	८०	सांगारक [तापस]	०	७३	हालाक [साधु]	०	५८
सोरह	प्रा०	९, १९, ३०	सांबद्रा ग्राम	०	८९	हिमाचल	०	८६
सोवन्निय [गोत]	०	७७	सिंधवा [देवी]	०	२१	हिमाद्रिज	०	१५
सोहम्म [देवलोग]	०	११, २०, १०४	सिंधु	०	४०	हिरण्यगढ	प्रा०	१४
सोहर्मिभद्र	०	२७, ३२	सिंहनाद	०	८१, ८२	हेमचंद्र [सूरि] (१)	०	२२, ९६
संकर [राया]	०	१०१	सिंहनाद	०	८१, ८२	„ (२) मलधारी	०	७७
संकरिसण	०	४१	सिंहपुर	३, ८५, ८६		हेमसरोवर	सं०	८६
संख (१)	०	२८	सिंहलदीव }	प्रा०	१२, २०	हेमंधर	०	२६
„ (२)	०	४१	„ द्वीप }	सं०	८५	इंसद्वीप	०	८५
संखउर	०	११	सिंहलेसर	प्रा०	२१	हुंन्निय [जकळ]	प्रा०	१८
संखकूव	०	२८	सुंदरबाहु	४१				

